

DEMOKRACIJA

Zbor za republiko

Pretekli teden so se uresničile napovedi o ustanovitvi Zbora za republiko, ki naj bi združil vse demokratično usmerjene ljudi v Sloveniji in ponudil podporo koaliciji Slovenija pri političnem preobratu na jesenskih državnozborskih volitvah.

Čedalje več je znakov, ki kažejo, da bo Borut Pahor glavni adut tranzicijske levice na jesenskih volitvah.

Bo Pahor nasledil Ropa?

SLOVENIJA
Zavoženi
mariborski
projekti

TUJINA
V Sudanu
se dogaja
nov genocid

INTERVJU
Dr. Matevž Tomšič
Ropova LDS ta
čas ni v dobri koži

Doživite več, kličite ceneje!

Tudi v druga mobilna omrežja - za 22 SIT/min!

- Vsi klici v omrežju Si.mobil - Vodafone samo 5 SIT/min!
- Klici v omrežju Mobitel in Debitel za 22 SIT/min z **Opcijo mobilni!**
- Znižajte si mesečno naročnino do 30 % s **Partner bonusom!**
- Nova doživetja z Vodafone live! telefoni!

vodafone live!

SHARP GX20
20.000 SIT

- tipka za direkten dostop Vodafone live!
- vgrajen digitalni fotoaparatus (VGA 480x640)
- vgrajena video kamera
- visoko resolucijski ekran s 65k barvami
- infrardeči vmesnik
- polifonična zvonjenja

BREZPLAČNI MMS-1
VSE POLETJE

vodafone live!

MOTOROLA V525
15.000 SIT

- tipka za direkten dostop Vodafone live!
- vgrajen digitalni fotoaparatus (VGA 480x640)
- Bluetooth, USB
- modem
- odjemalec elektronske pošte
- sinhronizacija s PC-jem
- diktafon
- brskalnik XHTML
- deluje na 5 kontinentih

SONY ERICSSON T610
25.000 SIT

- vgrajen digitalni fotoaparatus
- Bluetooth
- infrardeči vmesnik
- deluje na 5 kontinentih
- polifonična zvonjenja

SIEMENS MC60
9.000 SIT

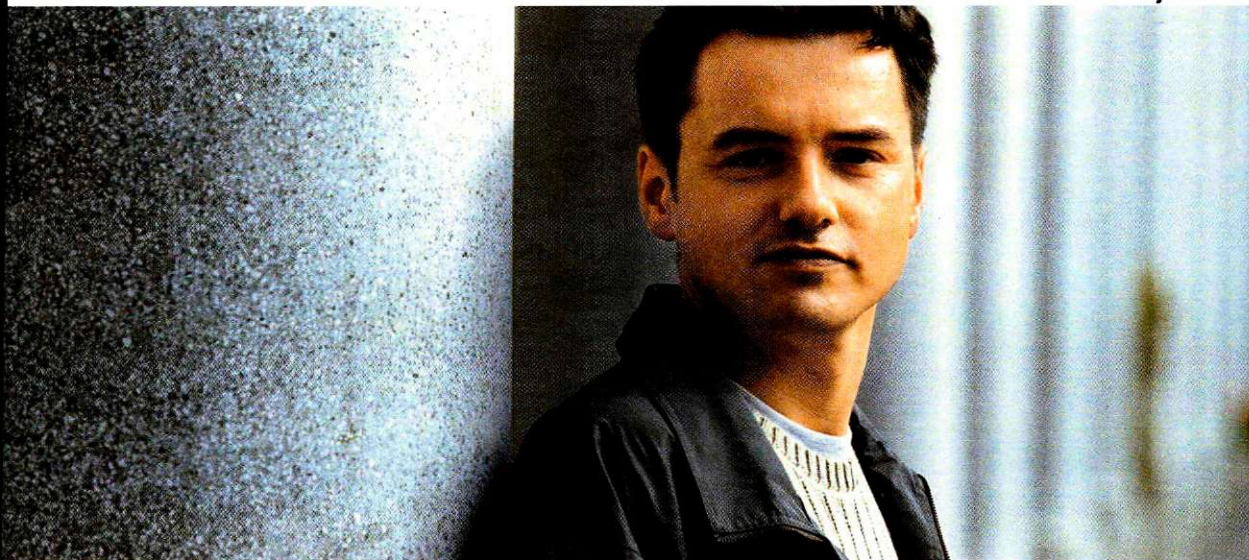

- vgrajen digitalni fotoaparatus
- barvni zaslon
- deluje na 5 kontinentih
- polifonična zvonjenja

Nova tarifa 5 SIT/min velja za vse nove naročnike paketov Smart I, Smart II in Smart III, velja 24 ur na dan, za vse klice v omrežju Si.mobil - Vodafone.
Brezplačne MMS-e lahko do 31. 8. 2004 pošiljajo kupci telefonov Sharp GX20 in Motorola V525 tudi iz tujine, če gostujejo v omrežjih operaterjev, s katerimi ima Si.mobil - Vodafone sklenjeno pogodbo o GPRS gostovanju. Brezplačnih je 200 MMS-ov mesečno.
Cene telefonov veljajo do 31. 8. 2004 oz. do prodaje zalog za nove naročnike paketov Smart II in III, če bo naročniško razmerje trajalo še najmanj 24 mesecev od dneva nakupa telefona. Sharp GX20 je na voljo le z angleškim menijem. Vse cene so v SIT in vključujejo DDV. Si.mobil si pridržuje pravico do spremembe cen. Dodatne informacije o cenah in ponudbi, tudi za naročnike drugih paketov, so na voljo na www.simobil.si ali brezplačni številki **080 40 40 40**.

Ujemi svet

Bo Pahor nasledil Ropa?

Zbor za republiko je presenetil z množično udeležbo. S strani vladajoče koalicije sta se tribune udeležila predsednik združene liste in državnega zbora Borut Pahor in zunanji minister Dimitrij Rupel. Slednji je bil že naslednji dan kaznovan, saj je predsednik vlade Anton Rop v državni zbor poslal predlog za njegovo razrešitev.

Premier Rop se je znova pokazal kot človek, ki mu primanjkuje širine in taktnosti. Tehokrat brez širine torej. Ministra, ki se je udeležil srečanja, kjer je vsak govorec povedal, kaj si misli o stanju v Sloveniji, je brezobzirno in maščevalno zamenjal, ker se le-ta ni držal nasveta, česa ne sme početi zunaj službenega časa. Kot da ne bi živeli v demokratični družbi ... Nekdanji predsednik vlade Janez Drnovšek bi nedvomno tako Ruplovo prostočasno aktivnost toleriral, kar je posredno dal vedeti tudi z nekaterimi svojimi izjavami. In Drnovška so premišljeni odzivi na ravnanje drugih naredili za zmernega in uglednega politika v precejšnjem delu slovenske javnosti. Rop dela nasprotno. V Ruplovem primeru je reagiral hitro in nepremišljeno, saj je tri mesece pred volitvami zahteval zamenjavo enega glavnih slovenskih osamosvojiteljev, in to ravno na predvečer slovenske državnosti. Za Ruplovega naslednika je predlagal Iva Vajgla, človeka, ki je znan po tem, da slovenski osamosvojitvi ni bil naklonjen. Rop je podobno nepremišljeno ravnal tudi v primeru SLS, ko jo je zaradi njenih precej neodločnih glasovanj v primeru interpelacij proti Keburu in Bohincu nagnal iz vlade. Če je Ropov predhodnik Drnovšek gradil na sodelovanju in povezovanju, Rop gradi (podira) na podlagi izključevanja, s čimer si iz meseca v mesec ustvarja nove nasprotnike.

Mediji so zadnjo Ropovo potezo sprejeli precej različno; nekateri so jo opravičevali, nekateri kritizirali. V Dnevnikovem kometarju je Antiša Korljan presenetljivo kritično zapisal: "Lepo vas prosim, liberalna stranka, ki sankcionira samosvoje poteze? ... Ropove poteze ... ni težko interpretirati kot dejanje nekoga, ki se ne počuti več prav prepričanega vase in ki tolče in maha po vseh, ki se mu vsaj od daleč zdijo nevarni." Kot da bi se Ropu nekateri že odpovedali ... Na drugi strani pa Borut Pahor kritik provladnih medijev ni bil

deležen, kar povzroča začudenje, saj se je udeležil istega "strankarskega zborovanja" kot Rupel. V Mladini, ki je že vsa leta tranzicije zelo blizu Kučanu, o Pahorju zaradi tega niso napisali niti ene žal besede. V Večeru je komentator Bojan Tomažič pomenljivo zapisal: "Predsednik parlamenta in druge stranke v vladajoči koaliciji ni nikogar ošteval, ampak je šel na zborovanje. Po nekaterih je izkoristil javno prireditve, bil je trojanski konj in še kaj. A pred fotoaparati in kamerami je segel v roko Janezu Janši ... Volivci so ga sicer poslali v Strasbourg, vendarle pa je politik, ki so mu celo republikanci zaploskali, dokazal, da zdaj celo bolj kot sam Drnovšek ustreza politični podobi ljudi z leve sredine. Postaja idealen izbor za tiste z vse bolj glasnim vzklikom Vrnite nam Drnovška! na ustih." Nadvse pomenljiva je tudi zadnja raziskava Ninamedie v Dnevniku. Med politiki je izstopajoče na prvem mestu Borut Pahor, Anton Rop je šele na petem mestu, čeprav je njegova LDS po isti javnomnenjski anketi zbrala kar trikrat več podpore kot združena lista.

Zbor za republiko se je prejšnji teden predstavil, njegovi predstavniki so povedali, kaj si mislijo o preteklosti, sedanosti in prihodnosti. Povedali so, da so potrebne spremembe. Postavlja se vprašanje, kako se bo na to odzval Forum 21. Na to je v precejšnji meri odgovoril že njegov predsednik Milan Kučan na sobotni spominski slovesnosti v Divači. Poudaril je, da se osebno ne namerava politično angažirati tako kot v preteklosti, da pa se bo Forum 21 po vsej verjetnosti pred jesenskimi volitvami bolj jasno opredelil, kot so razmišljali ob njegovi ustanovitvi. Ker se je predsednik vlade Anton Rop s svojo aroganco, netolerantnostjo in ponesrečenimi kadrovskimi potezami izkazal za nesposobnega, v Forumu 21 in na tranzicijski levici, kot kažejo prej opisani primeri, razmišljajo o Pahorju kot človeku, ki naj bi rešil vladajočo potapljačo se barko. Na evropskih volitvah se je dobro izkazal, še bolje se lahko izkaže jeseni z ustrežno medijsko podporo, ki mu je sicer že sedaj ni primanjkovalo. Zaradi "novih okoliščin" se lahko odpove funkciji evropslanca in kot zmeren levosredinski politik nastopa v vlogi kandidata za novega predsednika vlade. Nedvomno bi bil za širšo javnost veliko sprejemljivejši kot nestrpni Rop.

Tranzicijska levica potrebuje Pahorja za pokritje, za fasado, tako kot so v vseh letih tranzicije potrebovali Drnovška. Po potrebi se zna Pahor – tako kot Drnovšek v preteklosti – tudi distancirati od Kučana. In tudi ve, kaj govori. Na Zboru za republiko je poudaril, da Slovenija ne potrebuje takega preloma kot leta 1990. Podobno govori Kučan. Pri tem pa je treba poudariti, da če bi leta 1990 prišlo do pravega preloma, niti Kučan niti Pahor v naslednjih letih zaradi svojega delovanja v vrhu zveze komunistov ne bi mogla figurirati kot politika.

Metod Berlec

Ker se je predsednik vlade Anton Rop s svojo aroganco, netolerantnostjo in ponesrečenimi kadrovskimi potezami izkazal za nesposobnega, v Forumu 21 in na tranzicijski levici razmišljajo o Pahorju kot človeku, ki naj bi rešil vladajočo potapljačo se barko.

9 Pogled naprej in nazaj

Bog Janus je imel dva obraza, z enim je gledal v preteklost, z drugim pa v prihodnost.

11 Izgon Rupla iz vlade

12 Zbor za republiko

V nabito polni Linhartovi dvorani Cankarjevega doma so se pretekli teden uresničile napovedi o ustanovitvi Zbora za republiko, ki naj bi združil vse demokratično usmerjene ljudi v Sloveniji in ponudil podporo koaliciji Slovenija pri političnem preobratu na jesenskih državnozborskih volitvah.

16 Samostojnih trinajst

V petek je Slovenija praznovala 13 let samostojnosti. Kot se spodobi, so obletnico zaznamovale številne slovesnosti po vsej državi, osrednja prireditev pa je bila na predvečer praznika na Trgu republike v Ljubljani.

18 Vladni milijonarji

Aprila letos je 133 vodilnih funkcionarjev raznih javnih in drugih vladnih služb prejelo po več kot milijon tolarjev brutoplače.

20 Zavoženi mariborski projekti

24 Spopad dveh paradigem

32 Nov afriški genocid

Komaj se je v Sudanu s krhkim mirom končala ena državljanska vojna, že se je začela druga. Namesto za klasičen vojaški spopad gre za genocid, usmerjen proti civilnemu prebivalstvu samo zato, ker pripada "napačni" etnični skupini. "Etnično čiščenje" v pokrajini Darfur, ki je iz domov pognalo več kot milijon ljudi, opazuje mednarodna skupnost s podobno ravnodušnostjo, kot je pred desetletjem opazovala genocid v Ruandi.

34 LDS je ta čas v slabi koži

Pogovor z dr. Matevžem Tomšičem

To, kar je v obnašanju vladajoče garniture nedvomno mogoče zaznati, je precejšnja neresponzivnost, neodzivnost na občutke, želje in interese ljudi, ki se neredko manifestira v neprikriti aroganci. Slednja je opazna tudi v delovanju samega predsednika vlade, kar se denimo izraža v njegovem težko prikrivanem preziru do opozicije.

42 Koprške vedute

56 "Zec" se je skrila

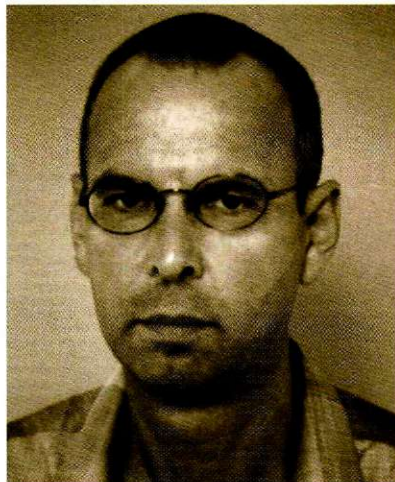
Edini, ki je bil v teh dneh vsaj za nekaj trenutkov močnejši od nogometa, je bil Goran Ivanišević.

Demokracija, p.p. 4315, SI - 1001 Ljubljana, obzorja@siol.net; telefon: 01-434-54-48 (uredništvo), 01-434-54-63 (tajništvo); faks: 01-434-54-62
Glavni in odgovorni urednik: Metod Berlec; tehnični urednik: Bojan Jovan; novinarji: Vida Kocjan, Denis Vengust, Mihaela Praprotnik, Monika Maljevič, Barbara Kavtičnik, Gašper Blažič, Aleš Kocjan, Gijle Vishaj, Mitja Volčanšek; kolumnisti: dr. Janez Juhant, dr. Janez Jerovšek, dr. Matej Makarovič, dr. Janko Kos, mag. Andrej Aplenc, dr. Peter Starič, dr. Ljubo Sirc, mag. Klemen Jaklič, Esad Babačić; stalni zunanji sodelavci: Esad Babačić, Igor Gošte, Miran Mihelič, Peter Colnar, Lovro Kastelic; Vera Ban (p.p. 1716); lektoriranje: Joža Gruđen; skeniranje: Matej Šoper; prelom: Tone Tehovnik, Matej Šoper; realizacija: Nova orbita, d.o.o.; fotografija: Dane Kostrič (urednik), Reuters; tisk: Florjancić tisk, d.o.o., Maribor; datum natisa: dan pred izidom; izhaja vsak četrtek; cena 550 tolarjev; izdaja: Nova obzorja, d.o.o.; direktor: Božo Predalič; naklada: 11.000 izvodov; TRR: 24200-9004125033, Krekova banka d. d. Maribor, poštnina plačana pri pošti 1102. Fotografija na naslovnici: Dane Kostrič
Nenaročenih člankov in fotografij ne plačujemo in ne vračamo.

Na podlagi zakona o davku na dodano vrednost (Ur. l. RS, št. 89/98) sodi tednik *Demokracija* med proizvode, za katere se obračunava davek na dodano vrednost po stopnji 8,5 %.
Naročniški oddelek: obzorja.narocnine@siol.net; Naročniki prejmejo položnico s prvo revijo v mesecu. Objave sprejemamo pisno do 15. v mesecu z veljavnostjo prvega v naslednjem mesecu. Letna naročnina za države članice Evropske zveze znaša 260 evrov, za druge pa 288 USD.

Igralnica je talka politične mafije

Pogovarjali smo se z Miranom Lipovcem, ki je zaposlen v portoroški igralnici.

Casinò Portorož, kjer ste zaposleni, je v zadnjih letih v velikih izgubah. Aldo Babič, prejšnji predsednik uprave, je dejal, da je izguba nastala zaradi stvari, na katere uprava ni imela vpliva. Babiča so odstavili, kar ste označili kot politično motivirano odstavitev. Kaj je po vaše vzrok za izgubo?

Glede politične motiviranosti; tudi nastavitev gospoda Babiča je bila politično motivirana in nastavitev vseh prejšnjih direktorjev tudi, vključno z gospodom Spinellijem, Lojom, Dobravcem, Kovacičem in sedanjimi člani uprave. To je pravi vzrok za slabo poslovanje podjetja, ki ima vse možnosti za razvoj, a životari v primežu političnih interesov. Portoroška igralnica je talka nekdanje in sedanje politične mafije, ki v njej vidi izredne možnosti za okoriščanje na tisoč in en način, hkrati pa je poligon za izzivljanje kompleksov patoloških oblastizeljnežev. Položaj podjetja bi lahko sanirala le ekipa, ki bi imela izkušnje v dejavnosti in bi bila sposobna normalnega komuniciranja z zaposlenimi. Tu je tudi odgovor glede izgub. Dokler bodo politiki vodili to podjetje, se bodo dobički in izgube prikazovali tako, kot bo v interesu politike.

Zdajšnja uprava je sprejela nekatere ukrepe za zmanjšanje plač zaposlenim in trdi, da se da poslovanje izboljšati na dva načina: z odpuščanjem ali linearnim znižanjem plač vseh zaposlenih. Kako komentirate te izjave?

Kaj takega lahko izjavi le politik, ki ne vidi številnih rezerv in možnosti racionalizacije poslovanja. Tisti, ki ne zna izboljšati ponudbe in pridobiti novih gostov, zmanjša plače in na ta način nadomesti stagnacijo obiska in realizacije. Dovolj simptomatično je, da ta uprava delavskih predlogov za racionalizacijo poslovanja sploh ni obravnavala. Za vodje posameznih igralnic je imenovala politično primerne kadre, ki programov sploh niso predstavili.

Opozarjate, da se vse skupaj dogaja zaradi morebitnega lastninjenja igralnice, Marjana Kanduti, predsednica nadzornega sveta, pa te očitke zavrača.

Oktobra 2001 je državni zbor, bolje rečeno koalicija LDS, ZLS in SLS, po hitrem postopku sprejela spremembe zakona o igrah na srečo, ki radikalno spreminjajo smisel zakona, saj prinašajo možnost lastninjenja navadnih delnic s strani zasebnih družb. Dolej so bili lahko lastniki navadnih delnic le paradržavni skladi in občine, v katerih igralnice poslujejo. Spremembe zakona so bile sprejete brez primerjalnih analiz in pod pretvezo, da to narekujejo evropske direktive. Naj povem, da je Slovenija edina izkoristila to pretvezo za lastninjenje igralnic, saj se ji nobena evropska država ni podredila na tak način. LDS se nadeja, da bi do delnic igralniških podjetij še pred jesenjo prišli njihovi sponzorji. Marijana Kanduti ima to nalogo izpeljati v portoroški igralnici, saj jo je na mesto predsednice nadzornega sveta igralnice postavil gospod Rop že tri mesece po prvi obravnavi sprememb zakona o igrah na srečo.

Na dogajanje ste opozorili tudi urad za preprečevanje korupcije, ta pa je prijavo izročil kriminalistični policiji. So že ukrepali?

Nič ne vem o tem, da bi policija kaj ukrepala, pa tudi močno dvomim, da bo, saj je urad za preprečevanje korupcije na policijo poslal mnenje brez navedbe tehničnih argumentov, da prijava ne daje dovolj podlag za ukrepanje. Med "argumenti" je urad navedel tudi to, naj bi bila izguba posledica zmanjšanja kupne moči Italijanov. Čudno je predvsem to, da v Hitovih in zasebnih igralnicah ob italijanski meji ta argument ne velja.

Kakšno pa je razpoloženje med zaposlenimi v igralnici; sami ste bili enkrat že na udaru, ali ste ogroženi tudi zdaj?

Sedanja uprava družbe je enostransko razveljavila vse dogovore s sindikati in zmanjšala plače. To je jedro vseh zapletov. Opravka imamo z ljudmi, ki eno govorijo, drugo pa delajo. Upravi in nadzornemu svetu ne verjamemo in jim ne zaupamo, saj o tajnih načrtih, ki jih imajo z nami, lahko le slutimo. Med nami delujejo – tako kot v času socializma – provokatorji, ki govorijo, da bomo šli vsi na cesto in da bo Istrabenz sprejemal za veliko manjšo plačo le tiste, ki se sedanji upravi ne upirajo. V takem ozračju je delo oteženo. Tisti, ki je mene pognal na cesto za štiri leta kot primer drugim, je končal v zaporu. Mislim, da dodatne besede niso potrebne. **Vida Kocjan**

Evropska klobuta
(Stran 8)

Spominska slovesnost
na Lajšah
(Stran 10)

Referenduma (še) ne bo
(Stran 15)

Neobstoječa
zdravstvena mreža
(Stran 26)

Zavoženi
mariborski projekti
(Stran 20)

Ukor iz Bruslja
(Stran 22)

Prvo zasebno vesoljsko
plovilo
(Stran 28)

Bill Clinton –
Moje življenje
(Stran 31)

Dnevi dediščine
na Žalah
(Stran 38)

"Druga etapa"
(Stran 44)

Ikona avtomobilskega
oblikovanja
(Stran 47)

Svet vročih ritmov
(Stran 48)

Kako brez Angležev
(Stran 55)

Rock Otočec
letos okrnjen
(Stran 58)

Izumitelj poštne znamke
(Stran 62)

Računi za stare grehe
(Stran 65)

Padeč bunkerja
(Stran 66)

Predvolilno čiščenje

V LDS so nekaj mesecev pred volitvami začeli iz stranke odslavljeni vse, ki so kakor koli povezani s korupcijskimi in nečednimi dejanji. Če bodo nadaljevali v tem tempu, jim bo stranko verjetno uspelo počistiti do volitev, pri čemer pa se poznavalci bojijo, da bodo po koncu čiščenja ostali brez polovice članstva – in vodstva.

Monarhija

Minuli teden je v rdečih murgelskih dvorih zavladala panika. Predsednik vlade tovariš Tone Rop je ves rdeč (še bolj kot sobane, v katerih prebiva njegov veliki mali Šef) begal naokrog in se spraševal, kaj neki je picilo zunanjega ministra Dimitrija Rupla, da se je odpovedal monarhiji in se zavzel za republiko. Že res, da nekatere ustanove še vedno nosijo naziv republiški kot spomin na stare čase, ko smo bili vsi drugačni in vsi enakovrni, čeprav morda nekateri bolj od drugih. Imamo na primer republiško maturitetno komisijo, republiško volilno komisijo, republiški izpitni center ... No ja, še prej pa je bilo v navadi, da se je takim zadevam dalo naziv ljudski, na primer ljudska milica. Kakor koli že, Rop je bil ves paničen, saj bi veliki mali sinjeoki Šef zahteval njegovo glavo, če se brž ne znebi neubogljivega zunanjega ministra. Tudi zbor enainvajsetih modrecev je v edinstvi s svojo glavo papežem, pardon, velikim malim Šefom sklenil, da se minister Rupel nemudoma odžaga, če je treba, tudi z motornjo žago.

Rečeno, storjeno! Dvorjani so v glavni atrij, imenovan tudi Jankovičev atrij, prinesli ogromen lesen stol in nanj posadili Rupla, nato pa je mladi prestolonaslednik Fedja vzel v roke žago in na dedkov ukaz začel s simboličnim dejanjem, ki je zapечатilo Dimovo usodo. Kdor ne uboga, ga tepe nadloga. Za rdeče dvorjane je bilo očitno dovolj hudo že to, da je doktor Dim na zbor republikancev poletel z kdo ve katerim zasebnim letalom, ki naj bi ga plačali neki novorevijasi iz kdo ve katerih zarukanih rovt. Gorje tistemu, ki bi se drznil voziti z letalom, podobnim slavnemu falconu, in to brez dovoljenja velikega malega Šefa! Le-ta je namreč zelo občutljiv glede reda in estetike, zato je kar sam prebelil svoje murgelske rdeče dvore in s tem dokazal, da še vedno sočustvuje z obubožanim proletariatom – iz tega razloga se še vedno vozi z golfom, čeprav že razmišlja, da bi ga zamenjal za avto yugo, kajti golf bi lahko preveč spominjal na republikanca Janšo, ki rad igra golf. No ja, zaradi varnosti je zbor enainvajsetih modrecev velikega malemu Šefu svetoval, naj mu Jelko Kacin pri skrbi ograjo, vendar je Šef to zavrnil, češ saj imamo najboljšega soseda! No, in ko je prestolonaslednik Fedja odžagal doktorja Dima, je pripravil velik kres, tako velik, da se celo tradicionalni kres pred trnovsko cerkvijo lahko skrrije pred njim. Naj se vendar vidi, da kjer je Dim, je tudi ogenj!

Sledila je velikanska slavnostna pojedina, ki so se je udeležili veliki mali Šef s svojim prestolonaslednikom in zborom enainvajsetih modrecev. Najboljši sosed Zoran pa je s čevapčiči poskrbel za lačno rajo, ki se vsak dan zbira pri rdečih dvorih. Ker pa brez kruha in iger ne gre, je za slednje poskrbel še en Zoran in prepeval partizanske koračnice. Naj vendar ljudje vidijo, kako je naš monarh velikodušen! Le-ta je v znak zadovoljstva pokadil pipo miru, ne ozirajoč se na lastno zdravje. En DIM gor ali dol ... **Gasper Blažič**

Z DEMOKRACIJO NA MORJE

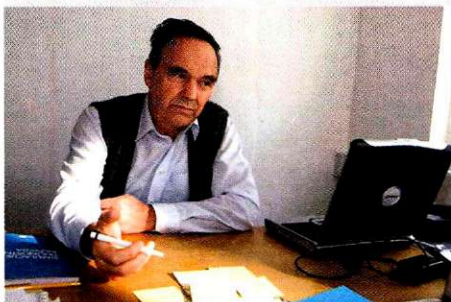
Demokracija tudi v hrvaških turističnih krajih

Spoštovane bralke in bralci, obveščamo vas, da boste v času poletnih počitnic **DEMOKRACIJO** lahko kupovali tudi v hrvaških obmorskih krajih (Istra, Kvarner in Dalmacija).

Uredništvo revije vam želi prijetno branje in lepe počitnice.

h-umor

diktafon

“Medtem ko se naša politika ukvarja s tem, koliko zemlje in Slovencev imamo na Koroškem, nastaja v Beljaku območje visokih tehnologij.”
(Prof. dr. Lojze Sočan o tem, kako se vladni predsednik Anton Rop izgublja v malenkostih, velike stvari pa gredo mimo njega.)

“Kar zadeva direktorja centra za informatiko Marina Siliča, ne bom zamenjal konja med dirko, v kateri zmaga.”
(Mirko Bandelj podpira svojega človeka zaradi domnevne uspešnosti, pri čemer ne želi videti nepravilnosti, ki mu jih očitajo.)

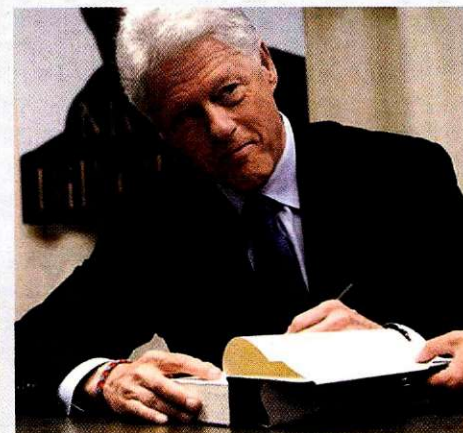
“Totalna sramota za kraj in občino, da financira ljudi, ki se vozijo naokrog brez registrskih tablic, ne delajo nič, kradejo poštenim kmetom in na koncu hodijo po mestu s pištolo za pasom; ‘by the way’, tudi name je Rom že meril s pištolo in občina daje keš za te manijake.”
(Pevac Maki iz skupine D. D. V. se razburja, ker občina Grosuplje plačuje tiste, ki mu s pištolo mahajo pred nosom.)

“EU se lahko veliko nauči od islamske države z bogato civilizacijo in kulturo, kot je Iran.”
(Diplomat Hamid Asefi postavlja Iran za zgled sekulariziranim zahodnim državam. Kapo dol pred islamsko revolucijo.)

“Odkar imajo Francozi Barniera, nisem več največji.”
(Zunanji minister Dimitrij Rupel se žal ne more več pohvaliti, da je najvišji zunanji minister v Evropski uniji.)

“Če Janez Pavel, Einstein ali kdor koli na svetu reče, da je študija Veljka Boleta dobra, vztrajam pri oceni, da je zanič.”
(Ekonomist Mičo Mrkaič se ne ozira na avtoritete in vztraja pri svojem.)

“Ne bi se sicer spuščal v podrobnosti, vendar ni želela, da bi jaz uspel.”
(Novi urednik razvedrilnega programa na TV Slovenija Vanja Vardjan pri kandidaturi za mesto urednika očitno ni imel podpore svoje predhodnice Miše Molk.)

“ZDA med mojim predsednikovanjem niso nikoli imele priložnosti, da bi ujele ali ubile Osamo bin Ladna.”
(Nekdanji ameriški predsednik Bill Clinton je bil slab lovec na teroriste in dober lovec na praktikantke v Beli hiši.)

“Že od petega leta starosti sem, tudi na pobudo mame, kar naprej eksperimentirala s šivanjem in pletenjem, pri čemer sem pogosto lomila šivanke na maminem šivalnem stroju.”
(Modna oblikovalka Urška Draž že v svojih otroških letih ni prizanašala šivankam.)

Kršili predpise o javnem naročanju

Revizorji računskega sodišča so v revizijah, v katerih so pregledali javno naročanje zdravil in medicinskega potrošnega materiala v celjski, mariborski, novomeški in jeseniški splošni bolnišnici ugotovili, da so vodstva bolnišnic navedene artikle v kar 75 odstotkih vseh količin nabavljali mimo veljavnih zakonskih predpisov s področja javnega naročanja. Poleg tega so ugotovili, da je večina nepravilnosti in neučinkovitosti na področju javnega naročanja velikokrat tudi posledica pomanjkljive sistemske ureditve. Levji delež krivde za to nosi ministrstvo za zdravje, saj bi moralo določiti enotne standarde in strokovne kriterije presoje kakovosti in drugih zahtevanih last-

Kar 75 odstotkov zdravil nabavljenih po domače

nosti zdravil in medicinskega potrošnega materiala. Med najpogostejšimi nepravilnostmi je tudi dejstvo, da v bolnišnicah ne izvajajo ustreznega postopka izbire dobavitelja. Revizorji celo opozarjajo, da je le ena od revidiranih bolnišnic za izbiro dobaviteljev večine nabavljenih zdravil izvedla postopek izbire, tovrstne nepravilnosti pa so se pojavljale tudi pri 46,8 odstotka pregledanih nabav medicinskega potrošnega materiala. Postopki oddaje javnih naročil so bili nepravilno izvedeni pri 13 odstotkih pregledanih nabav medicinskega potrošnega materiala, nabave pa niso bile izvršene v skladu s sklenjenimi pogodbami pri 4,5 odstotka pregledanih nabav medicinskega potrošnega materiala. Vse to močno zmanjšuje učinkovitost poslovanja bolnišnic. Bolnišnice tudi nimajo določenega postopka ugotavljanja potreb po nabavah in zato potreb ne ugotavljajo sistematično. Tri bolnišnice niso izvedle postopka izbire dobaviteljev zdravil, niso terminsko načrtovale nabav in jih niso združevale v enovito naročilo, nobena od revidiranih bolnišnic pa ni imela določenih standardov za posamezne vrste zdravstvenega materiala. Neučinkovita je bila tudi odločitev nekaterih bolnišnic, da se ustreznost ponujenega materiala preveri šele v drugi fazi izvajanja javnega naročila, ker so bili postopki za to dolgotrajni, načrtovani roki nabav pa prekoračeni. Bolnišnice so premalo pozornosti namenjale izbiri ustrezne vrste postopka javnega naročila, sklenjene pogodbe niso vselej predstavljale kakovostne podlage za učinkovito naročanje, neustrezen je bil tudi nadzor nad izvajanjem pogodb, naloge in odgovornosti posameznih udeležencev v celotnem procesu izbire dobaviteljev pa niso bile natančno določene. Minister Keber pa nič! V. K.

Svojci padlih za Slovenijo

Dan pred praznovanjem dneva državnosti je predsednik države Janez Drnovšek sprejel svoje žrtev padlih v vojni za Slovenijo. Pri tem je izrazil zadovoljstvo, da smrt njihovih očetov ni bila zaman. Kot je na sprejemu, ki se ga je udeležil tudi takratni obrambni minister Janez Janša, dejal Drnovšek, je dan državnosti priložnost, da se spomnimo tudi žrtev, ki so dale svoje življenje za novo državo. "Vam, svojcem, je njihova žrtev najtežja, vendar je tudi vsem drugim Slovencem in Slovenkam spomin nanjo svet. Tudi meni kot predsedniku slovenske države je to posebna priložnost, da se lahko skupaj poklonimo njihovem spomenu in izrazimo svoje spoštovanje in hvaležnost do njihove žrtve," je dejal Drnovšek. Pri tem je predsednik države izrazil posebno zadovoljstvo, da njihova žrtev ni bila zaman, saj smo, kot je dejal, tudi z njihovo pomočjo takrat uspešno ubranili novo slovensko državo, jo mednarodno uveljavili in jo postopno pripeljali do članstva v EZ in Natu. "Prepričan sem, da bi bila to tudi zanje velika uteha, kot je tudi nam v veliko uteho dejstvo, da nam je uspelo. Vsem svojcem žrtev se ob tej priložnosti v imenu slovenske države še enkrat zahvaljujem in izražam spoštovanje do te žrtve in tudi do vaše bolečine," je dejal Drnovšek. Predsedniku so se zahvalili tudi svojci. Jasmina Molan je v njihovem imenu dejala: "Svojci žrtev vojne za Slovenijo se v juniju ne samo veselimo rojstnega dne naše države, ampak se tudi z bolečino spominjamo dni, ko

modrosti tedna

"Sodobni slovenski kulturni boj ni Kulturkampf med liberalci in klerikalci, ampak je opredeljevanje med klasično vestjo, ki jo v slovenskem prostoru uveljavlja deset krščanskih zapovedi, in revolucionarno zapovedjo leninističnega tipa, s katero Veliki vodja odpravi klasično vest in dovoli umor, rop in laž."

(Zgodovinar Jože Dežman)

"Toda zdaj smo priča kampanji, ki že besedo stranka postavlja v slabo luč, opazna so prizadevanja po neki nadrejeni strukturi. V tem se kažejo stari vzorci mišljenja, ko je ena in ista opcija prek CK vse obvladovala. Demokracija se gradi od spodaj navzgor. Gradi se samo na sodelovanju vseh, ne pa v podrejenosti višjim silam ali samooklicananim avantgardam, ki naj bi vse te stvari usmerjale."

(Politik Andrej Bajuk)

Svojci žrtev vojne za Slovenijo pri Janezu Drnovšku

smo izgubili svoje najbližje. Vendar pa nam takšna srečanja dajejo novo upanje, da bodo naši očetje živeli ne le v naših srcih, temveč tudi v zavesti drugih Slovencev." A. K.

Referendum o džamiji na US RS

Ljubljanski mestni svetniki se kar ne morejo dogovoriti, kaj naj naredijo z džamijo v Ljubljani. V ponedeljek so se znova zbrali na izredni seji mestnega sveta, na njej pa so odločali o zahtevi županje Danice Simšič po ustavni presoji referenduma o graditvi džamije. Razprava je bila izredno burna, saj so svetniki stali vsak na svojem bregu; na eni strani opozicijski svetniki, ki so nasprotovali predlogu županje Simšičeve, na drugi pa svetniki vladajoče mestne koalicije. Slednja je bila številčno dovolj močna, da je sprejela predlog županje Danice Simšič, da se na ustavno sodišče vloži zahteva za presajo sklepa o razpisu naknadnega referenduma o graditvi džamije. Simšičeva je mnenja, da bi referendum kršil temeljne človekove pravice. S tem se ne strinjajo opozicijski mestni svetniki, zato se jim je odločanje o županjini zahtevi zde-

Danica Simšič zahteva ustavno presajo referenduma o graditvi džamije.

lo brezpredmetno, saj je mestni svet dejansko že zamudil petnajstdnevni rok, ki ga je za mnenje o zahtevi za ustavnosodno presajo sklepa o razpisu referenduma določilo ustavno sodišče. Če bo slednje ugotovilo, da izpodbijani sklep ni v neskladju z ustavo, bodo volivci svojo pravico do glasovanja lahko uresničili, opravljajne referendumskih opravil pa se bo nadaljevalo. Naj spomnimo, da so mestni svetniki na eni od svojih prejšnjih sej že določili dan izvedbe referenduma, in sicer naj bi bil to 23. maj. Začela so že teči opravila za izvedbo referenduma, vendar so bila z odločitvijo ustavnega sodišča do nadaljnjega zadržana. M. P.

Evropska klofuta

Pretekli teden je evropska komisija pošteno okrcala prvi slovenski konvergenčni program – ta sodi med mehanizme za uvedbo evra –, po katerem naj bi Slovenija do leta 2007 dosegla 3,6-odstotno gospodarsko rast, kakor obljublja Ropova vlada. Evropski ekonomisti in analitiki so prepričani, da je tak gospodarski program preveč optimističen, in napovedujejo, da bo ob takem vodenju gospodarske politike naša država sposobna dosegati le 3,2-odstotno rast. Poleg tega opozarjajo, da so letošnja proračunska gibanja slabša od pričakovanih, vladni načrti za doseganje proračunskega ravnovesja pa so prepočasni. Očitajo nam prepočasno zniževanje proračunskega primanjkljaja, program strukturnih reform pa ni dodelan tako, kot bi moral biti. Slednje je povezano s t. i. dolgoročno vzdržnostjo javnih financ, kar pomeni, da je treba dosledno izpeljati pokojninsko reformo, zdravstveno pa uvesti v celoti. Evropski strokovnjaki so zelo skeptični tudi glede inflacijskih načrtov, kar pomeni, da bo inflacija v

Evropski ekonomisti so Antonu Ropu prisolili zaušnico, o kateri pa

Sloveniji po njihovem prepričanju krepko nad pričakovani zdajšnje vladne ekipe. Nadalje Ropovi vladi očitajo, da je inflacijo že doslej prepočasno zmanjševala. Previsoka inflacijska stopnja v državi je že nekaj let tista boleča točka, ki hromi življenje gospodarstvenikov in državljanov. Anton Rop nam vsa leta sicer dopoveduje, da smo najboljši, pri tem pa ne izvaja dosledno in natančno prav nobenega ukrepa, s katerim bi dosegli resnično znižanje rasti inflacijske stopnje. Hkrati nam obljublja veliko gospodarsko rast, ki

pa je ob nižji stopnji inflacije ne bomo mogoče doseči. Na to opozarjajo tudi evropski analitiki. Pravijo, da bi Slovenija ob hitrem znižanju inflacijske stopnje 3,6-odstotno povprečno gospodarsko rast do leta 2007 morda celo lahko dosegla. Ker sami očitno ne verjamejo, da bo zdajšnja vladna ekipa to zmogla, so

Odnos zdajšnje oblasti do

v svojih načrtih gospodarsko rast znižali na 3,2 odstotka. Anton Rop je pretekli teden torej dobil zaušnico, o kateri pa se v Sloveniji ne govori kaj dosti. Tudi vladni predsednik ugotovitev evropske komisije ni komentiral tako, kot je s tem pohitel ob sklenitvi pogajanj o vstopu Slovenije v mehanizem deviznih tečajev, imenovan ERM 2. Njegovo navdušenje nad tem je bilo velikanško. V javnosti je delal vtis, kot da smo tik pred tem, da tolarje zamenjamo za evre. Zanašal se je namreč na to, da večina neekonomsko izbranih državljanov niti ne ve natančno, kaj pomeni vstop v ERM 2. Zamolčal je tudi, da konec pogajanj po-

meni predvsem to, da bo Slovenija v naslednjih dveh letih morala dokazati, ali je sploh pripravljena na prevzem evra. Tudi v tem primeru bo morala izpolniti natančno določene kriterije, med katerimi je bistven element prav inflacija. Skratka, šele zdaj se na denarnem področju začne trnova pot, po kateri bomo stopali še precej dolgo. Resnejši poznavalci razmer namreč zatrjujejo, da bo Slovenija na uvedbo evra kot nacionalne valute morala počakati nekoliko dlje kot samo dve leti.

Vida Kocjan

Z grenkim priokusom

Nedavno praznovanje 13. obletnice dneva, ko je Slovenija razglasila svojo državnost, je imelo dve plati. Veselo, ko smo se Slovenci na različnih praznovanjih veselili 13-letnice svoje neodvisnosti in samostojnosti – letos je bilo to zaradi nedavnega vstopa Slovenije v EZ še toliko slajše –, in žalostno, ker nekateri

osamosvojitve in njenih ključnih akterjev je skrajno omalovažujoč.

z novinarji vred vedno znova ugotavljamo, da po 13 letih samostojnosti odnos do države, predvsem pa njenega temelja, to je osamosvojitve, še vedno ni takšen, kot bi moral biti. Včasih imamo občutek, da je omalovažujoč in aroganten.

Nekaj takega smo pred letošnjim praznovanjem državnosti videli pri vladnem predsedniku Antonu Ropu, ki je le nekaj ur pred začetkom slavnostne seje državnega zbora ob letošnjem dnevu državnosti v parlament poslal predlog za razrešitev zunanjega ministra Dimitrija Rupla. Dogodek seveda ne bi bil nič posebnega, saj ima vladni predsednik pravico, da parlamentu kadar koli predlaga zame-

javnost malo ve.

njavo kakšnega ministra, če ne bi šlo za ministra, ki je konec osemdesetih in v začetku devedesetih let aktivno sodeloval v prizadevanju za slovensko osamosvojitve in ima verjetno največje zasluge med sedanjimi ministri, da je Slovenija vstopila v EZ. Četudi predlog za Ruplovo zamenjavo pravno ni sporen, pa je sporen z etičnega ali higienskega vidika. Konec koncev bi lahko Rop počakal kakšen dan in zamenjavo predlagal pozneje.

Predlog za zamenjavo nekaj ur pred praznovanjem državnosti, za katero si je Rupel zelo prizadeval, se-

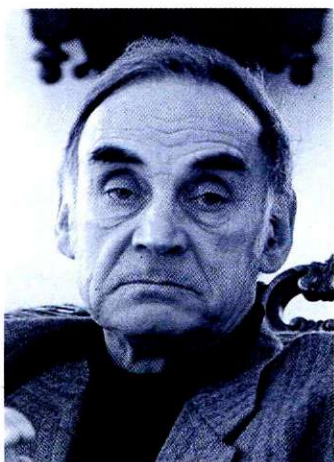
veda kaže na odnos oblasti oziroma vlade in njene največje stranke liberalne demokracije do slovenske osamosvojitve in njenih ključnih akterjev. Posebej zato, ker to ni prvi in edini primer takega ravnanja. Spomnimo se poskusa nekdanjega notranjega ministra in člana LDS Mirka Bandlja, ko je skušal s pomočjo ne-

katerih medijev (ali so mu ti samo nasedli ali pa so aktivno sodelovali pri tem, še danes ni jasno) slovenskim teritorialcem podtakniti vojni zločin na mejnemu prehodu Holmec, ali pa ignorantskega odnosa LDS do veteranov vojne za Slovenijo. Res je sicer, da je Bandelj po razkritju afere odletel in da je status veteranov vojne za Slovenijo danes vsaj za silo urejen, vendar Bandelj še danes zaseda visok položaj v vladi liberalne demokracije, veterani vojne za Slovenijo pa so morali vsaj deset let opozarjati nase, da je vlada pod vodstvom LDS njihov položaj kolikor toliko uredila.

K vsemu je seveda treba pristeti še prizadevanje aktualne oblasti za ureditev statusa "izbrisanim" za nazaj, ne da bi preverjali posamezne primere, čeprav je znano, da je med njimi kar nekaj nekdanjih jugogeneralov, ki so leta 1991 vodili agresijo na Slovenijo, danes pa skušajo od Slovenije prek statusa "izbrisanih" izterjati odškodnine.

Na koncu torej lahko ugotovimo, da je odnos zdajšnje oblasti in njene glavne akterke LDS do slovenske osamosvojitve skrajno omalovažujoč. Dobra novica za tiste, ki se s tem ne strinjajo, je, da se utegne LDS to prej ali slej vrniti kot bumerang. Najverjetneje že na jesenskih volitvah.

Aleš Kocjan

Mag. Andrej Aplenc

Bog Janus je imel dva obraza, z enim je gledal v preteklost, z drugim pa v prihodnost. Nekaj refleksije o tem bogu mi pove, da je na tem osnovana prav vsa znanost in modrost. Kako uporabiti analizo preteklih dogodkov za napoved prihodnjih, pa je drugo vprašanje in vrsta komentatorjev volitev v evropski parlament se je ukvarjala prav s tem. Vsekakor velja, da je več deset milijonov tolarjev na leto, kolikor stanejo ankete dr. Toša in jih objavljajo mediji, praktično proč vržen denar.

To se je pokazalo že ob referendumu za EU in Nato, kjer je bila podpora Natu za več kot 10 odstotkov večja kot napovedovana, ali drugače, v relativnem smislu je bila napoved za več kot 20 odstotkov narobe. Isto smo doživeli tudi v primeru izbrisanosti, kjer se je odstotek "ksenofobičnih" Slovencev, ki so nasprotovali rešitvam vlade, preko noči višal in nižal za 100 odstotkov. Enake anketne napake smo znova doživeli sedaj, ko je NSi dobila več kot LDS in DeSUS skupaj in ko sta SDS in LDS dejansko praktično izenačeni.

Poleg tega, da so bile omenjene ankete nesprejemljivo slabe, smo tudi videli, da politični predstavniki LDS, ZLSD in DeSUS niso mogli skriti svo-

Pogled naprej in nazaj

jega razočaranja, da ne rečem obupa, nad svojim neuspahom. V obeh primerih se postavlja vprašanje zakaj.

Strokovno neznanje ne more biti razlog za anketne napovedi, ki so tako zelo narobe. To se je lahko zgodilo pred več kot petdesetimi leti, ko je bil leta 1948 na ameriških predsedniških volitvah anketni favorit Thomas Dewey, zmagal je pa Harry Truman. Resnična anekdota pravi, da je v nasprotju z vsemi anketami napovedal zmago Trumanu le neki časopis v Chicagu, katerega novinar je povzel mnenja kmetov, ki so prodajali krompir. Takrat so ti imeli v povprečju manj telefonov kot drugo prebivalstvo in telefonske ankete so tako zajele napačen vzorec anketirancev. Taka napaka dandanes seveda ni mogoča in razloge za napačne slovenske ankete lahko iščemo le v analizi, ki jo je objavil dr. Janez Jerovšek v medijski analizi v publikaciji Dignitas. Ti so, na kratko, da napaka ni v tem, da kmetje nimajo telefonov, ampak je vzorec v veliki meri nereprezentančen zaradi splošnega političnega ozračja, v katerem telefonski anketiranci, ki s telefonskim klicem izgubijo svojo anonimnost, zaradi strahu ali iz previdnosti nočejo povedati svojega pravega mnenja ali pa izjavijo, da ga nimajo. Prav lahko pa tu igrajo svojo vlogo še drugi dejavniki.

Razlogi, da politični predstavniki LDS, ZLSD in DeSUS niso mogli skriti svojega razočaranja nad volilnimi izidi, pa tičijo drugje. Moje mnenje je, da so, kot so včasih temu rekli, izgubili stik z "ljudstvom", ne da bi se tega zavedali. Stvar je sicer predvsem psihološke narave, ima pa svoje potrditve v konkretnih dokazih.

V prejšnjem režimu je bila partija avantgarda, za katero (naj bi) poslušno korakalo ljudstvo. Vse volitve, kakršne koli že, vse prvomajske parade, politične veselice in seveda mediji so to potrjevali in po znanem pravilu, da neresnica postane resnica, če jo dovolj dolgo propagiraš, je v to verjela tudi politična nomenklatura. Obstajala pa je tudi zelo praktična komponenta: ena tretjina vseh volivcev je bila, kot se reče, pri koritu, drugi dve tretjini pa sta bili modro in previdno tihi. Edina prekinitev tega vzorca je bil osamosvojitveni plebiscit in kratkotrajni Demos, katerega zmaga je, kot tudi vemo, za kratek čas vzela nomenklaturi sapo.

Ljudje so ohranili miselno vrednostno matrico prejšnjega režima, kot piše dr. Janez Jerovšek, k temu je pa še izdatno pripomogla nomenklatura, ki je zasedla vsa vodilna mesta v državni upravi in gospodarstvu. Če pogledamo nazaj, je v preteklih 12 letih zadeva zelo dobro delovala in ni čudno, da si je nekdanja elita, demokratično osvobodjena stroge partijske discipline, začela prisvajati vse, kar si je le mogla. Privatizacija, zlom velikih podjetij, finančne afere so se vrstili brez finančnega ali pravnega nadzora, menim, da celo na presenečenje oblasti, kako lahko jim vse to gre.

Nujna psihološka posledica tako uspešne (in nerazmišljajoče) oblasti je oholost in aroganca. Objektivni opazovalec bo ugotovil, da je bila v zadnjih letih prav to temeljna značilnost političnega dogajanja pri nas. Dokazov za to je več kot dovolj. Poleg vseh finančnih afer brez vsakih pravnih posledic je eklatanten primer tega odnosa predstava v Lutkovnem gledališču Ljubljana. Da ne bom ponavljal že znanega – v demokratični ureditvi (!!!) je bila opozicija opsovana in označena kot nepomembna ali z miselno matrico prejšnjega režima, češ, sovražnikov ljudstva je malo, pa še ti so – saj veste kaj. In vse skupaj naj bi bilo seveda zelo zabavno.

Težava je v tem, da je miselno matrico, v tem primeru prepričanje, da

Že Sumerci so imeli klinopis za gledanje nazaj in tako je nastala zgodovina, iz katere se učimo zato, da ne bomo videli znova storjenih napak, ko bomo na sedanjo prihodnost gledali nazaj.

imaš oblast popolnoma v rokah in da imaš prav, skrajno težko ali pa sploh nemogoče spremeniti, tudi če se objektivne okoliščine diametralno spremenijo. Klasičen primer za to je nekdanji predsednik ZDA Nixon in afera Watergate. Ko mu je grozila obsodba parlamenta in je bil prisiljen odstopiti, je ob odhodu vzdignil roko s prsti v V – Victory. Ni uvidel svoje oblastniške arogance. Pri nas ni prav nič drugače in dokaz, da je to miselna matrica naših oblastnikov, je poleg vseh drugih tudi nedavna Krkina afera ob proslavi v Novem mestu. Norčevanje iz Alzheimerjeve bolezni papeža, ki ga je že dan po proslavi premier uradno obiskal, predsednik državnega zbora pa se je skoraj sočasno uradno udeležil pokopa predsednika ZDA Reagana, ki

je umrl za isto boleznijo, je v civilizirani družbi zavrženo dejanje. Repriza lutkovnega gledališča ni "umetnost", to ni napaka protokola, ni "nepredvidena dejavnost umetnika". To je aroganca.

Vprašanje je, kaj lahko v luči te analize pričakujemo v bližnji prihodnosti, kajti pred nami so jesenske parlamentarne volitve. Če naj kaj napovem, potem bom napovedal tole:

Oblast bo naredila vse, da ne bi vzniknile nove afere. Tu bodo uporabljeni vsi prijemi, vijaki bodo priviti bolj, kot so bili v prejšnjem režimu, in po vsej verjetnosti se bo pojavilo tudi kakšno žrtveno jagnje.

Dokazov za povezanost ni, vendar je bil takoj po volitvah iz parlamentarnega postopka umaknjen zakonski predlog o Triglavskem narodnem parku. Nadaljevanje obravnave bi izzvalo nacionalni škandal, saj so se poleg razjarjene civilne družbe upirale vse znanstvene in strokovne ustanove. Izzvan bi bil tudi referendum, ki je bil že napovedan in bi ga oblast spektakularno izgubila.

Dokazov za povezanost ni, vendar je takoj po volitvah odstopil direktor Ljubljanske borze. Njegova vpletenost ali nevtopenost v sporne posle v tej zvezi ni pomembna, pomembno je, da je bil odстранjen in potencialni problem.

V naslednjih mesecih lahko pričakujemo tako divjo medijsko pro-

pagando, da se nam bo zdela medijska gonja za časa Bajukove vlade le blagodejna sapica. Poleg samocenzure mnogih novinarjev bomo pričeli tudi uredniški cenzuri.

Bog Janus je imel dva obraza, z enim je gledal v preteklost, z drugim pa v prihodnost. Nekdanji predsednik Kučan je sicer dejal, da gledanje nazaj ni dobro in da moramo gledati le naprej, zato domnevam, da mu Janus nasprotuje. Kaj si staroslovanski bogovi mislijo o gledanju nazaj, ne vem, dejstvo pa je, da jih mi sploh ne bi videli, če ne bi gledali nazaj. Že Sumerci so imeli klinopis za gledanje nazaj in tako je nastala zgodovina, iz katere se učimo zato, da ne bomo videli znova storjenih napak, ko bomo na sedanjo prihodnost gledali nazaj.

Spominska slovesnost na Lajšah

Na Lajšah nad Cerknem je bila v nedeljo obletna slovesnost v spomin na vse žrtve revolucije in druge svetovne vojne ter časa po njej v koprski škofiji. Letos je minilo 60 let od poboja nedolžnih žrtev na Cerkljanskem. Na livadi je svetišče: senik, spremenjen v kapelico. K breznu vodi križev pot. Ob breznu pa je simboličen spomenik v obliki zlomljenega drevesnega debla. V okvirnem zidu okrog brezna so spominske plošče z imeni žrtev.

Za osvežitev zgodovinskega spomina naj povemo, da se je na Lajšah 3. februarja 1944 zgodilo nekaj nezasišane: po nemškem napadu na partijsko in partizansko šolo so odgovorni obdolžili petnajst naključno izbranih ljudi, jih obsodili kot izdajalce, ubili in vrgli v brezno; med njimi sta bila dva cerkljanska kaplana. Zgodovinar Boris Mlakar je svojo knjigo Tragedija v Cerknem 1944 sklenil z ugotovitvijo, da skupina Cerkljancev,

ki je bila po napadu na partijsko šolo usmrčena na Lajšah, ni imela s tem nobenega opravka in je bila torej nedolžna.

Stališče in pisanje tedanje oblasti o pobojih tečajnikov partijske šole 27. januarja 1944 v Cerknem sta bili po vojni zavajajoči. Neresnične in krivične so bile obtožbe, ki so temu sledile. Zaradi teh pobojev je bilo petnajst nedolžnih domačinov obsojenih na smrt, obdolženi so bili kot izdajalci in zločinci. Komu-

nistična oblast jih je 3. februarja 1944 na Lajšah likvidirala. Prav ob spominu na te dogodke se zbiramo na tem kraju. Nekateri so se že pred leti upali javno povedati resnico. Resnični krivci so zvrčali krivdo na druge, obtoževali so se tudi v svojih vrstah. Končno so obdolžili nedolžne ljudi, ki so jih hoteli odstraniti.

Na slovesnosti so slabo uro pred mašo molili križev pot, ki ga je prav za te žrtve ob slovesnosti koprške škofije

ob 60. obletnici konca druge svetovne vojne pripravil duhovnik Otmar Črnilogar. Ob 16. uri je bila sveta maša, ki jo je vodil koprski škof Metod Pirih ob so-maševanju 14 duhovnikov, nekaj pa jih je bilo tudi med več kot tisoč ljudmi, domačini in od drugod. Pri maši so peli združeni pevski zbori šempetrške dekanije. Škof Pirih je v homiliji med mašo zbiranje na tem kraju imenoval "romanje na Lajše", kraj pa imenoval sveti kraj in sveti prostor odpuščanja. Duhovnik Anton Pust, ki je bil letos glavni govornik, je med drugim dejal: "Stojimo na kraju, kjer je bilo obsojenih 15 domačinov; tukaj so čakali na smrt, od tod so jih vodili v brezno. To je sveti kraj, kraj trpljenja, za nas pa kraj blagega spomina. Tukaj se zbiramo, se spominjamo, molimo. Dolžni smo ohraniti spomine na težke čase in nedolžne žrtve. Zbirali se bomo na posvečenih krajih. Naj bodo to posebna romarska središča, naj posredujejo bridka sporočila tudi mlademu rodu." Škofijski Odbor za Lajše je ob 60. obletnici pobojev izdal knjižico Lajše, kraj trpljenja in molitve. **V. M.**

Letošnja spominska slovesnost na Lajšah je potekala v znamenju 60. obletnice partizanskega zločina oziroma umora petnajstih nedolžnih ljudi.

Zlati častni znak Jožetu Berniku

Dan pred dnevom državnosti je v skladu s tradicijo dan, ko predsednik države podeljuje državna odlikovanja. Letos je bilo odlikovanj kar 19, med njimi pa je bil tudi nekdanji predsednik Svetovnega slovenskega kongresa in poslanec dr. Jože Bernik.

Z zlatim častnim znakom svobode Republike Slovenije sta bila letos odlikovana Ivan Grobelnik za izjemno dejanje v noči na 15. december 1944, ko je, preoblečen v uniformo nemške vojske, skupaj s sodelavci osvobodil okoli 127 političnih zapornikov, in Jože Bernik za izjemne zasluge pri povezovanju Slovencev po svetu. Srebrni častni znak svobode je za izjemne zasluge v času osamosvajanja prejel Emil Pozvek, častni znak svobode RS pa so za enake zasluge prejeli Ljubo Tomazič, Marjan Vrbnjak, Peter Pungartnik, Drago Kos, Marjan Kobale, Dušan Ferenčak, Štefan Perš, Drago Berden, Marjan Ferk, Jožef Grah, Marjan Korenjak, Stanislav Mlakar, Milan Vogrinc, Franc Kozel, Štefan

Brezočnik in 2. operativno območje varnostno-informativne službe Maribor.

Če izvzamemo Draga Kosa, za katerega se zdi nekaterim podelitev odlikovanja zaradi različnih afer, v katere je bil v zadnjih letih vpleten, sporna, lahko ugotovimo, da so tokrat najvišja državna odlikovanja prišla v prave roke. Pri tem velja izpostaviti zlasti odliko-

vanje nekdanjemu predsedniku Svetovnega slovenskega kongresa in poslancu NSi Jožetu Berniku. Bernik je že kot študent v času druge svetovne vojne dojel vse grozote, ki jih je prinašal porajajoči se komunizem, zato je maja 1945 emigriral v tujino, kjer je opravil veliko poslovno in pravno kariero. Najbolj znan je bil po tem, da je ne glede

na to, kje je bil, vseskozi povezoval Slovence po svetu in si je vedno in povsod prizadeval za čim večjo prepoznavnost Slovenije. Tako je znano, da se je po razpadu komunizma s svojimi mednarodnimi poznanstvi dejavno vključil v prizadevanja za osamosvojitve slovenske države. Leta 1991 se je odzval prošnji Demosove vlade in začel kot svetovalec delati v različnih vladnih pravnih in delovnih skupinah, od leta 1994 do 2000 pa je bil tudi predsednik Svetovnega slovenskega kongresa. Vse to priča, da je priznanje dobil zaslužno.

Medtem ko je Jože Bernik dobil moralno zadoščenje za zasluge, ki jih je imel za Slovenijo, pa na posmrtno odlikovanje še vedno "čaka" lani umrli Jože Pučnik. Naj spomnimo, da so že ob letošnji prvi obletnici njegove smrti omenjali, naj bi mu predsednik države podelil posmrtno odlikovanje za posebne zasluge pri osamosvajanju Slovenije, vendar se do danes to ni zgodilo. O zadevi smo zato povprašali na urad predsednika države, vendar odgovora do zaključka redakcije nismo prejeli, zato bomo o tem poročali v naslednji številki. **A. K.**

Letošnja podelitev odlikovanj pri predsedniku države Janezu Drnovšku. Kdaj bo posmrtno odlikovan tudi nekdanji predsednik Demosa Jože Pučnik?

Izgon Rupla iz vlade

Zgodilo se je tisto, kar so nekateri tranzicijski levici naklonjeni agitpropovci že dolgo zahtevali in kar so si želeli tudi levi radikalci v liberalni demokraciji; predsednik vlade Anton Rop je prejšnji četrtek (na predvečer dneva državnosti) v državni zbor poslal predlog za razrešitev zunanjega ministra Dimitrija Rupla. Hkrati je v državni zbor vložil predlog za imenovanje novega zunanjega ministra, to je Iva Vajgla, ki je slovenski veleposlanik v Nemčiji.

Moteče druženje z opozicijo?

Predlog za Ruplovo razrešitev je bila reakcija na njegovo sodelovanje pri pripravi na ustanovitev Zbora za republiko, še posebej pa na njegov odmevni prihod iz Velike Britanije (kamor je v sredo po službeni dolžnosti potoval s predsednikom vlade Antonom Ropom) na prvo javno tribuno Zbora za republiko v Cankarjevem domu, ki je bila tisti dan. Rop je predlog Ruplove zamenjave razložil s potrebo, da vlada deluje enotno in da se morajo vsi njeni člani prizadevati za uresničevanje njenega programa in podpirati drug drugega, saj naj bi v nasprotnem primeru trpelo delo vlade. Rupel naj bi bil preveč kritičen do vlade in naj bi se bil po Ropovem prepričanju v zadnji polovici leta precej angažiral v notranji politiki, večinoma na strani opozicije. Nedvomno je Ropa zmotila tudi Ruplova kritika liberalne demokracije, ki jo je izrekel po neuspehu LDS na evropskih volitvah, češ da je to posledica oddaljevanja stranke od sredine in njeno "levičarstvo". Vzrok za Ruplovo zamenjavo pa seveda niso samo omenjeni razlogi, ampak tudi drugi, ne nazadnje nasprotovanje imenovanju Zdenke Cerar za pravosodno ministrico. Rupel se je številnim predstavnikom LDS, ZLSD in drugim "levičarskim skupinam" zameril z odločnim zavzemanjem za vstop Slovenije v Nato (skupaj z Janezom Janšo sta ustanovila Odbor za Nato) in s podpisom tako imenovane vilniuške deklaracije, v kateri je deseterica držav pristopnic v Nato podprla argumente ZDA proti Iraku, kar je posledično pomenilo podporo napadu na Irak. Za slovenske "levičarje" je bilo Ruplovo koketiranje z Bushevo Ameriko še posebej neprijetno in nesprejemljivo, saj se številni izmed njih še vedno niso otreli jugoslovanske komunistične miselnosti, ko so bile ZDA glavna imperialistična država na svetu in torej sovražnica številka ena.

Na Ruplov prihod na javno tribuno Zbora za republiko se je Anton Rop nestrno odzval. Že naslednji dan je podal predlog za ministrovo razrešitev.

Odzivi na Ropovo potezo

Dimitrij Rupel je predlog svoje zamenjave ocenil za partijsko kazen in partijsko izključitev, "kar pomeni, da se vračamo v stare čase", in izrazil mnenje, da je liberalna demokracija podobna nekdanji komunistični partiji. V izjavi za nacionalno televizijo pa je dejal, da Ropov predlog razume kot posebej grobo potezo nekoga, ki ne razume, za kaj je šlo v tej državi pred trinajstimi leti. Na Ropovo potezo se je odzvala koalicija Slovenija. Andrej Bajuk je presodil, da Rop s tem slovenski in svetovni javnosti sporoča, da dvomi o bistvenih dimenzijah slovenske zunanje politike, saj je do sedaj ta slonela na dveh temeljnih stebrih: vstopu v Nato in vstopu v Evropsko zvezo. Janez Janša pa je poudaril, da Rop predlaga zamenjavo ministra prav v tistem resorju, kjer so uspehi nesporni, in da gre za ministra, ki je aktivno sodeloval pri oblikovanju Slovenije od samega začetka. "Če ta zamenjava uspe, bo slovenska vlada prvič v slovenski zgodovini sestavljena samo iz ljudi, ki niso sodelovali pri nastajanju samostojne slovenske države, zato bo to velika prelomnica. K tej simboliki sodi tudi predlog za novega zunanjega ministra. Ivo Vajgl je v času, ko se je Slovenija osamosvajala, opravljal funkcijo 'tiskovnega predstavnika' agresivne jugoslovanske politike, ki je slovenski osamosvojitvi izrecno nasprotovala." Zaradi tega v koaliciji Slovenija ne bodo podprli Ruplove razrešitve, prav tako pa je ne bodo podprli v SLS. Po njihovo je to dokaz arogance premierja Ropa in največje vladne stranke. V drugih strankah so Ruplovo menjavo podprli.

Kaj bo storil Rupel?

Za Ruplom je nedvomno dolga in razgibana kariera. Je profesor na univerzi, pisatelj, kulturnik in politik. Bil je med ustanovitelji Nove revije, ki je leta 1987 objavila "slovenski nacionalni program". Iz njega je leta 1989 nastala Majniška deklaracija. Ustanovil je Slovensko demokratično zvezo, ki se je pred volitvami leta 1990 združila z drugimi protikomunističnimi strankami v zmagoviti Demos. V prvi demokratični slovenski vladi je postal zunanji minister. V tej vlogi je pomembno pripomogel k mednarodnemu priznanju Slovenije. Bil je med glavnimi protagonisti razpada Demosa. Leta 1994 se je z Demokrati vključil v LDS, konec istega leta pa je postal ljubljanski župan. Od jeseni leta 1997 do začetka leta 2000 je bil veleposlanik v ZDA, nato pa ga je Drnovšek postavil za zunanjega ministra, kar je ostal tudi v Ropovi vladi. Dimitrij Rupel je napovedal, da bo zaradi Ropove poteze izstopil iz LDS. Zato se postavlja vprašanje, kaj bo počel v prihodnje. Se bo pridružil kakšni opozicijski stranki, morda SDS? Bo ustanovil novo liberalno stranko? Ali morda kaj tretjega? Je namreč tako nepredvidljiv, da je nemogoče kar koli natančno napovedati.

Metod Berlec

V nabito polni Linhartovi dvorani Cankarjevega doma so se pretekli teden uresničile napovedi o ustanovitvi Zbora za republiko, ki naj bi združil vse demokratično usmerjene ljudi v Sloveniji in ponudil podporo koaliciji Slovenija pri političnem preobratu na jesenskih državnozbornih volitvah.

Posebej za javno tribuno Zbora za republiko s 600 sedežev na 900 razširjena Linhartova dvorana Cankarjevega doma je bila prejšnje sredo premajhna za vse, ki so se želeli udeležiti prve javne tribune novoustanovljenega Zbora za republiko. Tako je kakšnih 200 pomembnih

Zbor za republiko

ljudi iz slovenskega političnega, gospodarskega in kulturnega življenja (tam so bili predsedniki vseh treh pomladnih strank, številni uredniki in sodelavci Nove revije, gospodarstveniki, kulturniki, igralci...) dogajanje v dvorani spremljalo prek posebnega monitorja, ki ga je vodstvo Cankarjevega doma za to priložnost namestilo v preddverje doma. Kljub temu posebnega negodovanja med udeleženci tribune ni bilo čutiti.

V uvodu skoraj štiriurne javne tribune so udeleženci najprej poslušali slovensko himno, nato pa uvodni nagovor enega izmed pobudnikov za ustanovitev zbora in povezovalca tribune Petra Jambre-

ka. Jambrek je v uvodu navedel, kako je prišlo do ustanovitve Zbora za republiko. Kot je dejal, je zbor nastal tako, kot nastanejo vse dobre stvari – v gostilni. Tam so se namreč pobudniki zbirali, dokler se niso na dan volitev v evropski parlament (kot je dejal, je šlo za naključje) Dimitrij Rupel, Barbara Brezigar (slednja se tribune ni udeležila, ker je imela neodložljive obveznosti v Haagu) in Janez Janša odločili, da svojo pobudo uresničijo.

Hribar o vulgoliberalcih

Kot prvi izmed razpravljavcev je na tribuni nastopil filozof Tine Hribar. Presodil je, da se je Slove-

nija znašla na točki, ko bi bilo treba nujno obnoviti Demos, ki mora izražati vrednote nekdanjega Demosa. Razlog za to Hribar vidi v dejstvu, da je znotraj najmočnejše vladne stranke LDS zavladala struja, ki nima pojma o tem, kaj je demokracija, kaj je civilizacija in kaj so njene temeljne vrednote. "Znotraj te frakcije gre za prevlado vulgoliberalizma, za katerega je značilno nekaj vulgarnega, nekaj, kar se podreja nenasitni pogoltnosti. Edino pravilo takšnega vulgoliberalizma je izkoristiti drugega kjerkoli, kadarkoli in kakorkoli," je dejal Hribar. Po njegovem prepričanju so t. i. vulgoliberalci v resnici pre-

novljeni slovenski marksomani, ki sledijo geslu kdor ni z nami, je proti nam, kar lahko te dni jasno vidimo v primeru Dimitrija Rupla.

Hribar je v svojem nastopu analiziral sedanje politično stanje v Sloveniji. Kot je dejal, desnica ne more zmagati brez politične sredine, prav tako pa politična sredina ne more zmagati brez Cerkve. Politična sredina po Hribarjevem prepričanju Cerkev potrebuje, vendar pa ta ne sme biti takšna, kot je bila pred desetimi leti, in ne takšna, kot je delno danes. Po Hribarjevem mnenju slovenska desnica poleg že omenjene politične sredine in Cerkve potrebuje tudi Slovensko ljud-

Javno tribuno Zbora za republiko je povezoval dr. Peter Jambrek, ki je bil tudi eden izmed njegovih pobudnikov.

Po prepričanju dr. Tineta Hribarja bi bil potreben novi Demos. Razlog za njega vidi v t. i. vulgofrakciji LDS, ki nima pojma o demokraciji.

Janez Janša je zavrnil namigovanja, naj bi bila tribuna SDS, saj so se tribune udeležili ljudje iz različnih s

sko stranko, saj lahko SDS in NSi po njegovem prepričanju zdaj na volitvah zbereta največ 35 odstotkov glasov. "Slednje pomeni, da jima za zmago manjka še 20 odstotkov glasov, ki jih lahko prinese tudi SLS, zato je ne gre omalovaževati in podcenjevati," je dejal Hribar.

Kot je bilo pričakovati, se je Hribar v svojem nastopu kritično izrekel tudi o po njegovo nesprijemljivem napisu na grobiščih pobitih med vojno in po njej. Po njegovih besedah je sedanjí napis na omenjenih grobiščih ("Žrtvam vojne in povojnih usmrtnih", op. p.) zlagan, saj pri povojnih pobojih ni šlo za usmrtnice, ampak za najhujše zločine in zunajsodne poboje. "Vlada je najprej predlagala napis 'Žrtvam vojne in revolucije', nato pa je v parlamentu z nasprotnim predlogom prišlo do puča in do parlamentarnega uzakonjanja lazi," je dejal Hribar.

Peterle: "Ustavimo tiste, ki ustavljajo Slovenijo."

Za Hribarjem je nastopil podpredsednik NSi Alojz Peterle in zavrnil Hribarjevo teorijo, da lahko SDS in NSi na volitvah zbereta največ 35 odstotkov glasov. Po Peterletovih besedah je Hribar takšne odstotke najverjetneje izračunal še pred volitvami, ker izidi nedavnih evropskih volitev, kot je dejal, kažejo nekaj drugega. "Volilni izidi kažejo na nezaupnico vladi, saj so SDS, NSi in SLS skupaj dobile 50 odstotkov glasov," je dejal Peterle. Peterle se ni strinjal niti s Hribarjevo ugotovitvijo, da je treba obuditi

Tudi posebej za to priložnost razširjena Linhartova dvorana Cankarjevega doma je bila premajhna za vse, ki so se želeli udeležiti prve javne tribune Zbora za republiko. Tisti, ki so ostali zunaj, so lahko dogajanje spremljali na posebnem monitorju.

nekdanji Demos. Tokrat ne bi smelo iti ne za ustanavljanje stranke ne za ustanavljanje koalicije in ne države, ampak bi moralo vse zanimati, ali lahko ta zbor okrepi tisti del demokratičnega procesa, ki bi Slovenijo lahko popeljal v spremembe, in ali se ta zbor lahko zedini o diagnozi sedanjega stanja in podpora tisti politični opciji, ki lahko državo popelje v novo prihodnost. "Če hočemo duha novega Demosa, se moramo spomniti tudi starega Demosa in klica Ustavimo desnico, ki je prišel prav iz Demosa. Ne ustavljajmo zdaj ne leve ne desne, če spoštujeta demokratične standarde in služita našim skupnim interesom. Je pa naša politična in moralna dolžnost ustaviti tiste, ki ustavljajo Slovenijo," je dejal Peterle.

Kot častni član se je javne tribune udeležil tudi predsednik državnega zbora in predsednik ZLSD Borut Pahor (poleg njega smo lahko na zboru iz te stranke opazili še njenega ideologa in profesorja na

FDV Igorja Lukšiča). Kot je v svojem nastopu, za katerega je med občinstvom požel buren aplavz, dejal Pahor, se strinja, da so v Sloveniji potrebne spremembe, vendar pa ne na tako radikalen način, kot ga je pred 14 leti predstavljal Demos. "Brez Demosa Slovenija ne bi bila, kar je, vprašanje pa je, ali je danes potreben tako radikalen prelom kot pred 14 leti. Po mojem mnenju ne, saj bolj kot radikalen prelom potrebujemo spremembo politične prakse in dialog, brez katerega ni napredka," je dejal Pahor.

Janša, Bajuk, Podobnik: "Potreben je dialog."

Ker je bilo na tribuni veliko predstavnikov vseh treh pomladnih strank in ker število članov nobene stranke ni posebej izstopalo, je bilo pričakovati, da bo predsednik SDS Janez Janša v svojem nastopu zavrnil nekatera namigovaljanja, ki so se pojavila v dnevih pred tribuno, naj bi bila trubuna

shod njegove stranke. Kot je dejal Janša, tribuna ni shod SDS, ampak želi samo odpreti nov prostor in dialog za pogovor o slovenski stvarnosti in prihodnosti. Janša je ob tem izrazil zadovoljstvo, da sta se zbora udeležila tudi predsednik koalicijske ZLSD Borut Pahor in predsednik nekdanje vladne SLS Janez Podobnik. Slednje namreč skupaj s podpisom zunanjega ministra in člana vodstva LDS Dimitrija Rupla na vabilo za zbor po njegovem mnenju dokazuje, da ima "nasprotovanje dialogu vse manj zagovornikov tudi v tistih strankah, ki so desetletja vladale prav s pomočjo kulturnega boja in delitev". Janša je v svojem nastopu omenil tudi temeljne cilje, ki bi jih bilo treba doseči, ko govorimo o prihodnosti Slovenije. Med njimi je izpostavil zlasti vlaganje v ljudi in ohranitev zdravega življenjskega okolja, liberalizacijo šolstva, dvig kulturne ravni, znižanje davkov, oblikovanje stimulatívne okolja za mala in srednja podjetja, poenostavitev odnosov med posameznikom, državo in lokalno skupnostjo ter enakomernejši regionalni razvoj.

Z Janševim mnenjem o dialogu sta se strinjala predsednik NSi Andrej Bajuk in predsednik SLS Janez Podobnik, ki sta prav tako menila, da v Sloveniji potrebujemo nov dialog.

Ropovo "božično presenečenje" se ni posrečilo

Čeprav so skoraj vsi razpravljavci, ki so nastopili na javni tribuni Zbora za republiko, za svoje nastope poželi buren aplavz, je bil ta najglasnejši ob prihodu Dimitrija Rupla, ki se je zbora udeležil z zamudo, čeprav so nekateri namigovali, da bi se utegnil obisk premierja Antona Ropa v Londonu, ki se ga je na njegovo željo udeležil tudi Rupel, namerno zavleči, da Ruplu ne bi uspelo pravočasno priti v Slovenijo (kot je znano, je izvršilni odbor LDS Rupla dan prej pozval, naj se zbora ne udeleži, sledilo pa je Ropovo povabilo, naj ga Rupel spremlja v London). Ruplu je to uspelo s pomoč-

shod strank. Andrej Bajuk je bil v svojem govoru izredno kritičen do vlade, zaradi česar je menil, da so jeseni nujne spremembe.

Alojz Peterle: "Ne ustavljajmo ne desnice ne leve, pač pa tiste, ki ustavljajo Slovenijo!" S svojo udeležbo je podprl Zbor za republiko.

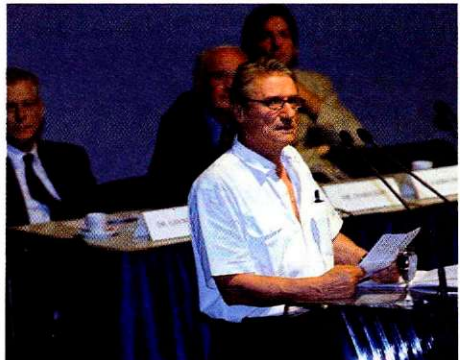
Predsednik državnega zbora Borut Pahor je na zboru nastopil kot častni član in za svoj prihod in nastop požel buren aplavz. Zanimivo je, da ga "levica" zaradi tega ni kritizirala.

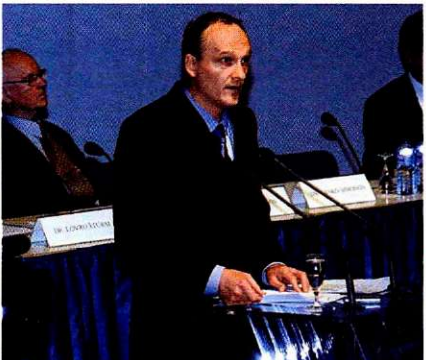
Med udeleženci Zbora za republiko je bilo videti tudi znanega ideologa ZLSD Igorja Luksiča. Kot je dejal novinarjem, je v Cankarjev dom prišel pogledat, kako razmišlja opozicija.

Dimitriju Ruplu se je vendarle uspelo pravočasno vrniti iz Londona. Tako se je izjalovil načrt Toneta Ropa, da Ruplu prepreči udeležbo na zboru.

Poleg Nika Grafenauerja, ki je bil eden od razpravljavcev na tribuni, je bilo v Cankarjevem domu mogoče videti številne urednike in sodelavce Nove revije.

Med govorniki na tribuni je bil tudi Janez Podobnik. Je po neuspešni avanturi SLS v vladi to mogoče napoved tesnejšega sodelovanja s SDS in NSI?

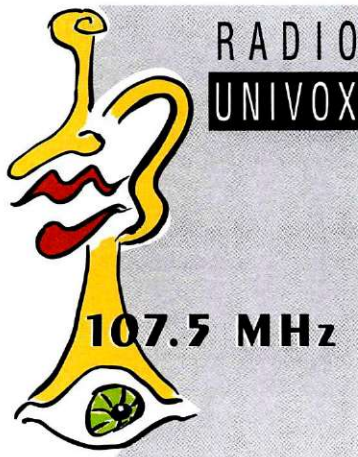
Na tribuni je z zanimivim govorom nastopil dr. Janko Kos. Izpostavil je problem Gabrove devetletke, ki v zadnji triadi ni dorečena. Vprašal se je tudi, kaj vse je nacionalni interes.

» jo Nove revije, ki mu je plačala stroške posebnega letala. Svoj nastop je ob burnem aplavzu začel z anekdoto iz otroštva, ko je moral njegov oče za božič v službo samo zato, da ne bi mogel s svojo družino doma proslavljati tega praznika. "V časih mojega otroštva je bilo praznovanje božiča prepovedano, nedobrodošlo početje. Da oče ne bi mogel biti skupaj z družino, je moral biti 24. decembra zvečer v službi," je dejal Rupel. Ob svojih prijateljih, kot je sam označil udeležence zboru, je nadaljeval: "Danes zjutraj sem bil na tleh. Nato visoko v zraku pa spet na tleh. Pa spet visoko v zraku in zdaj sem ponovno

na tleh ... in počutim se nebesko." V nekoliko resnejšem nadaljevanju se je lotil kritike svojega šefa in po njegovem mnenju napačnega prepričanja, da lahko Slovenija deluje le s polovico svojih zmogljivosti. O Ropu je dejal: "Sam sem bil kot zunanji minister deležen številnih napadov v zvezi z vilniško izjavo in ustanavljanjem diplomatske akademije, radikalne kritike pa so nazadnje zavrnili volilci na referendumih, sodišča in celo sam predsednik vlade, ki se je demonstrativno udeležil sprejema vilniške skupine v Beli hiši. Tega mu nihče očital." O teoriji, da lahko Slovenija deluje le s polovico svojih

lovico svojih zmogljivosti, ki se zdi vnaprej določena še iz starih časov." **Dobri temelji za nadaljnje delo** Medtem ko je Rupel na zboru kritiziral, kot je dejal, sedanjo vlado in tudi preveč skrajno levo usmerjenost svoje stranke, so se med udeleženci zboru razširile govornice, naj bi bili v kabinetu Antona Ropa že pripravili razrešnico za "neposlušnega" zunanjega ministra. Govornice so bile potrjene naslednji dan, ko je Rop pozno popoldne v posebni izjavi javnost obvestil, da je zaradi Ruplove domnevne nelojalnosti palamentu predlagal njegovo razrešitev, za njegovega nasled-

ri, dan po nastopu na javni tribuni zaradi predlagane odstavitve ni pokazal pretirane zaskrbljenosti. Kot je dejal, bo moral zdaj najprej na novo definirati odnos do svoje stranke (govoric, da bo iz nje izstopil, ni komentiral, nato pa se bo odločil kako naprej. Zdi se, da bi se zdaj lahko še dejavnije posvetil Zboru za republiko, ki je s svojo prvo javno tribuno začrtal dobre temelje za svoje delovanje. Čeprav po izjavah razpravljavcev novega Demosa ne moremo pričakovati, lahko računamo na to, da bo zbor pred naslednjimi volitvami s pozivi in svojo moralno avtoriteto podprl pomladne stranke in s tem po-

Na javni tribuni je bilo mogoče videti tudi vrsto znanih imen iz slovenskega gospodarstva. Med njimi so bili (z leve proti desni) nekdanji guverner Banke Slovenije France Arhar, prvi človek KD Group Matjaž Gantar in ekonomist Mičo Mrkač.

Med njimi so bili (z leve proti desni) nekdanji guverner Banke Slovenije France Arhar, prvi človek KD Group Matjaž Gantar in ekonomist Mičo Mrkač.

Med njimi so bili (z leve proti desni) nekdanji guverner Banke Slovenije France Arhar, prvi človek KD Group Matjaž Gantar in ekonomist Mičo Mrkač.

zmogljivosti, pa je dejal: "Žal se v zadnjem času uveljavlja prepričanje, da lahko Slovenija v pogojih, ki so zahtevnejši kot kadarkoli v zgodovini, funkcionira le z eno po-

niko pa predlagal slovenskega veleposlanika v Nemčiji Iva Vajgla. Kljub temu Rupel, ki je Ropovo potezo ocenil za partijski način obračunavanja z nezaželenimi kad-

redno pripomogel k morebitnemu političnemu preobratu v Sloveniji. Slednji pa je, kot smo lahko slišali na zboru, po mnenju večine udeležencev zboru več kot nujen.

Ales Kocjan

Referenduma (še) ne bo

Ustavno sodišče je pritrdilo odločitvi državnega zbora in sprejelo sklep, da ne bo razpisalo predhodnega zakonodajnega referenduma o sistemskem zakonu o izbrisanih, za kar si je prizadevala skupina državljanek in državljanov s prvo podpisano pod referendumsko pobudo Sandro Letica.

Slednja je 17. maja v državni zbor vložila pobudo za zbiranje podpisov za vložitev zahteve za razpis predhodnega zakonodajnega referenduma v zvezo s predlogom sistemskega zakona o izbrisanih. Odločitev državnega zbora je bila, da o vprašanju ne bo razpisal referenduma, saj naj bi zahteva pomenila neutemeljeno in namerno zavlačevanje sprejetja zakona, s katerim bi državni zbor izvršil odločbo ustavnega sodišča, izdano aprila lani.

S takšno odločitvijo se pobudnica ni strinjala, zato je 31. maja vložila na ustavno sodišče zahtevo za preizkus odločitve državnega zbora, saj naj bi po njenem mnenju državni zbor odločal politično in v nasprotju z zakonom o referendumu in ljudski iniciativi. O prejeti zahtevi je ustavno sodišče odločalo minuli teden in odločilo, da sklep državnega zbora ni v neskladju z ustavo in zakonom, kar pomeni, da je državni zbor utemeljeno zavrnil razpis referenduma. Ustavno sodišče pojasnju-

je, da so pobudniki s prvo podpisano Sandro Letica znova vložili pobudo za razpis referenduma glede istega predloga zakona, potem ko je ustavno sodišče za vsebinsko enaka referendumska vprašanja že ugotovilo, da so v nasprotju z ustavo in da to pomeni onemogočanje sprejetja zakona. Ustavno sodišče bo moralo odločiti še o zahtevi, ki jo je vložil Branko Grims prav tako zaradi odločitve državnega zbora, da ne bo razpisal predhodnega zakonodajnega referenduma o sistemskem zakonu o izbrisanih.

Jenullu ni uspelo

Kot je znano, so se na prvi razpis za mesto generalnega državnega tožilca prijavi trije kandidati. Od teh sta dve kandidatki, Elizabeta Györkös in Vlasta Nussdorfer, predčasno odstopili od kandidature, v igri pa je ostal tretji kandidat Hinko Jenull, ki je upal, da bo o njegovi usodi odločal državni zbor. A do tega ni prišlo, saj je pravosodna ministrica Zdenka Cerar vladi predlagala, da razpis ponovi, ker naj bi bila presodila, da je po odstopu kandidatki smiselnejše razpis ponoviti kot izbrati edinega kandidata.

Jenullu se je zdelo takšna odločitev sporna, zato je 8. junija v skladu z 10. členom zakona o upravnem sporu vložil tožbo zoper vladno predvohovnim sodiščem in predlagal sprejetje začasnih odredb, s katero naj bi blokirali nov razpis za mesto generalnega državnega tožilca. In ka-

ko se je odločil prvostopenjski senat vrhovnega sodišča? Zavrnil je zahtevo za izdajo začasnih odredb, s katero bi sodišče začasno ustavilo postopke drugega razpisa za imenovanje novega generalnega državnega tožilca. Po mnenju sodišča vlada, s tem ko Jenull ni predlagala za generalnega državnega tožilca, ni posegla v nobeno njegovo z zakonom varovano pravico ali pravno korist, zato za Jenulla niso nastale hujše pravne posledice. Sicer pa vrhovno sodišče ni odločalo, ali je vlada ravnala prav ali ne, ko ni vsebinsko obrazložila odločitve, da Jenulla državnemu zboru ne bo predlagala v imenovanje.

Jenullovo odvetnik je napovedal pritožbo, Jenull pa naj bi se v primeru neuspeha na vrhovnem sodišču pritožil tudi na ustavno.

Pesem za Slovenijo

V Slovenski demokratski mladini (SDM) so ob letošnjem dnevu državnosti in v spomin na čas osamosvajanja izvedli projekt z naslovom Pesem za Slovenijo. Z njim želijo spodbuditi narodno zavest med Slovenci in Slovenci, kajti prepričani so, da lahko le z okrepljeno narodno, kulturno in duhovno zavestjo v Evropi ostanemo in postanemo prepoznavnejši. Kot so zapisali v izjavi za javnost, je z vstopom Slovenije v Evropsko unijo slovensčina postala eden izmed uradnih jezikov, na kar moramo biti še posebej ponosni.

Ob dnevu državnosti so tako v večjih mestih po Sloveniji postavili

stojnice in razdelili deset tisoč brezplačnih zgoščenek s himno RS, hkrati pa še minipesmarice z besedilom himne in s slovenskimi pesmimi.

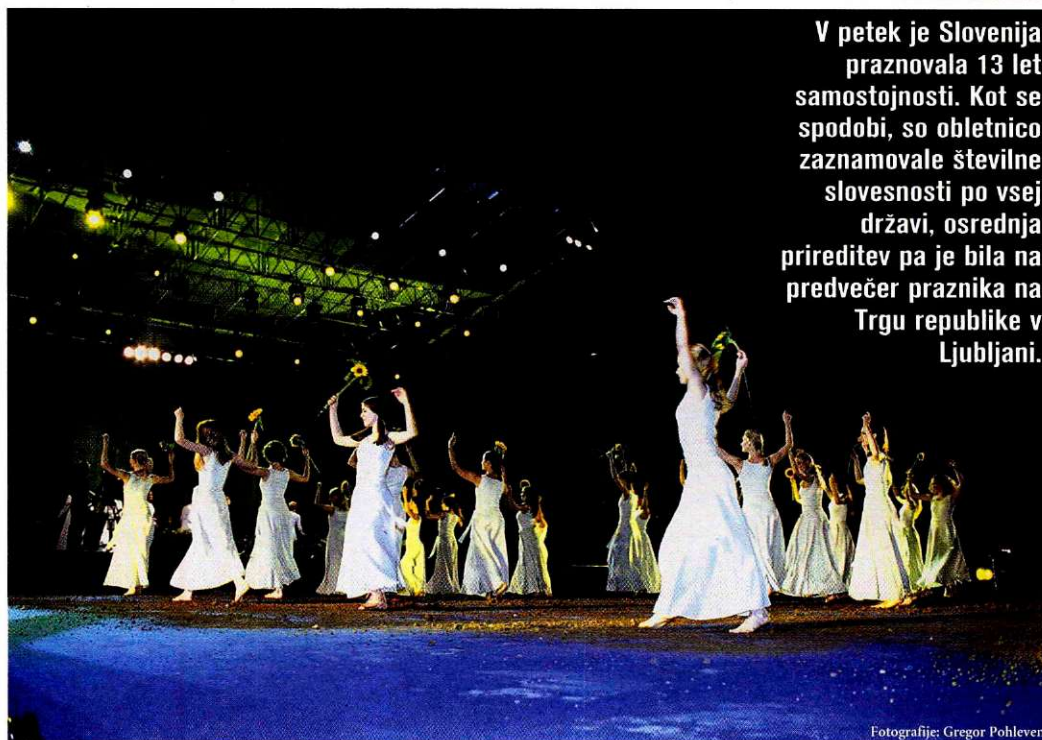
V SDM ugotavljajo, da večina državljanek in državljanov še po 13 letih misli, da se himna RS začne z besedami "Prijet'li obrodile ...", zato bi radi s projektom obudili ta pomembni element slovenstva in opozorili na besedilo himne. Himna RS je sedma kitica pesmi Franceta Prešerna Zdravljica na melodijo iz istoimenske zborovske skladbe skladatelja Stanka Premrla: "Žive naj vsi narodi, ki hrepene dočakat dan, da koder sonce hodi, preprij iz sveta bo pregnan, ko rojak, prost bo vsak, ne vrag, le sosed bo mejak."

V SDM čutijo veliko pomanjkanje vzpodbujanja narodne zavesti pri osnovnem izobraževanju, zato ob projektu ministrstvu za šolstvo, znanost in šport predlagajo, da pripravi plakate z notnim zapisom ter besedilom himne in simboli RS za vse vrste in osnovne šole v Sloveniji, saj naj bi naše najmlajše od zgodnjih let spremljala prva pesem v državi, kajti le tako jih bomo naučili ljubezni do domovine in vzgojili zavedne državljane.

Na pomoč pri izvedbi projekta so jim finančno priskočili predvsem mestni odbori in občinski odbori Slovenske demokratske stranke. Za finančno pomoč so poprosili tudi Urad za mladino, a je ta pomoč odklonil, ker se jim – kot pravijo v SDM – ne zdi vreden sofinanciranja. **M. P.**

Nekoliko manj spodobna pa je bila dan pred državnim praznikom poteza predsednika vlade Toneta Ropa, ki je predlagal razrešitev zunanjega ministra Dimitrija Rupla, človeka, ki je aktivno in od samega začetka sodeloval pri osamosvajanju Slovenije.

Če smo bili prejšnja leta vajeni številnih zapletov okoli praznovanja slovenske državnosti, če so se vsako leto prerekli, kdo bo slavnostni govornik na osrednji prireditvi, kakšna naj bo ta prireditev, kdo bodo nastopajoči, kdo povabljeni itd., smo se letos temu izognili. Na predvečer praznika se je domala vsa politična elita zbrala na dveh slovesnostih. Prva je bila v državnem zboru, kjer je potekala slav-

Fotografije: Gregor Pohleven

V petek je Slovenija praznovala 13 let samostojnosti. Kot se spodobi, so obletnico zaznamovale številne slovesnosti po vsej državi, osrednja prireditev pa je bila na predvečer praznika na Trgu republike v Ljubljani.

Samostojnih trinajst

nostna seja. Zbrane je nagovoril predsednik državnega zbora Borut Pahor. Govoril je o prehojeni poti Slovenije od njenih prvih korakov demokratizacije do njenega vstopa v Evropsko unijo in zvezo Nato. Slovenija se je v teh 13 letih umestila v svet, ki mu pripada in ki ji odpira nove priložnosti, z zadovoljstvom ugotavlja Pahor.

Predsednik države Janez Drnovšek je podobnega mnenja. Tudi on je v nagovoru na osrednji prireditvi od dnevu državnosti na Trgu republike v ospredje postavil dva ključna dosežena cilja – članstvo v Evropski uniji in zvezi Nato. Sedaj je čas, da se doka-

zemo v Evropi, da znamo delati skupaj z drugimi in drugačnimi in da izpolnimo svoje naloge, kot so prizadevanje za trajen mir, gospodarska uspešnost, socialna blaginja itd., je v nagovoru izpostavil predsednik države Drnovšek.

Ni pa se mogel izogniti nekaterim "grehom", ki še pestijo Slovenijo. "Osamosvojitve smo izpeljali urejeno in zakonito. Uredili smo tudi status veliki večini ljudi iz drugih republik. Nekaterim pa ne in napravljenih je bilo nekaj napak. Verjamem da nehoti," je dejal Drnovšek. Seveda je s tem meril na nerešeno vprašanje statusa t. i. izbrisanih, ki še vedno

burijo duhove v slovenskem političnem prostoru. Pozval je slovensko politiko, naj morebitne storjene krivice popravi.

Govor je nadaljeval še z eno od tem, pri katerih se nismo dočakali epiloga. Dejal je, da je druga svetovna vojna daleč za nami, da so slovenski partizani pomagali osamosvojiti Slovenijo in Evropo, da je njihova zasluga nesporna in večna, da pa povojni poboji še naprej begajo naše današnje odnose. "Zakaj ne bi priznali, da so bili zunajsodni poboji temen madež naše zgodovine? Zakaj sprava med Slovenci po skoraj šestdesetih letih ne bi bila mogoča, če so se spravi-

vili že vsi veliki nasprotniki svetovne vojne?" se sprašuje Drnovšek.

Res je, v zadnjih 13 letih smo naredili veliko. Postavili smo slovensko državo, dosegli pomembne zunanjepolitične cilje, kot sta članstvo v Evropski uniji in zvezi Nato, kulturno, civilizacijsko in geopolitično smo pravilno umeščeni in v prihodnosti naj se s problemi, ki jih je slovenska zgodovina polna, ne bi več ukvarjali, le še pretekle "grehe" moramo počistiti.

V Trnovem in na Prežganju po domače

Poleg uradnih slovesnosti ob dnevu državnosti so se po Sloveniji

Borut Pahor je bil glavni govornik na slavnostni seji v parlamentu. Poudaril je, da se Sloveniji odpirajo nove priložnosti.

Prireditev na Trgu republike se je začela s prihodom predsednika države Janeza Drnovška. Najprej je pregledal častno četo, nato pa imel slavnostni govor.

Dimitrij Rupel je na prizorišče osrednje prireditve prišel skupaj z Janezom Janšo.

Nič več Naš Tito

Pred približno dvema mesecema, nekaj dni pred vstopom Slovenije v Evropsko unijo, je bil na Sabotinu obnovljen napis Naš Tito. Obnovili naj bi ga bili nostalgичno razpoloženi neznanci. Ta poteza je nekatere zmotila manj, druge bolj. Med slednje spada skupina veteranov vojne za Slovenijo in krajanov Goriških Brd, ki so v noči pred dnevom državnosti omenjeni napis odstranili. Namesto tega sedaj na hribu piše SLO.

Na Sabotinu po novem napis SLO

vrstile številne manj uradne prireditve. Trinajstletnico državnosti je na svoj način praznoval tudi Klub Nove revije. Srečanje na župnijskem vrtu v Trnovem je bilo literarno obarvano. Potekal je namreč pesniški recital s kresom. V temelju je bil pesniški večer posvečen 100. obletnici rojstva Srečka Kosovela in Edvarda Kocbeka, na njem pa so nastopili sodobni slovenski pesniki. Slišali smo lahko recital igralca Daretja Valiča, ki je interpretiral Kosovelove pesmi Pesem s Krasa, Labodja pesem in O, saj ni smrti.

Kot je že večletna tradicija, je tudi letošnje praznovanje na župnijskem vrtu v Trnovem potekalo v sproščenem ozračju. Ob kozarcih vina so se obujali spomini na prehojeno pot, na lepe in malo manj lepe trenutke, ki smo jih doživeli v zadnjih 13 letih, slišala se je tudi ljudska pesem in harmonika.

Nič drugače ni bilo na praznovanju na Prežganju, kjer je bilo veliko kresovanje koalicije Slovenija. Zbralo se je veliko število ljudi, ki so se grelj ob kresu in praznovali. V poznih večernih urah, po koncu uradne prireditve na Trgu republike v Ljubljani, sta se veselo razpoloženi množici pridružila tudi oba predsednika opozicijskih strank SDS in NSi Janez Janša in Andrej Bajuk. Čestitala sta vsem navzočim in jim obljubila, da bosta stranki, ki ju vodita, poskrbeli za lepšo in boljšo prihodnost Slovenije. Optimistično sta napovedala, da smo v Sloveniji priče političnim spremembam, ki se bodo dokončno pokazale na letošnjih državnoborskih volitvah, ko bo, tako Janša in Bajuk, pretrgana 12-letna vladavina enih in istih političnih sil v Sloveniji.

M. P.

Bilo je pred 13 leti

Slovenija ne bi mogla praznovati 13 let samostojnosti, če v letih 1990—1991 ne bi bili pravi ljudje ob pravem trenutku na pravem mestu. Tako politiki kot državljani in državljanke Slovenije so pokazali voljo in pogum, da se bodo bojevali za svojo lastno državo.

25. junija je slovenska skupščina uresničila plebiscitarno odločitev, ki je narekovala samostojno državo. Sprejeti so bili Temeljna ustavna listina o samostojnosti in neodvisnosti Republike Slovenije in ustavni zakon za njeno izvedbo, ki je organom Slovenije nalagal, da prevzamejo pristojnosti, ki so bile prej prenesene na federacijo, in Deklaracijo o neodvisnosti.

Dan po tem je sledila slovesna razglasitev samostojne Slovenije, ki je bila na Trgu revolucije. Takrat je zdaj nekdanji predsednik države Milan Kučan izrekel besede o dnevu, ko so dovoljene sanje, časnik Delo pa je na naslovnici zapisal: "Uresničen sen stoterih narodov. Včeraj, 25. junija, je slovenska skupščina razglasila novo in neodvisno samostojno evropsko državo – Republiko Slovenijo."

Dva dni po sprejetju temelje ustavne listine je ob pol dveh zjutraj oklepna enota JLA iz Karlovca prestopila hrvaško-slovensko mejo. Dve uri zatem je pri Pogancih, pri blokadi, ki so jo postavili slovenski teritorialci, prišlo do prvega oboroženega spopada. Po pogajanjih so blokado umaknili, postavili pa so novo pri Medvedjeku.

V tem času je iz vojašnice na Vrhnikih odpeljal tankovski bataljon proti letališču Brnik, na ploščad pred karavanskim predorom pa je bil helikopterski desant. Vključila se je tudi vojska iz vojašnic na Gorenjskem in se odpeljala proti Ljubelju in Jesenicam, vojaška vozila iz vojašnic v Vipavi, Ilirski Bistrici in Pivki pa proti primorskim mejnim prehodom. To je bil začetek desetdnevne vojne za Slovenijo, v kateri je padlo 39 vojakov, ranjenih pa jih je bilo 163. Med pripadniki teritorialne obrambe so bili 4 mrtvi, ranjenih pa jih je bilo 89, prav tako 4 mrtvi so bili med slovenskimi policisti, ubitih pa je bilo tudi 15 civilistov.

Ves čas so potekala tudi diplomatska pogajanja, ki so s posredovanjem Evropske skupnosti 7. julija 1991 pripeljala do podpisa t.i. Brionske deklaracije. Dobre tri mesece pozneje, 25. oktobra 1991, je jugoslovanska vojska dokončno zapustila Slovenijo.

Koalicija Slovenija je pripravila veliko kresovanje na Prežganju, kamor sta prišla tudi prvaka strank Janša in Bajuk.

V nasprotju s preteklimi leti se je na letošnji osrednji prireditvi v počastitev dneva državnosti zbrala domala vsa politična smetana.

Program na prireditvi so pozivali tudi uspešni slovenski športniki s svojimi nastopi, med njimi Mitja Petkovšek.

Klub Nove revije je pripravil praznovanje dneva državnosti na vrtu župnišča v Trnovem, kjer so sodobni slovenski pesniki pripravili recital.

Aprila letos je 133 vodilnih funkcionarjev in direktorjev raznih javnih ter drugih vladnih služb prejelo več kot milijon tolarjev brutoplače. Poleg tega je 75 zaposlenih prejelo plače, ki so se gibale od 900.000 do milijon tolarjev.

Vladni milijonarji

V državi imamo torej 209 srečnežev, ki na račun davkoplačevalcev mesečno prejmejo nekoliko manj ali pa tudi precej več kot milijon tolarjev. Število vseh, ki mesečno prejema denar iz državne blagajne, pa se že krepko približuje številki 150.000. V javnem sektorju, ta poleg funkcionarjev in uslužbencev vladnih služb, državnega zbora, ministrstev in drugih javnosti znanih državnih uradnikov zajemajo še področje zdravstva, sociale, pokojninskega zavoda pa tudi krajevnih skupnosti, so aprila letos po podatkih Agencije Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve (AJ-PES) za brutoplače 149.587 zaposlenih izplačali skupaj 48.279 milijonov tolarjev. Kar 3.172 zaposlenih ima sklenjeno tako imenovano individualno pogodbo. V strokovnem smislu to pomeni, da plače ne prejema po kolektivni pogodbi. Vsi ti so aprila prejeli v povprečju po 716.504 tolarjev bruto plače, celoten strošek plač pa je bil 2.271 milijonov tolarjev. Preostalih 146.417 zaposlenih je v povprečju prejelo po 314.224 tolar-

jev brutoplače, za to so davkoplačevalci plačali 46 milijard tolarjev.

209 srečnežev

Podrobnejši pregled 108 strani dolgega spiska plač zaposlenih po posameznih ustanovah kaže, da je aprila kar 133 zaposlenih v državni upravi prejelo več kot milijon tolarjev brutoplače. 76 jih je prejelo od 900.000 do 1.000.000 tolarjev brutoplače. To pomeni, da je v državni upravi 209 ljudi, ki mesečno zaslužijo več kot 900.000 ali milijon tolarjev. Večinoma gre za vodilne osebe.

Najbolje plačani

Iz preglednice, ki jo objavljamo, je razvidno, da je v državi še vedno najbolj plačan Aleks Štakul, generalni direktor RTV Slovenija, v izplačilih pa močno izstopajo direktorji nekaterih lekarn, zdravstvenih domov ter vodilni na nekaterih državnih okrožnih tožilstvih in sodiščih. Izredno visoko plačo ima na primer direktor Centra za šolske in obšolske dejavnosti. Podatki kažejo, da so nekatere plače bistveno višje tudi od ministrskih in celo višje, kot je plača predsednikov dr-

žave in vlade. Dodajmo, da so na seznamu Ajpesa vse občine in krajevne skupnosti, plače vodilnih pa so bistveno nižje od milijona tolarjev, skoraj nihče izmed njih pa nima sklenjene individualne pogodbe. Izjema je mestna četrt Desni breg Velenje, kjer je vodilni aprila letos prejel neverjetnih 800.067 tolarjev brutoplače, za svoje delo pa ima sklenjeno tudi individualno pogodbo.

Ropa plače ne ganejo

Ob vseh seznamih spomnimo na to, da je nedavno Anton Rop, predsednik slovenske vlade, gospodarstvenike okaral, naj znižajo plače menedžerjev. Res je sicer, da so te ponekod zelo visoke, vendar imajo delniške družbe lastnike in ti določajo plače. Večinoma pa so plače menedžerjev odvisne tudi od prihodka in dobička družbe, ki jo vodijo. Poslanec Janez Janša je Ropa opomnil, naj bolj kot za plače menedžerjev poskrbi za plače tistih, ki jih prejema iz državnega proračuna. To je tistih, ki vodijo razne državne sklade, ustanove in javne zavode. Rop se je jasnemu odgovoru, kaj bo storil s temi plačami, seveda

izognil. Pri tem pa še nihče doslej ni naredil analize plač vodilnih v tistih gospodarskih družbah, ki so v večinski državni lasti. V teh družbah vodilni zatrjujejo, da imajo "svoje" lastnike in da jim pred javnostjo ni treba razkrivati plač vodilnih. Edino Jože Lenič iz Zavarovalnice Triglav je razkril, da se njegova mesečna plača giblje okrog 3 milijone tolarjev bruto.

Vida Kocjan

Radio VIVA
FM 102.1 99.5 stereo RDS
M.Sobota tel: 02/537-1949

Slave Klavžarja 1
9000 Murska Sobota
Slovenija
tel.: 02/537 1949
fax.: 02/537 1948
GSM: 041/34 66 46
GSM: 031/34 51 51
<http://www.radio-viva.com>
e-mail: viva@radio-viva.com

Plače zaposlenih v javnem sektorju po individualnih pogodbah v aprilu 2004

Ustanova	Znesek v tisoč tolarjih	Ustanova	Znesek v tisoč tolarjih
Predsednik RS	1.448	Splošna bolnišnica Murska Sobota	1.007
Državni zbor	1.354	Splošna bolnišnica dr. Jožeta Potrča Ptuj	1.035
Državni svet	1.423	Splošna bolnišnica Slovenj Gradec	1.179
Varuh človekovih pravic	1.423	Splošna bolnišnica dr. Franca Derganca Nova Gorica	1.009
Pooblaščenec za dostop do informacij javnega značaja	1.034	Bolnišnica Topolšičica	1.109
Ustavno sodišče	1.479	Zdravstveni dom Mežica	1.310
Računsko sodišče	1.440	Zdravstveni dom Celje	1.450
Agencija za revidiranje postopkov lastninskega preoblikovanja podjetij	1.379	Zdravstveni dom Cerknica	1.290
Državna revizijska komisija	1.026	Zdravstveni dom Črnomelj	1.086
Slovenska akademija znanosti in umetnosti (SAZU)	1.089	Zdravstveni dom Dravograd	1.004
Urad predsednika vlade	1.442	Zdravstveni dom Hrastnik	1.063
Generalni sekretariat vlade	1.200	Zdravstveni dom Idrija	1.073
Služba vlade za zakonodajo	1.080	Zdravstveni dom Krško	1.183
Center vlade za informatiko	1.009	Zdravstveni dom Lendava	1.401
Statistični urad RS	1.026	Zdravstveni dom Ljubljana	1.003
Služba vlade RS za evropske zadeve	1.196	Zdravstveni dom Logatec	1.136
Urad RS za makroekonomske analize in razvoj	1.006	Zdravstveni dom dr. Adolfa Drolca Maribor	1.050
Služba vlade RS za strukturno politiko in regionalni razvoj	1.241	Zdravstveni dom Metlika	1.685
Ministrstvo za finance	1.213	Zdravstveni dom Ormož	1.113
Davčni urad Republike Slovenije	1.005	Zdravstveni dom Ptuj	1.044
Carinska uprava Republike Slovenije	1.006	Zdravstveni dom Ravne na Koroškem	1.054
Ministrstvo za notranje zadeve	1.254	Zdravstveni dom dr. Janeza Oražma Ribnica	1.058
Ministrstvo za zunanje zadeve	1.256	Zdravstveni dom Sevnica	1.324
Ministrstvo za obrambo	1.211	Zdravstveni dom Sl. Konjice	1.450
Generalštab Slovenske vojske	1.080	Zdravstveni dom Šentjur	1.263
Ministrstvo za pravosodje	1.254	Zdravstveni dom Šmarje pri Jelšah	1.261
Uprava RS za izvrševanje kazenskih sankcij	1.006	Zdravstveni dom Trbovlje	1.061
Ministrstvo za gospodarstvo	1.201	Zdravstveni dom Trebnje	1.194
Urad za varstvo konkurence	1.006	Zdravstveni dom Zagorje ob Savi	1.219
Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano	1.170	Zdravstveni dom Žalec	1.175
Ministrstvo za okolje, prostor in energijo	1.206	Zavod za zdravstveno varstvo Celje	1.134
Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve	1.164	Zavod za zdravstveno varstvo	1.248
Ministrstvo za zdravje	1.254	Inštitut za varovanje zdravja Ljubljana	1.210
Ministrstvo za informacijsko družbo	1.249	Zavod RS za transfuzijsko medicino	1.113
Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport	1.206	Zavod za zdravstveno varstvo Maribor	1.313
Ministrstvo za kulturo	1.211	RTV Slovenija	1.874
Okrožno sodišče v Novem mestu	1.006	Cankarjev dom	1.002
Okrožno sodišče v Krškem	1.006	Valvasorjeva knjižnica Krško	1.201
Okrožno sodišče na Ptuj	1.006	Inštitut za vode RS	1.043
Okrožno sodišče v Slovenj Gradcu	1.434	Inštitut za kovinske materiale in tehnologijo	1.000
Vrhovno državno tožilstvo RS	1.023	Geodetski inštitut Slovenije	1.000
Okrožno državno tožilstvo v Celju	1.004	Kmetijsko-gozdarska zbornica	1.179
Okrožno državno tožilstvo v Kopru	1.010	Škocjanske jame	1.042
Okrožno državno tožilstvo v Mariboru	1.175	Slovenska turistična organizacija	1.048
Okrožno državno tožilstvo v Murski Soboti	1.140	Javna agencija RS za regionalni razvoj	1.005
Okrožno državno tožilstvo v Novi Gorici	1.001	Javna agencija za železniški promet	1.343
Okrožno državno tožilstvo na Ptuj	1.061	Agencija RS za javnopravne evidence in storitve	1.018
Okrožno državno tožilstvo v Slovenj Gradcu	1.054	Agencija za trg vrednostnih papirjev	1.123
Družbeni pravobranilec	1.077	Agencija za zavarovalni nadzor	1.196
Državno pravobranilstvo	1.046	Agencija RS za energijo	1.173
Upravno sodišče RS	1.063	Agencija RS za telekomunikacije, radiodifuzijo in pošto	1.119
Delovno sodišče v Celju	1.024	Zavod RS za pokojninsko in invalidsko zavarovanje	1.134
Sodnik za prekrške Sl. Bistrica	1.430	Zavod RS za zaposlovanje	1.067
Univerza na Primorskem	1.133	Zavod RS za zdravstveno zavarovanje	1.164
Univerza v Ljubljani	1.003	Javni sklad za regionalni razvoj in ohranjanje poseljenosti sl. podeželja	1.042
Politehnika Nova Gorica	1.050	Stanovanjski sklad	1.123
Univerza v Ljubljani, fakulteta za pomorstvo in promet	1.067	Ekološko razvojni sklad	1.123
Ljudska univerza, Center za izobraževanje in kulturo Kranj	1.407	Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov	1.011
Center šolskih in obšolskih dejavnosti	1.564	Sklad RS za sukcesijo	1.019
Center Ceneta Štuparja za permanentno izobraževanje	1.250		
Javni zavod Celjske lekarne	1.135		
Javni zavod Mestne lekarne Kamnik	1.064		
Lekarna Kočevje	1.046		
Gorenjske lekarne Kranj	1.073		
JZ Mariborske lekarne Maribor	1.029		
Zasavske lekarne Trbovlje	1.064		
Javni zavod Žalske lekarne Žalec	1.430		
Psihiatrična bolnišnica Celje	1.082		
Center za zdravljenje boleznih otrok Šentvid pri Stični	1.029		
Splošna bolnišnica Izola	1.149		
Splošna bolnišnica Jesenice	1.136		
Ortopedska bolnišnica Valdoltra	1.005		
Bolnišnica Golnik –klinični oddelek za pljučne bolezni in alergijo	1.505		
Klinični center Ljubljana	1.632		
Splošna bolnišnica Maribor	1.107		

I. Plače po kolektivni pogodbi

- Število zaposlenih, ki plače prejemajo po kolektivni pogodbi	146.417
- Znesek izplačanih plač	46 milijard SIT
- Povprečna plača	314.224 tolarjev

II. Zaposleni po individualni pogodbi

- Število zaposlenih, ki plač ne prejemajo po kolektivni pogodbi	3.172
- Znesek izplačanih plač	2,3 milijarde SIT
- Povprečna plača	716.504 tolarjev

III. Skupaj (I. + II.)

- Skupno število vseh zaposlenih	149.587
- Skupni znesek izplačanih plač	48,3 milijarde SIT
- Povprečna plača	322.733 tolarjev

Mariboru, kjer je stopnja brezposelnosti med najvišjimi v državi, prav tako pa tudi socialne stiske, je država v preteklem desetletju namenila kar nekaj davkoplačevalskega denarja.

Danes revizorji ugotavljajo, da vodstva nekaterih podjetij, ki so nastala na območju nekdanjega Tama, s tem denarjem niso znala (ali hotela) gospodarno ravnati. Podjetja so s pomočjo Slovenskega razvojnega sklada še bolj ubužala in bila nato prodana po minimalni ceni.

Zavoženi mariborski projekti

Sredi junija so na lokaciji Tama, nekdanjega mariborskega giganta, odprli nov logistični center, kjer nameravajo poleg vozil Slovenske vojske servisirati tudi vozila in vojaško opremo ter tehniko sil zveze NATO na Balkanu. Na začetku naj bi novi logistični center od ministrstva za obrambo prevzel v vzdrževanje 50 vozil Slovenske vojske, sčasoma pa naj bi izvajal vse logistične storitve od servisiranja, vzdrževanja in tehničnih pregledov vojaških vozil do servisiranja vojaške opreme, tehnike in orožja. Večinski lastnik družbe TVM je z nekaj več kot 58-odstotnim deležem ljubljanska družba Viator & Vektor, ki je tudi lastnica ravskega podjetja Sistemska tehnika, v katerem izdelujejo tehnološko strojno opremo za potrebe Slovenske vojske. Z novo pridobitvijo naj bi družba TVM, v kateri je ta čas zaposlenih 155 ljudi, na novo zaposlila najprej 20 delavcev, nato pa še 40. Hkrati z novico o odprtju novega logističnega središča – slovesnosti sta se udeležila minister Anton Grizold in ministrica Zdenka Kovač – pa je računsko sodišče izdalo poročilo o revidiranju poslovanja Slovenske razvojne družbe (SRD), v katerem so predstavili več nepravilnosti in SRD kot lastnici številnih podjetij, ki so nastala na pogorišču družbe TAM, izdali negativno mnenje. Ugotovili so namreč, da so podjetja kljub milijardnim zneskom dokapitalizacije dosegala veli-

ke izgube, vlaganja pa so bila negospodarna. Edini pozitivni vidik je bil v tem, da so se ohranila delovna mesta.

Nesrečni TAM

Sanacija poslovnega sistema TAM se je začela v letu 1995. Po neuspeli sanaciji je uprava TAM predlagala stečaj družbe, delničarji pa so ga sprejeli. Po nekaterih informacijah naj SRD v sanacijo Tama ne bi bila vključena. V maju 1996 je SRD ustanovila skupino 13 novih družb, naslednic družbe TAM, pod naslovom MPP. Ena večjih je bila MPP Gonila. Družbe so se delile na dva sklopa: program namenskih vozil, avtobusov, traktorjev in prenosa tehnologije starega programa v državi v razvoju, izdelava komponent za avtomobilsko industrijo in drugo, kamor je spadalo

livarstvo, orodjarstvo in izdelava specialnih strojev po naročilu. SRD je kot ustanovni kapital v vsako od podjetij vložila po 1,5 milijona tolarjev. Revizorji so ugotovili, da je bilo zaradi nerešenega vprašanja statusa nepremičnin in premičnin družbe TAM v stečaju onemogočeno kakršno koli dolgoročno načrtovanje. SRD je bila tudi pobudnica ustanovitve konzorcija za nakup premoženja TAM v stečaju. Namen konzorcija je bila rešitev območja Maribor Tezno, da celotna industrijska cona zaživi kot proizvodno-obrtna cona. SRD je kot članica konzorcija kupila del premoženja TAM v stečaju in ga vložila v družbo MPP v obliki nepremičnin, opreme in zalog, industrijske lastnine in kot pomoč tem družbam za nakup opreme in nepremičnin.

Prodajna pogodba med stečajnim upraviteljem in konzorcijem je bila podpisana 29. 12. 1999, kupnina je znašala 9,4 milijarde tolarjev. SRD je kupila premoženje v skupni vrednosti 7,38 milijarde tolarjev.

Izguba višja od pomoči

Revizorji so v okviru mariborskega projekta prestrukturiranja primerjali finančne vložke in poslovanje družb. Ugotovili so, da je bilo v družbo MPP Gonila vloženo skupno 1,453 milijarde tolarjev. Družba je kljub visokim vložkom v petih letih svojega poslovanja (od leta 1997 do 2001) izkazala skupno 1,588 milijarde tolarjev izgube, kar je za 9 odstotkov več, kot so vanjo vložili. Revizorji ocenjujejo, da je bilo vlaganje v MPP Gonila negospodarno, pri čemer se gospo-

SRD je imela projektni svet, ki so ga sestavljali: Anton Rop (na sliki), Metod Dragonja (na sliki), Lojze Marincek, Marjan Senjur, Mitja Gaspari (na sliki). Naloga sveta je bila usklajevanje programov prestrukturiranja podjetij. Sanacijo in prestrukturiranje so začeli izvajati leta 1992 na podlagi razpisa, katerega namen je bil kadrovska in finančna sanacija ter reorganizacija podjetij, nato pa njihova privatizacija. Čeprav je bil končni cilj, da se podjetja osamosvojijo, nadaljujejo razvoj in povečujejo konkurenčno sposobnost, največkrat ni bilo tako.

darnost nanaša na standard dobrega gospodarjenja pri porabi javnega denarja oziroma primerjavo razmerja med dosežki in vloženimi viri. Edini pozitivni vidik je bil v tem, da so zaposleni ohranili svoja delovna mesta. Kljub temu revizorji menijo, da bi bilo smotrnejše družbo že prej prodati kot vrsto let vanjo vlagati brez pozitivnega učinka na poslovanje.

Za izgube kriva slaba vodstva

V vseh družbah, ki so nastale kot naslednice mariborskega Tama v stečajju, se je izguba navkljub številnim državnim pomočem v letih od 1996 do 2001 povečala kar za devetkrat. SRD je to ocenila kot posledico previsoko zastavljenih ciljev, slabega vodstva družb MPP, ki se niso trudile za pridobitev novih poslov in

Slovenska razvojna družba je na področju prestrukturiranja podjetij skoraj v celoti padla na izpitu. Ker je družba v likvidaciji, za to ne bo nikoli nihče odgovarjal.

zniževanje stroškov. Poleg tega so družbe nepremičnine od stečajnega upravitelja samo najemale in niso bile njihove lastnice, to pa naj bi odvrčalo morebitne poslovne partnerje od sklepanja dolgoročnejših poslov in neugodno vplivalo tudi na družbe MPP. Družbe niso imele učinkovite organizacije, kadrovska in stroškovna struktura nista bili konkurenčni, slabi sta bili produktivnost in kakovost dela. V letu 2001 je SRD vložila dodatna sredstva zaradi visokih obveznosti in junija 2001 sprejela strategijo reševanja dveh podjetij MPP.

Ukrepi SRD

SRD je v obdobju od 15. julija 1997 do 11. septembra 2000 prodala nekatere družbe MPP. S prodajo petih družb je SRD dosegla kupnino v skupnem znesku 339,6 milijona tolarjev. Nato je SRD leta 2000 ustanovila novo družbo z nazivom MPP Družba za upravljanje in financiranje, ki naj bi pripravila novo strate-

gijo družb MPP. Ta je bila ustanovljena s spremembo dotakratne nedelujoče družbe MPP Kovačnica. Njena naloga naj bi bila koordinacija na tržnem in razvojno tehničnem področju, smotrna poraba sredstev, priprava planov, skrb za lastninjenje, skrb za prodajo preostanka premoženja, oddajo nepremičnin in podobno. Stroški za upravljanje s premoženjem so znašali 102,7 milijona tolarjev, tudi ta družba je tako kot MPP Gonila poslovala z izgubo, čeprav jima je SRD odobrila še dodatna posojila in subsidiarna poročila.

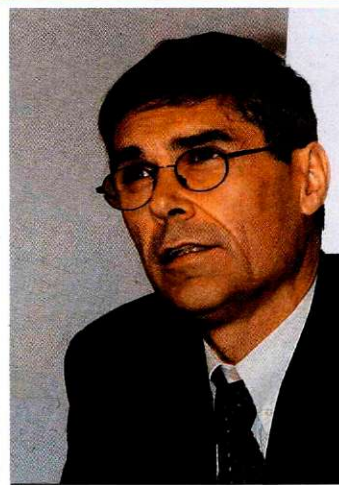
Prodaja brez denarja

Družba MPP Gonila je imela v času od leta 1997 do 2001 skupno kar 1,59 milijarde tolarjev izgube. Pozitivno so poslovali samo v prvem letu delovanja (to je v letu 1997), nato pa se je izguba iz leta v leto večala. V letu 2001 je bila tako kar 18,5-krat višja od izgube v letu 1998. V letu 2001 je predstavljala 61 odstotkov štiriletne vsote izgub. Poleg tega so bili vsako leto višji tudi čisti prihodki podjetja. Leta 2001 so bili ti kar za 84 odstotkov višji od prihodkov v letu 1998, pri tem pa se je število zaposlenih povečevalo le od leta 1997 do 1999,

nato pa se ni več spreminjalo. Ob tem je SRD v letih od 1996 do 2002 izvedla dokapitalizacije v družbi MPP Gonila v skupni vrednosti 1,45 milijarde tolarjev. Viri so bili konverzija terjatev v kapital (oziroma konverzija družbi MPP Gonila danih posojil, ki jih družba ni odplačala) ter stvarni in denarni vložki. Od 15. julija 1997 do 11. novembra 2002 je družba MPP Gonila prejela tudi za 2,2 milijona nemških mark poroštev, ki jih je odplačala SRD. Zaradi nerazumljivo visoke izgube se je SRD kot lastnica odločila za prodajo družbe MPP Gonila, skupna

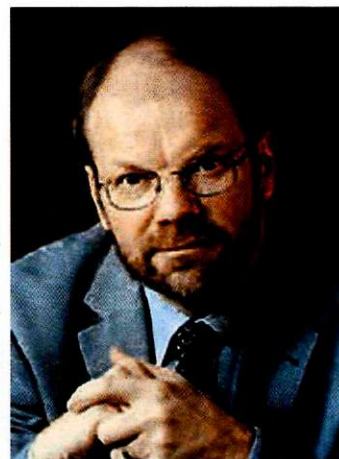
Nadzorni svet SRD je dolga leta vodil Boris Šuštar, nekdanji državni sekretar na gospodarskem ministrstvu.

Revizorji ugotavljajo, da SRD, ki jo je dolga leta vodil Uroš Korže, ni delala v duhu dobrega gospodarja.

Levji delež za nepravilnosti pri poslovanju Slovenske razvojne družbe ima tudi njen nekdanji direktor Marjan Rekar.

Maks Tajnikar, nekdanji minister za gospodarstvo, se je "proslavil" v Tamu in se nato umaknil v akademske vode.

poštena tržna vrednost poslovno potrebnih in nepotrebnih sredstev omenjene družbe pa je bila ocenjena na 224,4 milijona tolarjev. Uprava SRD je nato 20. junija 2001 imenovala komisijo za razpis prodaje dejavnosti, premičnin in zalog. Prispela je le ena ponudba. To je dal Poslovni sistem CIMOS TAM Avtomobilna industrija, d. o. o., komisija pa je prodajo za 205 milijonov tolarjev potrdila, s tem da je moral kupec prevzeti vse zaposlene delavce. Pogodba o odkupu gospodarsko zaokroženega dela podjetja je bila podpisana 13. novembra 2001, ku-

pec pa naj bi odkupil še del premičnih sredstev in zaloge, za kar naj bi dodatno plačal 512 milijonov tolarjev. Revizorji so ugotovili nepravilnosti pri prodaji premoženja in zapisali, da komisija ni sproti ugotavljala poteka posamezne faze prodaje, iz razpoložljivih listih pa tudi ni razvidno, kdaj so potekali dogovori o odkupu zalog in kako in kakšna je bila kupnina. Kupnina, dosežena s prodajo sredstev in zalog družbe, ni bila nakazana v denarju, ampak kot poravnava obveznosti družbe MPP Gonila do družbe Cimos. Skratka, SRD je samo v družbo MPP Gonila vložila bistveno več (davkoplačevalskega) denarja, kot je pozneje zaslužila z njegovo prodajo. Izguba družbe je bila vsa leta nenormalno visoka, čeprav so prihodki družbe ves čas naraščali. Poslovanje družbe je bilo torej slabo vodeno, za to pa doslej še ni nihče odgovarjal. Ker je SRD v likvidaciji, niti ne kaže, da bi kdo kadar koli od kogar koli zahteval odgovornost.

Vida Kocjan

Nakup premoženja TAM v stečaju - vrednost v milijonih tolarjev

Vrsta premoženja	Vrednost	Delež v odstotkih
Nepremičnine	5.100	69,3
Oprema	657	8,9
Zaloge	200	2,7
Industrijska lastnina	5	0,7
Kreditiranje drugih kupcev	1.359	18,4
Skupaj	7.389	100

Evropska komisija je precej kritično ocenila slovensko proračunsko in denarno politiko. Slovenska vlada pa zaradi volitev povsem brezglavo hiti s prevzemom evra.

Evropska komisija je minuli teden objavila oceno t. i. prvega konvergenčnega programa Slovenije, to je oceno slovenskega izpolnjevanja evropskih meril glede stopenj inflacije in gospodarske rasti, odstotka proračunskega primanjkljaja in vsega drugega, kar je prav tako pogoj za prevzem evra. Ocena evropskega vrhovnega organa je za slovensko vlado in Banko Slovenije precej kritična. Komisarji vladi očitajo olepševanje proračunskih razmer v dokumentih, ki

Ukor iz Bruslja

jih je ta poslala v Bruselj. Vlada je torej dobila evropsko zausnico, ker je prirejala podatke. Ob tem se lahko spomnimo, kolikokrat je domača opozicija v preteklosti že opozorila na olepševanje proračunskih in drugih ekonomskih podatkov in napovedi, vendar so njena opozorila na domačih tleh vedno izvenela v prazno, pogosto pa so jih zanikali celo "ugledni" domači ekonomisti, ki vlečejo plače iz državnih ali paradržavnih jasl.

Neizpolnjevanje ciljev

Komisija slovenski vladi tudi očita, da proračunske usmeritve Slovenije niso v skladu s cilji pakta stabilnosti in rasti, ki od uporabnic evra in od kandidatov za prevzem enotne valute zahteva srednjeročno uravnoteženje stanja v državni blagajni. Kritiko vladne politike javnih financ je evropska komisija podkrepila z napovedjo same vlade, da bo luknja v državni blagajni zmanjšana na sprejemljivega 0,9 odstotka brutoproizvoda šele leta 2007, torej ob koncu srednjeročnega obdobja. Mi pa ob tem dodajmo, da so napovedi ekonomskih izboljšanj v Sloveniji vedno postav-

ljene nekam v prihodnost, ko pa pride čas za njihovo uresničitev, se takoj najdejo opravičila, da se roki za njihovo uresničitev spet pomaknejo nekam v nedoločeno prihodnost. Zavrlo tega je zelo vprašljivo, ali bo do konca tega srednjeročnega obdobja sploh prišlo do napovedanega izboljšanja, pa četudi bi še to bilo prepočasno.

Preoptimistične napovedi rasti in inflacije

Neodvisni bruseljski komisarji vladi prav tako očitajo olepševanje napovedi gospodarske rasti, ki je zapisana v makrofiskalnem scenariju za leti 2004 in 2005. Vladne projek-

cije so namreč bolj (zaradi volitev verjetno pretirano) optimistične kot izračuni bruseljskih ekonomistov. Po vladni napovedi naj bi gospodarska rast letos dosegla 3,6 odstotka, bruseljski analitiki pa napovedujejo največ 3,2 odstotka, v prihodnjem letu, ko bodo volitve že mimo, pa je razlika v napovedih nekoliko nižja. Slovenska vlada Sloveniji napoveduje 3,7-odstotno gospodarsko rast, evropska komisija pa 3,6-odstotno.

Vlada je preoptimistična tudi pri napovedih gibanja inflacije. Po njeni oceni naj bi rast cen v letošnjem letu znašala 3,3 odstotka, komisija pa meni, da bo ta 3,6-odstotna. V prihod-

njem letu vlada predvideva 3-odstotno inflacijo, bruseljski ekonomisti pa vnovič višjo, 3,2-odstotno rast cen.

Opozorila vladi

Evropska komisija snovalcem slovenskih javnih financ očita tudi pomanjkanje ambicioznosti pri postavljanju proračunskih ciljev in dejstvo, da v konvergenčnem programu ni podrobnejših podatkov o učinkih načrtovanih ukrepov. Po mnenju komisije je treba v prvi vrsti zmanjšati delež vnaprej fiksiranih izdatkov proračuna, ki zdaj dosegajo štiri petine vseh odливov. Le tako bo namreč po mnenju komisije Slove-

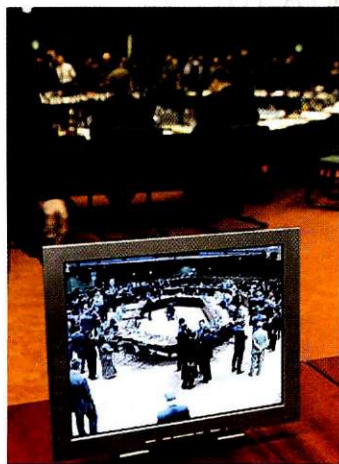

Vlada brezglavo hiti v ERM 2.

Največji problem pri prevzemanju evra bo previsoka inflacija.

nija lahko kos finančnim obveznostim, ki jih prinaša članstvo v EU in Natu. Omeniti moramo tudi evropsko opozorilo, da je v proračunu za leti 2004 in 2005 predviden primanjkljaj v višini 1,9 do 1,8 odstotka bruto domačega proizvoda (BDP). To bi po mnenju Bruslja lahko pomenilo, da varnostna razlika do praga treh odstotkov, ki ga članice EU ne smejo prekoračiti, ni zadostna (za

Evropska komisija naši vladi očita olepševanje ekonomskih podatkov.

prekoračitev so predvidene sankcije, ki bi jih občutili vsi). Na poslabšanje javnobilančnega položaja Slovenije lahko vplivajo tudi višji stroški zaradi staranja prebivalstva, zato komisija našo vladu opozarja, da je treba odločno uresničevati pokojninsko reformo in vzpostaviti stabilen sistem socialnega varstva, kar je pogoj za trdnost javnih financ.

Predvolilni vstop v ERM 2

Vlada se očitno tudi sama zaveda, da ji manjka dobrih novic in pozitivnih gospodarskih rezultatov, ki bi jih lahko ob koncu mandata pokazala volilcem. Kako bi si namreč lahko drugače razlagali odločitev vlade in Banke Slovenije, da sta prejšnji teden na vrat na nos stopili v sistem ERM 2 oziroma čakalnico za evro. Tečaj tolarja do evra je torej praktično že fiksiran, tolar pa naj bi z evrom po najbolj optimističnem scenariju zamenjali v začetku leta 2007. Vendar bomo za kaj takega morali v celotnem obdobju do takrat dosledno upoštevati pet t. i. konvergenčnih oz. maastrichtskih kriterijev. Ti določajo, da inflacija v dr-

žavi kandidatki ne sme presežati stopnje inflacije v treh državah članicah Evropske monetarne unije (EMU združuje države, ki že imajo evro) za več kot 1,5 odstotne točke, dolgoročne obrestne mere pa lahko povprečje teh držav presežajo za največ 2 odstotni točki, javni dolg ne sme presežati 60 odstotkov BDP, proračunski primanjkljaj ne sme biti večji od 3 odstotkov BDP, devizni tečaj pa mora ostati takšen, kot je bil dogovorjen. Formalno sicer devizni tečaj lahko zaniha navzgor ali navzdol za do 15 odstotkov, dejansko pa se dopuščajo le mnogo manjša nihanja (do 2,5 odstotka ali še manj).

Največ težav bo Slovenija vsekar imela z izpolnjevanjem kriterija inflacije, ki je še vedno mnogo višja od evropske. Vprašanje je, ali ji jo bo uspelo pravočasno znižati, v vsakem primeru pa bo krotenje inflacije boleče. Velik del dosedanje navidezne "zgodbe o uspehu" je bil namreč skovan prav ob pomoči previsoke inflacije. Ko bo inflacija nižja, bo tudi "zgodba" videti precej bednejša, vendar bodo takrat volitve že za nami.

Morda še pomembnejše pa je nekaj drugega. Večina ekonomistov, tudi povsem provladnih, je še pred nedavnim skoraj soglasno zatrjevala, da bi bilo najbolje, da bi bil čas, ki ga bomo preživeli v čakalnici na evro ERM 2, čim krajši (zaradi možnosti špekulativnih napadov na valuto in drugih nevarnosti). Vlada je zdaj ravnala povsem v nasprotju z mnenji ekonomske stroke. Prevzem evra bo namreč v vsakem primeru mogoč nič prej kot v začetku leta 2007. Zato bi bilo s stališča menjave valute vseeno, če bi v ERM 2 stopili šele proti koncu leta. S tem bi zmanjšali tveganje, na boljšem pa bi bilo tudi gospodarstvo, ki bo ob fiksiranem tečaju in še vedno previsoki inflaciji dihala teže kot doslej. Ampak populistična želja po razkazovanju rezultatov, pa kakršni koli so že, je bila očitno premočna. Prebivalci Slovenije pa so tako ali tako že dali vedeti, da se prihoda evra ne veselijo pretirano. Strah, da bodo številni slovenski monopoli in oligopoli menjavo valute izkoristili za podražitve, je namreč povsem upravičen.

Denis Vengust

Minuli teden je bil na ljubljanski borzi še bolj dolgočasen in bled kot teden pred njim. Tečaji lebdiijo oziroma ponekod rahlo drsijo, promet pa je pičel, saj vlagatelji ne kažejo preveč volje do trgovanja. Vlagateljem, ki so se vlaganja lotili šele v zadnjih letih velike rasti tečajev (takšna je med slovenskimi malimi vlagatelji verjetno večina), takšnih obdobji niso vajeni, zato so tokratne razmere zanje verjetno precej mučne. Toda če se ozremo še dlje nazaj v preteklost, je bilo neizrazno lebdenje tečajev večino časa (razen na začetku in v obdobju Dadasa) prevladujoče stanje na ljubljanski borzi.

Običajno so se taka obdobja nadaljevala s počasnim, a dolgotrajnim upadanjem vrednosti delnic, ki so opazno znižala prejšnje ravni tečajev. Doslej smo videli že nekaj tovrstnega drsenja tečajev in ni izključeno, da se gibanje tečajev navzdol ne bo nadaljevalo še nekaj časa (recimo še kakšen mesec ali do konca poletja). Vendar se mi ne zdi zelo verjetno, da bo prišlo do občutnejšega znižanja vrednosti delnic. Najpomembnejši vlagatelji – to so slovenski vzajemni skladi – si večjega znižanja tečajev ne morejo dovoliti, zato ga bodo z nakupi, če bo to potrebno, skoraj zagotovo ustavili. Vzajemci večino na novo zbranega denarja resda usmerjajo na tuje trge ali v slovenske dolžniške vrednostne papirje in depozite (in ne v slovenske delnice), vendar domače delnice v strukturi njihovih portfeljev še vedno predstavljajo veliko večino vseh sredstev, gibanje njihovih tečajev pa daleč najbolj vpliva na gibanje točk največjih vzajemnih skladov. Kolikor bi se vrednosti slovenskih delnic, s tem pa tudi točk vzajemcev opazneje znižale, to ne bi le skoraj popolnoma ustavilo novih prilivov, temveč bi lahko mnogo varčevalcev poglalo v paničen umik sredstev iz vzajemcev. Upravitelji vzajemnih skladov bodo zato po mojem mnenju skoraj zagotovo uporabili svojo veliko finančno moč, da bi preprečili takšne posledice, če bo treba.

Večjega upada tečajev torej ni pričakovati, razen če pride do povsem nepričakovanih dogodkov. Precej bolj nejasno pa je, kaj bo z njihovo morebitno nadaljnjo potjo navzgor. Vrednosti slovenskih delnic so v povprečju že precej visoko in načeloma ni pravega razloga, da bi se dražile še naprej. Vendar se bomo tudi tukaj z mislimi obrnili še na vzajemne sklade in upravljavce individualnih portfeljev. Oboji živijo od provizije, ki je še posebej pri slednjih močno odvisna od vrednosti delnic v upravljanih portfeljih ob koncu leta. Hkrati pa so jim dobri rezultati potrebni tudi zato, da bi obdržali stare in pridobili nove vlagatelje. Iz tega razloga jim je v interesu, da stranke leto sklenejo z dobički, četudi so ti skromnejši. Zato bi bilo prav mogoče, da bodo vzajemci in drugi upravitelji premoženja v zadnjih mesecih tega leta poskrbeli za vnovično rast tečajev, četudi morda v skromnejših odstotkih, kot smo jih bili vajeni v zadnjih letih. Vendar je kupovati delnice, za katere se zavedamo, da so drage, samo zaradi pričakovanja, da se bo našel "bedak", ki jih bo kupil še draže, lahko precej vreden šport.

Denis.Vengust@email.si

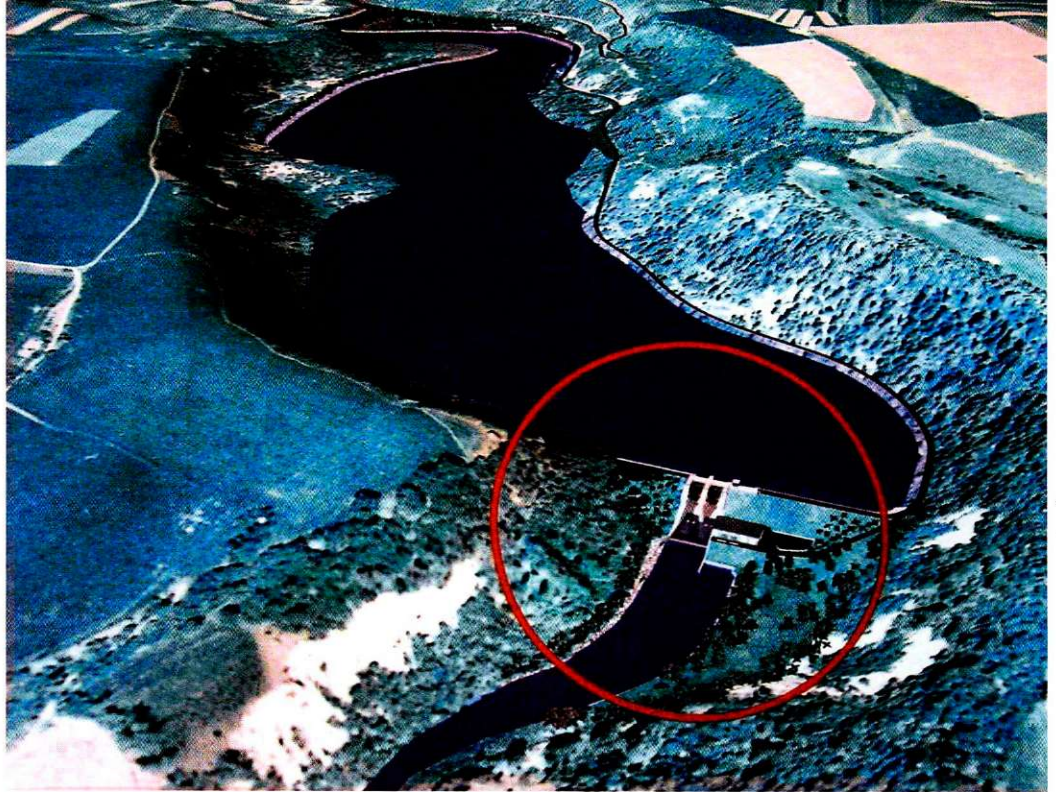
Želite postati naročnik tednika

DEMOKRACIJA

Pokličite nas na telefon 01/434-54-63

Tako bi bilo videti območje Save Dolinke po sanaciji in doinstalaciji HE Moste.

Ne pomnimo, kdaj so bili nazadnje varstveniki narave in energetiki na istem bregu. Tudi v primeru sanacije in doinstalacije HE Moste obe skupini še iščeta in dokazujeta svoj jasnejši prav. Zatorej bodo morali tisti Blejci, ki se bodo udeležili občinskega referenduma "za ohranitev varstvenega režima naravnega spomenika Povirje v Brju pri Bledu", zelo dobro poznati ločnico med populizmom in korupcijo.

Spopad dveh paradigem

Gre tudi za spopad dveh paradigem. Prvo (zavzemanje za trajnostni in sonaravni razvoj Brja, ki naj temelji na ohranjeni biotski in krajinski raznolikosti ter naravnih in kulturnih vrednotah) zastopa Odbor za rešitev Save Dolinke; drugo paradigmo – cilj sanacije in doinstalacije HE Moste je doseči njeno optimalno energetska izrabo ter s tem ekonomsko upravičenost – pa zastopajo Savske elektrarne. Obe paradigmi sta si različni tudi v tem, da prvo podpira naravovarstvena stroka in dobršen del javnosti, medtem ko drugo predvsem številna močna in vplivna gorenjska podjetja (Sava), v zadnjem času pa tudi turistični delavci.

Graditev Izravnalnega bazena

Anton Koselj, vodja proizvodne enote HE Moste, je razložil, zakaj so se podali v ta projekt, vreden 70 milijonov evrov, ki je razburkal ozračje v blejski občini. "Začetki nastajanja projekta segajo v leto 1993, ko je bila izdelana študija sanacije HE Moste. Sanacija obstoječega objekta se je pokazala kot izredno tvegana, saj z njo ne bi odpravili temeljnega problema – porušene osnovne zgradbe in pritiskov na zgradbo zaradi plazov nad njo. Graditev nove

HE poleg obstoječe je bila zanimiva samo toliko časa, dokler niso izvedli temeljitih geoloških raziskav terena na predvideni lokaciji. Raziskave so namreč pokazale, da je tudi območje okoli obstoječe HE geološko izredno neugodno (sivica, plazovi). Torej bi bila tudi graditev na tej lokaciji tvegana iz podobnih razlogov kot sanacija obstoječe HE. Potem se je začela iskati nova lokacija za nadomestno HE. Na podlagi raziskav in tudi starih načrtov za graditev HE Moste iz leta 1946 je bila nato izbrana nova lokacija pod vasjo Breg, okoli 300 m pod Piškotarjevim mostom. Za to lokacijo je bila izdelana študija z več različicami za različne pretoke vode skozi HE. Končno je bila kot najracionalnejša izbrana nova HE z instalacijo pretoka $Q_i=70 \text{ m}^3/\text{s}$ in izravnalnim jezerom v danes znani obliki oz. velikosti (32 ha). Na podlagi navedenega je bil leta 1997 izdelan tudi idejni projekt." Današnja strojnica HE Moste je torej na plazovitem območju. Plazišče na levem bregu, ki pritiska na konstrukcijo strojnice, je objekt deformiral že do te mere, da je nadaljnje obratovanje skrajno tvegano; na desnem bregu pa v deževnih obdobjih grozi plazišče z zajezitvijo reke blizu obstoječe strojnice, kar

predstavlja veliko nevarnost za poplavljenje objekta in s tem ustavitve obratovanja. Ker sanacija s trajnimi učinki na tej lokaciji ni bila uspešna, lahko trajno varno nadaljevanje proizvodnje zagotovi le umik obstoječih objektov z ogroženega območja. "S prenovo HE Moste želimo urediti brežine odlagališča z lindre s kamnometno oblogo, pod katero bo filtrna plast, ki bo preprečevala izpiranje drobnih delcev z odlagališča, s tem pa tudi nadaljnje onesnaževanje jezera. Prav tako bodo tudi iztoki odpadnih hladilnih in tehnoloških voda, ki se stekajo v akumulacijo."

Izbris Brja

Ključni problem pa je nastal, ko je prišlo do nenadnega izbrisa Brja (v dolini so še zadnji dobro ohranjeni lehnjakotvorni izviri in redke rastlinske združbe) s seznama varovanih območij Nature 2000, do česar je prišlo zadnje dni pred oddajo seznama na ministrstvu za okolje, prostor in energijo. Pri opredeljevanju varstvenih območij za Naturo 2000 se morajo namreč upoštevati izključno strokovni kriteriji, ne pa ekonomski in socialni interesi. Očitno se je izvajalec zbal negativnega javnega mnenja in s pomočjo ministrstva ter na

pobudo skupine svetnikov na izredni seji blejskega občinskega sveta po skrajšanem postopku, brez kakršnih koli strokovnih podlag, mimo pristojnih odborov občine Bled in povsem mimo javnosti obravnaval in sprejel odlok o spremembah in dopolnitvah odloka o razglasitvi povirij, močvirij in rastišč redkih rastlin v občini Bled. Javnost se je na to seveda razumljivo ostro odzvala in nemudoma zbrala več kot 1.100 podpisov za občinski referendum proti odloku. Predsednik Odbora za rešitev Save Dolinke Janko Rožič o prihajajočem občinskem referendumu: "Referendum bo usmerjen v odpravo na nezakonit način sprejetega odloka. Sprejeli so ga posamezniki znotraj trenutne koalicije. Uvrščen je bil na izredno sejo, četudi tematika ni sodila tja. Izognil se je javnosti, kar je kršitev enega temeljnih členov ustave – pri javnih zadevah mora sodelovati javnost –, hkrati pa je bil kršen tudi zakon o urejanju narave in zakon o urejanju prostora. Z neupoštevanjem zakonsko predpisanih postopkov in očitnega kršenja veljavnih vsebin poleg naravnih spomenikov Brje in Piškovica je bila ogrožena tudi dosežena raven demokratičnih vrednot v državi Sloveniji." Blejski župan

Jože Antonič pa je zatem objavil statutarno izjemo: "Blejci za izbris nismo prav nič krivi! Ministrstvo je namreč brez naše navzočnosti območje izbrisalo iz Nature 2000 in pri tem nismo mogli ukrepati. Izredna seja je bila pravzaprav sklicana zato, ker smo obravnavali rebalans občine Bled. Bili sta torej le dve točki, a so nekateri svetniki predlagali, naj na dnevni red uvrstimo še točko o problematiki doinstalacije HE Moste. Moje mnenje je bilo, da je to znatno prehitro in da bi bilo pred tem pametno sklicati še odbore, vprašanje pa obravnavati izključno po poslovniku, po katerem bi problematiko lahko obravnavali šele na redni seji 30. junija. Nekateri svetniki se s tem niso strinjali, zbrali podpise in po statutu sem bil zatorej primoran na izredno sejo uvrstiti tudi to razpito tretjo točko. Sicer pa naj ljudje na referendumu povedo svoje mnenje..."

Možnost prečrpavanja

Janko Rožič je predstavil svoje videnje administrativnega izbriša in v prihodnje morebitnega popolnega izbriša Brja: "HE je v svojem jedru zastarela. Ključni problem, ki je razviden z ekonomskega vidika, je zagotovo preplet investicijskega toka oziroma enormnih provizij. Izvajalca ne zanimajo vodni tok, izjemna dolina, ki je zavarovana prek vseh uradnih procesov, niti električni tok (v širšem se da teh nekaj 10 MW pridobiti tudi na drugačen način, dokaz je npr. plinska elektrarna Brestanica, obstaja pa še ogromno neizrabljenih potencialov pri deležu električne energije v kogeneraciji). Izvajalca zanima torej izključno investicijski tok. Projekt je namreč zastarel v svoji paradigmi: maksimalno predimenzionirana izraba energetskega učinka, iz katerega pa je razvidno tudi prečrpavanje. Ponoči, ko je tarifa električne energije cenejša, bi lahko prečrpavali vodo iz spodnjega izravnalnega bazena (po polovični ceni) nazaj v glavni jez, to pa bi lahko čez dan znova uporabili – po 'normalni' ceni. Celo ministru Gantarju se je že zareklo, da je prečrpavanje mogoče."

Z zalitjem nad erozijo

Anton Koselj je trdno prepričan, da je doinstalacija obvezna z vseh vidikov. "Pridobivanje električne ener-

gije z izkoriščanjem vodne sile predstavlja eno najčistejših oblik pridobivanja energije. Vir je obnovljiv in ne povzroča onesnaževanja kot nekateri drugi energenti (npr. premog). Veliko pomeni dejstvo, da bomo s proizvodnjo iz nove HE v višini 100 mio kWh letno proizvedli 100 mio kg CO₂ manj, kot če bi to energijo pridobili iz klasičnih termoelektarn. Če se na področju onesnaževanja s CO₂ ne bo bistveno premaknilo (globalno in tudi doma) na bolje v smislu kjotskega protokola, potem tudi neokrnjene narave ne bo več – posledice tople grede bodo namreč za vse pogubne. Sem sicer proti temu, da bi vse naravne dobrine izkoristili v dobro človeka, vendar pa je treba do racionalne meje izkoristiti objekte, ki so že postavljeni v prostor in bodo tam tudi ostali. Površini Brja, ki bo zasedena z izravnalnim bazenom, namreč stalno grozijo erozijski procesi reke Save in ti jo bodo prej ali slej odnesli (do sedaj je odneslo obrežni pas

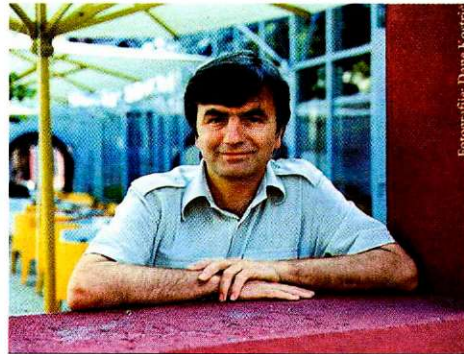
v širini okoli 35 m). Varovati torej nekaj, kar bo voda odnesla, ni niti smiselno niti gospodarno. Pri tem bi veljalo enkrat pošteno premisliti, ali je to območje res neokrnjena narava, sploh pa če uvidimo, kaj vse se že dogaja in nahaja v tem Brju." Janko Rožič pa vidi poglavito težavo v strukturno napačno organiziranem sistemu in neustreznem nacionalnem energetskem programu, ki pozdravlja potratno in subvencionira najpotratnejše. "Kar nenadoma se zdaj ekološki kriteriji uporabljajo kot krinka za projekte, ki so v svojem bistvu povsem zastareli. Ključni problem slovenskega elektroenergetskega sistema je, da imamo še vedno nekaj izjemno močnih porabnikov energije (Talum je 16-odstotni porabnik energije v slovenski proizvodnji), ki jih subvencioniramo. V odboru že od vsega začetka opozarjamo, da nismo proti sanaciji HE Moste. Nasprotno, zavzemamo se tudi za sanacijo gornjega bazena, ki ga ta projekt, razen nepo-

sredno za jezom pušča popolnoma nedotaknjena; v tamkajšnjih usedlinah je skrita vsa dediščina industrijskih in komunalnih odpadkov jenijskega industrijskega bazena."

Politična spletko?

V uvodu smo omenili ločnico med populizmom in korupcijo. Primer doinstalacije HE Moste zagotovo vsebuje obe prvini politične spletke, ki bo morda razrešena že na prihajajočem občinskem referendumu. Nemara pa se je šele začelo ... "O korupciji raje ne bi ... V ozadju je vselej denar, kapital, a tega ni treba takoj razglašati za koruptivnega. Občina ima sicer dolg; nekaj ga je še od šahovske olimpijade, nekaj pa od 'tekočega investiranja'. Verjetno bi od države za novonastalo jezero dobili tudi kakšno rento. Vendar to zagotovo ne sodi v korupcijo. Doinstalacija je legitimna želja elektarn, legitimen pa je tudi glas tistih, ki so proti," je pristavil blejski župan Jože Antonič.

Lovro Kastelic

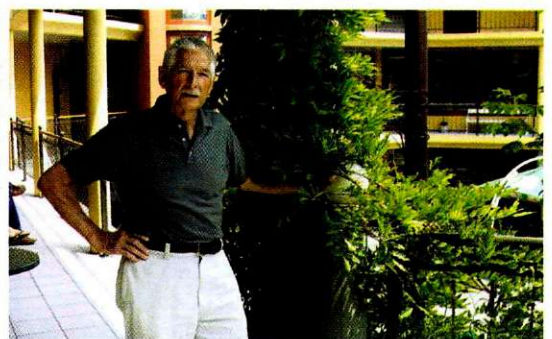
Janko Rožič, predsednik Odbora za rešitev Save Dolinke: "Kjer ni prave vizije, v ozadju tečejo provizije. Tudi v primeru doinstalacije HE Moste je tako."

Jože Antonič, župan občine Bled: "Ljudem je treba naliti čistega vina in natančno razložiti, kaj, kako in kje se bo (do)gradilo!"

Anton Koselj, vodja proizvodne enote HE Moste: "Zanimivo je tudi dejstvo, da so Žirovci za projekt doinstalacije, medtem ko so Blejci proti. Dejansko gre meja med občinama po sredini Save Dolinke. Žirovniška občina živi s to elektrarno, blejska pa je večinoma proti vsemu. Prav čudno se mi zdi – nasprotujejo obvoznici, elektrarni, industrijski coni, ni jim všeč, kje je čistilna naprava. So proti vsemu, a vse bi radi imeli! Ta projekt naj bi jim pokvaril turistično podobo, vendar menim, da bi jo z njim še oplemenitili."

Rajmund Bernik, predsednik občinskega odbora NSI Bled: "Beseda 'doinstalacija' HE Moste je čisto zavajanje kot tudi 'sanacija' sama. Tu gre izključno za pritisk kapitala, kar je postalo zelo jasno že zaradi samega postopka, oziroma kako zvito in zahrbtno so začeli s svojo akcijo. Tu gre za graditev nove elektrarne v samem jezcu izravnalnega bazena. Sanacija pa se bistvenega problema, t. j. strupenega melja za jezom HE Moste, sploh ne loteva. Lahko le še navedem, da je minister Kopač zrušil prvo pregrado z brisanjem Brja iz Nature 2000. Upam, da naslednja pregrada ne bo napovedala naravne katastrofe ..."

Neobstoječa zdravstvena mreža

Med domnevne "genialne" projekte zdravstvene reforme ministra Dušana Kebra, ki jo je začrtal v svoji Beli knjigi, sodi tudi uvajanje t. i. družinskih zdravnikov, ki naj bi nadomestili zdravnike specialiste. Čedalje glasnejši pa so prebivalci krajev, ki ostajajo brez pediatričnih in drugih oddelkov, s čimer se bistveno zmanjšuje kakovost njihovega življenja.

Zadnja primera sta odprava pediatričnega oddelka v Murski Soboti in zaprtje posvetovalnice za otroke v Črni in Mežici. V Črni na Koroskem so že pred dvema letoma zaradi dotrajanosti ostali brez rentgenskega aparata, lani so odpravili ginekologa, letos pa se je "zgodila" posvetovalnica. V Črni in Mežici so po glasnih protestih domačini vendarle dosegli kompromis, tako da se bo dejavnost zdravstvenega doma jeseni nadaljevala, čeprav v okrnjenem obsegu, kot nam je pojasnil mežiški župan Janez Praper.

Za MOL niso potrebovali pediatra

Zgodba s srečnim koncem se je v prejšnjih mesecih odvijala v ljubljanskih Novih Jaršah, kjer so prebivalci dosegli, da pediatrična služba ostane v njihovem zdravstvenem domu (ZD), za kar od začetka aprila izmenično skrbijo štirje pediatri.

Ljubljanski mestni svet je julija 2002 sprejel Strategijo primarnega zdravstvenega varstva Mestne občine Ljubljana (MOL), ki je predvidevala prestrukturiranje programov iz nadpovprečno preskrbljenih v deficitarne dejavnosti. Po tej strategiji naj bi odpravili delovno mesto pediatra v ZD Nove Jarše, nadomestila

pa bi ga ambulanta splošne medicine. Pri tem je bilo stališče odbora za zdravstvo in socialno varstvo MOL in razširjenega strokovnega kolegija za pediatrijo, da pri odpravi pediatričnega oddelka ne gre za kršitev pravic otrok, saj bi starši lahko izbrali osebnega pediatra v ZD Moste ali v kakšni drugi enoti v Ljubljani. V Mostah kot tudi drugje je namreč na razpolago dovolj pediatrov, da prevzamejo skrb za zdrave otroke iz Jarš, so pred časom sporočili z MOL. Postavlja se nam vprašanje, ali je normalno, da so občani prisiljeni zganjati vik in krik, da ohranijo tisto, kar Kebrova Bela knjiga definira kot dobro in pravico. Na splošno minister Keber očitno slabo skrbi za primarno zdravstveno mrežo v državi.

Nezadostna zdravstvena mreža

Vodja poslanske skupine Slovenske demokratske stranke France Cukjati nam je predstavil poglobitve teža-

ve nadomeščanja pediatrov in drugih specialistov. Nadomestila za zdravnike, ki odidejo v pokoj, praviloma ni, saj bi to za zdravstvene domove pomenilo prevelike stroške, kolikor gre za dislocirane enote. Cukjati je opozoril na pomanjkanje pregleda nad zdravstveno mrežo na primarni ravni.

"V tistih nekaj mesecih (za časa Bajukove vlade, op. M. V.) smo naredili kompletan posnetek osnovne zdravstvene mreže ... Potem smo načrtovali, da se ugotovi, ali je ta mreža ustrezna, kakšna bi bila idealna, da se naredi program zagotavljanja teh ambulant, se pravi, da ne bo kraj ogrožen zaradi odvzema ambulate, da bo tam zanesljiva ambulanta, da bodo ljudje vedeli, pri čem so, in da se ambulate finančno ovrednotijo."

Vodenje polovične ambulate v odročnem kraju je dražje kot v zdravstvenem domu. "Tudi za polovične ambulate potrebujete kompletne prostore in opremo," je ugotavljal Cukjati. V tedanji Bajukovi vladi so zato načrtovali oddajo ekonomsko nezanemljivih ambulant koncesionarjem, s čimer bi se zdravnik zasidral v kraju, kar bi preprečilo preveliko fluktuacijo kadrov. Naj tu opozorimo, da tudi Bela knjiga predvideva spodbujanje konkurence med izvajalci zdravstvenih storitev, vprašanje pa je, ali ni to le mrtva črka na papirju.

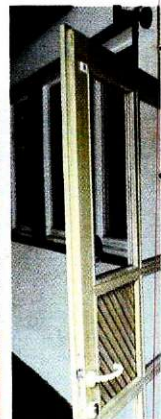
Naš sogovorec je razložil, da je že leta 1999 zakon o zdravniški službi naložil ministru za zdravje določitev mreže zdravniških delovnih mest po Sloveniji. "Mi smo tedaj pripravili teren za določitev take mreže, zmanjkalo pa nam je časa. Sedanji minister tega ni naredil in zdaj se vidi po-

France Cukjati z zaskrbljenostjo gleda na odpravljanje specialističnih zdravstvenih služb po Sloveniji.

Minister za zdravje Dušan Keber in njegova Bela knjiga očitno ne rešujeta težav odročnih ambulant.

Zdravstveni dom služba ostane, še

sledica." Še resnejši problem je pomanjkanje specialistov medicine dela in ginekologov. Tako slovenski ginekolog v povprečju pokriva 7.000 žensk v rodni dobi. Ker imamo ponekod kraje s 15.000 ženskami na ginekologa in kraje, kjer jih je 4.000, vlada velika zmeda, je prepričan Cukjati. Delovna mesta ponekod ponujajo

Pediatrski oddelek: kakovost življenja merimo tudi po dostopnosti osnovnih zdravstvenih služb za različne segmente prebivalstva, kot so otroci in starostniki.

ob isti plači še enkrat večjo obremenitev, zaradi česar zanje ni zanimanja. Po odhodu zdravnikov specialistov v pokoj ostanejo marsikje brez ginekologa oz. drugega specialista.

Družinski zdravniki cenejši?

O uvedbi družinskih zdravnikov ima Cukjati precej pomislekov, saj je minister Keber pozabil na dvoje: da bo splošni zdravnik potreboval prav toliko časa za pregled ženske kot ginekolog, ker je manj izkušen in specializiran, pa nemara celo več, in da bo pregled stal prav toliko. Razlika bi bila le ta, da bi za 140 ginekologov na primarni ravni potrebovali ena-

ko število novih splošnih zdravnikov, ker bi se obseg dela povečal.

Po ocenah Združenja zdravstvenih domov že sedaj primanjkuje 200 splošnih zdravnikov. "Če bi torej ginekologe prestavili v bolnišnice, kje bi vzeli 140 splošnih zdravnikov?" Poleg tega se je po Cukjatijevih besedah v zadnjih desetih letih obremenitev splošnih zdravnikov povečala za 50 odstotkov. To pa zato, ker se je njihovo število zmanjšalo, število ljudi, ki uporabljajo njihove usluge, pa se je povečalo za 11 odstotkov. Predvsem se je povečalo število starejših od 65 let, in to kar za 34 odstotkov. Pri tem se je treba zavedati, da starostnik predstavlja, kar se tiče zdravljenja in časa za pregled, šest- do sedemkrat večjo obremenitev kot dvajsetletnik. Pod to težo "zdravnik ne more sprejeti novih obremenitev", s politiko odpravljanja raznih specialistov pa "bi povzročili veliko strokovno škodo slovenskemu zdravstvu".

Oteževanje donatorstva

Še en problematičen vidik zdravstva je donatorstvo. Ker aparature predstavljajo velik strošek in jih je treba pogosto menjati, pomeni njihov nakup s pomočjo donacij včasih edino možnost za zagotavljanje kakovostnega zdravljenja. Samo pomislimo, s kako zastarelimi aparaturnami so prisiljeni delati naši zdravniki.

In vendar država nerazumljivo ovira to obliko vlaganja v zdravstvo. Na podlagi 25. člena zakona o davku od dobička pravnih oseb se med odhodke donacije priznava največ 0,3 odstotka ustvarjenih prihodkov.

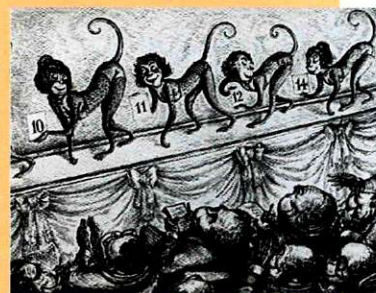
Donacije so po zakonu o davku na dodano vrednost sicer neobdavčene in se DDV ne obračunava. Donator je lahko tudi fizična oseba, ki si za denarne prispevke in vrednosti daril v naravi, kadar so izplačani osebam, ki so organizirane za opravljanje takšnih dejavnosti, in invalidskim organizacijam, zmanjša osnovo za dohodnino največ v višini 3 odstotkov osnove.

Prav ta prag odvrta morebitne donatorje; v tujini so davčne olajšave bistveno večje (tudi 10 odstotkov). Druga velika ovira za donatorstvo pa je porušeno zaupanje v zdravstvene ustanove, še posebej po aferi v Rdečem križu Slovenije.

Mitja Volčanšek

Ko je tudi zmaga poraz

Evropske volitve so za nami. Medtem ko eni praznujejo, se drugi bolj kot ne delajo neopazne. Vsaj pri nas v Zasavju je tako. Čeprav tokratne volitve težko primerjamo z lokalnimi ali parlamentarnimi, lahko že s prvim pregledom volilnih izidov v revirskih občinah Trbovlje, Zagorje in Hrastnik pridemo do nekaterih ugotovitev. Nova Slovenija je razen v Hrastniku, kjer je prejela le dobrih 7 odstotkov glasov, v Trbovljah in v Zagorju močno izboljšala svoj prejšnji volilni izid, medtem ko je slovenskim demokratom to uspelo v vseh treh občinah, še najbolj v Zagorju, kjer so prišli do dobrih 13 odstotkov glasov. To je za 3 odstotke več kot v Hrastniku in za odstotek več kot v Trbovljah. To je pravzaprav čudno, saj so lokalni politiki iz vrst te stranke v Hrastniku in tudi v Trbovljah veliko aktivnejši kot v Zagorju, kjer o delu SDS na občinski ravni skoraj ni slišati. Liberalna demokracija, ki je vsa zadnja leta občutno najmočnejša stranka, je še vedno zmagala, pa na neki način vendarle presenetila – glede na dosedanje (pre)močne volilne zmage v negativnem smislu. V Hrastniku sicer ne, saj so jim tudi tokrat volivci namenili veliko glasov, kar 42 odstotkov. Za LDS presenetljiv pa je nizki odstotek glasov, ki so jih prejeli v Švaganovem Zagorju, kjer so doslej vedno podirali rekorde. Kakor koli že, dobrih 34 odstotkov, ki so jih Zagorjani namenili tej stranki, je za liberalne demokrate, ki sicer tu prejema vedno več kot 60 odstotkov volilne podpore, prava hladna prha. Zelo verjetno bi bil zanje izid ugodnejši, če bi za evroposlanca kandidiral župan in poslanec Matjaž Švagan, ki je doslej vedno pritegnil veliko število glasov, vendar pa je za vrh stranke verjetno (prvič) očitno potreben v Sloveniji, v Zasavju, Zagorju, kjer se v zadnjem času v javnosti veliko govori o hobotnici, ali pa (drugič) je med vsemi velikimi eldesovci premajhna riba, da bi ga uvrstili na listo. "Velikih" kandidatov z evropskim apetitom je bilo očitno več kot preveč. Glede na to, da so liberalnim demokratom glasove tokrat zbirali tudi upokojenci (DeSUS), je njihov slabi volilni izid še toliko večje razočaranje. Seveda pa ne za vse tiste, ki imajo njihove vladavine že dalj časa čez glavo. Medtem ko je združena lista podporo ohranila, čedalje bolj medla postaja Slovenska ljudska stranka. Predvsem v Trbovljah in v Hrastniku, kjer je zbrala skupaj slabih 8 odstotkov oziroma manj kot v Zagorju.

Prav zanimivo bo spremljati naslednje volitve – torej parlamentarne –, ko se bo odločalo, kdo bodo novi stari poslanci. Predvsem v dveh smereh: ali bo na eni strani liberalnim demokratom uspelo ustaviti voz, ki drvi navzdol, in na drugi, ali bosta znali stranki koalicije Slovenija ohraniti zaupanje, ki so jima ga na evrovolitvah tokrat namenili volivci. Glede na še vedno dokaj veliko priljubljenost Matjaža Švagana v Zagorju bi bila za LDS prava mala katastrofa, če se ne bi odločil za kandidacijo. Zanimivo bo tudi, ali bo hrastniški župan Miran Jerič držal obljubo, ki jo je dal, ko je bil izvoljen za župana, to je, da na naslednjih državnoborskih volitvah ne bo kandidiral. Če bo obljubo držal, o čemer pa, kolikor ga poznam, ne dvomim, se lahko tej stranki tudi v Hrastniku slabo piše.

Z zadnjimi volitvami pa ne morejo biti najbolj zadovoljni niti v nacionalni stranki. Predvsem so mnogi pričakovali, da bodo več glasov prejeli v Trbovljah, kjer vlada njihov župan Bogdan Barovič, ki je bil celo na evrolisti. Dobrih 14 odstotkov je mnogo manj, kot je pričakoval nekdanji televizijski in radijski voditelj. Kakor koli že, v Zasavju se obeta napeta politična jesen. Poleg tega pa se postavlja še vprašanje, ali bodo znali naveličanost Zasavčanov z eno in isto oblastjo dosedanja opozicionisti obrniti sebi v prid. Doslej jim to, razen na evrovolitvah, kjer pa zasavski lokalni politiki niso imeli odločilnega vpliva na izide volitev, ni uspevalo. Jim bo jeseni?

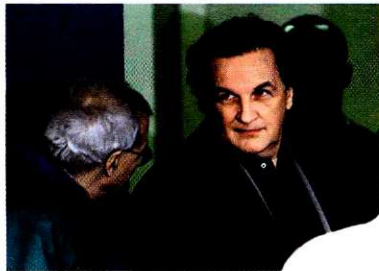
Igor Gošte

v Novih Jaršah: krajanji so dosegli, da pediatrski oddelek ne bo so svoj problem "razbobnali" v javnosti.

Mitterrandov sin v priporu

Francoski preiskovalni organi so zaradi suma pranja denarja pripravili Jean-Christopha Mitterranda, sina nekdanjega francoskega predsednika Francois Mitterranda, poroča nemška tiskovna agencija dpa. Kot so sporočile sodne oblasti v Parizu, ga namerava policija zaslišati v zvezi s financiranjem njegovega ribiškega podjetja IWIK v Mavretaniji. V francoski

prestonici zaslišujejo vodjo podjetja IWIK Laurenta Foucheta. Proti Jean-Christophu Mitterrandu ta čas poteka tudi preiskava v zvezi z afero nezakonite prodaje orožja v Angolo.

Vse za varnost kopalcev

Več kot 4.000 dodatnih policistov bo poleti skrbelo za varnost španskih turističnih območij. To je v Madridu sporočil notranji minister

José Antonio Alonso. Policisti naj bi se bojevali proti kriminalu, prav tako pa bodo morali skrbeti za varnost dopustnikov pred terorističnimi napadi baskovske separatistične organizacije ETA in islamskih skrajnežev. ETA z napadi pogosto skuša prestrašiti tuje obiskovalce. Po mnenju policistov so sicer baskovski separatisti v tem času šibki kot še nikoli doslej, za dodatne skrbi in vznemirjenje pa je poskrbel marčevski napad islamske teroristične celice v Madridu, v katerem je umrlo 190 ljudi.

Zaplenjeno sliko vrnil

Sliko impresionista Alfreda Sisleyja, ki so jo neki judovski družini zaplenili med nacistično okupacijo Francije med drugo svetovno vojno, bodo vrnil njenim zakonitim dedičem. Olje na platnu z naslovom Sole-

il de printemps, Le Loing, krajina ob reki Le Loing, bo vrnjena Pierru de Gunzbourgu, so povedali na sodišču. Družina Gunzbourg je sliko, ki je nastala leta 1892, kupila leta 1902. Njeni dediči pa so jo izsledili, ko je bila na Japonskem leta 1985 razstavljena.

Reka z največ jezovi

Jangce je reka z največ jezovi, zaradi česar v njeni dolini obstaja nevarnost izginotja več redkih živalskih vrst, kot je sladkovodni delfin, opozarja Svetovni sklad za naravo (WWF). Po ugotovitvah sklada so na 60 odstotkih 227 največjih rek na svetu postavljeni jezovi, zaradi česar izginjajo živalske vrste, več desetmili-

jonov obrečnih prebivalcev pa se je moralo preseliti. Po svetu sicer načrtujejo ali gradijo še kakih 1.500 jezov. Po podatkih WWF je položaj najbolj zaskrbljiv v dolini najdaljše kitajske reke, na kateri je postavljen tudi največji jez na svetu, saj so tam ogrožene redke živalske vrste, med drugim sladkovodni delfin in kitajski aligator. Med ogroženimi so tudi reke Rio de la Plata, Tigris in Evfrat. V WWF sicer priznavajo, da so jezovi z umetnim namakanjem pripomogli k izboljšanju kmetijstva, v boju proti poplavam in pri preskrbi z električno energijo, vendar pa je pri tem nastala tudi velika okoljska in socialna škoda.

Mamuti so živeli še v začetku civilizacije

Znanstveniki na Aljaski so odkrili, da so t. i. volneni mamuti živeli še pred 8.000 leti, ko so se pojavila prva znamenja civilizacije. Doslej je namreč veljalo prepričanje, da so te predzgodovinske živali izumrle približno tisoč let pred koncem zadnje ledene

dobe. Novi dokazi pa kažejo, da je neka skupina mamutov na Aljaski preživela precej dlje. Radiokarbonsko ugotavljanje starosti fosilnih ostankov kaže, da so te živali živele na otoku St. Paul še pred 8.000 leti. Približno v tem obdobju so se pojavila tudi prva znamenja civilizacije v Mezopotamiji na območju današnjega Iraka. Analiza delov zob kaže, da so bili mamuti, ki so preživeli na otoku St. Paul, manjši od večine drugih živali svoje vrste. Znanstveniki tudi menijo, da so živali osta-

le na otoku takrat, ko se je ta ločil od kopnega, to je pred približno 13.000 leti.

Spor zaradi kita

Poskusi znanstvenikov, da bi ujeli in preselili izgubljenega kita ubijalca na kanadski pacifiški obali, so zaradi nasprotovanja

tamkajšnjih Indijancev začasno preložen. Indijanci namreč menijo, da bi ta sesalec utegnil biti duh pokojnega poglavarja, zato zahtevajo, da ga pustijo tam, kjer živi. Pregovarjanje med znanstveniki in Indijanci je v zalivu na zahodu otoka Vancouver v Britanski Kolumbiji, kjer kit živi

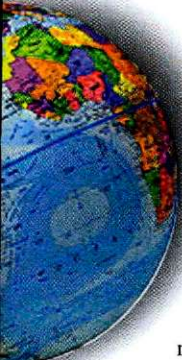

same že od leta 2001, ko se je ločil od drugih članov svoje družine, povzročilo kar nekaj nenavadnih prizorov. Indijanci iz plemena Mowachaht-Muchalaht so s kanuji in tradicionalnimi pesmimi podili kita, da bi znanstvenikom preprečili, da bi ga spravili v zagrajen prostor. Marilyn Joyce z oddelka za ribištvo in morje je po pogovoru z indijanskimi vodji sporočila, da kita ne bodo lovili vsaj do začetka prihodnjega tedna, s čimer bodo Indijancem omogočili, da bodo z živaljo preživeli čim več časa.

Castro prosil za dolarje

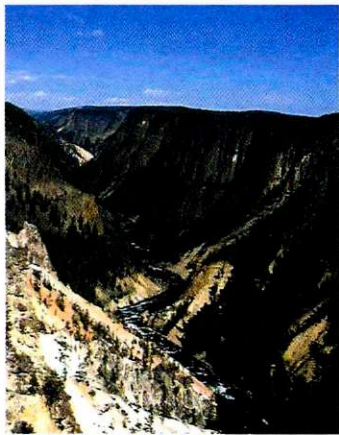
Fidel Castro je leta 1940, ko je bil star 14 let, tedanjemu amerškemu predsedniku Franklinu Rooseveltu poslal pismo, v katerem ga je prosil za 10 dolarjev. Pismo, ki so ga našli med osmimi milijoni pozabljenih dokumentov Ameriškega narodnega arhiva, ima datum 25. november 1940, podpisano pa je z "vaš prijatelj". "Nikoli nisem videl bankovca za deset dolarjev, rad bi imel enega," je v pismu napisal mladi Castro, ki je bil takrat dijak srednje šole v Santiagu de Kuba. "Rad poslušam radio in sem zelo srečen, ko sem slišal, da ste dobili še en predsedniški mandat," se piše v pismu.

Zaradi hrane v pripor

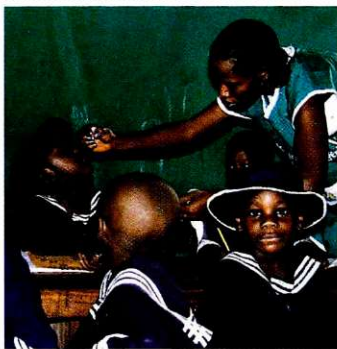
Pomožno učiteljico, ki je pred letom dni v ameriškem nacionalnem parku Yellowstone pozabila pospraviti ostanke svoje malice, so ameriški zvezni agenti aretirali, medtem ko je bila na križarjenju, in jo vključeno v lisice odpeljali najprej za več ur v pripor, nato pa pred sodnika. 32-letno Hope Clark so namreč obtožili, da ni poravnala leto dni stare globe zaradi kršitve strogih pravil glede puščanja ostankov hrane v nacionalnem parku, s katerimi skušajo divjim živalim preprečiti, da bi prišle do človeške hrane. Objokana in očitno pretresena Clarkova je sodniku dejala, da so jo agenti zbudili navsezgodaj zjutraj v njeni kabini, potem ko se je ladja, s katero je bila na križarjenju v Mehiki, vrnila v Miami. Clarkova je sicer vztra-

jala, da je globo v višini 550 ameriških dolarjev poravnala, še preden je odšla iz Yellowstonea. Sodnik John O'Sullivan se je 32-letni učiteljici – potem ko je videl kopijo dokumenta, ki dokazuje, da je kazen res poravnala – opravičil, od tožilstva pa zahteval, da razišče neljubo napako.

Otroška paraliza v Afriki

Zahodni in osrednji Afriki po ocenah Svetovne zdravstvene organizacije (WHO) grozi najhujši izbruh otroške paralize v zadnjih letih. Letos je na tem območju za omenjeno boleznijo namreč zbolelo že petkrat več otrok kot v istem

obdobju lani. Prvi primer otroške paralize po več kot treh letih v Sudanu vzbuja strah, da bo v tej državi, še posebej v njeni zahodni pokrajini Darfur, ki jo že dolgo pretresajo nemiri, izbruhnila prava epidemija. V Sudanu gre sicer za isti tip virusa, ki se je razširil že v severni Nigeriji in Čadu, je v Ženevi objavil strokovnjak WHO za infekcijske bolezni David Heymann. Virus otroške paralize se medtem že širi tudi na nekaterih afriških območjih, kjer pred tem te bolezni ni bilo. V številnih primerih se je razširil iz Nigerije, kjer islamski verski voditelji močno nasprotujejo kampanjam cepljenja proti otroški paralizii. Menijo namreč, da želijo ZDA s cepivom povzročiti neplodnost muslimanskega prebivalstva. Samo v tem letu so v Nigeriji potrdili 257 novih primerov okužbe z otroško paralizio. 90 odstotkov vseh primerov otroške paralize beležijo v Afriki.

Proti privatizaciji muzejev

Direktor sanktpeterburškega muzeja Ermitaž Mihail Piotrovski se je v petek izrekel proti privatizaciji ruskih muzejev. "Muzejev ne smemo dati v roke zasebnikov, saj le-tim nikakor ne bo uspelo upravljati z njimi," je zatrdil Piotrovski, ki načeljuje tudi Skupnosti ruskih muzejev. "Zasebni upravitelj še ni nujno tudi dober upravitelj. Vse, kar nahajajo muzeji, je del skupne kul-

turne dediščine. Ne smemo govoriti o privatizaciji, ampak o reševanju problema ohranjanja pomnikov naše preteklosti, da jih bomo lahko prenesli prihajajočim generacijam," je prepričan direktor Ermitaža. Njegove izjave so odziv na priprave zakona, s katerim bi mestne oblasti pospešile privatizacijo zgodovinskih znamenitosti, kar želijo upravičiti z navedki dejstev, da državi primanjkuje sredstev za njihovo vzdrževanje.

Prvo zasebno vesoljsko plovilo

Prvo zasebno vesoljsko plovilo, ki so ga izstrelili iz puščave Mojave v ameriški zvezni državi Kalifornija, se je po kakih 90 minutah v zraku uspešno vrnilo na Zemljo. Ra-

keta SpaceShipOne, ki jo je pilotiral 62-letni Amerikan Mike Melvill, je po navedbah strokovnih komentatorjev dosegla višino 100 kilometrov, kjer se začneja vesolje. Višina poleta sicer še ni uradno potrjena. SpaceShipOne je s tem postalo prvo zasebno plovilo s posadko v zgodovini, ki je doseglo vesolje. Na letališču Mojave, kakih 160 kilometrov severno od Los Angelesa, se je ob tej priložnosti zbralo na tisoče gledalcev. "To je tvegano dejanje, a živimo v državi, kjer je tveganje dobra stvar," je polet komentiral direktor letališča Stuart Witt. "To je korak, ki bi nas lahko pripeljal v novo vesoljsko dobo," pa je menil 61-letni Burt Rutan, avtor projekta in lastnik družbe Scaled Composites, ki je zgradilo plovilo. SpaceShipOne je bil pritrjen na nosilno raketo White Knight. Uro po izstrelitvi na višini 15 kilometrov se je plovilo odcepilo ob nosilne rakete, prižgalo svoj pogon in poletelo do višine 100 kilometrov.

Pobeg v napačno smer

Pazniki v zaporu v portugalskem mestu Coimbra so odkrili, da je neki zapornik, da bi se dokopal do svobode, začel pod svojo celico kopati predor, vendar je nesrečnik kopal v napačni smeri. Lokalni časniki pišejo, da je zapornik izkopal že dva metra predora, vendar, na svojo žalost, v smeri proti notranjemu dvorišču zapora. Pred sedmimi leti je omenjeni možakar, ki je obsojen na 17 let zapora, že neuspešno skušal zbežati na prostost.

Obnovljena baročna cerkev

Po 59 letih bo dresdenska cerkev Frauenkirche te dni znova na ogled z novo kupolo in zlatim križem. Ruševine baročne cerkve so bile vse od bombardiranja zaveznikov 13. in 14. februarja 1945 poseben simbol za grozote druge svetovne vojne. V času bombardiranja je bilo uničenega kar 75 odstotkov mesta, življenje pa je izgubilo več desetisoč ljudi. Ko je bila bombardirana Frauenkirche, je požar uničil osem stebrov, ki so podpirali kupolo. Cerkev so na pobudo mestnih oblasti začeli obnavljati že leta 1989, a so naleteli na vrsto težav. Na začetku ni bil nihče pripravljen

financirati obnove, leta 1991 je zbiranje denarja končno steklo. Dobitnik Nobelove nagrade za medicino Günter Blobel je leta 1999 za obnavljanje cerkve prispeval kar 820.000 evrov. "Grabna dela so ocenjena na 130 milijonov evrov in kar dve tretjini denarja prihaja iz zasebnih fondov," je dejal predsednik Društva za obnovo katedrale Ludwig Guttler. Celotna prenova cerkve naj bi bila končana leta 2006, ko bo Dresden praznoval 800-letnico.

Neodvisna televizija

Če mora Bližnji vzhod postati demokratičen, bo moral imeti tudi ustrezne medije, da bodo razkrinkavali mite, ki še vedno meglijo um ljudem v arabskem svetu. Londonska televizija BBC pripravlja nov celodnevni satelitski televizijski program, ki bo obveščal države Bližnjega vzhoda v arabščini. Stroške za vzpostavitev in vodenje programa v arabščini, te izključno politične akcije, ki bodo znašali okrog 42 milijonov evrov na leto, bo pokrivala vlada Tonyja Blaira. Toda ta program bo moral biti popolnoma neodvisen in objektivni in v tem slediti tradiciji BBC, še posebej ker bo njegova naloga precej občutljiva. Moral bo namreč biti alternativa arabskemu programu Al Džazira, ki propagira sovraštvo do Zahoda, in ameriskemu programu Al Hurra, ki vdano širi politiko Washingtona. Ustanovitev tega alternativnega programa je za britansko vlado velik izživ, saj se bo BBC bojevala tako rekoč s svojo podružnico.

Shakespeare - ženska?

Literarni svet je pretresla šokantna novica. Ameriški raziskovalci so pojasnili, da je bil William Shakespeare pravzaprav ženska. Znanstvenik Robin Williams meni, da je pod psevdonimom William Shakespeare svoja dramatska dela objavljala grofica Oxfordska Mary Pembroke (1561—1621), ki je svojo zainteresiranost za dramsko ustvarjanje skrivala zato, ker so takšno udejstvovanje zlasti pri ženskah imeli za skrajno nemoralno in pokvarjeno. Williams je prispeval tudi nekaj dokazov za to izjemno občutljivo trditve. Po njegovem mnenju so znanke Shakespearjeve nenavadne spolne orientacije, ki jih najdemo v nekaterih njegovih sonetih, tako rekoč dokaz za to, da je bila avtorica sonetov v resnici ženska. Poleg tega Williams pravi, da je Ben Johnson Shakespearja imenoval Avonski labod, ki je bil dejansko osebni emblema grofice Oxfordske.

Matere in otroci

Odkritje gena, ki nadzoruje proces nastanka povezave med materjo in dojenčkom, bo prineslo nove možnosti v raziskovanju avtizma in drugih odklonilnih vedenj. Poskus, ki so ga izvedli v Italiji, je pokazal, da lahko s pomočjo odstranitve enega gena, tako imenovanega opioidnega receptorja, korenito spremenimo shemo odnosa med novorojenimi miškami in njihovimi materami. Če novorojene miške ločijo od matere, to ponavadi slabo prenašajo; znajdejo se v stresu in se oglašajo. Miške, ki so jim odstranili ta gen, pa se obnašajo drugače in na ločitev od matere sploh ne reagirajo, ampak mirno spijo in ne ločijo vonja svoje matere od vonja druge miši. Ugotovljeno je torej, da ima opioidni receptor pomembno vlogo pri vzpostavljanju vezi med materjo in potomcem, hkrati pa je to isti receptor, ki reagira na opijate: morfij in heroin. Po odstranitvi tega gena se mišji možgani niso več odzivali na naravne opijate, ki navadno pomagajo vzpostaviti njihovo vez z materjo.

Skriti svet

Biologi so tik pred vstopom v izgubljeni svet morskih globin in neraziskan teritorij na planetu. Pod arktičnim ledom nameravajo prebiti luknjo v Kanadski bazen, skozi katero bo lahko šla podmornica. Študija je del ene največjih pustolovščin biologije: stala je milijardo dolarjev, 10 let raziskovanja življenja v morju, ki ga je podpisalo 300 znanstvenikov iz 53 držav. Po stoletjih kitolova, ribolova in pomorskih hidrografskih raziskav pomorski biologi vedo nekaj o življenju ob obalah in v ribolovnih območjih. Toda skoraj 60 odstotkov Zemljine površine je popolna neznanka. Skoraj nobeno od globokomorskih območij ni bilo raziskano. Znanstveniki verjamejo, da so blatne poljane oceanskega dna globoko pod gladino lahko prav tako bogate in raznolike naseljene kot savane in prerije na celinah. Če pogledamo skozi zgodovino, je bilo morskega dna, ki je bilo vzorčeno in biološko pregledanega, samo ena desetisočinska odstotka vsega morskega dna.

Ugodnosti za nove naročnike revije Demokracija:

- prvi mesec boste revijo prejeli brezplačno
- brezplačno prejmete majico Demokracija
- sodelujete v žrebanju za eno od knjig naše založbe

Naročnina na revijo Demokracija je lahko tudi darilo.

Naročilnica

Akcija - novi naročniki - prvi mesec **brezplačno!**

Plačilo s poloznico • Uredništvo revije Demokracija • p.p. 4315, 1001 Ljubljana

DEMOKRACIJA

ime in priimek: _____

pošiljati začnete dne: _____

datum rojstva: _____

datum: _____

ulica: _____

podpis naročnika: _____

kraj, poštna št.: _____

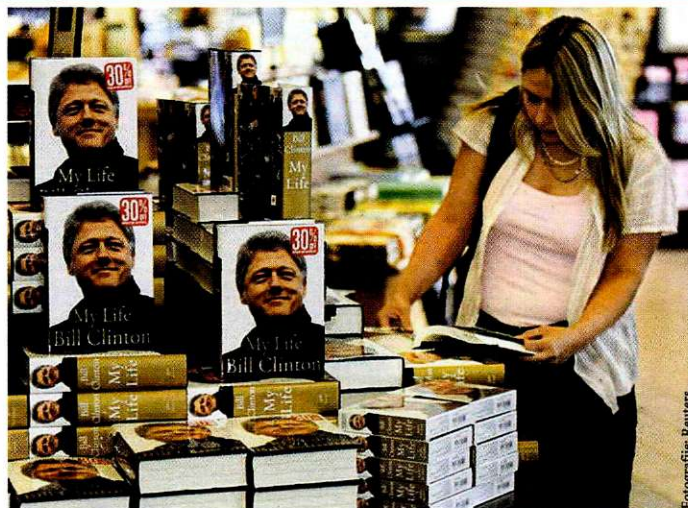
Davčni zavezanec: da ne

S to naročilnico se zavežem, da bom naročnik Demokracije najmanj eno leto!
cena: 550 SIT

Če želite 8-odstotni popust pri naročnini, vas prosimo, da označite status, ki ga imate: upokojenec invalid brezposeln študent ali dijak

Letošnji dvoboj med Georgom W. Bushem in Johnom Kerryjem za položaj v Beli hiši za zdaj neizogibno poteka pod vtisom spominov na nekdanje predsednike ZDA.

Komaj so Američani z največjimi častmi pokopali zmagovalca hladne vojne Ronalda Reagana, že lahko začno brati knjigo spominov Billa Clintona. Primerjave med sedanjim in nekdanjimi predsedniki in razmišljanja, komu bi moral biti naj-

Fotografije: Reuters

Predsednikovo življenje

bolj podoben prihodnji predsednik, se tako vsiljujejo že sama po sebi.

Najmlajši nekdanji predsednik (z rojstno letnico 1946) v zgodovini ZDA in hkrati prvi iz generacije, rojene po drugi svetovni vojni, je svojo knjigo naslovil *Moje življenje*. Naslov je treba razumeti precej dobesedno, saj se ni lotil le svojih političnih spominov, ampak je na kar 957 straneh temeljito in včasih celo že v neverjetnih podrobnostih popisal, kar je doživel.

Prizadevnost in ambicije

Pri vstopu v politiko je vsekakor potreboval vztrajnost in prepričanje v stvari, ki se zdijo nemogoče. Sodeloval je v volilni kampanji demokratskega predsedniškega kandidata Georgea McGoverna, ki ga je uničujoče porazil Richard Nixon. Po lastni neuspešni kandidaturi za kongresnika leta 1974 je dve leti kasneje postal guverner Arkanzasa – s komaj 32 leti najmlajši človek na takem položaju. Za guvernerja te južnjaške države je bil potem izvoljen še trikrat, vse do svojega prihoda v Belo hišo.

Po pričakovanju je tudi Clintonovo predsedovanje opisano s številnimi podrobnostmi, tako da se ne ukvarja le z velikimi in splošno znanimi dogodki, temveč tudi z bolj "vsakdanjimi" vidiki predsednikovega dela. Clinton najde tudi prostor za priznanje političnih napak, kot je bilo njegovo neukrepanje ob genocidu v Ruandi, pa tudi za osebno in politično krizo, ki jo je doživel ob aferi z Monico Lewinsky, kar bi lahko pri-

peljalo do neslavnega konca njegovega predsedovanja in njegovega zakona s Hilary Clintonu je uspelo rešiti oboje, potem ko je kot drugi predsednik v zgodovini ZDA doživel sojenje pred senatom (impeachment) – zadnji tak primer se zgodil daljnega leta 1866, medtem ko se je Nixon temu izognil z odstopom.

Kritiki večinoma menijo, da je knjiga sicer poučna in izčrpna, vendar ji nekoliko manjka analize in sistematičnosti. Zaradi precejšnjega spuščanja v podrobnosti se zdi mnogim nekoliko dolgočasna. Po drugi strani pa Clintonu nekateri očitajo, da je izpustil stvari, ki so pomembne, zlasti če zanj niso posebno ugodne. Toda to je pri spominih zgodovinskih osebnosti precej običajno. Nepristranski nikoli ne morejo biti, Clintonovi spomini ima-

nova knjiga pomagala demokratskemu kandidatu Kerryju v predsedniški tekmi, saj prihajata Clinton in Kerry iz iste stranke. Vendar so lahko učinkiti tudi obratni. Clintonova karizma bi lahko Kerryja zasenčila ali pa bo knjiga volivce spomnila tudi na manj slavne trenutke, ki se jim nekdanji demokratski predsednik prav tako ni mogel izogniti. Kakor koli že je, navdušenje nad knjigo je izjemno, saj je bilo prvih 400.000 izvodov prodanih v trenutku, ko je knjiga prišla v knjigarne.

Nekdanji in sedanjí predsednik

Vsekakor se bosta ameriška in svetovna javnost znova spomnila na razlike med sedanjim in prejšnjim predsednikom ZDA. Oba predsednika sta državo vodila v razmerah, ko so bile ZDA edina svetovna veselila. Oba sta

včasih celo umikanja od prejšnjih odločitev, kar je imelo različne učinke. Pustil se je prepričati, da v korist restriktivne proračunske politike odstopi od prvotne obljube znižanja davkov. Gospodarska rast in proračunski presežek sta potrdila, da je ravnal prav. V strahu pred žrtvami na ameriški strani je izbojeval vojno proti Miloševiću ZRJ – ne da bi en sam ameriški vojak stopil na sovražna tla ali padel v boju. Ponekod pa je imelo oklevanje negativne posledice: ni ukrepal pri genocidu v Ruandi, pre-

poznó je ukrepal pri genocidu v Bosni, njegove vojaške akcije proti Al Kaidi pa so bile preveč omejene, da bi lahko imele realne učinke. Bush je odločnejši, s tem pa je, kot je pokazal primer Iraka, prevzel tudi veliko več tveganja. Clinton je imel zato več težav v notranji politiki: od afeře Whitewater do spornega zbiranja sredstev za volilno kampanjo leta 1996, od Paule Jones do Monice Lewinsky. Do Busha so Američani prizanesljivejši – tudi zato, ker so ZDA večji del njegovega mandata v vojni.

Kljub temu pa politične razlike med sedanjim in prejšnjim predsednikom niso nujno tako velike, kot jih radi vidimo Evropejci ali kot jih verjetno vidi velik del ameriških volivcev v volilnem letu, ko se politične razlike običajno potencirajo. Oba predsed-

• Natovi napadi na ZRJ: vojna, ki jo je Clinton dobil, ne da bi padel en sam ameriški vojak.

• William Clinton in George Bush: sta si med seboj res tako zelo različna?

• Demonstracije proti Bushu v Turčiji: ZDA so bile v času Clintona bolj priljubljene.

jo le to posebnost, da je bilo njegovo predsedovanje tako izrazito izpostavljeno javnemu nadzoru, da lahko tudi stvari, ki jih v njegovi knjigi ni, preberemo drugje. Komu in čemu bolj verjeti, pa bo presojal vsak bralec sam.

Z izidom v volilnem letu, ki verjetno ni naključen, bi lahko Clinto-

pri uveljavljanju ameriških nacionalnih interesov bolj ali manj dosegla svoje, le da je uspelo Clintonu pri tem ohraniti precejšnjo popularnost v svetu – zase in za ZDA –, medtem ko ima Bush s tem hude težave že od svoje izvolitve.

Clintonovo odločanje je zaznamovalo več previdnosti in oklevanja,

nika sta videla povezavo med Huseinom in bin Ladnom, oba sta bombardirala Irak, oba sta se bojevala proti Al Kaidi, vendar sta podcenjevala njeno grozno, kar je pokazal 11. september. In oba sta v tujini znala uveljaviti ameriški interes –le da je Clintonu to uspevalo z več šarma.

Gjyle Vishaj

Begunske
taborišče z
begunci iz
Darfurja

Fotografije: Reuters

Nov afriški genocid

Komaj se je v Sudanu s krhkim mirom končala ena državljanska vojna, že se je začela druga. Namesto za klasičen vojaški spopad gre za genocid, usmerjen proti civilnemu prebivalstvu samo zato, ker pripada "napačni" etnični skupini. "Etnično čiščenje" v pokrajini Darfur, ki je iz domov pognalo več kot milijon ljudi, opazuje mednarodna skupnost s podobno ravnodušnostjo, kot je pred desetletjem opazovala genocid v Ruandi.

Sudan je globoko notranje razdeljena država po etničnih, verskih, rasnih, ideoloških in drugih ločnicah. Med Arabce in temnopolte Afričane, med islam na severu in mešanico krščanstva in avtohtonega animizma na jugu, med nomadske pastirje in stalno naseljene kmete. Temu primerna je tudi zgodovina te največje afriške države, ki so jo v slabega pol stoletja njene politične samostojnosti zaznamovali nešteti upori in državni udari.

Položaji moči in tudi največji del bogastva v tej raznoliki državi so bolj ali manj v rokah islamske arabske elite s severa države, katere tipičen predstavnik je tudi sedanjí predsednik Omar al-Bashir. Ta elita je pogosto kazala le malo poslušnosti za interese drugih skupin v Sudanu in s tem izzvala dolgoletno državljansko vojno.

Sever in jug Sudana

Nezadovoljni jug države, ki je vračal prevlado islamske elite, se je leta 1983 uprl in oblikoval Sudansko ljudsko-osvobodilno gibanje pod vodstvom Johna Garanga. Osrednja oblast ni bila pripravljena na kompromis, ampak je situacijo še zaostrovala, tudi z opiranjem na radikalni islam, na primer z uvedbo islamskega šeriatkega prava. Do usodnega 11. septembra 2001 so sudanske oblasti tako so-

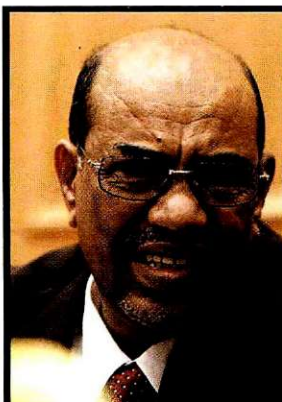
delovale tudi z Al Kaido. Farmaceutska tovarna v Kartumu, ki jo je leta 1998 ukazal bombardirati takratni ameriški predsednik Clinton, je po ameriških obveščevalnih podatkih pod neposrednim nadzorstvom Osame bin Ladna izdelovala kemično orožje. Šele po 11. septembru so sudanske oblasti v strahu pred ameriškim vojaškim napadom odrekle podporo terorizmu.

Čeprav ni v Sudanu nič zanesljivega, naj bi se dvajsetletna vojna med sudanskim severom in jugom končala 26. maja letos, ko so vlada in uporniki z juga države končno sklenili sporazum o delitvi oblasti in nadzora nad naravnimi bogastvi države. Toda še pred tem je na severozahodu države, v pokrajini Darfur, izbruhnila nova voj-

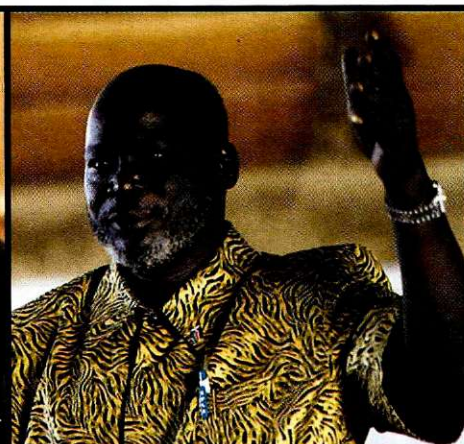
na, ki ima lahko za civilno prebivalstvo še veliko hujše posledice.

Arabci proti "Afričanom"

V nasprotju z vojno med severom in jugom Sudana v Darfurju ne gre za verski konflikt. Obe strani sta namreč večinsko muslimanski. Razlika je v etnični in rasni pripadnosti pa tudi v načinu življenja. V prevladujoče puščavskem severnem Darfurju prevladujejo arabski nomadi, katerih tradicionalno delo je bila živinoreja. V rodovitnejšem osrednjem delu živijo temnopolte etnične skupine, tako imenovani Zurge, kot so Fur, Masaalit, Ta-

• Omar al-Bashir, sudanski predsednik, je z zapostavljanjem raznovrstnih etničnih, verskih in rasnih skupin v državi izzval še eno državljansko vojno.

• John Garang, voditelj upornikov na jugu Sudana, je dosegel sporazum z vlado in končal dvajsetletno državljansko vojno, vendar se že začelja nova.

ma, Tunjur, Bergid in Berti. Preživljajo se večinoma s poljedelstvom.

Spori med Arabci in Zurgi niso nič novega, saj niso povezani le s kulturno-jezikovnimi razlikami, ampak tudi s praktičnimi problemi. V sušnih obdobjih so se arabski nomadi navadno selili proti jugu v iskanju vodnih virov in se pri tem zapletali v zemljiške spore s tempolpoltimi lokalnimi kmeti. Toda

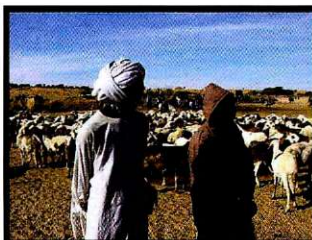
jajo po nekaterih informacijah čedalje bolj koordinirane. Zato nekateri analitiki napovedujejo, da se lahko v prihodnosti celo zlijeta v enotno protivladno gibanje.

Sudanska vlada, ki je letošnje pomlad – bolj zaradi propagandnih razlogov kot zaradi resničnih dejstev – razglasila svojo “zmago” nad darfurskimi uporniki, se čuti tokrat dejansko še veliko bolj ogrožena kot

mi v vojaških akcijah. Značilna tarča so darfurske vasi, vzorci napadov pa med seboj zelo podobni. Najprej priletijo vladna vojaška letala, ki opravijo le izvidniške naloge ali pa že napadejo. Za tarče si najraje izberejo objekte, pomembne za preživetje vaščanov, predvsem zaloge hrane. Še isti ali naslednji dan sledi napad arabskih paravojaških enot na konjih in kamelah. Njihovi pri-

boriščih grozi humanitarna katastrofa, h kateri bo neposredno pripomogla tudi sudanska vlada, ker onemogoča dostavo človekoljubne pomoči na krizno območje.

V Sudanu se tako pred očmi mednarodne skupnosti dogaja klasičen genocid. Ker genocid po pravilih ZN in konvencije o genocidu zahteva mednarodno intervencijo, se diplomati praviloma izogibajo tej

• Nomadski pastirji v Sudanu: tradicionalen način preživljanja v severnem puščavskem Darfurju

• Sudanski kmetje v osrednjem Darfurju: spore z nomadskimi pastirji je bilo še pred nekaj leti mogoče reševati po mirni poti.

• Darfurski uporniki: proti vladi, ki jih je odrinila na rob, in proti groznim arabskih paravojaških skupin

• Arabske paravojaške skupine v Darfurju: vršilci genocida s podporo sudanske vlade, ki si prizadeva državo islamizirati

te spore so nomadi in poljedelci tradicionalno reševali po mirni poti, običajno z dogovori med starešinami obeh skupin. V zadnjih letih pa so začeli postajati spori bolj krvavi. Predvsem arabski nomadi so začeli pogosteje segati po orožju. Med vzroki je bila katastrofalna suša v letih 1984 in 1985, v kateri so mnogi pastirski nomadi ostali brez svojega imetja in so se zato zatekli k razbojništvu. Okrepili so se tudi arabski politični pritiski, saj so imeli Arabci občutek, da so premalo zastopani v lokalni oblasti.

Darfur se upre

Predvsem fursko prebivalstvo pa se je na težke razmere odzvalo z ustanovitvijo uporniške skupine, ki se danes imenuje Sudansko osvobodilno gibanje. Zahtevali so odpravo plemenskih milic, razvoj svoje gospodarsko zaostale pokrajine in več avtonomije v odnosu do sudanske vlade. Lani je bila ustanovljeno še Gibanje za pravico in enakost, katerega etnično jedro so oblikovali Zarghawe, ki se podobno kot arabski nomadi večinoma ukvarjajo z živinorejo, vendar so od njih etnično ločeni. Obe gibanji sta se zapletli v oborožen konflikt s sudansko oblastjo, pri čemer sta že dosegli omembe vredne vojaške uspehe, pa tudi njune akcije posta-

ob državljanski vojni proti upornikom na jugu države. Garangovi uporniki na jugu so bili namreč kristjani in animisti, zato jih je lahko osrednja oblast razglasila za nevernike, večinsko islamsko prebivalstvo pa poskušala poenotiti v imenu “džihada”. Tokrat je stvar za vlado politično bolj neprijetna, saj so darfurski uporniki tudi sami muslimani. Predsednik al-Bashir se lahko tako boji tudi povezave med darfurskimi uporniki in islamsko opozicijo v prestolnici, ki jo vodi Hassan al-Turabi. Ko se čuti ogroženo, pa sudanska oblast ne izbira sredstev.

Razbojniki v službi vlade

Umazano delo za vlado naj bi opravili arabski “Janjaweedi”, nekakšna kombinacija paravojaških enot in razbojnikov, zadolžena za obračun z darfurskim civilnim prebivalstvom, iz vrst katerega se sicer mobilizirajo uporniške skupine. Čeprav se vlada uradno distancira od arabskih paravojaških skupin, tudi tuji opazovalci potrjujejo, da jih v resnici podpira. Opremlja jih z uniformami in orožjem, včasih pa celo neposredno sodeluje z nji-

padniki sistematično posiljujejo ženske, pobijajo moške, preživele pa preženejo. Kar je vrednega, ukradejo ali uničijo. Hiše in zaloge hrane požgejo, vodne vire pa zastrupijo in s tem prebivalcem trajno onemogočijo vrnitev na domove. Tudi kriterij za izbiro žrtev je jasan: temnopolti afriški kmetje v Darfurju.

Posledica tega pustošenja je približno 1,200.000 beguncev, ki so se deloma zatekli v begunska taborišča v Sudanu, kjer jih včasih še vedno ustrahujejo paravojaške enote, ki so jih pregnale iz njihovih domov. Deloma so se zatekli v sosednji Čad. Točnih podatkov o smrtnih žrtvah ni. Bilo naj bi jih najmanj 30.000, številka pa utegne kmalu postati še bistveno večja: ne le zaradi neposrednih pobojev, ampak v veliki meri tudi zaradi lakote, žeje in boleznih. Tudi v prenaseljenih begunskih ta-

oznaki in – podobno kot pred desetletjem v Bosni – govorijo o “etničnem čiščenju”. Generalni sekretar ZN Kofi Anan si ne upa uporabiti nobenega od teh izrazov, ampak raje govori o “tragični humanitarni situaciji”. Tudi novonastala Afriška unija se je pri tem izkazala kot neuporabna: njena delegacija je preučila situacijo in potem ni dala nobene javne izjave. Pozornost ZDA in Evrope je usmerjena v Irak. ZDA, ki so v Sudan ta teden vendarle poslale državnega sekretarja Colina Powlla, so sicer verbalno ostreje do sudanske vlade, vendar dlje od besed še niso prišle. Kot v članku za Washington Post opozarjata ameriška republikanska senatorja Mike DeWine in John McCain, se zdi, da se ni mednarodna skupnost od Runde ničesar naučila.

Gjyle Vishaj

RUMENE STRANI

SLOVENIJA TEL

www.rumenestrani.com

I N T E R
M A R K E T I N G

intervju

Fotografije: Gregor Pohljevič

Leta 2002 je doktoriral iz sociologije pod mentorstvom prof. dr. Franeta Adama. Na oddelku za kulturologijo Fakultete za družbene vede Univerze v Ljubljani je bil najprej asistent, sedaj pa je docent. Poleg tega sodeluje kot raziskovalec v okviru Centra za teoretsko sociologijo na isti fakulteti, kjer se ukvarja predvsem s politično sociologijo. Pred dvema letoma je izšla njegova knjiga *Politična stabilnost v novih demokracijah, ki obravnava problematiko tranzicije v nekdanjih socialističnih državah*.

Za nami so evropske volitve, na katerih smo Slovenci volili prvič. Prvo mesto je dobila lista Nove Slovenije z nosilcem Lojzeto Peterletom. Ste pričakovali tak razplet?

Točno takega rezultata, t. j. prvega mesta NSi, nisem pričakoval. Pričakovano je sicer bilo, da bo NSi dobila na evropskih volitvah več, kot je dobila na zadnjih državnozborskih in kot ji je kazala večina anket –, in to predvsem zaradi markantne, "evropsko močne" vloge Lojzeta Peterleta. Kar je bilo tudi pričakovano, je sprememba razmerja sil med t. i. levico in desnico, se pravi med LDS in ZLSD na eni in t. i. pomladnimi strankami na drugi strani. Ob tem moram poudariti, da oznaki "levica" in "desnica" v slovenskem političnem kontekstu pomenita nekaj drugega kot v evropskem, zato ju je nujno treba uporabljati v narekovaju. Pomladne stranke so skupaj dobile okrog 12 odstotnih točk več kot prvi dve, kar ni majhna razlika. Vsekakor je prišlo do vnovične vzpostavitve relativnega ravnovesja med obema političnima blokom, kar se tiče njune legitimne politične moči.

Za te volitve je bila značilna nizka volilna udeležba. Menite, da bi bila razmerja med listami drugačna, če bi bila ta vsaj dvakrat višja?

Težko je reči. Medijsko prevladujoča je teza o nizki volilni udeležbi kot razlogu za slab izid "levice". Vendar pa je o obnašanju volivcev težko go-

parlamentarnih volitvah leta 2000 je bila volilna udeležba nižja kot leta 1996, kljub temu pa so pomladne stranke dosegle bistveno slabši volilni izid. Tedaj so mnogi govorili, da so ostali doma predvsem volivci teh strank. Dejstvo je, da volivci tako enih kot drugih v nekaterih okoliščinah ostajajo doma. Tokrat so bili to verjetno res v prevladujoči meri "levi" volivci. Vendar pa je v prvi vrsti odgovornost strank, da prepričajo svoje volivce, da se udeležijo volitev, zato nizka udeležba ne more biti nobeno opravičilo za slab izid. Tako je tudi nizka udeležba "levih" volivcev v dobršni meri znak njihovega nezadovoljstva z vladajočo koalicijo.

Je glede na to, da je Nova Slovenija osvojila prvo mesto predvsem na račun Lojzeta Peterleta, mogoče trditi, da so nosilci list igrali veliko vlogo? Borut Pahor je bil na primer izvoljen za evropskega poslanca z zadnjega mesta na listi ...

Osebnosti igrajo na vsakih volitvah pomembno vlogo. Spomnimo se samo kampanje LDS iz časov, ko je stranko vodil dr. Drnovšek. Takrat je bilo njegovo ime tisto, ki je "vleklo" volivce, zato je na njegovi podobi in osebnosti v veliki meri temeljilo trženje stranke v volilnih kampanjah. Morda so bile tokrat osebnosti še nekoliko pomembnejše, predvsem zaradi "abstraktnosti" evropskih tem in premajhne informiranosti volivcev o instituciji, v katero so volili

to je bil v dominantnih medijih celo deležen posmeha. No, s pomočjo evropskega angažmaja mu je uspelo, da se je nadvse uspešno vrnil. Njegova prodornost v evropskih političnih krogih je bila namreč opažena tudi v slovenski javnosti, kjer mu je v zadnjem obdobju uspelo vzpostaviti podobo evropsko uspešnega politika, in to se je odrazilo tudi na zadnjih volitvah.

Je izid teh volitev lahko dober indikator za volilne projekcije oz. za spremembe v razmerju sil po jesenskih državnozborskih volitvah?

Do neke mere. Do takrat se sicer lahko še veliko zgodi. Lahko denimo pride na dan kakšna nova afera, npr. korupcijski skandal z vpletenostjo politike, kar bi oslabilo tisto politično opcijo, ki bi bila z njim povezana. Pri tem je večja verjetnost vpletenosti posameznikov iz vladajoče politike, saj so ti praviloma na koruptivno "zanimivejših" pozicijah. Po drugi strani pa ima vladajoča politika v rokah številne mehanizme, ki jih lahko aktivira za pridobivanje politične podpore, npr. koncesije in subvencije raznim ciljnim skupinam. Vsekakor po naslednjih volitvah ne bo prišlo do takšne prevlade enega političnega tabora, kot je bil to primer leta 2000.

Takoj po objavi izida evropskih volitev so se v javnosti pojavile ocene, da so bili izidi tokratnih volitev velika zaušnica merilcem javnega mnenja. Se je s to oceno mogoče strinjati?

Da, to je očitno. Res je, da je bilo merjenje zaradi specifičnosti evropskih volitev težje. Šlo je za prve takšne volitve, tako da tudi merilci niso imeli tovrstnih izkušenj, zaradi velike vloge nosilcev je bil tudi problem, kako respondentom predstaviti stvar na čim bolj primerljiv način s situacijo v volilni kabini – npr. kaj najprej pove-

Ropova LDS ta čas ni v dobri koži

Pogovor z
dr. Matevžem
Tomšičem

voriti na pamet, saj nimamo podatkov o strukturi tistih, ki se volitev niso udeležili. Pojavljajo se namreč trditve, da so volivci "levice", predvsem LDS, po naravi bolj nagnjeni k volilni abstinenci, zato nizka volilna udeležba nujno pomeni večjo podporo "desnici", na kar pa je težko sklepati na podlagi enega samega podatka. Nekateri primeri iz preteklosti govorijo, da ni čisto tako. Na zadnjih

poslance. Primerna izbira nosilca liste je tokrat največ prinesla NSi, medtem ko je ne najbolj posrečena izbira nosilca združeni listi verjetno nekaj glasov odnesla. Je pa prav primer Lojzeta Peterleta dokaz medsebojne povezanosti in soodvisnosti slovenskega in evropskega političnega konteksta. Pred leti je bil namreč na slovenskem političnem prizorišču praktično odpisan, pogos-

dati, ime stranke ali ime nosilca? Vseeno pa se merilci v splošnem niso najbolj izkazali, saj tudi rezultati vzporednih volitev, ki so bile opravljene tako za nacionalno televizijo kot za POP TV, niso pravilno določili vrstnega reda na vrhu.

Razlika med LDS in SDS na javnomnenjski lestvici se je že pred nekaj meseci močno »

» **zmanjšala. Ali po vaše LDS še lahko računa na prepričljivo zmago na jesenskih volitvah?**

Menim, da ne. Lahko da bo zmagala, vendar to ne bo prepričljivo. Sploh pa ta čas LDS ni v dobri koži. Prav mogoče je, da naslednje volitve tudi izgubi.

Predvolilno obdobje je močno zaznamovala razprava o izbrisanih. Na referendumu o tehničnem zakonu o izbrisanih je vlada-joča stran doživela poraz. Je torej mogoče reči, da se sedanja vlada ne ozira na občutke ljudi in da je zaradi tega v zadnjem času izgubila precej podpore?

To, kar je v obnašanju vladajoče garniture nedvomno mogoče zaznati, je precejšnja neresponzivnost, to je to, kar pravite, neodzivnost na občutke, želje in interese ljudi, ki se neredko manifestira v neprikriti aroganci. Slednja je opazna tudi v delovanju samega predsednika vlade, kar se denimo izraža v njegovem težko prikrivanem prezirju do opozicije. To je posledica njene dolgoletne vladavine, zaradi česar se je začela počutiti nezamenljivo, češ, saj ni nobene alternative, ki bi nas lahko zamenjala. Vendar se takšno razmišljanje prej ali slej lahko maščuje. Dejstvo je namreč, da mora v demokraciji oblast z občutki državljanov vedno računati in jih vzeti – tudi tedaj, ko jih ima za zagrešena. Preudarna oblast skuša, če neka po njenem nujno potrebna rešitev naleti na večinsko neodobranje, državljanke na subtilen prepričati v pravilnost svojih odločitev; medtem ko nepremišljena in arogantna oblast vsiljuje svoje rešitve za vsako ceno ali pa celo omalovažuje državljanke kot neodgovorne ali še kaj hujšega. Prav to je bil primer v zadevah, kot so izbrisani, ko so propagandisti vladajoče garniture diskvalificirali vse, ki se niso z njimi strinjali, to pa je večina državljanov, in jih zmerjali s ksenofobi, šovinisti itd. Pogosto se namreč govori, da je upad podpore LDS posledica njenega ravnanja o vprašanjih, kot so izbrisani. Vendar pa bi se lahko reklo, da je revolt ljudi o tem vprašanju in njihov odpor do izbrisanih v veliki meri prav posledica ravnanja LDS, predvsem njenega brezbriznega odnosa do dogodkov, kot sta osamosvojitve in vojna za Slovenijo, ki večini Slovencev predstavljata nedvomno pozitivno vrednoto. Zato tudi problem izbrisanih – pri čemer so se, da ne bo pomote, mnogim dejansko zgodile krivice –, ki sega v čas po nastanku države in po agresiji na Slovenijo, vidijo kot omalovaževanje osamosvojitve in nagrajevanje njenih nasprotnikov in celo agresorjev. In tu je vladajoča koalicija pri prepričevanju volivcev, tudi lastnih, povsem odpovedala.

Dr. Peter Jambrej je v nedavnem intervjuju za Demokracijo ocenil, da se je SDS s spremembo imena premaknila proti sredini, LDS pa proti levi. Tudi zunanji minister Dimitrij Rupel je v svojih nedavnih iz-

Dejstvo je, da volivci tako enih in drugih v določenih okoliščinah ostajajo doma. Tokrat so bili to verjetno res v prevladujoči meri "levi" volivci. Vendar pa je v prvi vrsti odgovornost strank, da prepričajo svoje volivce, da se udeležijo volitev, zato nizka udeležba ne more biti nobeno opravičilo za slab izid. Tako je tudi nizka udeležba "levih" volivcev v dobršni meri znak njihovega nezadovoljstva z vladajočo koalicijo.

javah dal vedeti, da se je LDS odmaknila od sredine. Lahko torej pričakujemo večje tektonske premike v največji vladni stranki?

Premiki, morda ne ravno tektonski, vsekakor pa očitni, so se v LDS zgodili z odhodom Janeza Drnovška s čela stranke. Pod njegovim vodstvom je stranka dajala vtis sredinskosti in odprtosti tako na levo kot na desno. Stvar debata je, ali je bila to res vsebinska orientacija ali

samo taktično manevriranje – velik del volilnega telesa jo je dojemal kot takšno. Po njegovem odhodu je nedvomno prišlo do premika v levo, kar se izraža v čedalje večjem ideološkem radikalizmu in zamejenosti ter v odklonilnem odnosu do drugače mislečih. S tem se je vsaj delno izpraznil sredinski prostor, ki ga je, kot kaže, pomladnim strankam uspelo vsaj do neke mere zapolniti. Vprašanje je, koliko jim bo to dolgoročneje uspelo, saj so tudi same vse prej kot imune za ideološko zaostrovanje in ekskluzivizem.

Na nedavnem posvetu o prihodnosti Slovenije so govorili o demokratičnem deficitu v Sloveniji. Kje vidite največje pomanjkljivosti slovenske demokracije?

To je precej obširno vprašanje. Omejil bi se

na dva glavna problema. Prvi je obstoj politične in družbene hegemonije, kar pomeni, da ena, t. j. "leva" oz. levoliberalna politična opcija, izrazito dominira ne samo politični sferi, t. j. obvladuje vse ključne državne institucije, ampak prežema vsa strateška družbena področja. Posledica tega je njen privilegirani položaj, kar zadeva finančne in organizacijske resurse, in kar je verjetno še pomembnejše, medijsko podporo, saj je očitno, da je medijski prostor izrazito neuravnotežen v korist vladajoče leve. Drugi problematičen moment, ki je s prvim povezan, pa je prepletenost različnih družbenih področij in netransparentnost vlog, ki jih posamezni političnih akterji zasedajo. Tako vidni posamezniki enkrat nastopajo kot politiki, enkrat kot gospodarstveniki. Znana oseba, ki se že lep čas "umika" iz politike v gospodarstvo, se denimo še kar naprej pojavlja kot glasnik svoje politične stranke. Prav odsotnost tega, čemur se v sistemski teoriji reče funkcionalna diferenciranost posameznih družbenih področij, predstavlja plodna tla za razmah malignih družbenih pojavov, kot sta klientelizem in korupcija.

Dr. Tine Hribar je na posvetu pri predsedniku Drnovšku opozoril na problematiko odnosa države do civilne družbe. Koliko je dejansko civilna družba v Sloveniji sploh neodvisna?

To vprašanje je v veliki meri povezano s prejšnjim. Gre za problem nezadostnega družbenega pluralizma. Civilna družba lahko uspeva le tam, kjer obstaja visok samoorganizacijski potencial družbe in možnost javne artikulacije različnih interesnih in nazorskih orientacij. Pri nas pa so nekatere nazorske opcije – tiste, ki ne sodijo v dominantni politično-ideološki kontekst – izrazito marginalizirane ali pa jim celo odrekajo legitimnost. Na drugi strani pa obstaja v razmerah izraz-

Obstaja še veliko nerešenih problemov, ki koreninijo v nekdanjem režimu, od gospodarskih, tu gre za njegovo deetatizacijo, do tistih bolj simbolnovrednotne narave.

ite politične dominacije nevarnost ustvarjanja t. i. prijateljske civilne družbe, ko vladajoča politika s pomočjo različnih mehanizmov subvencionira tiste civilnodružbene skupine, ki so ji nazorsko blizu, druge pa ignorira. Takšnim pojavom smo priče tudi pri nas. Pogosto tudi prilaščanje pojma civilna družba v politično-ideološke namene, ko si posamezne skupine nad njim lastijo ekskluzivno pravico, vse druge pa izločajo. To je bilo značilno denimo v času kampanje za vstop v EU in NATO, ko so se predvsem protinatovci glasno predstavljati kot predstavniki prave civilne družbe, saj naj bi bilo nasprotovanje zvezi NATO edina prava civilna drža, medtem ko naj bi bili tisti, ki zagovarjajo vstop v NATO, samo eksponenti politike. Gre za ekskluzivizem, ki s civilno mentaliteto nima dosti skupnega. Razvita

civilna družba namreč ni ne leva ne desna, ne konservativna ne liberalna, ampak je pluralistična.

Ko sva že pri civilni družbi, se tu pojavi še Forum 21 pod vodstvom nekdanjega predsednika države Milana Kučana. Ali je Forum 21 – materialno gledano – res samo institucija civilne družbe ali je kaj več glede na to, da združuje tako rekoč vse pomembnejše gospodarstvenike?

Rekel bi, da je eno in drugo. Formalno gledano je to civilnodružbena organizacija, resda pod vodstvom nekdanjega politika, ki pa ta čas nima funkcije, skupina posameznikov, ki se združujejo, da bi s svojimi razpravami, pogledi in predlogi vplivali na stanje stvari. Seveda pa lahko na podlagi sestave foruma, se pravi ljudi, ki so vanj vključeni, sklepamo, da to ni samo organizacija kot katera koli druga, ampak ima bistveno večjo težo. Strinjal bi se z oceno kolega Mateja Makaroviča, ki jo je zapisal v vašem časopisu, da gre za nekakšno elito moči. To kaže tudi udeležba predsednikov vlade in parlamenta na njihovem ustanovnem srečanju. Če bi šlo za običajno civilnodružbeno pobudo, bi bila verjetno predsednika tista, ki bi jih sprejela, ne pa obratno. Očitna je tudi nedvoumna politična opredeljenost foruma. To samo po sebi ni nič narobe, vendar pa bi opazovalca, ki ni iz teh krajev, verjetno v oči močno zbudilo dejstvo, da se skupina ljudi, ki združuje kapitalsko najmočnejše ljudi v državi, deklarira za privrženca levih političnih strank. Na Zahodu namreč nosilci ekonomske moči le redko podpirajo politično levico, saj gre za konflikt interesov: levica je namreč tista, ki zagovarja ekonomsko regulacijo in s tem nadzor nad delovanjem ekonomskih akterjev, kar je seveda v nasprotju s težnjami nosilcev kapitala. Zato je "levičarstvo" naših kapitalistov v tej optiki dokaj nenavadno. Vpra-

šamo se lahko, ali ne gre pri tem predvsem za podporo tistim, ki so na oblasti, ta pa je pretežno v funkciji obrambe pridobljenih pozicij, denimo v smislu politične zaščite pred tujo konkurenco.

Skoraj sočasno z evropskimi volitvami se je pojavil Zbor za republiko, ki pa ima v nasprotju s prejšnjimi državljanskimi pobudami, kjer so sodelovali intelektualci iz kroga Nove revije, tokrat jasne politične cilje, ki naj bi jih dosegli v sodelovanju s koalicijo Slovenija. Ali imamo lahko sodelovanje med določenim segmentom civilne družbe in opozicijskimi strankami za znamenje, da je demokracijski deficit v državi dosegel vrhunec?

Jedro pobudnikov zbora predstavljajo ugledni intelektualci z dolgo zgodovino javnega angažmaja. Gre za ljudi, ki so na idejni, nekateri pa tudi na praktičnopolitični ravni odigrali ključno vlogo v procesih osamosvajanja in demokratizacije. Pri tem pa je to skupina, ki je nazorsko

Dejstvo je namreč, da je v spopadih, ki so izrazito simbolno-ideološke narave in pogosto močno čustveno obarvani, zmagovalec po pravilu tisti, ki obvladuje "ideološki aparat", predvsem medije.

in tudi politično precej prepoznavna, saj se večina njih uvršča v krog simpatizerjev t. i. pomladnih strank. Tako lahko njihov vnovični javni angažma smatramo kot nadaljevanje aktivne intelektualne vloge, lahko pa tudi kot poskus političnega povezovanja nasproti vladajoči koaliciji.

Slovenija je prvega maja postala članica Evropske unije, kar naj bi po mnenju nekaterih pomenilo simboličen konec tranzicije. Je glede na to, da je v slovenski demokraciji veliko stvari ostalo nerazčiščenih, sploh mogoče go-

voriti o koncu tranzicije? Ali ni vstop v EU dejansko le prehod v novo etapo tranzicije?

Tranzicija z vstopom v EU nikakor ni končana. Obstaja še veliko nerešenih problemov, ki korelinijo v prejšnjem režimu, od gospodarskih, tu gre za njegovo deetatizacijo, do tistih bolj simbolno-vrednotne narave. Tu mislim predvsem nerazčiščen odnos do narave tega režima, ki se pogosto kaže v konfuziji vrednot, če že ne nekompatibilnosti s tistim, kar predstavlja jedro političnega prostora, v katerega smo pred kratkim vstopili. Zavedati se moramo, da vključitev v EU nikakor ne bo avtomatično prinesla rešitve vseh omenjenih problemov, bo pa z neizogibno prevetrivijo družbe njihovo reševanje nedvomno pospešila.

Za Slovenijo naj bi bila značilna močna politična polarizacija. Se vam zdi, da so se t. i. ideološke teme, ki so največkrat rabile kot kukavičja jajca opoziciji (primer: NOB, Avnoj itd.), v zadnjem času nekoliko umaknile

iz središča pozornosti? Bo tokratno predvolilno obdobje usmerjeno v prihodnost?

Ideološke teme, ki ste jih izpostavili, so bile ves čas standardni repertoar kulturnega boja, ki je koristil predvsem tranzicijski leviči. Ta je na teme, kot so odnos do partizanstva, vloga Cerkve v družbi itd., ves čas spretno igrala in s tem vzdrževala politično podporo. Pri tem ji je t. i. desnica ves čas zavzeto sekundirala, in to v lastno škodo. Dejstvo je namreč, da je v spopadih, ki so izrazito simbolno-ideološke narave in pogosto močno čustveno obarvani, zmagovalec po pravilu tisti, ki obvladuje "ideološki aparat", predvsem medije. Poleg tega so nekateri krogi na "desnici" v svoji ideološki nezmernosti togo vztrajali pri stališčih, kot je npr. zagovarjanje domobranstva in enačenje partizanstva s komunizmom itd., ki jih večinski del javnosti ni odobral. Morda so se sedaj le česa naučili. So se pa v zadnjem času pojavile nove ideološko in čustveno nabite teme, kot so omenjeni izbrisani ali pa vprašanje džamije, kjer pa večinski del javnosti podpira stališča, ki jih zagovarjajo pomladne stranke. Malce zlobno bi lahko rekli, da se je "levici" dolgoletno igranje na ideološke strune začelo vračati kot bumerang. Kljub vsemu pa bi bilo nedvomno zaželeno, da se tovrstnemu ideološkemu zaostrovanju naredi konec – tako z leve kot z desne strani. To sicer ne pomeni, naj se omenjene teme umaknejo iz politične in javne pozornosti, ampak da se začnejo obravnavati bolj odmerjeno in reflektirano, brez vzajemnih stigmatizacij medsebojno bojujočih se skupin. Upajmo, da bomo temu priče že v naslednjem predvolilnem obdobju. Ali bo res tako, pa bomo še videli.

Gasper Blazic

Na Plečnikovih Žalah v Ljubljani so se 10. junija začeli prvi dnevi dediščine evropskih pokopališč, ki so sočasno potekali tudi v mnogih evropskih mestih.

Prireditev je pripravilo Združenje kulturno pomembnih pokopališč (ASCE), odprla pa sta jo podžupan mestne občine Ljubljana Slavko Slak in direktor javnega podjetja Žale Bojan Lepičnik.

Tudi pokopališča so umetnost

Združenje kulturno pomembnih pokopališč je dneve dediščine evropskih pokopališč organiziralo v evropskim mestih, članicah projekta SCENE (Significant Cemete-

Plečnikove Žale v Ljubljani

Dnevi dediščine na Žalah

ries Network), potekali pa so štiri dni. S projektom so želeli pokopališča predstaviti kot neprecenljiva umetniška dela. V okviru projekta so tudi slovensko javnost opozorili na izjemne arhitekturne stvaritve in zbirke kiparskih del iz pre-

teklosti. Ljubljanske mestne oblasti so poudarile, da so s temi prireditvami organizatorji želeli utrditi zavedanje, da so pokopališča mnogo več kot samo zadnja počivališča. V času dnevov dediščine evropskih pokopališč so po mnogih evropskih pokopališčih omogočili vodenje, tako tudi brezplačno vodenje po ljubljanskih Žalah.

Skupna sredstva

Člani Združenja kulturno pomembnih pokopališč so

enoletni projekt SCENE pripravili in zanj pridobili sredstva Evropske unije. V projekt je vključena obnova po enega spomenika vsake udeleženke – v Ljubljani je to Kostnica žrtev prve svetovne vojne na Žalah, priprava skupnega vodnika po kulturno pomembnih evropskih pokopališčih (izšel je v slovenščini) in delavnice ter seminarji na področju restavracije dediščine kulturno pomembnih pokopališč. Vrednost celotnega projekta je ocenjena na skoraj 407.000 evrov, delež Ljubljanke pa je znašal 70.000 evrov. Sklepna prireditev projekta je potekala v Bologni.

Prenovljena kostnica

V okviru projekta so, ko smo že omenili, na ljubljanskih Žalah obnovili Kostnico žrtev prve svetovne vojne, ki je zadnje počivališče 5.258 umrlih judenburških žrtev, koroskih borcev, vojakov avstro-ogrske armade ter srbskih, ruskih in romunskih ujetnikov. Zgradili so jo leta 1939, njena obnova pa je bila izredno zahteven projekt. V prvi fazi so zamenjali drenažni sistem z novim, pred nadaljnjim razpadanjem so zavarovali celoten objekt, zunanji videz pa je ostal nespremenjen.

Barbara Kavtčnik

Eno najstarejših ljubljanskih pokopališč je Navje. Tu so pokopani številni znani Slovenci, med njimi znameniti voditelj predvojnega SLS dr. Anton Korošec.

S projektom so želeli pokopališča predstaviti kot neprecenljiva umetniška dela. Na sliki Ravnikarjeva kostnica.

V Zavodu sv. Stanislava so prejšnji teden odprli razstavo fotografij z naslovom **Po poti zvezd, Po Jakobovi poti v Santiago in Finisterre.**

Po poti zvezd

Jakobova pot

Podatki so dovolj zgovorni: samo leta 1999, v zadnjem svetem letu, je po Jakobovi poti v Santiago de Compostela poromalo več kot 150.000 ljudi: peš, s kolesom, z avtobusom in z letalom. To je pot, ki ima dolgo zgodovino. Santiago je mesto v španski Galiciji, kjer je bil v 9. stoletju na čudežen način odkrit grob apostola Jakoba. Kmalu zatem je postal Santiago za Rimom in Jeruzalemom najpomembnejši cilj romarjev Rimskokatoliške cerkve in prvotna zvezdna pot, ki so ji sledili že Kelti in se imenuje Jakobova pot ali Camino de Santiago, ena izmed najbolj poznanih evropskih trgovskih poti.

Jakobova pot je ostala do danes

romarska pot, ki združuje ljudi vseh narodov, religij in kultur. Kaj je tisto, kar žene toliko romarjev prek Pirenejev, Mesete v Galicijo? Grob apostola Jakoba in njegova duhovna energija? Radovednost iti do lastnih meja sposobnosti in se ob tem srečati s samim seboj? Skrivnost poti, ki že več tisoč let vodi po poti zvezd?

Odgovore na ta vprašanja iščejo razstava fotografij Christopherja Lingga in besedila Susanne Schaber.

Fotografije in besedilo

Večer stemo "romanje", obogaten z videoprojeksijo in branjem besedil, sta ob odprtju razstave pripravila Christoph Lingg (fotografije) in Susanne Schaber (besedila) z Dunaja.

Christoph Lingg, rojen leta 1964, dela v mednarodnem centru za fotografijo v New Yorku kot svobodni fotograf. Tematika njegovih fotografij zajema socialo, kulturo, potovanja. Njegove fotografije so bile med drugim objavljene v revijah in časopisih: Profil, Stern, NY Times, Le Monde, Vogue, Geo-Japan, Merian, FAZ, NZZ. Leta 1999 je izšla njegova knjiga z naslovom *Apropos Czernowitz*. Christoph Lingg živi na Dunaju in Predarlberskem.

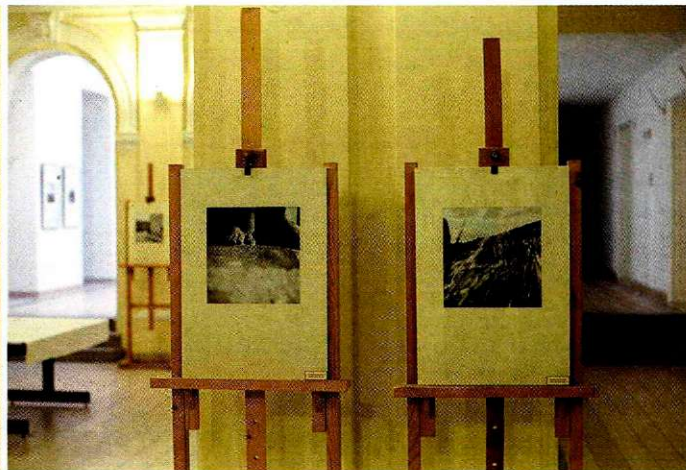
Susanne Schaber, rojena leta 1964. Študirala je germanistiko in anglistiko ter delovala kot dramaturginja in lektorica. Danes je literarna kritičarka in novinarka za kulturo na Dunaju. Med drugim je svoje raz-

prave objavila v *Spectrumu*, na avstrijski televiziji, v NZZ, FAZ, Frankfurter Rundschau. Leta 1993 je izšla njena knjiga z naslovom *Literarna potovanja – Donava od Passaua do Dunaja*, leta 2003 pa zvezek *Šest tisoč stopinj onstran človeka in časa – engadinski poleti v višine*.

Jeseni 2000 je izšla njuna skupna knjiga *Utrujenosti pozabljenih ljudstev – pokopališča v kronskih deželah nekdanje cesarsko-kraljeve monarhije*. Istoimenska razstava je bila do sedaj na ogled v 25 mestih in 7 državah, med drugim v Passauu.

Razstava je nastala v sodelovanju z Avstrijskim veleposlaništvom v Ljubljani. Prijazno vabljeni k ogledu.

Barbara Kavtičnik

10 let Radia Ognjišče

Radio Ognjišče, Trg Brolo 11, Koper

- ✂️ pomeni rimsko število 10. Praznujemo 10. obletnico ...
- ✂️ je simbol križa ...
- ✂️ je znamenje ...
- ✂️ je križišče ...
- ✂️ je stičišče različnih pogledov, generacij, različnih krajev, interesov, ... Srečujejo se ob valovih Radia Ognjišče! Različnost ponazarjajo pike različnih barv.

In če pike povežete z ✂️-om, zagledate nekoga ... Osebo... Pravzaprav 4 osebe... 4 poslušalce, ki so veseli, da obstajamo! Kako to vemo? Roke imajo v zraku! In ti poslušalci so v nekem odnosu ... So prijatelji ... Ker Radio Ognjišče druží, povezuje, srečuje ... in upamo ... osrečuje!

Najbolje se ✂️ počuti na rdečem ozadju. Ker potem zažari ... Kot Ognjišče ... Kot ljubezen...

Avtor logotipa je Matej Zupančič.

<http://radio.ognjisce.si>

Stritarjeva nagrajenka

Stritarjevo nagrado, ki jo Društvo slovenskih pisateljev podeljuje mladim literarnim kritikom in kritičarkam, je letos prejela Alenka Jovanovski. Stritarjeva nagrajenka piše literarno kritiko, ki v marsičem presega okvir literarnokritične recenzije ali ocene.

Utemeljitev nagrade

Kritika Alenke Jovanovski analitično opisuje literarno delo v vseh njegovih sestavinah in z vseh plati; v svojih zapisih se posveti tako estetski in formalni strukturi kot tudi idejni in vsebinski izpoljenosti obravnavanega dela.

Literarnokritično prizadevanje Alenke Jovanovski ima po mnenju žirije še nekatere dodatne odlike. Prva je ta, da avtorica zelo dosledno umešča literarno delo v širše perspektive: najprej v razvojni lok avtorjeve ustvarjalne poti – ne zadostuje ji ozek vpogled v posamično pesniško zbirko, kateri je kritika namenjena, temveč jemlje v obzir tudi avtorjeva prejšnja dela –, nato v zunanje in notranje povezave s sodobniki in končno v najširši kontekst splošne pesniške in kulturne situacije, za katero so značilni še ne povsem ustaljeni tokovi, nastajajoči po valovju postmodernističnega gibanja. Druga posebnost, ki odlikuje njeno literarno kritiko, je v temperamentnem, duhovitem in literarno navdahnjenem pisateljskem zama-hu, ki nagrajenkine zapise z gole recenzije povzdiguje na raven literarnih esejev. Literarna kritika Alenke Jovanovski je žirijo prepričala tudi zaradi

Foto: Gregor Pohleven

očitne vztrajne težnje po sintetičnosti. Stritarjeva nagrajenka se tako ne izgublja v podrobnostih in postranskih rečeh, temveč je vseskozi naravnana h globlji naravi obravnavanega literarnega dela, k njegovemu bistvu in k avtorjevi izvirni podobi.

Predsednik žirije Vital Klabus je med drugim zapisal, da z vsem tem pomeni takšna literarna kritika tehen prispevek k slovenski kulturni zgodovini, opravlja pa tudi del nalog, ki bodo prišle prav prihodnji slovenski literarni zgodovini o našem obdobju.

V prejšnjih letih so Stritarjevo nagrado prejeli: Mitja Čander, Petra Vidali, Ignacija Fridel, Vanesa Matajč, Urban Vovk in Lucija Stepančič. B. K.

GOOD VIBRATIONS

107.8 MHz

RADIO VELENJE

www.radiovelenje.com

Naš čas. d.o.o., Kidričeva 2a, Velenje
tel: 03/ 897 50 03, fax: 03/ 5869 263

Capodistria

Koper okoli leta 1907. Semedelska cesta je bila druga cestna povezava na otok.

Koprskie vedute

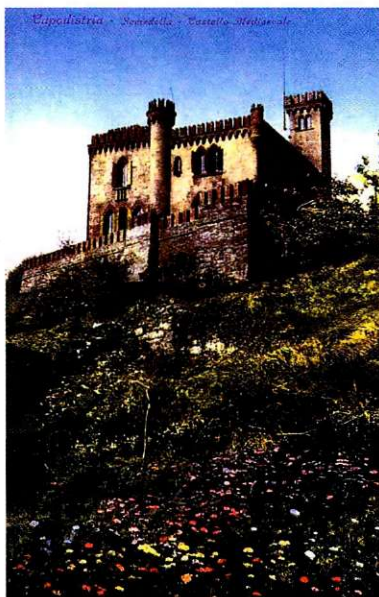
Zbiralci starih razglednic veljajo za najbolj strastne. Predmet njihovega zanimanja je namreč vizualno zanimiv, poleg tega pa je močan tudi s svojo zgodovinsko sporočilnostjo. Potem ko je Slobodan Simič Sime pred leti izdal razkošno knjigo o starih portoroških razglednicah, ji je zdaj dodal še prav tako razkošno monografijo s starimi razglednicami Kopra in okoliških krajev.

V obdobju od konca 19. stoletja pa tja do štiridesetih let 20. stoletja, ki ga prikazujejo razglednice in tako ohranjajo zunanjo podobo Kopra in bližnjih krajev, sta na tem območju vladali dve državi: do leta 1918 Avstro-Ogrska in nato Kraljevina Italija, med seboj različni v načinu vla-

danja, predvsem pa v odnosu do tukajšnjega slovanskega prebivalstva. Z ustavo, ki jo je v 60. letih 19. stoletja sprejela avstro-ogrška država, je bil vsem narodom omogočen razvoj društvenega življenja na kulturno-prosvetnem, gospodarskem in političnem področju ter enakopravna uporaba njihovih jezikov v javnem življenju. Toda močna italijanska iredentistična struja je zavirala razvoj Slovencev in Hrvatov v Istri, s pomočjo organizacije Lega Nazionale pa je že začela izvajati proces raznarodovanja, ki je svoj višek doseglo v času fašizma.

Koper z okolico je v času zadnjih desetletij Habsburške monarhije začel nazadovati, saj se je favoriziral sosednji Trst. To je bil čas, ko so se začele krčiti tudi soline in bile leta 1912 dokončno odpravljene, mesto pa je začelo počasi izgubljati podobo otoka. Zaradi ugodnih

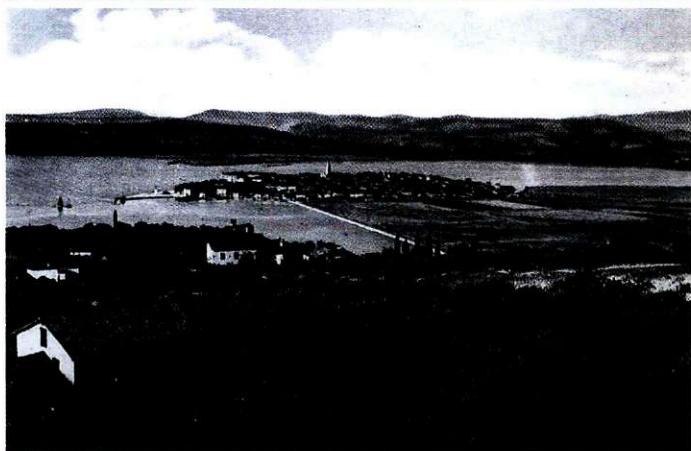
podnebnih razmer se je tu začel razvijati turizem, na območju Ankarana in Valdolpre pa sta zrasli zdravstveni ustanovi – okrevališče za rahitične in slabokrvne otroke in sanatorij za pljučne bolnike.

• Semedelski grad tik po prvi svetovni vojni

Koper je že v 20. letih 19. stoletja dobil drugo cestno povezavo s kopnim, Semedelsko cesto. Leta 1902 je stekla železniška povezava med Trstom in Porečem, Parenzana, ki je vplivala na turizem, močno pa je olajšala tudi življenje okoliškimi kmetom, saj so zdaj lažje dnevno vozili svoje pridelke naprodaj v Trst. V tem času je koprsko veduto kvarila velika stavba kaznilnice, ki so jo Avstrijci zgradili kmalu po prevzemu oblasti po Napoleonu in je skoraj 130 let kot grožnja in opomin izstopala med drugimi mestnimi zgradbami.

Prva svetovna vojna je prinesla tudi na Koprsko velike spremembe. Italijanski iredentistični krogi so v njej videli priložnost, da uresničijo svoje želje in Istro priključijo Italiji. Zato so iz avstrijske vojske bežali na italijansko stran in rodili so se nacionalni junaki, ki jih Italija časti še danes. Najbolj znan je bil Koprčan Nazario Sauro, ki so mu v tridesetih letih v Kopru

• Pogled na Koper s Semele na razglednici iz leta 1936. Lepo je vidno, kako je bil videti Koper nekoč, ko je bil še otok.

postavili veličasten spomenik, a so ga Nemci leta 1944 porušili.

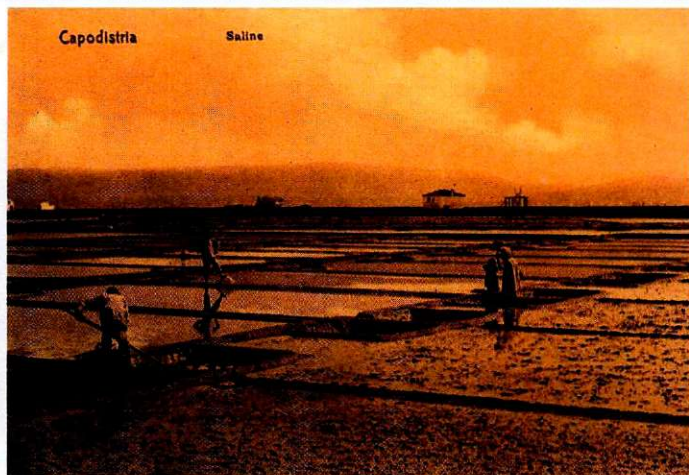
Po propadu habsburške monarhije leta 1918 sta bili Primorska in Istra dodeljeni Kraljevini Italiji kot že leta 1915 obljubljeni vojni plen. V obdobju med obema vojnoma je bila fašistična Italija do Slovencev bolj mačehovska od mačehe. Cilj fašistične politike je bil popolna asimilacija drugorodnega slovanskega prebivalstva. Koper, prej močan iredentistični center, je postal zdaj trdnjava fašizma. Obdobje med obema vojnoma je bilo zaznamovano z veliko gospodarsko krizo, ki je skupaj s fašistično asimilacijo povzročila med Slovenci veliko revščino in množično izseljevanje. Koprski zapori so bili polni političnih zapornikov. Fašistična Italija je tudi na Koprskem premagovala gospodarsko krizo z javnimi deli. Izvedena je bila obširna melioracija (bonifika) opuščenih solin in Koper je tako dokončno izgubil podobo

otoka. Zgrajen je bil tudi pomemben rižanski vodovod med Rižano in Mirno, ki je še danes temelj vodovodnega omrežja obalnih krajev.

Vladavina obeh držav, avstro-ogrške in italijanske, je vidna tudi na starih razglednicah. Pod Avstro-Ogrsko so bili napisi in imena krajev odvisni od založnika ali naročnika, v slovenskih krajih so bili v slovenščini, v italijanskih pa v italijanščini. Pod Italijo pa so bile v slovenskih okoljih razglednice kratek čas še dvojezične, nato pa so postale opremljene samo še z italijanskimi, večkrat tudi z na novo določenimi imeni krajev.

400 starih razglednic

V knjigi *Koper na robovih stoletij*, to je po Portorožu že druga razkošna knjiga s starimi razglednicami, ki jo je pripravil Slobodan Simič Sime, je veliko zanimivih podatkov o urbanističnih, gospodarskih, etnografskih in kulturnih dogajanjih pa

• Koprške soline okoli leta 1912

tudi o starih imenih ulic in trgov ter o nekaterih vplivnih osebnostih in političnem dogajanju. Objavljenih je skoraj 400 starih razglednic iz obdobja med letoma 1896, ko so se v Kopru pojavile prve razglednice, in 1936. Avtor je spremembe starih podob v nove prikazal z okoli sto primerjalnimi fotografijami, ki jih je leta 2002 posnel večinoma z istega mesta, kjer so nekoč stali stari fotografi. Objavljene stare razglednice so enake izvornikom tako po velikosti in barvah kot po poškodbah. Vsaki razglednici je dodana obširnejša spremna beseda, v kateri je navedeno leto nje izdaje ali pošiljke ter vrsta zanimivih zgodovinskih podatkov.

Knjiga starih razglednic Kopra in okoliških krajev je posebej zanimiva tudi zato, saj se je Koper z okolico začel bistveno spreminjati šele po letu 1954, ko so z Londonskim memorandumom ti kraji pripadli nekdanji Jugoslaviji oziroma Slo-

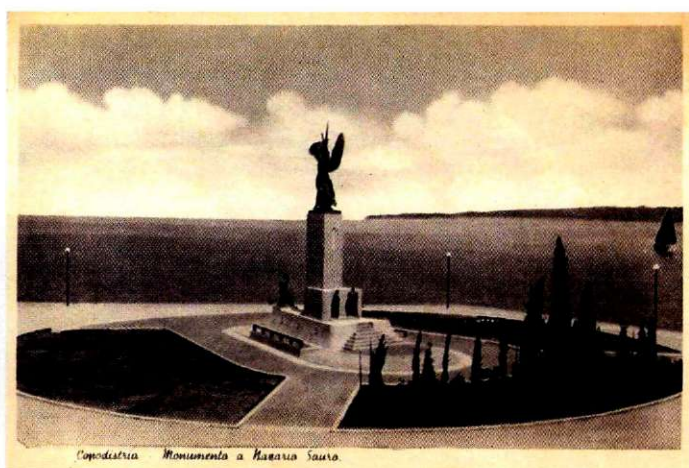
veniji. Značilnost Kopra na starih razglednicah je strnjeno mesto na otoku, ki ga obdaja morje ali na jugozahodni strani soline. Dostop na otok je bil najprej le po enem cestnem nasipu, nato pa še po drugem. Danes je območje med obema dohodnima cestnima nasipoma izsušeno oziroma zasuto in že večinoma tudi urbanizirano. Ves severovzhodni del koprške obale pa je danes nasut in spremenjen z velikimi površinami koprškega pristanišča.

Avtor, ki z navdušenjem že dolgo zbira in spremlja vse, kar je povezano z zgodovino slovenskega Primorja in Istre, je k sodelovanju pri knjigi povabil tudi zgodovinarja Vlasto Beltram in Salvatorja Žitka, kar daje predvsem besedilnemu delu zanesljivost in veliko informativnost. Knjiga *Koper na robovih stoletij* je najprej paša za oči, takoj zatem pa prava zakladnica za ljubitelje zgodovine.

I. Ž.

• Okoli leta 1907 pred Mudinimi vrati, skozi katera je več stoletij vodila edina cestna povezava s kopnega. Sredi nasipne ceste je stala trdnjava Levji grad, skozi katero nepoklicanim dostop na otok ni bil mogoč. Avstrijci so ga leta 1819 porušili. Koper je bil otok do sredine 19. stoletja, otoško podobo (s kopnim so ga poleg dveh nasipnih cest povezovale soline) pa je ohranjal vse do konca druge svetovne vojne.

• Spomenik Nazariu Sauru, najbolj znanemu koprskemu iredentistu, ki je konec julija 1916 na žepni podmornici odplul na diverzantsko akcijo proti avstro-ogrskemu pristanišču v Pulju. Podmornica je nasedla, Avstrijci so Saura ujeli, obsodili in v Pulju obesili. Mogočen spomenik, Italijani so ga z velikim pompom postavili leta 1935 (na današnjem Ukmarjevem trgu), so podrli Nemci leta 1944.

5. del

Edvard Kardelj in
Boris Kidrič leta 1945

11. septembra 1942 je partizansko glavno poveljstvo izdalo naredbo (z oznako strogo zaupno) "o načinu borbe proti belogardističnim vaškim stražam".

V njej je zapisalo, da se je po italijanski ofenzivi "pojavi nujna potreba uničiti belogardistične tolpe in likvidirati pojavo tako imenovanih 'vaških straž' ..."

Posledice so bile grozljive!

Partijska konferenca na Cinku ni odpravila nepravilnosti v partizanski vojski oziroma čedalje večjih zločinov, ki so aprila, maja in junija 1942 dobivali vedno bolj zverinske oblike. Strateg partizanskega vedenja (in ne samo partizanskega, ampak tudi

“Druga etapa”

vosovskega, se pravi skrivnega, partijskega), je bil Edvard Kardelj. Ker je v tistem času pisno načeloval celotnemu projektu iz raznih bunkerjev in je bil torej izoliran od neposrednih dogajanj na terenu, je v nekaterih primerih laže ohranjal trezno glavo. Vendar bomo iz navedkov iz številnih njegovih pisem, ki so se ohranila, videli, da je na "napake" opozarjal samo takrat, kadar je slo za ozke partijske interese. Cena življenj za ta projekt ga ni zanimala. Ves čas je deloval preračunljivo in hladno.

Padec komunističnega enoumja je preprečil, da bi bila izdana zbrana dela Edvarda Kardelja. Ta so bila v osemdesetih letih že pripravljena za tisk, vendar so ostala v tipkopi-

su. Čeprav lahko sklepamo, da so bili nekatera njegova najbolj "občutljiva" pisma in listine uničeni, se jih je kljub temu veliko ohranilo.

Ribar piše Kardelju

7. julija 1942 je Ivo Ribar-Lola, član centralnega komiteja KPJ, poslal Edvardu Kardelju poročilo, v katerem je navedel nekatere "pojave" v partizanski vojski "na jugu": "V svoji politiki netenja državljanske vojne in preusmerjanja osvobodilnega boja na teren okupator ni le uporabil sile in groženj in tudi najstrašnejših represalij, temveč je zelo spretno igral na karto 'bavbava revolucije' in izkoriščal sektaške napake naših tovarišev, da bi kmete ločil

od nas. To mu je uspelo v neki meri in začasno v nekaterih krajih Črne gore in v vzhodni Hercegovini. Tam so bile storjene velike politične napake, velika popačenja linije naše partije. V Črni gori je bil to primer pozimi — med Milutinovim obiskom tam —, posledice pa so ostale do nedavna. Vse to se je mnogo bolj drastično dogodilo te pomladi v Hercegovini. Osnovne napake so bile tele: zaostritev boja v vprašanjih, ki v resnici spadajo v 'drugo etapo'; likvidacija, in to množična, ne samo današnjih sovražnikov, ampak tudi takšnih ljudi, za katere ljudstvo ni bilo prepričano, kaj so, ki pa čisto niso bili sovražniki, temveč samo 'nevtralci'. /.../ V vzhodni Herce-

govini, kjer so partizani dosegli te pomladi sijajne uspehe, so se te iste stvari in napake pojavile v še bolj zaostreni obliki. Ko smo dospeli tja, da bi posredovali, se je že začela sovražna ofenziva, med katero se je ravno odkrila globina storjenih napak. To so torej vzroki začasnega uspeha četnikov v teh dveh pokrajinah." Z "drugo etapo" je Ribar mislil na "teoretično znanje" iz učbenika Zgodovina VKP(b), v katerem prva faza pomeni domovinsko vojno zoper okupatorja, druga pa revolucijo oziroma državljansko vojno.

“Uničimo do zadnjega”

14. julija 1942 je Edvard Kardelj odpisal Ivo Ribarju-Loli in mu po-

ročal o položaju v Sloveniji: "V zadnjem času pa je delno novo le to, da se je mihalovičevska bela garda še bolj povezala z okupatorji in začela proti nam oboroženo akcijo. Naši so razbili že dve njihovi manjši skupini in jima zaplenili orožje, prav danes pa smo zvedeli za neko skupino s približno 100 belogardisti (70 od teh je oboroženih), ki so napadli neko našo patroljo ter ujeli in pobili nekaj naših ljudi. Te bande so sestavljene iz bivših aktivnih oficirjev in — farjev! Torej zlata zveza! Ukrenili smo vse potrebno, da jih tudi tokrat uničimo do zadnjega." Zanimiva je Kardeljeva misel, da "jih partizani raje tolčejo kot — okupatorja".

"Vodilna vloga partije je absolutno zagotovljena, toda sedaj moramo z največjo potrpežljivostjo in prepričevanjem politično pripraviti množice na nove etape borbe. Strahovito veliko dela imamo z našimi sektaši. Nikoli nisem mislil, da bo naš aktiv v takem času toliko sektašil. Imamo celo več primerov, da so kratkoma zaprli ali celo postrelili tudi naše zaveznike, da o drugih — o raznih tovarnarjih in bogataših — niti ne govorim. Preskočili so že na drugo etapo, kar seveda močno škoduje širini naše akcije. /.../ Precej dela smo imeli tudi s partizanskimi 'vojvodi', tj. s komandanti — partijci, ki so jim uspehi udarili v glavo in so začeli pozabljati na Partijo. /.../ Sektaštvo in birokratizem — to sta najnevarnejši tendenci pri nas. Na tej podlagi se delajo še druge napake. Včasih so precej likvidirali. Tako je npr. II. grupa /odredov/ likvidirala mesečno samo na majhnem odseku povprečno do 60 oseb. Zgodile pa so se še hujše reči, o katerih ti pismeno ne bom govoril. /.../ Sedaj je prepozno, bomo morali pač nekako vladati. Ti pa glej, da bom lahko svoj 'resor' 'ministra za zunanje zadeve' zares opravljal. /.../ Peter /Boris Kidrič/ uničuje belo gardo in — pošteno čisti."

Vzpostavljen začarani krog

25. julija 1942 je Kardelj poslal Ivu Ribarju novo poročilo, in ker je šlo za zasebno pismo, je lahko uporabil nekaj ostrejših besed: "Glede sektaš-

kih pojavov, o katerih govoriš, nam vaše mnenje potrjuje pravilnost naših dosedanjih ukrepov glede pobiranja sektaštva. To je tudi pri nas najbolj boleče vprašanje. Naši kadri, zlasti komandanti in politkomisarji so pokazali toliko sektaštva, da me je to po letu dni povsem pravilne politične linije vodstva partije v Sloveniji naravnost presenetilo. Vsi pojavi, o katerih govoriš v vezi s Hercegovino in Črno goro, so se v miniaturo pokazali tudi pri nas. Imamo 'vojvodsko' podcenjevanje partije v odnosu do partijskih funkcionarjev kot do civilistov. Posebno mnogo je sektaškega odnosa do zaveznikov /v OF, op. I. Ž./, kar je privedlo do mnogih nevarnih trenj z zavezniki, posebno s krščanskimi socialisti; nadalje pretiravajo v po-

bijanju bele garde, pri čemer gre pogosto za ljudi, ki jih morda niti ne bi bilo treba uvrščati v to kategorijo sovražnikov, so celo posamezni primeri odvratnega mučenja nekaterih ljudi, kar se je razneslo že med prebivalstvom in vrglo zelo slabo luč na lik partizanskega borca; so elementi ropanja itd. /.../ pogosto so prav partijci bili iniciatorji takih stvari."

Čeprav je Kardelj napovedoval odločno posredovanje proti "sektaštvu" in "napakam", se ni zgodilo tako rekoč nič. Res je, da so premestili najhujše "likvidatorje" in "vojvode" in s tem nekoliko ustavili revolucionarno morijo, saj položaj na svetovnih frontah (kot so ugotovili) ni dovoljeval prehitavanja "faz", ustavili pa so tudi "sektašenje" znotraj koalicije OF, vendar

Edvard Kardelj z Ivanom Ribarjem konec aprila 1945 v Ilirski Bistrici

je bila kritična meja njihovega pobijanja že tako daleč, da "poti nazaj" ni bilo več. Nezadržno se je vzpostavljala protirevolucionarna obramba, s čimer je bil dosežen "začarani krog" državljanske vojne.

"Centralno vprašanje ..."

29. julija 1942 je Kardelj v pismu Zdenki Kidrič zapisal: "Kar se tiče vašega sektorja, bi Te opozoril samo še enkrat na vse tisto, kar sem Ti taktirat povedal o likvidacijah. Ne vem sicer, kaj sedaj dela vaša varnostna služba, vendar naglašam še enkrat, da bodite izredno previdni, kadar gre za likvidacijo ljudi, ki niso neposredno izdajalci osvobodilne stvari slovenskega naroda. Na to nas opozarja tudi CK KPJ in je torej naš zadnji sklep bil pravilen. Na drugi strani bi pa v tej situaciji bilo izredno koristno, če bi padel eden ali drugi od voditeljev belogardistične vojaške (ne civilne) organizacije. (N. pr. N./ovak Karel/). Bela garda nam prizadeva silne muke in težave in so nam doslej pobili okoli 20 ljudi. Primerna kaznen v Ljubljani ne bi škodovala."

Potem ko so partizani ustrelili sestro in svaka vidnega komunista Toneta Tomana in je ta ostro protestiral, mu je 2. avgusta 1942 pisal Edvard Kardelj: "Tako se dogodi, da taki elementi /znotraj OF, op. I. Ž./ delajo stvari v imenu partizanskega gibanja in OF, ki so v resnici ravno sovražni temu gibanju. Moram ti tu citirati Lenina, ki je na slične pojave v oktobrski revoluciji odgovoril približno tako: pri vsakem viharju izloča morje tudi umazane pene. S temi penami imamo tudi mi opraviti v OF. Odstraniti se jih ne da preko noči, ampak samo s potrpežljivim in vztrajnim delom. /.../ Poleg tega so prejšnji režimi v toliki meri iskvarili in demoralizirali neke plasti slovenskega ljudstva, da se moramo z ostanki tega sedaj boriti mi. Velikokrat Ti celo drugače pošten človek napravi take svinjarije, da ne veš, kaj bi napravil z njimi. Naša stvar je vse te pojave videti, razumeti jih in čimbolj odločno in hitro odstranjevati, včasih tudi z ljudmi vred. Ko smo šli na tako pot, smo pač morali vedeti, da bo revolucionarni proces >>>

» dal iz sebe prekrasne primere junaštva in plemenitosti, pa tudi nemalo primerov razkroja in celo zločinov. Največ teh svinjarij pa se je zgodilo ravno na odseku Mokronog, Št. Janž /.../. Primer, ki si ga Ti doživel, ni edini, na žalost. So še težji primeri. Mi smo v zadnjem času pričeli z energično čistko, odstavili smo niz komandantov, komandirjev in politkomisarjev, izdali dekrete, da bo ustreljen vsak partizan ali komandant, ki bo vršil kakršnokoli nasilje nad civilnim prebivalstvom.»

Seveda Kardelj ne bi bil Kardelj, če ne bi v pismu Tomanu nekaj stavkov naprej napisal: "Udarjajte krepko po beli gardi, ki bo sedaj gotovo nekoliko bolj dvignila glavo. Boj proti beli gardi je sedaj centralno vprašanje naše borbe."

Partizanske svinjarije

Isti dan kot Tomanu (2. avgusta) je Kardelj v imenu CK KPS pisal tudi poverjeništvu CK KPS (Mirri Tomšič in Lidiji Šentjunc), da "je boj proti beli gardi v sedanjem trenutku najvažnejši, postati mora rdeča nit vse naše politike. Okrepite do skrajnosti propagando in agitacijo proti beli gardi".

Ta dan je v imenu centralnega odbora KPS pisal tudi Zdenki Kidrič: "Imamo torej pred seboj kak mesec odločilne borbe z belo gardo. Če jo bomo podrli v tem času, ki je brez dvoma za naše pozicije v Sloveniji odločilnega pomena, ker je najtežji, potem bo tudi v bodoče naša zmaga zagotovljena. Pripravite se torej na najintenzivnejši boj proti beli gardi. Ta boj mora sedaj postati centralno vprašanje politike. /.../ Prisluskujte dobro razpoloženju ljudstva. Stari /Josip Broz-Tito/ vas opozarja, da naj ne likvidiramo preveč, da ne bi ustvarili situacije, ko se nas bo ljudstvo balo, namesto da bi bilo povezano z nami. Tega se tudi vi zavedajte in spustite varnostno v akcijo šele tedaj, ko je opravljena vsa politična priprava. /.../ Okoli Mokronoga in Mirne pa so partizani zares delali svinjarije."

Izvršni odbor Osvobodilne fronte je 26. avgusta 1942 izdal *Opozorilo o ukrepih proti narodnim izdajalcem* (objavljeno je bilo v *Slovenskem*

poročevalcu 5. 9. 1942). V njem je predpisal smrtno kazen za "vsako mobiliziranje ali poizkus mobilizacije ljudi ali materiala za okupatorsko in belogardistično vojsko ('slovensko' legijo oz. 'legijo smrti')", za "vsako hranjenje, nošnjo ali uporabo orožja, ki je v celoti last slovenske narodne oblasti" pa tudi za "vsako razširjanje in skrivanje belogardistične literature ter sodelovanje pri njej; vsako sodelovanje na sestankih in akcijah bele garde; vsako zavestno posredno ali neposredno podpiranje bele garde". Svoje "opozorilo" je IOOF končal: "Kdor tega našega opozorila ne bo vzel za časa na znanje, ga bo prej ali slej doletela neizprosna, toda pravična kazen slovenske narodne pravice."

"Ustreliti vsakega belogardista"

Naslednji dan, 27. avgusta, je Kidričeva skupina v imenu glavnega poveljstva slovenskih partizanskih čet izdala odredbo "o postavitvi oboroženih pripadnikov bele garde izven zakona". V njej piše, da "je postalo nujno, da se brez oklevanja zatro poskusi bele garde /.../ zato Glavni štab

Edvard Kardelj na Visu leta 1944

slovenske partizanske vojske odreja: 1. Vsi oboroženi pripadniki bele garde so stavljeni izven zakona. Vse partizanske čete, čete narodne zaščite ter vsi posamezni partizani in zaščitniki so upravičeni na mestu ustreliti vsakega belogardista, ki ga najdejo v posesti kakršnega koli orožja. 2. Z oboroženimi belogardisti se izenačujejo tisti pripadniki bele garde, ki jih partizani ali zaščitniki zalotijo pri opravljanju zločinskih organizacijskih, pomožnih vojaških ali agitacijskih dejanj (kurir, ki se zaloti v posesti belogardistične korespondence, večje količine tiskovin, predmetov, namenjenih belogardističnim tolпам itd., itd. /.../) Podpisana sta Ivan Maček in Franc Leskošek, politični komisar in komandant glavnega štaba slovenske partizanske vojske.

10. septembra 1942 je Boris Kidrič v *Slovenskem poročevalcu* objavil izredno strupen članek *Bela garda — smrtni sovražnik slovenskega naroda*. Iz cele vrste pačenj in najhujših groženj naj navedem le eno: "/.../ kakor fašisti in hitlerjanci hočejo tudi belogardisti za seboj potegniti v nesrečo in uničenje ves narod. Toda ni daleč čas, ko bodo uničeni eni kot drugi. Kolo svetovnih dogajanj, ki se je začelo hitreje vrteti, in pest slovenskega borca, ki še vedno trdno drži puško v svojih rokah, jih bosta strla za vselej." Članek je končal z geslom: "Smrt Beli gardi — najhujšemu narodnemu sovražniku!" Najhujšemu torej. Hujšemu, kot je bil okupator.

11. septembra 1942 je partizansko glavno poveljstvo izdalo naredbo (z oznako strogo zaupno) "o načinu borbe proti belogardističnim vaškim stražam". V njej pravi, da se je zdaj, po italijanski ofenzivi "povjavila nujna potreba uničiti belogardistične tolpe in likvidirati pojav tako imenovanih 'vaških straž' /.../ Kar se belogardističnih gibljivih tolpa tiče, obstojajo v glavnem iz zagriženih belogar-

distov, in jih moramo potemtakem vojaško razbiti. /.../ Gibljive belogardistične tolpe je treba z vso resnostjo zasledovati, dobiti o njih točne podatke, o podatkih sproti obveščati sosednje edinice in komande ter Glavno poveljstvo. Čim je stvar pripravljena, je treba koncentrirati zadostne sile ter tolpo napasti s smotrom, da jo uničimo in pridobimo njeno orožje. Pri tem je treba paziti, da bo napad res vsestransko pripravljen in brezpogojno uspešen. Eventualni porazi v spopadu bi nas namreč tako vojaško kakor politično sila oslabili".

O "obsodbi" in "eksekuciji"

V nadaljevanju je glavno poveljstvo celo podrobneje svetovalo, kako je treba napadati protirevolucionarne vaške straže: "Likvidacija 'vaških straž' je treba pripraviti tako, da obkolimo vas, priredimo dobro pripravljen politični miting in pobere mo orožje. /.../ Vsaka eksekucija mora biti sklenjena skupno z oboroženim odborom OF. Pred kmeti jo je treba objasniti tako, da jo bodo razumeli in odobrvali. Glavni štab bo sleherno nepravilno eksekucijo ali zlorabo kaznoval z najvišjo kaznijo, kajti časi so izredno resni in usodnih napak je bilo storjenih že preveč."

Seveda tu ne gre za priznanje napak, ampak preprosto za partijsko računico, saj so zaradi pobijanja postali med prebivalstvom zelo neprijubljeni oziroma celo osovraženi. "Obsodba in eksekucija mora izpasti sila resno, ustrezajoč svojemu težkemu in hkrati pravičnemu pomenu ter brez sledu divjštva ali še večje brutalnosti, kakor sta smrtna obsodba in njena izvršitev že sama po sebi. Z namenom likvidirati 'vaške straže' je treba - če je to le mogoče - zasesti več vasi istočasno." Partizansko vodstvo, ki sta ga v tem času vodila komandant Boris Kidrič in politkomisar Ivan Maček - izkušena komunista torej - je s to naredbo partizanske enote povsem usmerilo v boj proti vaškim stražam oziroma proti protirevoluciji, ki so jo v nekaj mesecih pred tem sami povzročili.

Nadaljevanje prihodnjic
Ivo Žajdela

Harald Belker je svetovno znano in ta čas eno najpomembnejših in najinovativnejših imen na področju avtomobilskega oblikovanja.

Njegovo ime je že kultno, saj se ponša s številnimi dosežki predvsem na področju popkulture. Sodeloval je pri številnih odmevnih projektih. Pooblaščen je bil za oblikovanje edinstvene dirke pouličnih vozil v priljubljenem stripu Racewarrior.

Na neki Dreamworksovi prireditvi (Dremworks je ta čas vodilni

Ikona oblikovanja

producenti filmski in animacijski studio, katerega ustanovitelj je Steven Spielberg, op. a.) je Spielberg pristopil k Belkerju in mu dejal, da je njegov sin preprosto očaran nad "batmobilom", ki ga je danes 42-letni Nemeč pred tem oblikoval za filmsko uspešnico Batman. Kmalu zatem je Belker že pripravil prve skice futurističnih vozil, po katerih so izdelali vozila (vključno z znamenitim rdečim Lexusom) za Spielbergovo znanstvenofantastično mojstrovino Minority Report s Tomom Cruisom v glavni vlogi.

Smart

A Harald Belker ni zapustil močnega pečata le v filmski industriji, temveč je oblikoval tudi za navadne smrtnike povsem uporaben Mercedes Smart, ki sodi v razred S oziroma M Mercedesovih modelov; prav tako je sodeloval pri oblikovanju Porscheja 996. Oblikoval je tudi električno cestno kolo za avtomobilsko ikono Iacocca (op. Lee Iacocca – "John Wayne avtomobilskega trgovanja in inovatorstva", ki je v 60. letih prejšnjega stoletja predstavil mustanga, kasneje še Chryslerja, svetu pa je dal prvega enoprostorca, imenovanega minivan), s tem pa tudi simbolno postal ikona avtomobilskega oblikovanja.

Popkviz

Kdo je oblikoval vesolj-

Harald Belker

sko ladjo v znanstvenofantastičnem filmu Armageddon? Odgovor: Harald Belker. Kdo je oblikoval avtomobil Lincoln Continental 1962 s turbinskim motorjem za "Inšpektorja Gadgeta"? Odgovor: Belker. Kdo pa batmobil za film Batman in Robin? Odgovor je Harald Belker, ki svoje napredne zamisli udejanja še naprej. Tako je za film Battlefield Earth (Bojno polje: Zemlja) z Johnom Travoltom oblikoval leteče prevozno sredstvo, svoje znanje pa je prispeval še za Spidermana ter v letu 2005 prihajajočega "Stealtha" (op. Skrivno deja-

nje). Nedavno je predstavil 45 vesoljskih plovil za novo vročo računalniško igrico Freelancer, njegovo impresivno in zelo produktivno ustvarjalno delo pa se še kar nadaljuje.

Ameriški sen

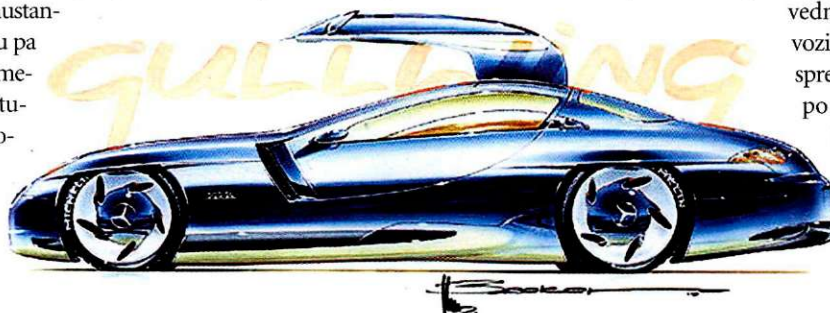
Neverjetno, Belker je začel risati šele pri 26 letih. Leta 1984 je prišel v ZDA, s teniško štipendijo pa se je vpisal na Univerzo Georgia Southern. S študijem inženirstva je vztrajal do diplome, oziroma dokler ni prebral članka v nemški avtomobilistični reviji o avtomobilskem oblikovanju na Oblikovalskem centru umetniške akademije (The Art Center College of Design) v kalifornijski Pasadeni. "Ko sem prebral članek in pogoje, sem bil zatrdno prepričan, da je v oblikovanju moja prihodnost!" Tjakaj se je potem nemudoma vpisal z namenom, da bi se čim prej naučil in privadil tistih spretnosti, ki so ga kasneje naredile svetovno znanega.

Privržen sanjskemu poklicu

"Še vedno rišem ročno," pravi Belker. "Računalnik je za barvanje

in interpretacijo prvotnih zamisli, vendar pa morajo biti izvirne linije vselej narisane s prosto roko. Tudi sam dizajn je vselej posledica prostoročne kreacije, ki lahko vzame en popoldan, tri dni ali pa dva tedna – za eno vozilo. Batmobil mi je denimo vzel kar šest mesecev dela." Delo je nadvse ustvarjalno, polno domišljijских preobratov in raznolikih predstav. Belker denimo avtomobile vidi in opaža v povsem drugačnem smislu kot večina. Avtomobil je zanj skupek refleksij, čutnih linij, energije, napetosti, kjer na primer okna napredujejo iznad spodnjega dela karoserije. "Celotni prednji nos je zagotovo najpomembnejši del," pojasnjuje Harald, "saj gre za obraz slehernega vozila. Odloča o tem, na kakšen način ga prepoznamo. Lahko vidimo dve očesi in usta. Pogled se sprva vselej ustavi pri prednjih lučeh, rešetki oziroma odbijaču, ki končno naznanijo prvi vtis." Njegova predanost delu in goreča zapažanja so dokaz, da je Harald Belker več kot očitno sledil svojim sanjam in našel delo, ki ga še vedno navdušuje. "Ne smemo se voziti samo po avtocesti ... Treba je spreminjati prizorišča in hrepeneti po najnovejših in še više postavljenih ciljih." Njegov poslednji cilj – "sanjski projekt" – bo oblikovanje in izdelava lastnega avtomobila.

Lovro Kastelic

Svet vročih ritmov

Umazani ples je brezčasna zgodba o iskanju ljubezni, čutnosti in neodvisnosti. Navdih zanjo je bilo življenje koproducentke in koreografinke JoAnn Jansen. Umazani ples 2 nas popelje v svet živih barv, vročih ritmov in silovitih čustev.

Pisal se je november leta 1958. 18-letna Katey Miller, igra jo Romola Garai, se s starši in sestro preseli na Kubo, v Havano, kjer očeta

čaka služba direktorja pri Fordu. Vsi so prepričani, da se bo pridna in malce sramežljiva Katey zlahka pomešala med bogataške ameriške najstnike. Toda Katey privlači odločni in ponosni natak Javier, igra ga Diego Luna, ki je povrh še odlični plesalec. Prepriča ga, da se prijavi na plesno tekmovanje. Ne vesta pa, da je pred vrati revolucija ...

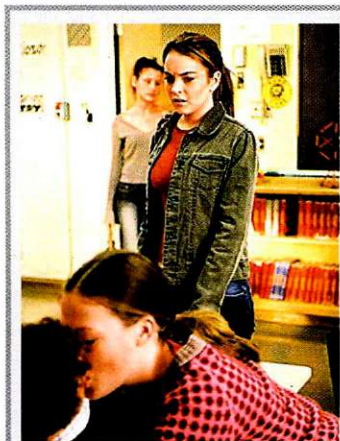
Podlaga za film je bilo življenje JoAnn Jansen (In prišla je Polly, Pirati s Karibov). Njenega očeta so namreč leta 1958 poslali v Havano, kjer je dobil mesto direktorja pri družbi

DIRTY DANCING: HAVANA NIGHTS

Režija: Guy Ferland
Producenta: Lawrence Bender, Sarah Green
Scenaristi: Boaz Yakin, Victoria Arch po zgodbi Kate Gunzinger in Peter Sagal
Igrajo: Diego Luna, Romola Garai, Sela Ward, John Slattery, Johnatan Jackson, January Jones, Mika Boorem, Rene Iavan, Mya Harrison, Polly Cusumano, Partic Swayze
Premiera: 1. 7. 2004
Distribucija: Fivia

Reynolds Aluminum. Jansenova ni hotela zapustiti domovine, vendar ji ni preostalo drugega. V Havani so tako kot druge ameriške družine pre-

bivali v razkošnem hotelu, obiskovali podeželske klube in imeli šoferje in služabnike. Jansenova se je kmalu zaljubila v Kubanca in prek njega

Zlobna dekleta

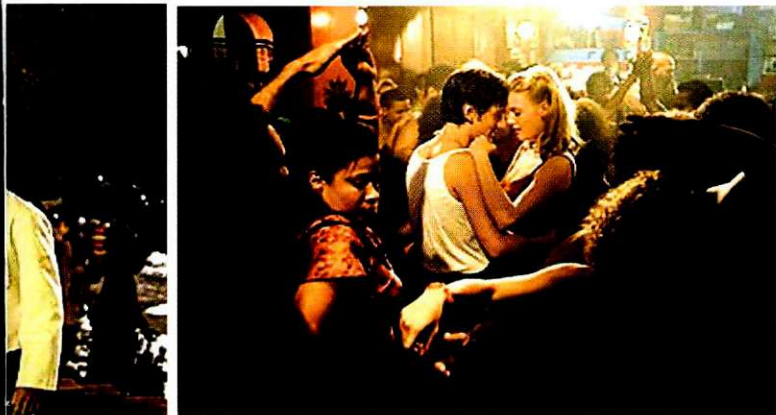
Cady Heron je večino svojega otroštva preživela v afriški goščavi, kjer so se njeni starši ukvarjali z zoologijo. Dekle si zato domišlja, da ve, kaj pomeni "najmočnejši preživijo".

Ampak zakoni džungle zaživijo v povsem novi luči, ko se mora prej doma šolana 16-letnica prvič v življenju odpraviti v pravo šolo. V gimnazijo, kjer veljajo nepisana in povsem nelogična pravila in kjer se najstnice srečujejo s hudimi in nepopustljivimi psihološkimi pritiski svojih vrstnic. Cady si ne more niti

predstavljati, kako hudo je lahko, če kot strela z jasnega padeš iz džungle naravnost v tretji letnik srednje šole. Še posebno če naletiš na najbolj nevarno živo bitje na šoli – "kraljico matico", najbolj priljubljeno in oboževano dekle, ki ji vse sošolke zavidajo, se zgledujejo po njej, fantje pa sanjarijo o njej. Na šoli, kamor

pride Cady, je "matici" ime Regina George. Vedno sta ob njej še drugi dve "plastičarki" – Gretchen in Karen, Reginini zvesti prijateljici in podložnici. Ko Cady naredi nepopravljivo napako – zagleda se v Regininega nekdanjega fanta – se začne zahrbtno in prikrito deklško obračunavanje, ki nazadnje pripelje do vsesplošne vojne med dekleti ...

Tina Fey, glavna avtorica skečev za oddajo Saturday Night Live, je bila že dalj časa očarana z zlobo, ki pre-

spoznala kubansko kulturo, polno plesa in glasbe. Plesati je znala že dobro, saj se je z baletom ukvarjala osem let, poleg tega pa sta bila njena mati in oče poklicna plesalca. Življenje na Kubi jo je tako zaznamovalo, da se je odločila za poklic plesalke. V New Yorku je poučevala moderni ples, nato pa je spoznala igralca in plesalca Lawrence Benderja. Ko je po-

stal producent, jo je povabil k Šundu Quentina Tarantina in Boaza Yakina. Ko sta dobila zeleno luč za Umazani ples 2, se ji je uresničila dolgoletna želja. Treba je bilo le še poiskati prava igralca za vlogi Javierja in Katey. Našla sta obetavno mlado igralko Romolo Garai in že prekaljenega igralskega mačka Di-ega Luno (Jaz pa tebi mam).

Garaieva in Luna nista nikoli plesala, zato sta morala pred snemanjem za deset tednov v Portoriko. Tam sta pod vodstvom Jansenove plesala osem ur na dan. Po ogrevanju je sledilo učenje salse, merengueja, mambe in drugih južnoameriških plesov. Mlada igralka sta se izkazala kot odlična plesalca. Film so posneli v mestih San Juan in Ponce v Portoriku.

veva meddekliske odnose. Poiskala je Rosalind Wiseman, avtorico knjige Queen Bees and Wannabes: Helping Your Daughter Survive Cliques, Gossip, Boyfriends and Other Realities of Adolescence, in se po večkratnem posvetovanju z njo lotila pisanja scenarija za film Zlobna dekleta. Pisati scenarij po knjigi nikoli ni lahka naloga, še posebno pa se zaplete, ko je treba za veliko platno prirediti resnično in ne izmišljeno zgodbo. V tem primeru celo vrsto resničnih zgodb in jih povezati v smiselno ce-

loto. Scenarij je tako nastal kot kombinacija anekdot in izkušenj resničnih deklet, opisanih v knjigi, intervjujev, ki jih je scenaristka izvedla sama, in tudi njenih lastnih izkušenj iz najstniških let. Glavno vlogo je dobila Lindsay Lohan, ki je uspešno nastopila v prejšnjem filmu iste scenaristke – Freaky Friday. Zgodba filma Zlobna dekleta ji je bila takoj blizu, saj je pri svojih 17 letih tudi sama prisiljena doživljati svet, kot ga opisuje filmska zgodba. **Monika Maljevič**

MEAN GIRLS

Režija:	Mark S. Waters
Producent:	Lorne Michaels
Scenarista:	Rosalind Wiseman, Tina Fey
Igrajo:	Lindsay Lohan, Rachel McAdams, Lacey Chabert, Amanda Seyfried
Premiera:	15. 7. 2004
Distribucija:	Karantanija Cinemas

na kratko

Owen Wilson bo skupaj z Natalie Portman nastopil v novi Paramountovi romantični drami **The Smoker**. Zgodba filma temelji na noveli Davida Schicklerja, objavljeni v magazinu New Yorker leta 2002, in spremlja študentko (Portman), ki obiskuje zasebni kolidž, kjer se zaljubi v svojega profesorja (Wilson). Potem ko ga povabi na večerjo k svojim staršem, profesorja preseneti njihova prošnja, naj se poroči z njihovo hčerjo. Po Schicklerjevi zgodbi je scenarij skupaj z avtorjem napisal Peter Tolan.

Režiser in scenarist **Woody Allen** bo letošnje poletje prvič posnel svoj film v Veliki Britaniji. Od britanskih igralcev bomo v projektu videli Kate Winslet, Emily Mortimer in Jonathana Ryhsa. Film bo deloma financiral BBC Films, snemanje pa bo potekalo v okolici Londona. Naslov filma še vedno ni znan, Allen pa je o njem dejal: "Zelo sem vznemirjen, ker bom snemal v Londonu. Vedno sem se navduševal nad britanskimi igralci in vsa leta sem v svoje filme vključeval britanske igralce. Sedaj pa jim ne bo treba priti v New York!" Dejal je še, da upa, da je dorasel visokim standardom britanskih filmov, s katerimi je odrastel.

Ameriški poslovni magazin Forbes je objavil podatek, v katerem navaja, da je igralec in režiser **Mel Gibson** najbogatajša oseba iz sveta znanih ljudi. Kot razlog so navedli lanski zaslužek filma Kristusov pasijon v višini 210 milijonov dolarjev. Sledijo mu igralec golfa Tiger Woods, Oprah Winfrey, Tom Cruise in skupina Rolling Stones. Forbes sestavlja svoje lestvice na podlagi zaslužka in zastopanosti v medijih.

Bruce Willis bo v za zdaj še nedoločeni vlogi nastopil v filmu Ocean's Twelve. Willis se je "samo pojavil" tudi v predlanskoletnem hitu Charlijevi angelčki, tako da mu tovrsten način gostovanja v filmskih projektih ni tuj. Nadaljevanje filma Ocean's Eleven bo znova zbralo igralsko postavo zvezd, kot so George Clooney, Brad Pitt, Matt Damon, Andy Garcia, Julia Roberts in drugi. Igralska okrepitev v drugem delu bosta Chaterine Zeta-Jones in Vincent Cassel. Film naj bi v kinematografe prišel 10. decembra letos.

Leonardo DiCaprio bo igral in produciral film o varuhu narave Timu Treadwellu, ki so ga na smrt pretepli njegovi ljubljenci. Producentska hiša Leonarda DiCapria Appian Way bo tako skupaj z družbo Columbia Pictures posnela biografski film z naslovom The Man Who Loved Grizzlies. Skozi zgodbo bo predstavljen varuh narave in živali Tim Treadwell, ki so ga pokončali medvedi, ki jih je hotel zavarovati. Celoten film temelji na enem članku Neda Zemana v časniku Variety, na podlagi katerega bo napisan tudi scenarij. Tim Treadwell je slovel kot kontroverzna in karizmatična oseba. Gostoval je v mnogih oddajah, kjer je pripovedoval, da ni nikoli imel nobene formalne izobrazbe ali končanega treninga za preživetje v naravi.

Ryan Reynolds naj bi nastopil v remakeu filma The Amityville Horror. Poleg tega bomo Reynoldsa ob Amy Smart videli v romantični komediji Just Friends. Snemanje kultne grozljivke Amityville naj bi se začelo letošnje poletje, zgodba pa spremlja človeka, ki se s svojo družino vseli v hišo iz sanj in začne počasi odkrivati, da je njihov novi dom uročen, saj se v njem zbirajo duhovi iz preteklosti. Kot režiser bo pri projektu debitiral Andrew Douglas, ki je do sedaj snemal le glasbene spote.

Radio Krka
106.6 MHz

PETEK,

2.7.2004

Slovenija 1

- 7.20 TEDENSKI IZBOR
- 7.20 KULTURA
- 7.30 ODMEVI
- 8.00 TELEBAJSKI, OTROŠKA NANIZANKA, 5/45
- 8.20 PETA HIŠA NA LEVI: STAROST JE ROKENROL, DRUŽINSKA HUMORISTIČNA NAN., 5/16
- 8.50 ALICE IN KAJETAN ČOP: VESELA HIŠICA - JOGURTOVA RDEČA KAPICA, LUTKOVNA NANIZANKA, 1/23
- 9.15 T. SELIŠKAR - M. MIKELN: BRATOVŠČINA SINJEGA GALEBA, MLADINSKA NADALJEVANKA, 1/8
- 9.40 ENAJSTA ŠOLA, ODDAJA ZA RADOVEDNEŽE
- 10.10 ŠTAFETA MLADOSTI
- 10.50 REVILJA OTROŠKIH IN MLADINSKIH PEVSKIH ZBOROV ZAGORJE OB SAVI 2004, 3.DEL
- 11.30 ZENIT: ZNANOST V ŠPORTU
- 11.55 OSMI DAN
- 12.25 FRASIER, AMERIŠKA HUMORISTIČNA NANIZANKA, 14/24
- 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME
- 13.25 OMIZJE - USTAVA, PONOVI TEV
- 15.00 VSAKDANJIK IN PRAZNIK, PONOVI TEV
- 15.55 MOSTOVI - HIDAK (VPS 15.55)
- 16.30 POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
- 6.50 PLEME, ANGLEŠKA NANIZANKA, 26., ZADNJA EPIZODA (VPS 16.50)
- 17.15 IZ POPOTNE TORBE: JEŽA (VPS 17.15)
- 17.35 NATIONAL GEOGRAPHIC, AMERIŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 14/18 (VPS 17.40)
- 18.30 ŽREBANJE DETELJICE (VPS 18.30)
- 18.40 RISANKA (VPS 18.40)
- 18.55 VREME (VPS 18.55)
- 19.00 DNEVNIK
- 19.35 VREME, MAGNET, ŠPORT
- 20.00 MEGLICE AVALONA, AMERIŠKA NADALJEVANKA, 2., ZADNJI DEL (VPS 20.00)
- 21.30 SLAČENJE, NOVOZELANDSKA NADALJEVANKA, 9/20 (VPS 21.30)
- 22.20 ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.30)
- 23.15 POLNOČNI KLUB (VPS 23.25)
- 0.30 NOČNI IZBOR
- 0.30 DNEVNIK, ŠPORT
- 1.20 DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.25)
- 1.40 NATIONAL GEOGRAPHIC, AMERIŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 14/18
- 2.35 NA POL POTI, NEMŠKI FILM (VPS 02.35)
- 4.25 POLNOČNI KLUB
- 5.35 INFOKANAL

Slovenija 2

- 6.30 INFOKANAL
- 8.00 TV PRODAJA
- 8.25 TEDENSKI IZBOR
- 8.25 VIDEOSPOTNICE: VROČE
- 8.55 MOSTOVI - HIDAK: POTEPANJA - BARANGOLŠOK
- 9.25 DICK VAN DYKE, AM. NANIZANKA, 113/158
- 9.50 EP V NOGOMETU: POLFINALE, POSNETEK IZ PORTA (VPS 09.50)
- 12.20 TV PRODAJA
- 12.55 WIMBLEDON: TENIS - GRAND SLAM, POLFINALE MOŠKI, PRENOS (VPS 12.55)
- 17.00 EP V NOGOMETU - GOLI (VPS 16.50)
- 17.35 VIDEOSPOTNICE: VROČE, PONOVI TEV
- 18.05 DICK VAN DYKE, AMERIŠKA NANIZANKA, 114/158 (VPS 18.00)
- 18.30 SALLY HEMINGS: AMERIŠKI ŠKANDAL, AMERIŠKI FILM, 2., ZADNJI DEL, PONOVI TEV (VPS 18.25)
- 19.55 RIM: ATLETIKA - ZLATA LIGA, PRENOS (VPS 19.55)
- 23.15 JASTREB, ANGLEŠKI FILM (VPS 23.20)
- 0.40 SLOVENSKA JAZZ SCENA: 20 LET ZBORA PERPETUUM JAZZILE, 1. DEL (VPS 00.45)
- 1.20 INFOKANAL

Kanal A

- 9.15 TV prodaja
- 9.20 Izganjalca vampirjev, 6. sezona, ponovitev 18. dela ameriške nanizanke
- 10.10 Dosjeji X, 9. sezona, ponovitev 11. dela ameriške nanizanke

- 11.00 Non Stop Music, ponovitev
- 12.30 TV prodaja
- 13.00 Izganjalca vampirjev, 6. sezona, 19. del ameriške nanizanke
- 13.50 Mladi in nemirni, 3. sezona, 179. del ameriške nadaljevanke
- 14.40 Vsi moji otroci, 74. del ameriške nadaljevanke
- 15.30 TV prodaja
- 16.00 Dosjeji X, 9. sezona, 12. del ameriške nanizanke
- 16.55 Ha!: Otroci ne lažejo, humoristična oddaja
- 17.25 Moj srček, 1. sezona, 22. del ameriške humoristične nanizanke
- 17.55 Da, draga?, 2. sezona, 11. del ameriške humoristične nanizanke
- 18.25 XXL premiere
- 18.30 Non Stop Music
- 20.00 Romantični film: Ukradena srca, ameriški film
- 21.45 Midve z mamo, 2. sezona, 6. del ameriške nanizanke
- 22.40 Nina išče ljubimca, ameriški film

Pop TV

- 7.05 Dragonball Z, risana serija
- 7.55 Beyblade, risana serija
- 7.55 Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
- 8.45 Maščevanje ljubezni, ponovitev 114. dela španske nadaljevanke
- 9.40 Klon, ponovitev 58. dela brazilске nad.
- 10.30 TV prodaja
- 11.00 Moja Sofija, ponovitev 53. dela španske nad.
- 11.50 Družinske vezi, ponovitev 136. dela brazilске nadaljevanke
- 12.45 Na kraju zločina: Miami, 1. sezona, ponovitev 22. dela ameriške nanizanke
- 13.40 TV prodaja
- 14.10 Ricki Lake, pogovorna oddaja
- 15.00 Družinske vezi, 137. del brazilске nad.
- 15.55 Moja Sofija, 54. del španske nadaljevanke
- 16.55 Klon, 59. del brazilске nadaljevanke
- 17.55 24UR - vreme
- 18.00 Maščevanje ljubezni, 115. del španske nad.
- 19.00 24UR
- 20.00 Akcija: Na hladnem, ameriški film
- 21.55 Teksaški mož postave, 6. sezona, 18. del ameriške nanizanke
- 22.50 Vrtinec 3, ameriški film
- 0.40 24UR, ponovitev
- 1.40 Nočna panorama

TevePika

- 9.00 Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
- 9.30 Voda za vse 2004, s športom je življenje lepše, okrogla miza, Sokolska zveza Slov., pon
- 10.30 Pod židano marelo, oddaja z narodno zabavnimi ansambli, pon
- 12.00 Do zdravja tudi tako, gost: dr. Peter Gregor, pon
- 12.30 A to je to!?, oddaja o kuhanju *da padeš dol*, vodi: Alenka Strnad - Reza, pon
- 13.00 Glasbeni mozaik
- 17.00 V harmoniji z naravo, pon
- 17.30 Sanjska poroka, predporočna mrzlica, pon
- 18.00 Klepet z jasnovidko Maručo, pon
- 18.30 Živeti zdravo, vodi: Milka Krapež, pon
- 19.00 Zadnji problem človeške vrste, dokumentarna oddaja 3/4
- 19.30 Jana, oddaja o sončni strani življenja, Duhovna univerza, pon
- 20.00 Koncert pihalnega orkestra
- 21.30 24 UR, informativna oddaja
- 22.30 Znani in zanimivi, Dora Plestenjak, pon
- 23.00 Festival Lent 2004
- 00.00 Trenja, POP TV, prvič
- 01.30 Glasbeni mozaik

Kanal III

- 06.00 Videostrani
- 07.00 Pokemoni, sinhronizirana risana serija
- 07.30 Risanke
- 07.55 TV prodaja
- 08.25 Automobile
- 08.50 TV prodaja
- 09.10 Lisice, 14. del jugoslovanske serije
- 10.10 TV prodaja
- 10.25 Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
- 10.55 Videalisti, glasbene lestvice
- 12.00 TV prodaja
- 12.25 Risanke

- 13.15 TV prodaja
- 13.30 Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
- 14.00 Pokemoni, sinhronizirana risana serija
- 14.30 Rock Otoček, dokumentarni film
- 16.15 Rad igram nogomet
- 16.45 Automobile
- 17.00 Sijaj, ponovitev
- 17.30 Sto izlozb, sto strasti, 220. del italijanske telenovele
- 18.00 Ilirika - turistična TV prodaja
- 18.30 Pokemoni, risani film
- 19.00 Videalisti, glasbene lestvice
- 20.00 SuperNov@ Multi Talents
- 21.00 V telesu blondinke, ameriška komedija, 1991
- 23.00 Nova rasa, ameriški akcijski film, 1998
- 00.45 TV prodaja
- 01.10 Videostrani

SOBOTA,

3.7.2004

Slovenija 1

- 6.50 TEDENSKI IZBOR
- 6.50 KULTURA
- 7.00 ODMEVI
- 7.30 ZGODBE IZ ŠKOLJKE
- 8.05 RISANKA
- 8.15 MALE SIVE CELICE, KVIZ
- 9.05 KINO KEKEC: VETER V VRBAH, AMERIŠKI FILM (VPS 09.05)
- 10.20 TEDENSKI IZBOR
- 10.20 DIVJI SVET PRIHODNOSTI, NEMŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 2/13
- 10.45 POLNOČNI KLUB
- 12.00 TEDNIK
- 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 13.00)
- 13.15 TEDENSKI IZBOR
- 13.15 MUZIKA - VLADO KRESLIN V VIDEOSPOTIH (VPS 13.15)
- 13.45 RAD IMAM LUCY, AMERIŠKA ČB NANIZANKA, 170.EPIZODA (VPS 13.45)
- 14.10 MOJI NEČAKI, DANSKI FILM (VPS 14.10)
- 15.30 O ŽIVALIH IN LJUDEH, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 15.30)
- 15.55 SLOVENCI V ITALIJI (VPS 15.55)
- 16.30 POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
- 16.50 NA VRTU, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 16.50)
- 17.15 OZARE (VPS 17.15)
- 17.20 DIVJI SVET PRIHODNOSTI, NEMŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 13., ZADNJI DEL (VPS 17.20)
- 17.50 SLOVENSKI MAGAZIN - KRAS (VPS 17.50)
- 18.15 ČOFKO ČOF, RISANA NAN., 17/26 (VPS 18.20)
- 18.40 RISANKA (VPS 18.45)
- 18.55 VREME (VPS 18.55)
- 19.00 DNEVNIK
- 19.25 UTRIP
- 19.40 VREME
- 19.45 ŠPORT
- 20.00 DVOJNE POČITNICE, MLADINSKA NADALJEVANKA, 2/3 (VPS 20.00)
- 20.35 ČEZ PLANKE: HRVAŠKA (VPS 20.35)
- 21.30 PRVI IN DRUGI (VPS 21.30)
- 22.00 POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
- 22.35 UJETNIK, ANGLEŠKA NAN., 4/17 (VPS 22.35)
- 23.25 NOČNI IZBOR
- 23.25 DNEVNIK, ŠPORT
- 0.05 DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 23.55)
- 0.25 NA VRTU, ODDAJA TV MARIBOR
- 0.50 DIVJI SVET PRIHODNOSTI, NEMŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 13., ZADNJI DEL
- 1.15 SLOVENSKI MAGAZIN - KRAS
- 1.40 VAMPIRKINI LJUBIMCI, ANG. FILM (VPS 01.35)
- 3.10 PRVI IN DRUGI
- 3.30 INFOKANAL

Slovenija 2

- 6.30 INFOKANAL
- 9.35 MOSTOVI - HIDAK, PONOVI TEV
- 10.05 INFOKANAL
- 11.00 TV PRODAJA
- 11.30 INFOKANAL
- 12.30 TV PRODAJA
- 13.00 INFOKANAL
- 14.45 SKOZI ČAS (VPS 14.45)
- 14.55 WIMBLEDON: TENIS - GRAND SLAM, PRENOS (VPS 14.55)
- 17.20 EP V NOGOMETU - GOLI, PONOVI TEV (VPS 17.20)

- 18.00 ATLETIKA - ZLATA LIGA, POSNETEK IZ RIMA (VPS 18.00)
- 20.00 VELIKANI SLIKARSTVA 20. STOLETJA: KAZIMIR MALEVIČ - OSVOBJANJE IZ ZEMELJSKIH SPON, ANGLEŠKA DOKUMENTARNA ODDAJA (VPS 20.00)
- 20.55 THIBAUTLOVI, FRANCOŠKA LITERARNA NADALJEVANKA, 1/8 (VPS 21.10)
- 21.45 ZBOGOM, DRAGA MOJA, ANGLEŠKI FILM (VPS 22.05)
- 23.20 POLETNA SOBOTNA NOČ (VPS 23.35)
- 0.55 INFOKANAL

Kanal A

- 9.20 TV prodaja
- 9.50 Vsi moji otroci, ponovitev 70. dela ameriške nadaljevanke
- 10.40 Vsi moji otroci, ponovitev 71. dela ameriške nadaljevanke
- 11.30 Vsi moji otroci, ponovitev 72. dela ameriške nadaljevanke
- 12.20 Vsi moji otroci, ponovitev 73. dela ameriške nadaljevanke
- 13.10 Vsi moji otroci, ponovitev 74. dela ameriške nadaljevanke
- 14.00 Dannyjeve zvezde
- 15.00 Dr. Phil, pogovorna oddaja
- 15.50 Oprah Show, pogovorna oddaja
- 16.40 Guinnessova knjiga rekordov, angleška dokumentarna serija
- 17.35 Simpatije, 6. sezona, 23. del ameriške nanizanke
- 18.30 Non Stop Music
- 20.00 Kriminalka: Usodna napaka, ameriški film
- 21.40 Sodnik, ameriška nadaljevanke, 1/4
- 22.35 Lolita 2000, ameriški film
- 0.05 Ekstra magazin, ponovitev

Pop TV

- 7.30 TV prodaja
- 8.00 Ringa-Raja:
- 8.00 Naš mali svet, sinhronizirana risana serija
- 8.05 Mala Kitty, sinhronizirana risana serija
- 8.15 Doktor Oto, sinhronizirana risana serija
- 8.25 Bucke, sinhronizirana risana serija
- 8.35 Hikarian, sinhronizirana risana serija
- 9.00 Katka in Orbi
- 9.10 Katie and Orbie, sinhronizirana risana serija
- 9.10 Obutri maček
- 9.35 Puss'n Boots, sinhronizirana risana serija
- 9.35 Ariela - mala morska deklica, sinhronizirani risani film
- 10.30 Bobek in Ciril, sinhronizirana risana serija
- 11.00 Beyblade, risana serija
- 11.30 Lepo je biti milijonar, ponovitev
- 12.35 Džungla v zimskem vrtu, ameriški film
- 14.00 Formula 1, prenos treninga
- 15.10 Diagnosta: umor, 6. sezona, 1. del ameriške nanizanke
- 16.10 Bolnišnica Presidio, 1. del ameriške nanizanke
- 17.10 24UR - vreme
- 17.15 Nadomestni otrok, ameriški film
- 19.00 24UR
- 20.00 Filmski hit: Nespodobno povabilo, ameriški film
- 22.10 Smrtne misli, ameriški film
- 0.00 Izpovedi taksistu 7, dokumentarna oddaja
- 1.05 24UR, ponovitev
- 2.05 Nočna panorama

TevePika

- 09.30 Klepet z jasnovidko Maručo, pon
- 10.00 Do zdravja tudi tako, gost: dr. Peter Gregor, pon
- 10.30 Koncert pihalnega orkestra
- 11.45 V harmoniji z naravo, pon
- 12.15 A to je to!?, oddaja o kuhanju *da padeš dol*, vodi: Alenka Strnad - Reza, pon
- 12.45 Razgledovanja, potopisna reportaža, pon
- 13.15 Pod židano marelo, oddaja z narodno zabavnimi ansambli, pon
- 14.45 Glasbeni mozaik
- 17.45 Z glavo na zabavo
- 18.00 BODI IDOL 2004, zabavno glasbena oddaja, vodi: Rebeka Dremelj, pon
- 19.30 Sanjska poroka, finalna oddaja, prvič
- 21.30 24 UR, informativna oddaja
- 22.30 Festival Lent 2004
- 23.30 Ekstra magazin, Kanal A, pon
- 00.30 Na piki, aktualna pogovorna oddaja, pon
- 01.30 Glasbeni mozaik

Kanal III

07.00	Videostrani
08.00	TV prodaja
09.00	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev 216. dela
09.25	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev 217. dela
09.50	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev 218. dela
10.10	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev 219. dela
10.35	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev 220. dela
11.00	Risanke
11.30	Za vas in mesto, ponovitev
12.30	Znani in zanimivi - Dora Plestenjak
13.00	TV prodaja
13.20	Bilo je nekoč v mali Italiji, italijanska komedija, 1999
15.10	SuperNov@ Multi Talents - pregled
17.10	Enzo Ferrari, 3. del miniserije
18.00	Ilirika - turistična TV prodaja
18.30	Automobile
18.45	Risanke
19.15	Videalisti, glasbene lestvice
20.00	Hotel Sanghaj, avstrijska drama, 1996
21.45	SuperNov@ Multi Talents
22.15	36 ur do smrti, kanadski triler, 1999
00.00	TV prodaja
00.30	Videostrani

NEDELJA,

4.7.2004

Slovenija 1

7.30	ŽIV ŽAV: METKA IN ZVERINKO ZVER, RISANA NANIZANKA, 11/26; MARCELINO KRUIH IN VINO, RISANA NANIZANKA, 18/26; PIKA NOGAVIČKA, RISANA NANIZANKA, 16/26 (VPS 07.30)
9.25	O ŽIVALIH IN LJUDEH, ODDAJA TV MARIBOR, PONOVIČEV
9.55	NEDELJSKA MAŠA, PRENOS IS SEŽANE (VPS 09.55)
11.00	SVET DIVJIH ŽIVALI, ANGLEŠKA POLJUDNOZNAJSTVENA SERIJA, 6/10 (VPS 11.00)
11.30	OBZORJA DUHA (VPS 11.30)
12.00	LJUDJE IN ZEMLJA, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 12.00)
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 13.00)
13.25	POLJE, KDO BO TEBE LJUBIL 2004, 1. DEL, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 13.25)
14.25	ČARI ZAČIMB: SADNO ZELENJAVNA PLOŠČA (VPS 14.25)
14.55	TINA TURNER, KONCERT (VPS 14.55)
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.50	AVTOPORTRET: JOHNNY YOUNG (VPS 16.50)
17.40	VSADKANJIK IN PRAZNIK (VPS 17.40)
18.30	ŽREBANJE LOTA (VPS 18.30)
18.40	RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.25	ZRCALO TEDNA
19.40	VREME
19.45	ŠPORT
20.00	DVOJE SRC PROTI KRONI, NEMŠKA NADALJEVANKA, 2., ZADNJI DEL (VPS 20.00)
21.40	INTERVIJU: BORIS PAHOR (VPS 21.35)
22.40	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 22.30)
23.20	NEVAREN POSKUS, AMERIŠKI ČB FILM (VPS 23.05)
0.50	NOČNI IZBOR
0.55	DNEVNIK, ŠPORT
1.35	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.25)
2.00	POLJE, KDO BO TEBE LJUBIL 2004, 1. DEL, ODDAJA TV MARIBOR
3.00	ČARI ZAČIMB: SADNO ZELENJAVNA PLOŠČA
3.25	LAIBACH - WAT TOUR, KONCERT
4.55	AVTOPORTRET: JOHNNY YOUNG
5.45	INFOKANAL

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
9.00	TV PRODAJA
9.30	INFOKANAL
11.00	TV PRODAJA
11.30	55 LET FOLKLORNE SKUPINE TINE ROŽANEC, 3. DEL (VPS 12.30)
12.00	SLAVČKOV KONCERT, POSNETEK ZBOROVŠKE PRIREDITVE (VPS 12.00)
13.20	INFOKANAL

13.45	MARTINA - SLOVO OD PRVAKINJE, ŠPORTNI FILM, PONOVIČEV (VPS 13.45)
14.40	STEFAN ED BERG, ŠPORTNI FILM, PONOVIČEV (VPS 14.40)
14.55	WIMBLEDON: TENIS - GRAND SLAM, FINALE MOŠKI, PRENOS (VPS 14.55)
18.25	SKOZI CAS (VPS 18.40)
18.35	VINKO M+DERNDORFER: ROŽICE S KRANJSKEGA, TV IGRA (VPS 18.50)
20.00	EVROPSKO PRVENSTVO V NOGOMETU, PRENOS IZ LJUBLJANE (VPS 20.00)
20.30	LIZBONA: EP V NOGOMETU, FINALE, PRENOS
22.40	EVROPSKO PRVENSTVO V NOGOMETU, PRENOS IZ LJUBLJANE
23.35	INFOKANAL

Kanal A

9.20	TV prodaja
9.50	Mladi in nemirni, 3. sezona, ponovitev 175. dela ameriške nadaljevanke
10.40	Mladi in nemirni, 3. sezona, ponovitev 176. dela ameriške nadaljevanke
11.30	Mladi in nemirni, 3. sezona, ponovitev 177. dela ameriške nadaljevanke
12.20	Mladi in nemirni, 3. sezona, ponovitev 178. dela ameriške nadaljevanke
13.10	Mladi in nemirni, 3. sezona, ponovitev 179. dela ameriške nadaljevanke
14.00	Dannyjeve zvezde
15.00	Dr. Phil, pogovorna oddaja
15.50	Oprah Show, pogovorna oddaja
16.40	Guinnessova knjiga rekordov, angleška dokumentarna serija
17.35	Felicity, 4. sezona, 9. del ameriške nanizanke
18.30	Planet 10
19.00	Non Stop Music
20.00	Družinski film: Zmajovo srce, ameriški film
21.50	Tih zločin, 1. sezona, 21. del ameriške nanizanke
22.45	Greenko maščevanje, ameriški film
0.25	Dannyjeve zvezde, ponovitev

Pop TV

7.30	TV prodaja
8.00	Ringa-Raja:
8.00	Naš mali svet, sinhronizirana risana serija
8.05	Mala Kitty, sinhronizirana risana serija
8.15	Doktor Oto, sinhronizirana risana serija
8.25	Bucke, sinhronizirana risana serija
8.35	Hikarian, sinhronizirana risana serija
9.00	Katka in Orbi
9.10	Katie and Orbie, sinhronizirana risana serija
9.30	Obuti maček, sinhronizirana risana serija
9.35	Galaksija Oz, sinhronizirani risani film
11.00	Beyblade, risana serija
11.30	Lepo je biti milijonar, ponovitev
12.55	Resnični svet, dokumentarna oddaja
13.30	Formula 1, prenos za VN Francije
16.00	Diagnoza: umor, 6. sezona, 2. del am. nan.
16.55	Bolnišnica Presidio, 2. del ameriške nanizanke
17.45	24UR - vreme
17.50	Jamie Oliver v kuhinji 2, angleška dokumentarna oddaja
19.00	24UR
20.00	Nedeljski film: Pritisk v kabini, ameriški film
21.45	Formula 1, povzetek
22.00	Razglednice iz pekla, ameriški film
23.50	Prevarant, dokumentarna oddaja
0.55	24UR, ponovitev
1.55	Nočna panorama

TevePika

9:20	Knjiga na muhi, oddaja o knjigi, pon
9:30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
10:00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
10:30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
11:00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
11:30	Sanjska poroka, finalna oddaja, pon
13:30	V harmoniji z naravo, pon
14:00	Pod židano marelo, oddaja z narodno zabavnimi ansambli, pon
15:30	Tam kjer je veselje doma, narodno zabavni program z turističnimi informacijami
17:00	Jana, oddaja o sončni strani življenja, Duhovna univerza, pon
17:30	Na piki, aktualna pogovorna oddaja, pon
18:30	The Kwashen Retashy, glasbeni show, prvič
20:00	Festival Lent 2004

21.00	A to je to!?, oddaja o kuhanju *da padeš dol*, vodi: Alenka Strnad - Reza, pon
21.30	24 UR, informativna oddaja
22.30	Zadnji problem človeške vrste, dokumentarna oddaja 3/4
23.00	Preverjeno, POP TV, pon
00.00	Z glavo na zabavo
00.15	Glasbeni mozaik

Kanal III

07.00	Videostrani
08.00	TV prodaja
09.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
11.00	Risanke
11.30	Za vas in mesto, oddaja o kmetijstvu in turizmu
12.30	Risanke
13.00	TV prodaja
13.15	Automobile
13.30	TV prodaja
14.00	SuperNov@ Multi Talents - pregled
16.00	TV prodaja
16.30	Dokumentarni film
17.00	Sijaj, ponovitev
17.30	Ilirika - turistična TV prodaja
18.00	Ekskluzivni magazin
18.30	Štiri tačke
19.00	Videalisti, glasbene lestvice
20.00	Čokolada, ameriška romantična komedija, 2000
22.00	Reporter X
22.30	K1, športni program
23.30	Rock Otočec, dokumentarni film
00.15	TV prodaja
00.45	Videostrani

PONEDELJEK,

5.7.2004

Slovenija 1

7.30	TEDENSKI IZBOR
7.30	UTRIP
7.45	ZRCALO TEDNA
8.00	TELEBAJSKI, OTROŠKA NANIZANKA, 6/45
8.25	PETA HIŠA NA LEVI: KRIZA IDENTITETE, DRUŽINSKA HUMORISTIČNA NAN., 6/16
8.55	IZ POTPNE TORBE: JEŽA
9.10	PRVI OTROK NA LUNI, KRATKI IGRANI FILM ZA OTROKE
9.30	AFNA FRIKI, MLADINSKA ODDAJA, 3/12
9.55	DVOJNE POČITNICE, MLADINSKA NADALJEVANKA, 2/3
10.25	PLEME, ANG. NAN., 26., ZADNJA EPIZODA
10.55	PRIJATELJI, OSTANIMO PRIJATELJI, ODDAJA TV KOPER-CAPODISTRIA
11.35	WALK ON BY: ZGODBA O POPULARNI GLASBI, ANGLEŠKA GLASBENO-DOKUMENTARNA SERIJA, 1.DEL
12.25	PRVI IN DRUGI
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME
13.15	TEDENSKI IZBOR
13.15	OBZORJA DUHA
14.05	LJUDJE IN ZEMLJA, ODDAJA TV MARIBOR
15.00	VSADKANJIK IN PRAZNIK, PONOVIČEV
15.55	DOBER DAN, KOROŠKA (VPS 15.55)
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.50	RADOVEDNI TAČEK: ODER (VPS 16.50)
17.00	OTOK ŽIVALI, RISANA NANIZANKA, 2/13 (VPS 17.00)
17.30	RESNIČNI KLUB GOLIH PESTI, NEMŠKA POLJUDNOZNAJSTVENA ODDAJA (VPS 17.30)
18.25	ŽREBANJE 3X3 PLUS 6 (VPS 18.25)
18.35	ŽREBANJE ASTRA (VPS 18.35)
18.40	RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.35	ŠPORT, VREME, MAGNET
20.00	KLINIKA POD PALMAMI, NEMŠKA NADALJEVANKA, 4/10 (VPS 20.00)
20.55	DUŠNI PASTIRJI, ANG. NAN., 1/10 (VPS 20.55)
21.25	PISAVE (VPS 21.25)
22.00	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.50	BELI UNO, ITALIJANSKA NAD., 1/2 (VPS 22.50)
0.30	NOČNI IZBOR
0.30	DNEVNIK, ŠPORT
1.20	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.15)
1.45	RESNIČNI KLUB GOLIH PESTI, NEMŠKA POLJUDNOZNAJSTVENA ODDAJA

2.40	PISAVE
3.05	ZBOGOM, DRAGA MOJA, ANGLEŠKI FILM (VPS 02.55)
4.40	INFOKANAL

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
8.35	TV PRODAJA
9.05	PRIMORSKI MOZAIK, ODDAJA TV KOPER-CAPODISTRIA (VPS 09.05)
9.35	TEDENSKI IZBOR
9.35	SLOVENC V ITALIJI
10.05	DICK VAN DYKE, AMERIŠKA NAN., 114/158
10.30	INFOKANAL
10.45	EP V NOGOMETU: FINALE, POSNETEK IZ LIZBONE (VPS 10.45)
13.10	ZABAVNI INFOKANAL
13.55	TV PRODAJA
14.25	TEDENSKI IZBOR
14.25	POLJE, KDO BO TEBE LJUBIL 2004, 1. DEL, ODDAJA TV MARIBOR
15.25	ČARI ZAČIMB: SADNO ZELENJAVNA PLOŠČA
15.50	LAIBACH - WAT TOUR, KONCERT
17.15	AVTOPORTRET: JOHNNY YOUNG
18.05	SKOZI ČAS (VPS 18.10)
18.20	DICK VAN DYKE, AMERIŠKA NANIZANKA, 115/158 (VPS 18.25)
18.50	PREKLETSTVO LJUDI-MAČK, AMERIŠKI ČB FILM, PONOVIČEV (VPS 18.45)
20.00	KONČNICA (VPS 20.05)
21.00	STUDIO CITY (VPS 21.00)
22.00	OLIMPIJSKI DUH, KOPRODUKCIJSKI MAGAZIN, 1/5 (VPS 22.00)
22.30	VIDEOSPOTNICE (VPS 22.30)
23.00	BRANE RONČEL IZZA ODRA (VPS 23.00)
0.25	INFOKANAL

Kanal A

9.15	TV prodaja
9.20	Izganjalka vampirjev, 6. sezona, ponovitev 19. dela ameriške nanizanke
10.10	Dosjeji X, 9. sezona, ponovitev 12. dela ameriške nanizanke
11.00	Non Stop Music, ponovitev
12.30	TV prodaja
13.00	Izganjalka vampirjev, 6. sezona, 20. del ameriške nanizanke
13.50	Mladi in nemirni, 3. sezona, 180. del am. nad.
14.40	Vsi moji otroci, 75. del ameriške nadaljevanke
15.30	TV prodaja
16.00	Dosjeji X, 9. sezona, 13. del ameriške nan.
16.55	Hal: Otroci ne lažejo, humoristična oddaja
17.25	Moj srček, 2. sezona, 1. del ameriške humoristične nanizanke
17.55	Da, draga?, 2. sezona, 12. del ameriške humoristične nanizanke
18.25	XXL premiere
18.30	Non Stop Music
20.00	Super film: Barb Wire, ameriški film
22.05	Mikser: Raymonda imajo vsi radi, 5. sezona, 18. del ameriške humoristične nanizanke
22.35	Radijska postaja, 19. del ameriške humoristične nanizanke
23.05	Osbornovi, 1. sezona, 7. del dokumentarne serije
23.35	Karting Grand Prix
23.50	Moške zadeve, 1. sezona, 11. del ameriške nanizanke

Pop TV

7.05	Dragonball Z, risana serija
7.30	Beyblade, risana serija
7.55	Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
8.45	Maščevanje ljubezni, ponovitev 115. dela španske nadaljevanke
9.40	Klon, ponovitev 59. dela brazilске nad.
10.30	TV prodaja
11.00	Moja Sofija, ponovitev 54. dela španske nad.
11.50	Družinske vezi, ponovitev 137. dela brazilске nadaljevanke
12.45	Diagnoza: umor, 6. sezona, ponovitev 2. del ameriške nanizanke
13.40	TV prodaja
14.10	Ricki Lake, pogovorna oddaja
15.00	Družinske vezi 138. del brazilске nadaljevanke
15.55	Moja Sofija, 55. del španske nadaljevanke
16.55	Klon, 60. del brazilске nadaljevanke
17.55	24UR - vreme
18.00	Maščevanje ljubezni, 116. del španske nad.
19.00	24UR
20.00	Sedma nebesa, 7. sezona, zadnji del ameriške nanizanke

21.00	Naša sodnica, 3. sezona, 21. del ameriške nanizanke
21.55	Samo za ženske, ameriška nadaljevanje, 3/3
23.00	XXL premiere
23.05	Urgenca, 8. sezona, 14. del ameriške nanizanke
0.00	Seks v mestu, 4. sezona, 7. del ameriške nanizanke
0.40	24UR, ponovitev
1.40	Nočna panorama

TevePika

9.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
9.30	The Kwashen Retashy, glasbeni show, pon
11.00	A to je to!, oddaja o kuhanju 'da pades dol', vodi: Alenka Štrnad - Reza, pon
11.30	Klepet z jasnovidko Maruco, pon
12.00	Zadnji problem človeške vrste, dokumentarna oddaja 3/4
12.30	Živeti zdravo, vodi: Milka Krapež, pon
13.00	Razgledovanja, potopisna reportaža, pon
13.30	Trenja, POP TV, pon
15.00	Glasbeni mozaik
17.30	Do zdravia tudi tako, gost: dr. Peter Gregor, pon
18.00	Znani in zanimivi, Dora Plestenjak, pon
18.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, živo
19.00	Jana, oddaja o sončni strani življenja, Duhovna univerza, pon
19.30	V harmoniji z naravo, pon
20.00	Na piki, aktualna pogovorna oddaja
21.00	Zadnji problem človeške vrste, dokumentarna oddaja 4
21.30	24 UR, informativna oddaja
22.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
23.00	Festival Lent 2004
00.00	Pazi kamera, POP TV
00.30	Glasbeni mozaik

Kanal III

06.00	Videostrani
07.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
07.30	Risanke
07.55	TV prodaja
08.25	Risanke
08.50	TV prodaja
09.10	Automobile
09.25	Risanke
10.10	TV prodaja
10.25	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
10.55	Videalisti, glasbene lestvice
12.00	TV prodaja
12.25	SuperNov@ Multi Talents - zakulisje
13.15	TV prodaja
13.30	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
14.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
14.30	Videalisti, glasbene lestvice
14.45	SuperNov@ Multi Talents - pregled
17.15	TV prodaja
17.30	Sto izlozb, sto strasti, 221. del italijanske telenovele
18.00	Ilirika - turistična TV prodaja
18.30	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
19.00	Videalisti, glasbene lestvice
19.30	Star papir za boljše življenje, reportaža
20.00	Blaženi papež Janez XXIII, 1. del miniserije
21.00	Dezela tigrov, am. vojna drama, 2000
23.50	K1, športni program
00.50	TV prodaja
01.20	Videostrani

TOREK,

6.7.2004

Slovenija 1

7.20	TEDENSKI IZBOR
7.30	KULTURA
7.30	ODMEVI
8.00	TELEBAJSKI, OTROŠKA NANIZANKA, 7/45
8.25	PETA HIŠA NA LEVI: NIZKI RAČUNI, DOBRI PRIJATELJI, DRUŽINSKA HUMORISTIČNA NANIZANKA, 7/16
8.55	RADOVEDNI TAČEK: ODER
9.05	RISANKA

9.10	OTOK ŽIVALI, RISANA NANIZANKA, 2/13
9.35	MARSUPLAMI, RISANA NANIZANKA, 23/26
10.00	ZLATKO ZAKLADKO: KRESNA NOČ
10.10	MLADI VIRTUOZI
10.30	RESNIČNI KLUB GOLIH PESTI, NEMŠKA POLJUODNOZANSTVENA ODDAJA
11.20	ČEZ PLANKE: HRVAŠKA
12.20	SLOVENSKI MAGAZIN - KRAS
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME
13.15	TEDENSKI IZBOR
13.15	PISAVE
13.40	INTERVIJU: BORIS PAHOR
14.35	DUŠNI PASTIRJI, ANG. NANIZANKA, 1/10
15.05	KLINIKA POD PALMAMI, NEMŠKA NADALJEVANJE, 4/10, PONOVITEV
15.55	DOBER DAN, EVROPA: BREZ MEJA, ODDAJA TV KOPER-CAPODISTRIA (VPS 15.55)
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.50	MARCELINO KRUH IN VINO, RISANA NANIZANKA, 2/26 (VPS 16.50)
17.10	SPREHODI V NARAVO: TRAVNIŠKE CVETLICE (VPS 17.10)
17.35	SONČNICA NA RAMI: ODPETE PESMI OTONA ŽUPANČIČA (VPS 17.30)
17.45	KAKO ŽIVJO SLOVENSKI GRADOVI: ŠKOFJELOŠKI GRAD - OŽIVLJANJE GLASBE IN PLESA PRETEKLOSTI (VPS 17.45)
18.15	DUHOVNI UTRIP: SKUPNOST DAMANHUR (VPS 18.15)
18.40	RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.35	ŠPORT, VREME, MAGNET
20.00	SKRIVNOSTNO ŽIVLJENJE JAM, AMERIŠKA DOKUMENTARNA ODDAJA (VPS 20.00)
20.55	POD ŽAROMETOM (VPS 21.00)
22.00	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.50	OBSEDENOST, AMERIŠKA DOKUMENTARNA ODDAJA (VPS 22.50)
23.45	CENA RESNICE, FRANCOŠKA DRAMA (VPS 23.45)
2.20	NOČNI IZBOR
2.20	DNEVNIK, ŠPORT
3.10	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 02.55)
3.30	KAKO ŽIVJO SLOVENSKI GRADOVI: ŠKOFJELOŠKI GRAD - OŽIVLJANJE GLASBE IN PLESA PRETEKLOSTI
4.05	DUHOVNI UTRIP: SKUPNOST DAMANHUR
4.25	SKRIVNOSTNO ŽIVLJENJE JAM, AMERIŠKA DOKUMENTARNA ODDAJA
5.15	POD ŽAROMETOM
6.10	INFOKANAL

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
8.35	VIDEOSPOTNICE, PONOVITEV
9.05	GLASNIK, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 09.05)
9.35	TEDENSKI IZBOR
9.35	DOBER DAN, KOROŠKA
10.05	DICK VAN DYKE, AMERIŠKA NANIZANKA, 115/158
10.30	INFOKANAL
11.00	TV PRODAJA
11.30	ZABAVNI INFOKANAL
15.55	TV PRODAJA
16.30	TEDENSKI IZBOR
16.30	OLIMPIJSKI DUH, KOPRODUKCIJSKI
17.00	MAGAZIN, 1/5
17.00	STUDIO CITY
18.00	VIDEOSPOTNICE, PONOVITEV
18.30	SKOZI ČAS (VPS 18.30)
18.45	DICK VAN DYKE, AMERIŠKA NANIZANKA, 116/158 (VPS 18.30)
19.10	THIBALTOVI, FRANCOŠKA LITERARNA NADALJEVANJE, 1/8, PON. (VPS 19.00)
20.00	FRASIER, AMERIŠKA HUMORISTIČNA NANIZANKA, 15/24 (VPS 20.05)
20.25	VSI MOJI NAJDRŽAJI, ČEŠKA DRAMA, PONOVITEV (VPS 20.25)
22.00	PRENAGLJENO DEJANJE, JUŽNOAFRIŠKI KOPRODUKCIJSKI FILM (VPS 21.50)
23.50	VIDEOSPOTNICE: MONO (VPS 23.35)
0.20	INFOKANAL

Kanal A

9.15	TV prodaja
9.20	Izganjalka vampirjev, 6. sezona, ponovitev 20. dela ameriške nanizanke
10.10	Dosjeji X, 9. sezona, ponovitev 13. dela ameriške nanizanke
11.00	Non Stop Music, ponovitev
12.30	TV prodaja

13.00	Izganjalka vampirjev, 6. sezona, 21. del ameriške nanizanke
13.50	Mladi in nemirni, 3. sezona, 181. del am. nad.
14.40	Vsi moji otroci, 76. del ameriške nadaljevanke
15.30	TV prodaja
16.00	Dosjeji X, 9. sezona, 14. del ameriške nan.
16.55	Ha! Otroci ne lažejo, humoristična oddaja
17.25	Moj srček, 2. sezona, 2. del ameriške humoristične nanizanke
17.55	Da, draga?, 2. sezona, 13. del ameriške humoristične nanizanke
18.25	XXL premiere
18.30	Non Stop Music
20.00	Akcija: Glasba smrti, ameriški film
21.40	Mikser: Raymonda imajo vsi radi, 5. sezona, 19. del ameriške humoristične nanizanke
22.10	Radjska postaja, 20. del ameriške humoristične nanizanke
22.40	Osournovi, 1. sezona, 8. del dokumentarne serije
23.10	Moske zadeve, 1. sezona, 12. del ameriške nanizanke

Pop TV

7.05	Dragonball Z, risana serija
7.30	Beyblade, risana serija
7.55	Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
8.45	Maševanje ljubezni, ponovitev 116. dela španske nadaljevanke
9.40	Klon, ponovitev 60. dela brazilске nad.
10.30	TV prodaja
11.00	Moja Sofija, ponovitev 55. dela španske nad.
11.50	Družinske vezi, ponovitev 138. dela brazilске nadaljevanke
12.45	Sedma nebesa, 7. sezona, ponovitev zadnjega dela ameriške nanizanke
13.40	TV prodaja
14.10	Ricki Lake, pogovorna oddaja
15.00	Družinske vezi, 139. del brazilске nadaljevanke
15.55	Moja Sofija, 56. del španske nadaljevanke
16.55	Klon, 61. del brazilске nadaljevanke
17.55	24UR - vreme
18.00	Maševanje ljubezni, 117. del španske nad.
19.00	24UR
20.00	Preverjeno
20.45	Življenjska zgodba: Predsednikov otrok, ameriški film
22.30	XXL premiere
22.35	Urgenca, 8. sezona, 15. del ameriške nan.
23.30	Seks v mestu, 4. sezona, 8. del ameriške nan.
0.10	24UR, ponovitev
1.10	Nočna panorama

TevePika

9.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
9.30	Jana, oddaja o sončni strani življenja, Duhovna univerza, pon
10.00	Samozdravilna energetska metoda Rudija Klarica, prvič
10.30	The Kwashen Retashy, glasbeni show, pon
12.00	Voda za vse 2004, s sportom je življenje lepše, okrogla miza, Sokolska zveza Slov., pon
13.00	Pazi kamera, POP TV
13.30	Glasbeni mozaik
16.45	Knjiga na muhi, oddaja o knjigi
17.00	BODI IDOL 2004, zabavno glasbena oddaja, vodi: Rebeka Dremelj
18.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, živo
19.00	Na piki, aktualna pogovorna oddaja
20.00	A TO JE TO!?, nagradno zrebanje - Argeta, prvič
20.30	Avto šok, oddaja o avtomobilizmu
21.00	Jana, oddaja o sončni strani življenja, tema: alkoholizem, 1 del
21.30	24 UR, informativna oddaja
22.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
23.00	Festival Lent 2004
00.00	Glasbeni mozaik

Kanal III

06.00	Videostrani
07.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
07.30	Risanke
07.55	TV prodaja
08.25	Risanke
08.50	TV prodaja
09.10	Enzo Ferrari, 4. del miniserije
10.10	TV prodaja

10.25	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
11.00	Videalisti, glasbene lestvice
12.00	TV prodaja
12.25	Risanke
13.15	TV prodaja
13.30	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
14.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
14.30	Videalisti, glasbene lestvice
14.45	SuperNov@ Multi Talents - pregled
17.15	TV prodaja
17.30	Sto izlozb, sto strasti, 222. del italijanske telenovele
18.00	Ilirika - turistična TV prodaja
18.30	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
19.00	Ekskluzivni magazin, ponovitev
19.30	Štiri tačke, ponovitev
20.00	Krog smrti, am. kriminalna drama, 2001
21.50	Na poti v Katango, jugoslovanski film, 1987
23.40	Automobile
00.00	TV prodaja
00.30	Videostrani

SREDA,

7.7.2004

Slovenija 1

7.20	TEDENSKI IZBOR
7.30	KULTURA
7.30	ODMEVI
8.00	TELEBAJSKI, OTROŠKA NANIZANKA, 8/45
8.25	PETA HIŠA NA LEVI: KAR BO PA BO, DRUŽINSKA HUMORISTIČNA NAN., 8/16
8.50	ZGODBE STAREGA MEDVEDKA, RISANKA
9.00	RISANKA
9.10	PIPSI, RISANA NANIZANKA, 21/26
9.35	SMER VESOLJE, RISANA NANIZANKA, 20/26
10.00	SPREHODI V NARAVO: TRAVNIŠKE CVETLICE
10.15	S. PREGLED: ODPRAVA ZELENEGA ZMAJA, MLADINSKA TV NADALJEVANJE, 2/6
10.45	SONČNICA NA RAMI: ODPETE PESMI OTONA ŽUPANČIČA
10.50	MLADI VIRTUOZI
11.05	KAKO ŽIVJO SLOVENSKI GRADOVI: ŠKOFJELOŠKI GRAD - OŽIVLJANJE GLASBE IN PLESA PRETEKLOSTI
11.35	DUHOVNI UTRIP: SKUPNOST DAMANHUR
12.00	SVETO IN SVET: TEOLOGIJA MED CERKVIJO IN DRUŽBO
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME
13.15	TEDENSKI IZBOR
13.15	NA VRTU, ODDAJA TV MARIBOR
13.40	DIVJI SVET PRIHODNOSTI, NEMŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 13., ZADNJI DEL SKRIVNOSTNO ŽIVLJENJE JAM, AMERIŠKA DOKUMENTARNA ODDAJA
15.00	POD ŽAROMETOM, PONOVITEV
15.55	MOSTOVI - HIDAK: MOJ GOST, MOJA GOSTJA ... - VEND...GEM ... (VPS 15.55)
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.50	POD KLOBUKOM (VPS 16.50)
17.25	VOLKOVI, ČAROVNICE IN VELIKANI, RISANA NANIZANKA, 21/39 (VPS 17.25)
17.50	POT V JUTROVO DEŽELO, DOKUMENTARNA ODDAJA (VPS 17.45)
18.40	RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.35	ŠPORT, VREME, MAGNET
20.00	SEDMI PEČAT: ZNAMENJA IN ČUDEŽI, FRANCOŠKI FILM (VPS 20.00)
22.00	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.55	VIDA ZEI: RECEPCIJA, IZVRINA TV IGRA (VPS 22.55)
0.15	NOČNI IZBOR
0.15	DNEVNIK, ŠPORT
1.05	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.05)
1.25	POT V JUTROVO DEŽELO, DOKUMENTARNA ODDAJA
2.15	GOSFORO PARK, AMERIŠKO-ANGLEŠKI FILM (VPS 02.15)
4.25	VIDA ZEI: RECEPCIJA, IZVRINA TV IGRA
5.45	INFOKANAL

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	VIDEOSPOTNICE: MONO
9.35	DOBER DAN, EVROPA: BREZ MEJA, ODDAJA TV KOPER-CAPODISTRIA

10.00	DICK VAN DYKE, AMERIŠKA NANIZANKA, 116/158
10.25	INFOKANAL
11.00	TV PRODAJA
11.30	ZABAVNI INFOKANAL
17.10	TV PRODAJA
17.45	VIDEOSPOTNICE: MONO, PONOVI TEV
18.15	SKOZI ČAS (VPS 18.15)
18.30	DICK VAN DYKE, AMERIŠKA NANIZANKA, 117/158 (VPS 18.30)
19.00	KONČNICA, PONOVI TEV
20.00	EVRO PO EVRU (VPS 20.05)
22.00	VIDEOSPOTNICE: STEREO (VPS 23.00)
22.30	BRANE RONČEL IZZA ODRA, PONOVI TEV (VPS 23.30)
0.00	INFOKANAL

Kanal A

9.15	TV prodaja
9.20	Izganjalca vampirjev, 6. sezona, ponovitev 21. dela ameriške nanizanke
10.10	Dosjeji X, 9. sezona, ponovitev 14. dela ameriške nanizanke
11.00	Non Stop Music, ponovitev
12.30	TV prodaja
13.00	Izganjalca vampirjev, 6. sezona, zadnji del ameriške nanizanke
13.50	Mladi in nemirni, 3. sezona, 182. del ameriške nadaljevanke
14.40	Vsi moji otroci, 77. del ameriške nadaljevanke
15.30	TV prodaja
16.00	Dosjeji X, 9. sezona, 15. del ameriške nan.
16.55	Ha! Otroci ne lažejo, humoristična oddaja
17.25	Moj srček, 2. sezona, 3. del ameriške humoristične nanizanke
17.55	Da, draga?, 2. sezona, 14. del ameriške humoristične nanizanke
18.25	XXL premiere
18.30	Non Stop Music
20.00	Poročna manija, zabavna oddaja
20.55	Najboljše reklame, ki jih nikoli niste videli, zabavna oddaja
21.45	Mikser: Raymond imajo vsi radi, 5. sezona, 20. del ameriške humoristične nanizanke
22.15	Radjiska postaja, 21. del ameriške humoristične nanizanke
22.45	Osbornovi, 1. sezona, 9. del dokumentarne serije
23.15	Moške zadeve, 1. sezona, 13. del ameriške nanizanke

Pop TV

7.05	Dragonball Z, risana serija
7.30	Beyblade, risana serija
7.55	Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
8.45	Maševanje ljubezni, ponovitev 117. dela španske nadaljevanke
9.40	Klon, ponovitev 61. dela brazilske nad.
10.30	TV prodaja
11.00	Moja Sofija, ponovitev 56. dela španske nadaljevanke
11.50	Družinske vezi, ponovitev 139. dela brazilske nadaljevanke
12.45	Preverjeno, ponovitev
13.40	TV prodaja
14.10	Ricki Lake, pogovorna oddaja
15.00	Družinske vezi, 140. del brazilske nad.
15.55	Moja Sofija, 57. del španske nadaljevanke
16.55	Klon, 62. del brazilske nadaljevanke
17.55	24UR - vreme
18.00	Maševanje ljubezni, 118. del španske nad.
19.00	24UR
20.00	TV kriminalka: Vprašanje izbire, ameriški film
21.45	Na kraju zločina, 3. sezona, ameriška nanizanka
22.45	XXL premiere
22.50	Urgenca, 8. sezona, 16. del ameriške nan.
23.45	Seks v mestu, 4. sezona, 9. del ameriške nan.
0.25	24UR, ponovitev
1.25	Nočna panorama

TevePika

9.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
9.30	Zadnji problem človeške vrste, dokumentarna oddaja 4. pon
10.00	Znani in zanimivi, Dora Plestenjak, pon
10.30	Pod Židano marelo, oddaja z narodno zabavnimi ansambli, pon
12.00	Klepet z jasnovidko Maručo, pon
12.30	A TO JE TO!?, nagradno zbranje - Argeta, pon

13.00	Avto sok, oddaja o avtomobilizmu, pon
13.30	NSM KANAL A
15.00	Glasbeni mozaik
16.00	Sanjska poroka, finalna oddaja, pon
18.00	Zrela leta z Melanijo Šter, oddaja za tretje življenjsko obdobje
18.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, živo
19.00	Razgledovanja, potopisna reportaža, prvič
19.30	Jana, oddaja o sončni strani življenja, tema: alkoholizem, 1 del
20.00	Odbojka na mivki, Maribor - Lent
20.30	V harmoniji z naravo, prvič
21.00	Živeti zdravo, vodi: Milka Krapez
21.30	24 UR, informativna oddaja
22.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
23.00	Festival Lent 2004
00.00	Preverjeno, POP TV, prvič
01.00	Glasbeni mozaik

Kanal III

06.00	Videostrani
07.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
07.30	Risanke
07.55	TV prodaja
08.25	Risanke
08.50	TV prodaja
09.10	Agencija, 15. del ameriške nanizanke
10.10	TV prodaja
10.25	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
10.55	Videalisti, glasbene lestvice
11.15	Ekzkluzivni magazin, ponovitev
11.45	Automobile
12.00	TV prodaja
12.25	Risanke
13.15	TV prodaja
13.30	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
14.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
14.30	Videalisti, glasbene lestvice
15.30	Fanny in Elvis, angleška komedija, 1999
17.15	TV prodaja
17.30	Sto izlozb, sto strasti, 223. del italijanske telenovele
18.00	Ilirika - turistična TV prodaja
18.30	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
19.00	Videalisti, glasbene lestvice
19.30	Odbojka na mivki Siemens Mobile Masters 2004, reportaža
20.00	Vroci veter, 1. del jugoslovanske serije
21.00	Sijaj
21.30	Reporter X
22.00	Spogledljivka, jugoslovanska komedija, 1961
23.40	Rock Otočec, dokumentarni film
00.30	TV prodaja
01.00	Videostrani

ČETREK,

8.7.2004

Slovenija 1

7.20	TEDENSKI IZBOR
7.20	KULTURA
7.30	ODMEVI
8.00	TELEBAJSKI, OTROŠKA NANIZANKA, 9/45
8.25	PETA HIŠA NA LEVI: GREMO NA MORJE, DRUŽINSKA HUMORISTIČNA NAN., 9/16
8.50	VOLKOVI, ČAROVNICE IN VELIKANI, RISANA NANIZANKA, 21/39
9.00	VRNITEV DOMOV, KRATKI DOKUMENTARNI FILM
9.15	RISANKA
9.25	POD KLOBUKOM
10.00	ZGODBE IZ ŠKOLJKE
10.40	POT V JUTROVO DEŽELO, DOKUMENTARNA ODDAJA
11.25	SVET DIVJIH ZIVALI, ANGLEŠKA POLJUDNOZMANSTVENA SERIJA, 6/10
12.00	MESTO NA ROBU, DOKUMENTARNA ODDAJA
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME
13.15	DVOJE SRC PROTI KRONI, NEMŠKA NADALJEVANKA, 2, ZADNJI DEL, PONOVI TEV
15.00	OBSEDENOST, AMERIŠKA DOKUMENTARNA ODDAJA, PONOVI TEV
15.55	MOSTOVI - HIDAK: POTEPANJA - BARANGOLŠOK (VPS 15.55)
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.50	NA LINIJI, ODDAJA ZA MLADE (VPS 16.50)
17.25	JASNO IN GLASNO: KAKO ADAM VIDI EVO, KONTAKTNA ODDAJA, PON. (VPS 17.25)

18.10	HUMANISTIKA (VPS 18.10)
18.40	RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.35	ŠPORT, VREME, MAGNET
20.00	TEDNIK (VPS 20.00)
21.00	OSMI DAN (VPS 21.00)
21.30	KNJIGA MENE BRIGA - NICCOLO MACHIAVELLI: POLITIKA IN MORALA, PONOVI TEV (VPS 21.30)
22.00	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.50	GLASBENI VEČER
22.50	ORKESTER SLOVENSKE FILHARMONIJE IN ARVID ENEGARD (VPS 22.50)
23.20	TRIO PSALTERIA: S CITRAMI OD RENESANČNE GLASBE DO JAZZA, 3. DEL (VPS 23.20)
23.55	NOČNI IZBOR
23.55	DNEVNIK, ŠPORT
0.45	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 00.50)
1.05	JASNO IN GLASNO: KAKO ADAM VIDI EVO, KONTAKTNA ODDAJA
1.45	HUMANISTIKA
2.15	TEDNIK
3.10	OSMI DAN
3.40	PRIJATELJI, OŠTANIMO PRIJATELJI, ODDAJA
4.25	TV KOPER-CAPODISTRIA
5.25	ORLEK, KONCERT
	INFOKANAL

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
8.35	VIDEOSPOTNICE: STEREO, PONOVI TEV
9.05	EVROPSKI MAGAZIN, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 09.05)
9.35	TEDENSKI IZBOR
9.35	MOSTOVI - HIDAK: MOJ GOST, MOJA GOSTJA ... - VEND...GEM ...
10.05	DICK VAN DYKE, AMERIŠKA NAN., 117/158
10.30	INFOKANAL
11.00	TV PRODAJA
11.30	ZABAVNI INFOKANAL
16.35	TV PRODAJA
17.15	VIDEOSPOTNICE: STEREO, PONOVI TEV
17.45	SKOZI ČAS (VPS 17.45)
18.00	DICK VAN DYKE, AMERIŠKA NANIZANKA, 118/158 (VPS 18.00)
18.30	MALI NAVIHANEC, BRAZILSKI FILM, 2. DEL, PONOVI TEV (VPS 18.30)
20.00	OPERNO POLETJE - G. PUCCINI: LA BOHEME, POSNETEK OPERE S FESTIVALA V BREGENZU (VPS 20.05)
21.45	POSEBEN POGLED: SREČNEŽ, ANGLEŠKI FILM (VPS 21.50)
0.35	VIDEOSPOTNICE: VROČE (VPS 00.40)
1.05	INFOKANAL

Kanal A

9.15	TV prodaja
9.20	Izganjalca vampirjev, 6. sezona, ponovitev zadnjega dela ameriške nanizanke
10.10	Dosjeji X, 9. sezona, ponovitev 15. dela ameriške nanizanke
11.00	Non Stop Music, ponovitev
12.30	TV prodaja
13.00	Odvetnik z ulice, 2. sezona, 1. del am. nan.
13.50	Mladi in nemirni, 3. sezona, 183. del am. nan.
14.40	Vsi moji otroci, 78. del ameriške nadaljevanke
15.30	TV prodaja
16.00	Dosjeji X, 9. sezona, 16. del ameriške nan.
16.55	Ha! Otroci ne lažejo, humoristična oddaja
17.25	Moj srček, 2. sezona, 4. del ameriške humoristične nanizanke
17.55	Da, draga?, 2. sezona, 15. del ameriške humoristične nanizanke
18.25	XXL premiere
18.30	Non Stop Music
20.00	Krimic: Umor po naročilu, ameriški film
21.40	Uganke inspektorja Lynleya, angleška nadaljevanka, 1/3
22.40	Samo bedaki in konji, 4. sezona, 1. del angleške humoristične nanizanke
23.20	Moške zadeve, 1. sezona, 14. del ameriške nanizanke

Pop TV

7.05	Dragonball Z, risana serija
7.30	Beyblade, risana serija
7.55	Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
8.45	Maševanje ljubezni, ponovitev 118. dela španske nadaljevanke

9.40	Klon, ponovitev 62. dela brazilske nadaljevanke
10.30	TV prodaja
11.00	Moja Sofija, ponovitev 57. dela španske nadaljevanke
11.50	Družinske vezi, ponovitev 140. dela brazilske nadaljevanke
12.45	Na kraju zločina, 3. sezona, ponovitev ameriške nanizanke
13.40	TV prodaja
14.10	Ricki Lake, pogovorna oddaja
15.00	Družinske vezi, 141. del brazilske nadaljevanke
15.55	Moja Sofija, 58. del španske nadaljevanke
16.55	Klon, 63. del brazilske nadaljevanke
17.55	24UR - vreme
18.00	Maševanje ljubezni, 119. del španske nad.
19.00	24UR
20.00	Naravnost iz srca, ameriški film
21.35	Na kraju zločina: Miami, 1. sezona, 23. del ameriške nanizanke
22.30	Pravi seks v pravem mestu, 1. del ameriške dokumentarne serije
23.25	XXL premiere
23.30	Seks v mestu, 4. sezona, 10. del ameriške nanizanke
0.10	24UR, ponovitev
1.10	Nočna panorama

TevePika

9.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
9.30	Odbojka na mivki, Maribor - Lent, pon
10.00	Na piki, aktualna pogovorna oddaja, pon
11.00	BODI IDOL 2004, zabavno glasbena oddaja, vodi: Rebeka Dremelj, pon
12.30	Samozdravilna energetska metoda Rudija Klariča, pon
13.00	Z glavo na zabavo, pon
13.15	Knjiga na muhi, oddaja o knjigi
13.30	Preverjeno, POP TV, pon
14.30	Glasbeni mozaik
16.00	A TO JE TO!?, nagradno zbranje - Argeta, pon
16.30	Pod Židano Omarelo, oddaja z narodno zabavnimi ansambli, prvič
18.00	Štiri tačke, oddaja o hišnih ljubljencih, prvič
18.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, živo
19.00	Zrela leta z Melanijo Šter, oddaja za tretje življenjsko obdobje, pon
19.30	Živeti zdravo, vodi: Milka Krapez, pon
20.00	Koncert ansambla Magazin
20.45	Koncert Tereze Kesovije
21.30	24 UR, informativna oddaja
22.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
23.00	Festival Lent 2004
00.00	Ekstra magazin, Kanal A, prvič
01.00	Glasbeni mozaik

Kanal III

06.00	Videostrani
07.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
07.30	Risanke
07.55	TV prodaja
08.25	Risanke
08.50	TV prodaja
09.10	Kako preživeti, 15. del ameriške serije
10.10	TV prodaja
10.25	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
10.55	Star papir za boljše življenje, reportaža
11.25	Videalisti, glasbene lestvice
12.00	TV prodaja
12.25	Risanke
13.15	TV prodaja
13.30	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
14.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
14.30	Videalisti, glasbene lestvice
15.30	Pozabi me, ameriška komedija, 2001
17.15	TV prodaja
17.30	Sto izlozb, sto strasti, 224. del italijanske telenovele
18.00	Ilirika - turistična TV prodaja
18.30	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
19.00	Videalisti, glasbene lestvice
19.30	Popotovanja z Janinom
20.00	Nevidna mama, ameriška komedija, 1995
21.40	Originali, 1. del jugoslovanske serije
22.50	Črna Marija, jugoslovanska urbana drama, 1986
00.20	Automobile
00.35	TV prodaja
01.00	Videostrani

PETEK

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditvev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
11.15	Knjižne minute (presoje)
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcev
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Mali oglasi
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
14.45	Komentar tedna
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditvev
17.00	Ob petih pospravljamo podstrešje
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	2. in 4. Skriti zaklad
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Iz Mohorjeve skrinje
21.15	Ponovitev Komentarja tedna
21.30	Mozaik dneva
22.00	Klasična glasba
	Ponovitve:
23.00	Doživljaja gora in narave
24.00	Srečno na poti
04.40	Radio Vatikan

SOBOTA

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Naravoslovne zanimivosti
08.30	Koledar prireditvev
08.45	Spominjamo se
09.00	Sobotna iskrica
10.30	Poročila, Vaša pesem
11.00	Za življenje, danes in jutri: 1. Besede mičėjo 2. Zakonci 3. Svet oblikuje mlade 4. Betanija
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcev
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Glasbena voščila

15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditvev
16.00	Mali oglasi
17.00	Slovenec Slovenca vabi
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Naš gost
19.30	Poročila
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Radijska molitev
21.00	Škofov govor pred nedeljo
21.15	1. Gospod kliče 2.-4. Vodnik po Sv. pismu 3. Jezus živi
	Ponovitve:
22.00	Za življenje
23.00	Obala neznanega
24.00	Slovenec Slovenca vabi
04.40	Radio Vatikan

NEDELJA

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Škofov govor za nedeljo (ponov.)
07.00	Zvonjenje
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Iz življenja vesoljne Cerkve
08.30	Koledar prireditvev
08.45	Spominjamo se
09.00	Prenos sv. maše
10.00	Oznanila
10.15	Graditelji slovenskega doma
11.00	Poročila, osmrtnice, obvestila
11.15	Kmetijska oddaja
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcev
12.30	Glasbena voščila
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditvev
17.00	Slovenec po svetu in domovini
18.30	Sakralna glasba
19.30	Za otroke
19.45	Škofov govor za nedeljo
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Obala neznanega - izzivi vere
21.30	Radijski roman
	Ponovitve:
22.00	Naš gost
23.00	Iz življenja vesoljne Cerkve
23.30	Sobota ob 21.15
00.30	Graditelji
04.40	Radio Vatikan

PONEDELJEK

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditvev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
11.15	Iz založbe TDO
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcev
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Mali oglasi

13.30	Stare, ma lepe
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditvev
17.00	1. Zdravstvena 2. O solstvu 3. Pravne zagate 4. Za streho nad glavo
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Glasovanje za Vašo pesem
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Prijatelji radia Ognjišče
21.30	Mozaik dneva
22.00	1. Zanimivosti nočnega neba
	Ponovitve:
23.00	Sakralna glasba
24.00	Slovenec po svetu in domovini
04.40	Radio Vatikan

TOREK

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditvev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcev
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Mali oglasi
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditvev
16.00	Glasbena voščila
17.00	Šport na Radiju Ognjišče I.
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Šport na Radiju Ognjišče II.
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	1. Luč v temi, 3. Vstani in hodi 2. 4. in 5. Juretov večer
21.30	Mozaik dneva
22.00	1. in 3. Sončna pesem, 2. 4. in 5. Svetloba in senca
	Ponovitve:
23.00	Ponedeljek ob 17.00
24.00	Prijatelji radia Ognjišče
04.40	Radio Vatikan

SREDA

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)

07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditvev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
10.15	Srečno na poti
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcev
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Zlati zvoki
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditvev
16.00	Mali oglasi
17.00	Pogovor o
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Aktualna tema
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Sveta vera bodi vam luč (radijska kateheza)
21.30	Mozaik dneva
22.00	Glasba z znakom
	Ponovitve:
23.00	Šport na Radiju Ognjišče
04.40	Radio Vatikan

ČETRTEK

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditvev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
09.30	Založba Družina
10.00	Poročila
10.15	Doživljaja gora in narave
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcev
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Mali oglasi
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
14.45	Komentar Družine
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditvev
16.00	Glasbena voščila
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	1.-3. Dijaška oddaja 2.-4. Skavtski potep
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Karavana prijateljstva I.
21.30	Mozaik dneva
22.00	Karavana prijateljstva II.
	Ponovitve:
23.00	Pogovor o
24.00	Sveta vera bodi vam luč
04.40	Radio Vatikan

Esad Babačić

Letošnje evropsko prvenstvo je v znamenju presenečenj, ki se vrstijo drugo za drugim. Potem ko so se v predtekmovanju opekle Italija, Španija in Nemčija, sta se v četrtfinalu poslovili še Anglija in Francija. Teorija o izpraznjenosti in utrujenosti največjih zvezdnikov svetovnega nogometa očitno drži.

Kako brez Angležev

Verjetno ni naključje, da so odpovedala prav največja imena na čelu z Zidanom in Beckhamom. Slednji je celo obtožil Real, da ga ni dovolj dobro pripravil. Kar težko verjamemo, da kraljevski klub ni dovolj skrbel za fizično vzdržljivost svojih velikánov. Pa vendarle je tudi to mogoče, še posebej če vemo, kakšen nogomet se igra v Španiji in kje je bil na koncu Real. Seveda bi se dalo razpravljati tudi o razvajanosti velikega Davida, ki se je zadnje čase bolj kot z nogometom ukvarjal s svojim zunanjim videzom. Svoje je dodala tudi žena Viktorija, ki mu očitno ni odpustila divjih avantur z različnimi ženskami. Navsezadnje pa je še najbolj kriv selektor Eriksson, ki je svojemu kapetanu verjel tudi po zastreljani enajstmetrovki proti Franciji. Sicer pa so bili selektorji tisti, ki so najbolj pogosto nagnili tehtnico na stran svojega moštva. Vzemimo Felipeja Scolarija, ki je zamenjal največja zvezdnika svojega moštva, ker nista izpolnila njegovih zamisli. Najprej je letel Rui Costa, ki se je vrnil prav proti Angliji, na isti tekmi pa se je usedel tudi nedotakljivi Figo, ki je na Portugalskem pravo božanstvo. Big Phil je imel jajca in kapetana zamenjal z veliko mlajšim igralcem, ta pa je nato dosegel zadetek za izenačenje in preobrat. Pri nekaterih se pač ve, kdo je šef na klopi. Precej manj jaje je imel denimo Francoz Santini, ki je na koncu obžaloval, ker

je bil preveč dober. Kaj takšnega se ne more zgoditi velikemu Ottu Rehhaglu, ki je iz lenih Grkov naredil pridne Nemce in postal strah in trepet favoritov. Kljub temu sem prepričan, da so Čehi premočni za odlično organiziranega Nemca. Najbolj so me prepričali prav proti Dancem, ko niso brezglavo napadali, ampak so igro celo prepustili nevarnim Skandinavcem. Kaj takšnega si lahko privoščijo samo moštvo, ki ima vse pod nadzorom. In res se je v drugem polčasu zgodilo tisto, kar smo vsi pričakovali. Posamezne kvalitete, združene v kolektivnega duha, so odločile v prid najboljšemu moštvu tega prvenstva. Takšno superiornost je

mogoče, da se bo nekdo, ki ni spadal med popolne favorite, preprosto sprehodil do naslova. Za zdaj že kaže tako, čeprav bodo svoje dodali tudi domačini. Če pa še oni izpadejo, potem res ne vem, ali bom sploh še gledal, čeprav mi je vseč, da so se Nizozemci končno otresli prekletstva penalov in prišli skoraj do konca. Toda njihovi navijači niso niti približno podobni angleškim, ki so sami držali prvenstvo pokonci. Zato bi bil boljši finale med gostitelji in Čehi. Evropsko prvenstvo je več kot tekmovalje in brez pravega ozračja ni več smotra. Navsezadnje štejejo v dresu z državnim grbom neke druge vrednote, ki niso povezane samo

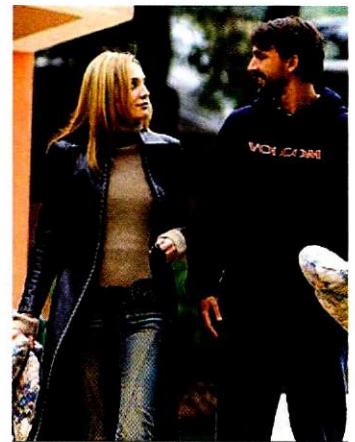
Sicer pa se je moja bojazen, da brez velikih ni pravega prvenstva, uresničila. Izpad Anglije je prinesel popolno zatišje na stadionih in zunaj njih. Kot da je bila tekma med Angleži in Portugalci zadnja na tem Euru.

na svetovnih prvenstvih demonstrirala le še Brazilija. Sicer pa se je moja bojazen, da brez velikih ni pravega prvenstva, uresničila. Izpad Anglije je prinesel popolno zatišje na stadionih in zunaj njih. Kot da je bila tekma med Angleži in Portugalci zadnja na tem Euru. Tisto, kar smo videli na srečanju med Švedsko in Nizozemsko, je bil čisti antiklimaks, nič kaj bolje pa nista igrali niti Danska in Češka. Kot da bi se v igralce zavlekla neka melanholija, ki ji noče biti konca. Čehi so zmagali s takšno lahkoto, da me je kar zmrazilo. Saj ni

z denarjem in s slavo. Igrati za reprezentanco je strast, tako kot je strast navijati za svojo državo. Zato je tu tudi več drame kot v klubskem tekmovalju. Čustva so tista, ki ločijo reprezentančni nogomet od klubskega. Morda se s tem ne bodo strinjali ognjeviti klubski navijači, ki pa so v tej zgodbi vendarle v manjšini. Evropsko prvenstvo pač mobilizira tudi tiste, ki niso tako vneti navijači domačih klubov. Res morda na škodo kritične mase, toda danes se tako ali tako že vsak spozna na najpomembnejšo postransko stvar na svetu.

Dalmatinec je navduševal tudi s svojimi močnimi servisi.

Edini, ki je bil v teh dneh vsaj za nekaj trenutkov močnejši od nogometa, je bil Goran Ivanišević. ki se je minuli teden poslovil od aktivnega igranja tenisa. Natančneje: v petek, 25. junija, ob 17. uri in 18 minut, ko je izgubil proti Hewittu. Avstralec je bil bolj kot zmage vesel dejstva, da ga je lahko pospremil v pokoj.

Poleg tenisa so bili njegova največja strast hitri avtomobili in lepa dekleta.

ni teniskih igralcev. Goran je imel to, kar so imeli pred njim le redki: Connors, Nastase, McEnroe ... Kasneje jih bilo bolj malo. Dolgčas. Največji je bil Sampras. Po rezultatih in dolgočasnosti. Zmage brez čustvenega naboja, stroj, ki melje. Goran je bil odprt in ranjen. Največkrat v Wimbledonu, ki ga je posebej oboževal.

“Zec” se je skrnil

Velika čast za slehernega mladega igralca. Kako dober scenarist je bil Goran, pove tudi dejstvo, da mu je uspelo priti do tretjega kroga, v katerem je bil spet na osrednjem igrišču. Če bi izgubil dan prej, bi bilo slovo premalo slovesno. Tako pa so bile fanfare tam v pravem trenutku.

Izvirnost in humor

Verjetno ni teniskega navdu-

šenca, ki se ne bi strinjal z ugotovitvijo, da je tenis izgubil najzanimivejšo osebnost. Poslovil se je tako, kot si je vedno želel, v nogometnem dresu, na osrednjem igrišču edinstvenega Wimbledonu. Gorana smo imeli radi, pa ne samo zato, ker je bil nekaj časa naš. Ne. Tudi ko je vse skupaj razpadlo in je ljubezen zamenjalo sovraštvo, je ostal naša lastnina. Ker nam

je bil bolj podoben kot hladni Skandinavci, preračunljivi Nemci, dolgočasni Angleži, oddaljeni Američani in Avstralci, ker je kazal čustva in imel smisel za humor. Saj ne da bi ga imeli tudi sami. Toda njegovega smo razumeli ali se vsaj delali, da ga razumemo. Z njim smo bili privilegirani, saj smo imeli vstop v ekskluzivo, izvirnost, ki je manjka veči-

Tako kot je Wimbledon oboževal njega. Edini, ki so ga leta 2000 povabili na parado šampionov, čeprav do takrat še ni osvojil turnirja. Zato pa je bil že trikrat v finalu in prav tolikokrat izgubil.

Tragični junak

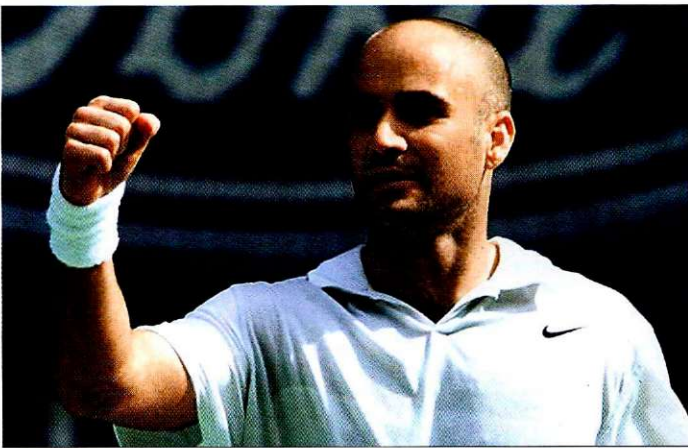
Najbolj boleče je bilo leta 1992, ko je na poti do finala razbil Samprasa, da bi na koncu še enkrat pre-

Slovo najbolj karizmatičnega teniskega igralca nove dobe.

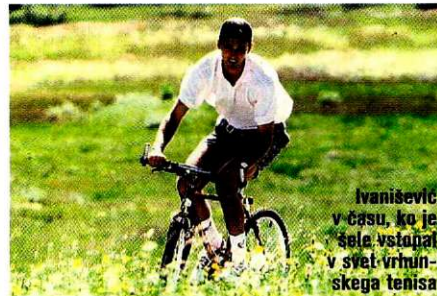
Ivaniševića si bomo zapomnili po preklinjanju in metanju loparjev, kadar mu ni šlo.

Če bi mu leta 1992, ko je imel samo 20 let, v finalu Wimbledona uspelo premagati Agassija, zagotovo ne bi bil eden najbolj tragičnih junakov belega športa.

magal samega sebe. Tako kot je samo on znal. Agassi je bil na tleh, toda Goran se je očitno ustrašil trenutka. Bilo mu je 20 let, in če bi takrat osvojil naslov, zagotovo ne bi bil eden najbolj tragičnih junakov belega športa. Tako pa se je vse skupaj sprevrglo v dramo, ki je trajala vse do leta 2001, ko se je kot povabljeni prebil v finale in tam premagal žilavega Avstralca Patricka Rafterja. Verjetno ena največjih športnih bitk v zgodovini športa. Marsikdo v Sloveniji je takrat spus-

til solzo za Gorana, ki si je to najbolj zaslužil. Verjetno ne bo več igralca, za katerega bi bili celo nasprotnikovi navijači. Angleži deni-

mo, ki niso zadovoljni s svojim herojem Henmanom. Preveč miren in angleški. Morda tega niti ne bi opazili, če ne bi vedeli za Gorana, ki si je tudi v Wimbledonu upal stvari, ki si jih ni privoščil nihče drug. Razbijanje loparjev, preklinjanje in nenehno govorjenje s samim seboj, da o slačenju do pasu niti ne govorimo. Vse to ga je delalo še večjega, kot je v resnici bil. Tudi

tu smo bili v prednosti, saj smo lahko razumeli, kaj je govoril, v nasprotju z drugimi, ki so lahko samo ugibali, kaj si momlja neukrotljivi Dalmatincec. Poleg gledalcev po svetu ga bodo še najbolj pogrešali njegovi teniški sotrpini, ki se bojujejo s kilometri in dolgočasjem. Goran je bil najboljšo zdravilo proti dolgočasju in s tem so se strinjali vsi. Tudi tisti, ki ga sprva niso marali, so na koncu priznali, da ga preprosto moraš imeti rad. Takšen je bil "naš" Goran. Esad Babačić

50 let
Štajerski val
1971 - 2021

RADIO ŠTAJERSKI VAL, D.O.O., ŠMARJE PRI JELŠAH
ASKERČEV TRG 21, 3240 ŠMARJE PRI JELŠAH
UPRAVA: (03) 817 12 10, STUDIO: (03) 81 71 230
WWW.RADIO-SHAJERSKI-VAL.SI

na kratko

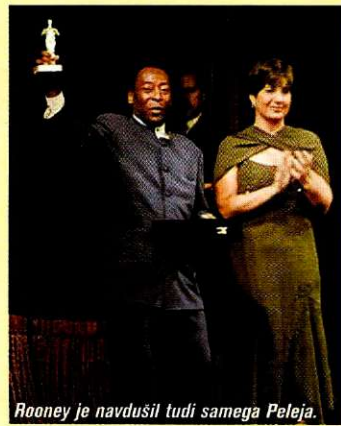
GRŠKA VLADA BOGATO NAGRADILA REPREZENTANTE

Grška vlada se je odločila, da bo domače nogometaše za uvrstitev v četrtfinale letošnjega evropskega prvenstva v nogometu, s katero so Grki prijetno presenetili, nagradila z milijonom evrov. Namestnik grškega športnega ministra Giorgos Orfanos je velikodušno denarno nagrado utemeljil s tem, da so varovanci selektorja Otta Rehagla z dobrimi igrami na Portugalskem v ponos vsem Grkom. Triindvajset grških igralcev na EP se bo tako v domovino vrnilo bogatejših za tri milijone evrov, saj bodo poleg vladne nagrade dobili še dva milijona premij krovne grške nogometne organizacije.

ROONEY: NASLEDNIK PELEJA?

Prvo ime letošnjega evropskega prvenstva v nogometu je zagotovo mladi angleški reprezentant Wayne Rooney, ki s svojo igro, predvsem pa številnimi zadetki navdušuje svetovno nogometno javnost. Nad osemnajstletnim igralcem se

očitno navdušuje tudi legendarni brazilski nogometni zvezdnik Pele. Slednji je na večeru, ki ga je pretekli teden na Portugalskem pripravila Mednarodna nogometna zveza, dejal: "Wayne je že zdaj eden najboljših nogometašev na evropskem prvenstvu. Je izreden talent in prvi kandidat za seznam najboljših nogometašev na svetu." Nad Rooneyjem je razumljivo navdušen tudi angleški selektor Sven Goran Eriksson: "Ne morem se spomniti, da bi še kateri nogometaš doslej na velikem

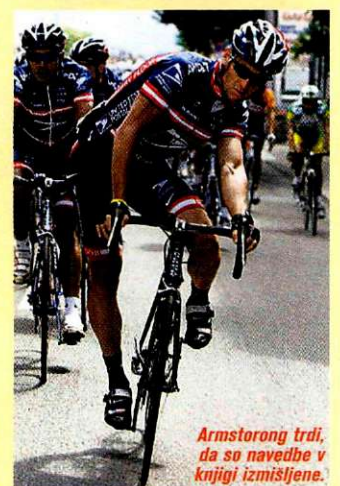

turnirju igral tako pomembno vlogo, kot jo je Pele na svetovnem prvenstvu leta 1958 na Švedskem."

Sicer pa je osemnajstletni zvezdnik v Veliki Britaniji v zadnjih dneh iz časopisnih stolpcev popolnoma izrinil superzvezdnika Davida Beckhama, ki se v zadnjem času, če sklepamo po britanskem rumenem tisku, bolj kot nogometu posveča svojim ljubicam.

SODNIK ZAVRNIL ARMSTRONGOVO PROŠNJO

Sodišče v Parizu je pretekli teden zavrglo prošnjo večkratnega zmagovalca kolesarske Dirke po Franciji Lancea Armstronga, naj založnik knjige L. A. zaupno, Skrivnosti Lancea Armstronga, ki je menda polna navedb o Armstrongovih domnevnih dopiinskih aferah, prekliče vse obtožbe. Thibault de Montbrial, odvetnik založnika in piscev knjige, je odločitev komentiral: "Sodnik je ravnal pravilno. Armstrong bi lahko ovrgel vse navedbe že v času pisanja knjige, saj sta ga pisca večkrat prosila za intervju, pa jih je vsako-

krat zavrnil." Armstrongov odvetnik Christian Charriere-Bournazel pa je obtožil avtorja, da načrtno diskreditira športnika, in to le nekaj tednov pred začetkom Dirke po Franciji. Obtožbe v knjigi se večinoma nanašajo na obtožbe Armstrongove nekdanje asistentke Emme O'Reilly, ki naj bi jo bil nekoč Armstrong prosil, naj odstrani uporabljene injekcije in naj mu prekrije sledi pikov na rokah.

Bono kaznovan v lastnem hotelu

Bono je dobil kazen zaradi kajenja v svojem lastnem hotelu. Pevec zasedbe U2 je, menda precej okajen, zabaval svoje prijatelje iz skupine Red

Hot Chili Peppers v hotelu Clarence v Dublinu. Osebe in prijatelji so ga prosili, da cigareto ugasne – čeprav so pevec in drugi člani zasedbe U2 lastniki hotela. Bono: "Bil sem v družbi ljudi, ki niso od tod in niso poznali prepovedi o kajenju. In za trenutek sem na to prepoved tudi sam pozabil. Osebe in nekaj prijateljev me je na to prijazno opomnilo. Opravičil sem se in se opraviču-

jem še enkrat." Irska je v začetku tega leta prepovedala kajenje na katerem koli javnem kraju.

Najpomembnejša oseba v roku

Sharon Osbourne, žena in menedžerka Ozzyja Osbourn, je dobila naziv najpomembnejše osebe v roku. Lestvico je izdala revija Kerrang!. Zapisali so: "Sharon je prava sila za človekom, ki se ponaša kot 'Prince of Darkness'. Celó rak ve, da je Sharon bolje pustiti pri miru." In če smo že pri zdravju: Sharon se je, potem ko je premagala raka, spopadla z nesrečo, ki jo je z motorjem imel njen mož, poleg tega pa je svojima otrokoma

pomagala prebroditi težave z mami. Premagala je Satana, ki je pristal na 2. mestu, na 3. pa je pristal Brian Becker iz CEO of Clear Channel Entertainment, podjetje, ki ima v lasti večino ameriških rokovskih postaj. Sicer je na lestvico vstopil tudi Justin Hawkins ("človek, ki je v rokenrol vnesel zabavo") in prav tako Michael Moore in Avril Lavigne ("ker sta novo generacijo fanov popa spreobrnila v oboževalce vsega glasnega in spornega").

Beyoncein parfum

Beyonce Knowles je nova ikona parfuma znake Tommy Hilfiger. Imenuje se True Star. Opisan je kot obvladujoč kontrast med cveticami in žitom. Slednje doda mehko in toplino. Sicer še vedno ni v prodaji (v trgovinah ga pričakujemo oktobra). V predstavitveni kampanji ga bo tako predstavljala lepa Beyonce s petjem a cappella *Wishing on a Star*. Zvezdnica pravi, da bo to doslej njen najelitnejši projekt: "Počutim se čudovito! Zelo se veselim tega projekta. Zame so reklame ena od najboljših stvari, pri katerih sem sodelovala. Zato sem zelo ponosna in komaj že čakam, da bodo vsi lahko to videli." Cela kampanja temelji na klasičnem, brezčasnem, lepoti. V tem času je veliko temnopoltih žensk, ki imajo svoje parfume.

Roža sredi Sahare

Jan Plestenjak se tokrat vrača na glasbeno sceno z novim singlom *Roža sredi Sahare*. V izvirni različici lahko skladbo najdete na njegovem zadnjem albumu *Solo*, za katerega je pred kratkim prejel zlato ploščo. Vendar pa ob omenjeni skladbi Jan na

slovenske radijske postaje pošilja tudi remiks. Zanj je odgovoren Darko Juranovič alias D'Knock, ki je v preteklosti poskrbel že za remikse skladb Ivane Banfič, skupine Divas in mnogih drugih.

Rock Otočec letos okrnjen

Največji festival rokove glasbe v Sloveniji Rock Otočec bo svoje poslanstvo v svoji osmi izdaji nadaljeval v idiličnem okolju za gradom Oto-

MALARIJO

V Afriki malarija vsakih 30 sekund vzame enega otroka. Pri takem tempu bi vse naše mulčke pobrala v pičlih šestnajstih dneh. Si predstavljate?

Poslajte SMS
UNICEF na 1919
in podarite 230 SIT za nakup zaščitnih mrež!

V humanitarne akcije lahko sodelujejo vsi naročniki GSM in Mobil uporabniki.

Več informacij lahko dobite na telefonski številki 01 563 8080 ali spletni strani www.unicef.si Vaša vprašanja lahko posredujete preko elektronske pošte na naslov info@unicef.si

Za vsakega otroka Zdravje, Izobrazba, Enakost. Zaščita NAPREDUJIMO V ČLOVEČNOSTI

Brezplačno objavo so omogočili: **DEMOKRACIJA**

PUBLICIS · STUDIO PET

idejo oška ordinacija dušana grobovska

čec ob reki Krki, kjer bo v organizaciji festivala Novo mesto potekal od 9. do 11. julija. Kljub tradiciji bo letošnja izvedba korak nazaj, kar se tiče izvajalcev, saj med nastopajočimi ne bo zvenecih imen iz tujine, s katerimi se je festival lahko pohvalil v minulih letih. Rock Otočec, na katerem je doslej nastopilo kar nekaj svetovno znanih skupin, med drugim Fun Lovin' Criminals, Living Colour, Asian Dub Foundation, Dog Eat Dog,

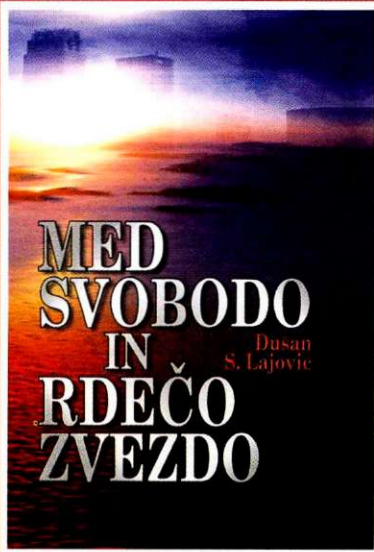
Apocalyptica in Primal Fear, se bo tako vrnil na slovensko raven, skromno bo pogostil tudi nekdanjo Jugoslavijo. Velika večina nastopajočih bo domačih izvajalcev, med njimi Miss.Bee, D-Fact, Zaklonski prepeva, Zablujena generacija, Moveknowledge, Zoran Predin, Big foot mama, Šank rock, Res Nullius, Katalena, Zmelkoov in Elvis Jackson. Nastopila bodo tudi nekatere skupine z območja nekdanje Jugoslavije.

EVJ
ELEKTROPROM d.o.o.
Loke 22
1412 KISOVEC
tel.: 03 56 57 150
fax: 03 56 71 488
www.elektroprom.si

- ♦ projektiranje strojnih in elektro instalacij in geodetske storitve
- ♦ bar sedmica
- ♦ lokalna televizija ETV
- ♦ trgovina EVJ Center
- ♦ elektroinstalacije
- ♦ centralne kurjave, vodovod, plinske instalacije
- ♦ kabelsko komunikacijski sistemi
- ♦ grafitne ščetke
- ♦ tiskana vezja
- ♦ delovni stroji in nizke gradnje

Napeta avtobiografska pripoved Dušana Lajovca, v kateri je slednji doživel na stotine nevarnih in zanimivih dogodkov. V knjigi je zajet čas med obema svetovnima vojnama, druga svetovna vojna in nastop komunističnega režima. Čas, ko je bil avtor illegalec Kraljeve vojske v domovini, obveščevalec za potrebe zaveznikov in še marsikaj. Knjigi je dodan seznam sodelavcev Udbe.

**MED SVOBODO
IN RDEČO ZVEZDO**

**KNJIGA, KI OBSEGA 347 STRANI, STANE 6.200 TOLARJEV
(V CENO NI VKLJUČENA POŠTINA).**

Naročite jo na številki 01/434 54 63
ali prek elektronske pošte: obzorja.narocnine@siol.net.

horoskop

Rak (22. - junij - 21. julij)

Zdelo se vam bo, da je prav posojilo najboljša in edina mogoča rešitev vašega problema. Vendar raje pomislite na vse, kar se vam utegne zgoditi, če ga ne boste mogli odplačati. Sonce bo zagotovo spet posijalo tudi brez njega.

Lev (22. julij - 21. avgust)

Po mesecih, ko niste naredili nobenega mogočega napredka, se vam je zdaj končno znova odprlo. Vse, kar potrebujete, je nekaj več poguma kot običajno in veliko odločnosti, da boste zares izvedli svoj načrt.

Devica (22. avgust - 21. september)

Vso pravico imate do svojega mnenja, lahko bi se reklo, da tudi dolžnost, ki jo morate izpolniti, če se spoštujete. Zaradi tega bodo seveda nastopile nekatere težave, vendar veliko manjše, kot če se ne bi uprli. Verjemite, da bo tako zares bolje za vas.

Tehtnica (22. september - 22. oktober)

Skupina vaših kolegov bo skušala nekatere stvari urediti tudi brez vas, vendar se ne bo najbolje končalo. Malce razočarani boste. Neopravičeno vam bodo očitali tečnobo, zato se nikar ne dajte zmotiti v svojem prepričanju.

Škorpjon (23. oktober - 21. november)

Vedno ste se na vso moč trudili, da bi si ohranili ugled kot pošten človek, vendar se vam zdi, da zadnje čase na vaša ušesa prihajajo čudne govornice, češ da ste nekaj poneverili. Stvar se bo polegla, vendar vam bo precej hudo.

Strelec (22. november - 20. december)

Zalotili se boste, da ste močno radovedni. Kar ne boste se mogli zadrževati in vam ne bo nič preteško vprašati. Pri tem ne pozabite na obzirnost, da ne boste koga po nepotrebnem prizadeli. Izognili se boste neprijetnemu pripetljaju.

Kozorog (21. december - 19. januar)

Pazite se skrivnega rivalstva na delovnem mestu, doma pa se boste jezili zaradi najbližjih. Imeli boste močan občutek, da vas ovirajo in motijo. Konec tedna se bo stanje izboljšalo in uspelo vam bo narediti malo več, kot ste načrtovali.

Vodnar (20. januar - 18. februar)

Prepričanje, da ste opravili s težavami, bo izpuhtelo, ker se ne boste znali zadržati in narediti tistega, kar morate. Namesto tega boste nekemu rekli nekaj, česar ne bi smeli. Možnosti za uspeh so premajhne, da bi se trudili.

Ribi (19. februar - 20. marec)

Potrudite se in naredite kaj tudi zase, ni nobene potrebe, da bi vsem vse ustregli. Tisti, ki ste v partnerskem odnosu, si vzemite nekaj časa zase. Če ne gre drugače, si ta čas izsilite, sicer vas bo stalo preveč živcev.

Oven (21. marec - 20. april)

Ta teden bo vaša energija podobna počasnemu ognju, nikoli ne bo ugasnila pa tudi premočna ne bo. Skušnjave vas bodo ves čas morale, še najbolj pa v ponedeljek. Zelo boste veseli, če se boste lahko odpočili.

Bik (21. april - 21. maj)

Boj z vašo voljo se lahko sprevrže v strašen boj proti skušnjavam lenobe. Poskusite zadevo vendarle izpeljati, sicer se ne boste mogli več prilagoditi vsem zahtevam delodajalca. Bilo bi najbolje, da bi preživeli miren konec tedna nekje zunaj mestnega hrupa.

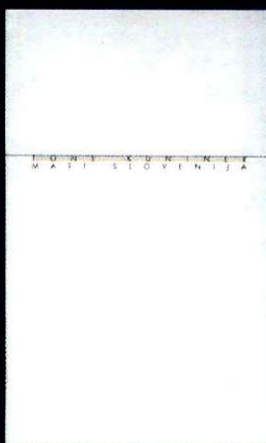
Dvojčka (22. maj - 21. junij)

Pogovor o političnih in gospodarskih zadevah, ki ga boste imeli sredi tedna, se bo obrnil v vašo korist, če ne boste pustili, da bi vam nekatera mnenja prišla kaj živlega. Resno pa se lahko zamislite nad svojim odnosom do domačih.

IZ ARHIVOV SLOVENSKE POLITIČNE POLICIJE

Komunistične tajne službe od njihovega nastanka do leta 1950, vključno z imeni njihovih vodilnih članov. 519 strani, 5.000 SIT

TONE KUNTNER MATI SLOVENIJA

Pesmi pesnika slovenske pomladi, tradicije, vrednot. 72 strani, 2.200 SIT

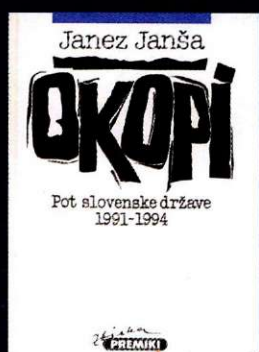
MILAN ZVER DEMOKRACIJA

Avtor je razčlenil koncepte demokracije v politični misli na Slovenskem v prvi polovici 20. stoletja. 254 strani, 4.400 SIT

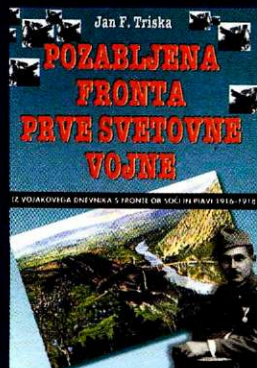
JANEZ JANŠA PREMIKI

Knjiga, ki je bila prodana že v več kot 61.000 izvodih. Nastajanje in obramba slovenske države 1988–1992. 363 strani, cena 2.200 SIT

JANEZ JANŠA OKOPI

Politični razvoj slovenske države do leta 1994. Prodana je bila že v več kot 17.000 izvodih. 309 strani, 2.200 SIT

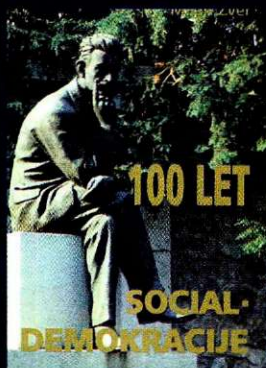
JAN F. TRISKA POZABLJENA FRONTA I. SVETOVNE VOJNE

Iz dnevnika češkega vojaka, ki se je udeležil bojev ob Soči in Piavi. 240 strani, 5.500 SIT

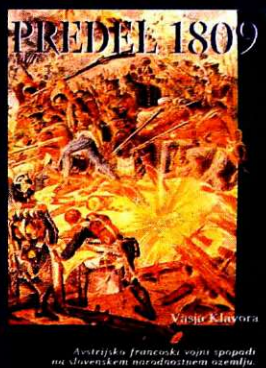
MILAN ZAJC, FRANCE KOZINA, FRANCE DEJAK UŠLI SO SMRTI

Poročila treh rešencev iz množičnega grobišča v Kočevskem rogu leta 1945. 244 strani, 3.906 SIT

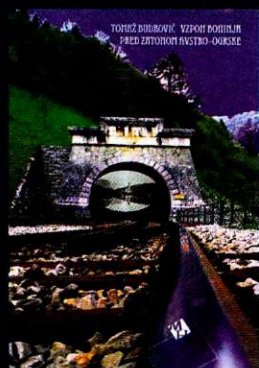
MILAN ZVER STO LET SOCIALDEMOKRACIJE

Prikaz klasičnega obdobja slovenske socialdemokracije in njene vnovične oživitve konec prejšnjega stoletja. 125 strani, 2.200 SIT

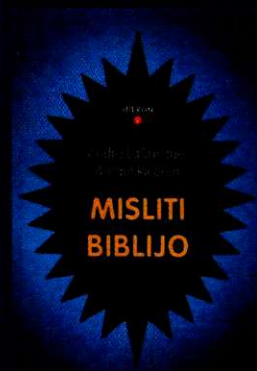
VASJA KLAVORA PREDEL 1809

Avtor je šel po sledovih vojaških spopadov Napoleona in Francozov z Avstrijci na Slovenskem leta 1809. 330 strani, 6.727 SIT

TOMAŽ BUDKOVIČ VZPON BOHINJA PRED ZATONOM AVSTRO-OGRSKE

Bohinj od marčne revolucije naprej, v času graditve proge in od odprtja proge naprej. 231 strani, 5.500 SIT

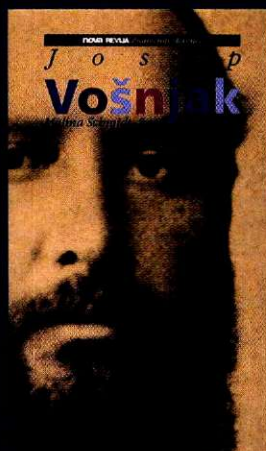
ANDRÉ LACOCQUE IN PAUL RICOEUR MISLITI BIBLIJO

Dialoska zbirka razlagalnih razprav o izbranih besedilih hebrejske Biblije uveljavljenega strokovnjaka za hebrejsko Biblijo. 516 strani, 10.500 SIT

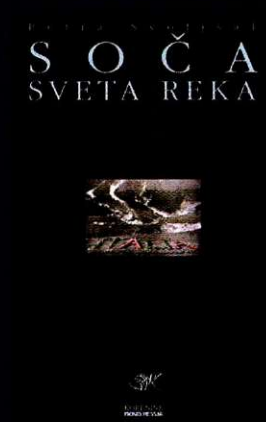
GERSHOM SCHOLEM POGLAIVITNI TOKOVI V JUDOVSKI MISTIKI

Predmet Scholemovega zgodovinopisja, s katerim je revidiral razumevanje judovske zgodovine, je judovska mistika. 670 strani, 12.260 SIT

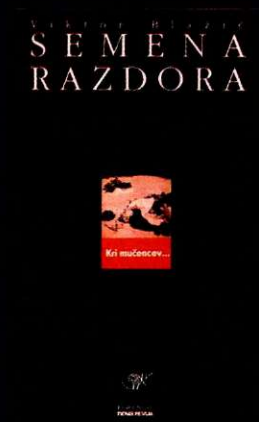
MALINA SCHMIDT-SNOJ JOSIP VOŠNJAK

Zdravnik, politik in književnik, predvsem pa rodoljub, ki je bil za svoj narod po potrebi tudi ognjevit taborski govornik. 292 strani, 11.400 SIT

PETRA SVOLJŠAK SOČA, SVETA REKA

Monografija slovenskega Posočja, ki na podlagi obsežnega arhivskega gradiva raziskuje razmere med italijansko okupacijo. 428 strani, 10.980 SIT

VIKTOR BLAŽIČ SEMENA RAZDORA

Komunistična partija je nevihtno vojno ozračje izkoristila za obračun z drugače mislečimi in v ta okvir sodijo tudi politični umori. 196 strani, 6.770 SIT

KNJIŽNI KLUB SAMOROG

Dalmatinova 1, 1000 Ljubljana

**ČLANSTVO V KLUBU SAMOROG
VAS NE OBVEZUJE K NAKUPU**

**CENEJŠE VSTOPNICE V GLEDALIŠČIH
IN DRUGIH KULTURNIH USTANOVAH**

**POPUSTI PRI NAKUPU KNJIG
IN CD PLOŠČ OD 10 - 50%**

telefon: 01 433 40 74, e-mail: info@samorog.com, www: samorog.com

SESTAVIL: MIRAN ERCEG	GESLO	STARO- GRŠKI SLIKAR	NATEGNTEV, NATEGO- VANJE	IZPIRALNIK ZA RANE	OKNU PODOBNA MANJŠA ODPRTINA	OSEBA IZ BIBLIJE (IZ ČRK NONA)
SLOVENSKI IGRALEC BENEDIČIČ						
RUSKI BIOKEMIK (ALEK- SANDER)						
KAR SE PRIDELA V ENEM LETU						
ZALO OBLEČEN MOŠKI						
OSKRBA					TROPSKA PAPIGA	TERMIN
JANEZ STRAJNAR SL. NOGO- METAŠ (RUDI)			KRAJ PRI POREČU			
ŽENSKA KI PASE, ČUVA ŽIVINO			DESNI PRITOK REKE PAD	MAKE- DONSKO KOLO		
ZNAČILNO STRASTNEGA				VODNA ŽIVAL S KLEŠČAMI		
OBLIKA MOSKEGA IMENA ILIJA			VINORODNA RASTLINA VLADARJEVO BIVALIŠČE	KRAJŠE POTOVANJE	POLIESTRNO VLAKNO	REPUBLIKA NA INDIJSKI PODCELINI DEL CERKVE ZA ORGLE IN PEVCE
BREZNOG PLAZILEC			RASNA SKUPINA			
DALMA- TINSKO ŽENSKO IME			REKA V MONGOLIJI VERA MENCIK	SL. IGRALKA (ŠPELA) AFR. ANTIČ- NO MESTO		RUSKA IGRALKA SAVINA
TLA ZNOJ			ZELENICA V PUŠČAVI UMETNI JEZIK		MESTO V S. ITALIJI RAJKO LOTRIČ	
ČLAN PIONIERSKE ORGANI- ZACIJE				RIMSKI CESAR ANTON ČEHOV		
FUNKCIJA, DOBLJENA Z ODVA- JANJEM				ZEVSOVA REDNICA V GR. MITOLOGIJI		
KEMIJSKI ZNAK ZA TANTAL		KEMIJSKI ZNAK ZA NOBELIJ		NEOMEJENO TRAJANJE	LOJZE ROZMAN KEMIJSKI ZNAK ZA NATRIJ	ALFI NIPIC

rešitev prejšnje križanke

IDILIK, ROMERO, ALEKAN,
NE, ČJ, KNUTA, TAJVAN,
OM, MANAS, AO, KO,
BALINAR, ERDMAN,
STAROSELJANI, ER, KUT,
ZAVIHEK, VISOKO,
KAKADU, AKA, PARUN, IM,
NUMAN, GOL, SANI, ELITIS,
SARACEN, CARINA, STOPICA

nagrajenci 25. številke

- 1. nagrada: DRAGA JERIČ,**
Trubarjeva 14, 1290
Grosuplje
- 2. nagrada: BREDA PERKO,**
Pod vrbami 55, 1000 Lj.
- 3. nagrada: MARIJA VELIKONJA,**
Kajuhova 13, 4260 Bled

Dobitnikom čestitamo in jih hkrati prosimo,
da nam pošljejo svojo davčno številko.

nagrade

- 1. nagrada:** bon v vrednosti 7.000,00 tolarjev za nakup knjige iz knjižnega kluba Samorog
- 2. nagrada:** bon v vrednosti 5.000,00 tolarjev za nakup knjige iz knjižnega kluba Samorog
- 3. nagrada:** bon v vrednosti 3.000,00 tolarjev za nakup knjige iz knjižnega kluba Samorog

Nagradno križanko izrežite in najpozneje do
8. 7. 2004 pošljite na naš naslov:
Demokracija, p.p. 4315, 1001 Ljubljana,
s pripisom "Nagradna križanka".

- **28. 6. 1867** se je rodil italijanski dramatik Luigi Pirandello. Rekel je: "Če priznamo, da se je motiti človeško, je pravica nadčloveška okrutnost."
- **28. 6. 1914** je Gavrilo Princip izvršil atentat na avstro-ogrškega prestolonaslednika. To je bil povod za 1. svetovno vojno.
- **28. 6. 1921** je bila sprejeta prva ustava Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev. V njej je bilo zapisano, da je uradni jezik srbsko-hrvaško-slovenski.
- **29. 6. 1886** se je rodil francoski politik in pravnik Robert Schuman. Leta 1950 je predlagal načrt za Evropsko skupnost za premog in jeklo. Štejejo ga za začetnika Evropske unije.
- **30. 6. 1749** se je rodil slovenski slikar Lovro Janša, eden od članov slovite slikarske družine z Breznice blizu Radovljice. Njegov najstarejši brat Anton je ob slikarstvu postal svetovno znan čebelar. Njegov brat Valentin je končal dunajsko akademijo in živel od slikarstva na Dunaju, Valentinov sin Franc pa se je že rodil na Dunaju in tudi postal priznan slikar.
- **30. 6. 1934** so v "noči dolgih nožev" v Münchnu elitni nacistični Hitlerjevi oddelki SS pobili Ernsta Röhma in vse vodstvo SA. Hitler je tako dobil trdno oblast v nacistični stranki.
- **1. 7. 776** p. Kr. so se v stari Grčiji začele prve olimpijske igre.
- **1. 7. 1924** so v ZDA sprejeli priseljenjski zakon, s katerim so dokončno omejili priseljevanje.
- **2. 7. 1703** so uršulinke v Ljubljani ustanovile prvo deklško javno šolo, ki je ostala 170 let edina javna šola za dekleta. Zanimivo je, da je bil učni jezik slovenščina.
- **2. 7. 1961** je svet presenetila novica, da je naredil samomor pisatelj Ernest Hemingway. Rekel je: "Mladost imamo, da delamo neumnosti, starost pa, da jih obžalujemo."
- **2. 7. 1990** so na skupni seji vseh treh zborov skupščine Slovenije sprejeli Deklaracijo o suverenosti Republike Slovenije. Med drugim so zapisali, da delegati Slovenije v zveznem zboru skupščine SFRJ na sejah tega zveznega telesa ne bodo več sodelovali.
- **3. 7. 1883** se je v Pragi rodil avstrijski pisatelj judovskega rodu Franz Kafka.
- **3. 7. 1919** je nemška skupščina izbrala za državno zastavo črno, rdečo in zlato barvo.
- **4. 7. 1776** so sprejeli deklaracijo o neodvisnosti severnoameriških britanskih kolonij. V njej so se Američani uradno odrekli matični državi Veliki Britaniji.
- **4. 7. 1807** se je rodil italijanski revolucionar Giuseppe Garibaldi, borec za osvoboditev in združitve Italije. Ko je bil star že več kot 70 let, je na slavnostnem sprejemu neka grofica izrekla več poklonov na račun njegove večne mladosti. Garibaldi ji je odgovoril: "Gospa grofica, dovolj sem mlad, da ugotovim, da ste mikavni, toda prester, da bi vam to tudi dokazal."

Kosovska bitka

Na Vidov dan (po julijanskem koledarju 15. junija) je **28. junija 1389** turška armada v bitki na Kosovem polju premagala srbsko fevdalno vojsko. Po bitki so Kosovo postopoma zavzeli Turki in ga priključili turskemu cesarstvu, kjer je bilo do leta 1913. Po tem je bilo priključeno Srbiji in s tem pozneje tudi Jugoslaviji.

Turki so prvič vdrli v Srbijo leta 1381. Sultan Murat I. je osvojil Niš in zasedel Toplico, vendar ga je vojska kneza Lazarja leta 1386 premagala pri Pločniku. Murat I. je nato zbral azijske in balkanske vazalne oddelke in se z vojsko pomaknil proti Kosovu. Miloš Obilić je zabodel sultana v njegovem šotoru, vendar je po očetovi smrti njegov sin Bajazid odločno prevzel poveljstvo in premagal srbsko vojsko. Knez Lazar je padel v turško ujetništvo. Na Bajazidov ukaz so ga ubili. Srbija je postala turška vazalna država.

Izumitelj poštne znamke

Eden naših izrednih prednikov je bil tudi izumitelj poštne znamke Lovrenc Košir. Rodil se je **29. junija 1804** v Spodnji Luši pri Škofji Loki. Filatelistični svet ima sicer za očeta poštne znamke direktorja britanske pošte Rowlanda Hilla. Prve poštne znamke so res začeli uporabljati v Veliki Britaniji po njegovi zaslugi, vendar ideja frankirnega sistema z vinjetami oziroma znamkami pripada Slovincu Lovrencu Koširju.

Košir je konec leta 1835 pri cesarsko-kraljevi dvorni blagajni na Dunaju vložil predlog, po katerem naj bi obračunavanje poštne porenostavili z uporabo znamk v različnih barvah, ki naj bi bile odvisne od višine pristojbine. Predlog so odklonili kot neuporaben.

Kako leto zatem se je Košir v Ljubljani srečal s trgovskim potnikom Gallawayem iz Velike Britanije in mu zaupal svoje načrte o reformi plačevanja poštne. Domnevajo, da je Gallaway posredno ali neposredno – ustno ali pisno – to zamisel posredoval Rowlandu Hillu.

Ko se je začelo postopno uvajanje znamk, so Koširja popolnoma odrinili. Leta 1858 je napisal javno spomenico o zgodovini znamke, poudaril njeno veliko praktično vrednost in neizračunljiv prihranek pri upravnih stroških. Odgovor je naš izumitelj dobil le od saškega predstavnika na Dunaju, ki mu je za sluge priznal in hkrati v Leipzigu sprožil upravni postopek, da bi zadevo preučila saška višja poštna direkcija. Anketa se je končala s popolno Koširjevo zmago – toda žal samo s

"tihim" priznanjem. Nadaljnja Koširjeva prizadevanja za priznanje njegovih avtorskih pravic so bila neuspešna. Njegove zahteve so ignorirali tudi na prvem svetovnem kongresu pošte v Bernu leta 1874.

Mihajlo Rostohar

V Bregeh se je **30. junija 1878** rodil slovenski psiholog Mihajlo Rostohar, začetnik empirične psihologije in mnogih psiholoških smeri ter študijskih predmetov v Sloveniji. Po učeval je na gimnaziji v Beljaku in v Pragi in se ukvarjal z znanstvenim delom ter pisanjem. Ko je prišel leta 1918 v Ljubljano, je postal glavni pobudnik za ustanovitev slovenske univerze v Ljubljani. Zaradi politične usmerjenosti oblasti ni bil po volji. Bil je namreč zaveden Slovenec, ki je dejal: "Sem najprej Slovenec in le kot Slovenec hočem biti Jugoslovan." Ko so leta 1919 ustanovili slovensko univerzo, zato med imenovanimi profesorji ni bilo Rostoharja.

Zaradi spletk se je vrnil v Prago in se v začet-

ku 2. svetovne vojne pridružil odporniškemu gibanju. Ko se leta 1948 ob resoluciji Informbiroja ni hotel izreči proti Jugoslaviji, so ga izgnali. Leta 1949 se je vrnil v Ljubljano in postal redni profesor na univerzi. Rostohar je zavračal špekulacije in zahteval, da mora psiholog razvijati svoj sistem na podlagi izkustvenih podatkov.

Spoštovani bralci,

uredništvo si pridruže pravico do krajsanja pisem, ki presegajo dolžino 45 vrstic. Pisma bralcev objavljamo v skladu z načelom profesionalne novinarske etike, katere namen je služiti interesom javnosti ne glede na politično, svetovnonazorsko ali kakršno koli drugo prepričanje.

Lastninjenje Iskre Avtoelektrike (1)

17. junija je bil v časniku Demokracija na 20. strani objavljen prispevek novinarka Vide Kocjan z naslovom "Lastninjenje Iskre Avtoelektrike".

V uvodnem odstavku o menedžerskih odkupih podjetij v državi novinarka predstavlja primer Iskre Avtoelektrike iz Šempetra pri Novi Gorici in med drugim navaja: "Po naših informacijah je delež SRD prodal Marjan Rekar, takratni direktor SRD, vse skupaj pa je bilo izvedeno na nepregleden način in brez javnega razpisa." V nadaljevanju je zato prikazano delovanje SRD pri prodajah deležev in delnic in postopek prodaje Iskre Avtoelektrike. Vse je podrobneje predstavljeno v periodičnih poročilih državnemu zboru o izvajanju zakona o zaključku lastninjenja in privatizaciji pravnih oseb v lasti SRD ter revidiranem letnem poročilu za leto 2001.

SRD je v okviru svoje redne javnosti prodajala delnice oz. deleže podjetij v svoji lasti. Pri tem je sledila določilom Zakona o zaključku lastninjenja in privatizaciji pravnih oseb v lasti SRD (ZZLPPO), Uredbe o načinu javne prodaje delnic in poslovnih deležev v lasti SRD in Navodil za prodajo delnic, deležev in drugih sredstev v lasti SRD. Določila se delno razlikujejo glede na temelj prehoda lastništva družbenega kapitala na SRD.

Za podjetja, ki so prešla na SRD na podlagi prvega odstavka 13. člena ZZLPPO, je postopek privatizacije potekal na podlagi sklepa o privatizaciji, sprejetega na nadzornem svetu SRD in objavljenega v Uradnem listu RS ter dnevem časopisju, in sicer na podlagi določil Zakona o splošnem upravnem postopku (ZUP). Ko je sklep postal pravno močan, se je lahko objavil javni razpis, po končanih pogajanjih pa je posebej imenovana komisija ocenila ponudbe in predlagala upravi SRD izbor najugodnejšega ponudnika. V primeru drugih podjetij je bil postopek preprostejši, saj ni bilo treba upoštevati določil ZUP. V teh primerih je sklep o prodaji sprejela uprava SRD. Sklepu (1) o postopku prodaje je sledil javni razpis (2), postopek prodaje pa se je nato nadaljeval na enak način. Po sprejetju sklepa o prodaji (3) se je postopek končal s sklenitvijo pogodbe z izbranim ponudnikom. Vse prodaje so potekale na podlagi cenitev, ki so jih opravili pooblaščenilci z licenco.

Na podlagi Zakona o zaključku lastninjenja je SRD iz naslova prenosa naložb ASBH postala lastnica 157.857 delnic družbe Iskra Avtoelektrika, d. d., kar je predstavljalo 9,815 odstotka v osnovnem kapitalu družbe. Postopke v zvezi s prodajo je SRD začela v letu 2000,

pridobljene so bile tri ponudbe za vrednotenje družbe. Aktivnosti glede prodaje so bile ustavljene zaradi sprejetja sklepa vlade RS o prenosu nekaterih naložb SRD na Prvi pokojninski sklad.

Vnovično vrednotenje družbe Iskra Avtoelektrika, d. d., je bilo opravljeno februarja 2001. Sklep (1) o začetku prodaje 9,815-odstotnega deleža z javnim zbiranjem ponudb je SRD sprejela 9. 5. 2001 in imenovala komisijo za izbor najugodnejšega ponudnika. Sledil je javni razpis (2), objavljen v časniku Delo 17. 5. 2001.

V razpisnem roku je SRD prejela tri popolne ponudbe. Kot najugodnejši ponudnik za nakup celotnega svežnja delnic je bila izbrana družba FAE, d. o. o., Šempeter pri Novi Gorici. Sklep o prodaji (3) je SRD sprejela 10. 7. 2001 s kupcem podpisala pogodbo o prodaji in nakupu delnic.

Nika Zalaznik,
tiskovna predstavnik
SRD, d. d., v likvidaciji
Likvidacijski upravitelj D.S.U.,
d. o. o.

Slovenija in njene "čiste roke"

Pred kratkim so nas javna občila seznanila, da je državni svet izglasoval imuniteto za svetnika Branka Kodriča, vidnega člana LDS in nekdanjega podžupana MO Ko-

per, z utemeljitvijo, da bi morebitna uvedba sodnega postopka zoper njega ogrozila delo državnega sveta. Kodrič je bil namreč obtožen za kaznivi dejanji zlorabe uradnega položaja ali uradnih pravic in navajanja k zlorabi uradnega položaja ali uradnih pravic. Na ta način se je ognil sodnemu postopku za kaznivi dejanji, saj naj bi do konca mandata zastarali.

Mimo cinične utemeljitve za priznanje imunitete, ki spreminja državni svet v zatočišče nesojenih obtožencev za kazniva dejanja, sproža primer še vrsto drugih zastrašujočih ugotovitev.

Prvič, daje nam odgovor na vprašanje, zakaj se je LDS tako zelo mudilo kandidirati Kodriča med svetnike takoj po njegovi izpustitvi iz preiskovalnega pripora, ko je bil na njem nerazčiščen sum storitve hudega kaznivega dejanja. Očitno je šlo za načrtovan manever, kako ga zavarovati pred kazenskim pregonom, kar se je s podelitvijo imunitete tudi zgodilo. Drugič, pri manevru so morali sodelovati močni botri, da je lahko stvar stekla tako gladko kljub njeni prozorni koruptivnosti in domnevnim notranjim odporom v LDS. Tretjič, to se je zgodilo v času, ko ugotavljamo, da postaja korupcija v Sloveniji resen družbeni problem in ko vlada na čelu s predsednikom Ropom, ki je hkrati predsednik LDS, napoveduje križarsko vojno proti korupciji. S tem namenom je bil pred časom v državnem zboru sprejet protikorupcijski zakon, nedavno protikorupcijska resolucija, v kratkem pa se nam obeta še obsežen seznam posebnih protikorupcijskih ukrepov. Vendar Kodričev primer daje slutiti, da vsi ti ukrepi niso bili mišljeni toliko za preganjanje korupcije v vladnih in eldesovih vrstah, ampak bolj kje drugje. Kajti ko je bilo treba začeti čistiti gnoj z last-

www.radiodur.si

Nismo največji, nismo najboljši, nismo najlepši
in nismo najbolj trapasti.

01 / 520 5000

» nega dvorišča, je te protikorupcijske zagnanosti LDS nenadoma zmanjkalo. Še več, v želji, da bi zavarovala eno svojih malih svetih krav, je bila stranka sposobna mimogrede poteptati vsa svoja visoko doneča moralna načela, na katera se je do včeraj zaklinjala. S tem nam tako sporoča, da je močnim vse dovoljeno, da se z načeli lahko tudi mešetari in da je lahko politika ena velika laž. Zato naj oblast veselo gnije naprej do točke, ko bo ljudem prekipelo in se bodo tako ali drugače otresli tega nagnitega jarma. Kajti tudi Slovenija se bo prej ali slej morala srečati s svojim trenutkom "čistih rok".

Milan Gregorič, Koper

Zakaj se jim krivica ne popravi?

V Mostecu so se pred štirinajstimi dnevi zbrale žrtve nacistov in fašistov druge svetovne vojne iz vse Slovenije, ki zahtevajo pred zakonom enakost za vse. Okupator je v Sloveniji požgal ogromno domačij, veliko moških so postrelili, druge pa poslali v kruta taborišča smrti. Mnoge so poslali na prisilno delo, od Ptujja do Brežic; iz Krškega z okolice so prisilno izselili vse družine. Na njihove kmetije so naselili nemške družine. Vodstvo boljševidne NOB ni ukazalo ubiti niti enega Nemca ne pokrasti hrane, tako kot so to počeli s slovenskimi kmeti. Na tem zborovanju je o nasilju okupatorjev govoril tudi zelo znan politik iz nekdanje SFRJ. Navzočih je bilo tudi več poslancev skupaj z znanim borcem za človekove pravice "izbrisancev", ki

RADIO
96,4 MHz *Ta pravi!*
Slovenske gorice

Tig osvojitve: 5, 2230 Lanot, tel: 02/729 02 20, 720 73 24, fax: 02/720 73 22
ELEKTRONSKA POŠTA: radio@radio-rsg.si, INTERNET STRAN: www.radio-rsg.si

niso vzeli slovenskega državljanstva ob osamosvojitvi Slovenije.

Zborovalci v Mostecu so od govornika in borca (za izbrisane) zahtevali, da se slovenskim "izbrisancem" opravičita, zakaj jim nista poskusila popraviti krivic, pa bi jih lahko. Že več kot petdeset let so "izbrisani". Zdaj so odločeni, da gredo do konca, kajti zakon mora biti enak za vse. "Izbrisane" iz drugih jugoslovanških republik pa sodišče nenehno zavrača, ker meni, naj bi obravnavali vsakega posebej, kajti med njimi je veliko špekulantov. Tega vladajoči ne storijo, saj je to en sam boj za volilce. Zahtevajo ogromne odškodnine in zborovalci v Mostecu se jim bodo priključili – človekove pravice so enake za vse! Navajam primer izgnancev iz vasi Ravni pri Krškem, ko so morali starši kmetje s šestimi otroki (najmlajši je bil star eno leto) v nekaj urah zbrati stvari, kolikor jih je lahko vsak vzel s seboj. Naložili so jih na tovarnjak in jih z drugimi domačini odpeljali v neki grad v Nemčiji. Upravnik gradu je bil vojak s kljukastim krizem na rokavu. Poskušal je prevzgajati otroke in jih za božič celo obdaroval. Mati iz Ravni je tam povila še sedmega otroka. Pri kmetih je prosila za mleko. Oče je delal v rudniku, in čeprav vajen de-

radio cerčno
ukv - stereo - rds

90,9 MHz 97,2 MHz 99,5 MHz 103,7 MHz

la, se je počutil kot zajec, ki v ujetništvu le malokrat preživi.

Po koncu vojne so se srečno vrnili domov na izropano domačijo. Teta jim je podarila kravo, redili so ovce. Ko so zredili prvega prašiča, je prišla Udba in vse pobrala, zanje ni ostalo nič. Takrat so otroci prvokrat videli jokati očeta. Spoznal je, da se je rešil tuje diktature, domača pa je postala še veliko hujša. Po tej izkušnji so prašiča redili globoko v gozdu, krompir pa zakopavali kar sredi njiv. Oblast jih ni niti malo spoštovala. Šele po osamosvojitvi so združeni dosegli skromno odškodnino za nazaj, za umrle pa nič. Šlo je seveda za volilno propagando v vseh medijih, zato da je takratni predsednik dobil veliko število glasov. Ljudje so nasledli, vendar to ni bila njegova zasluga, ker jih je petdeset let imel za izbrisane.

Nekateri zahtevajo odstop varuha človekovih pravic, saj ni ničesar storil za popravo kruto kršenih pravic. Enako se je vedel prejšnji, ki je osem let "dremuckal" ob lepi plači, slovenskih odrinjencev pa ni videl. Od borca za človekove pravice "izbrisanih" seveda ničesar ne pričakujemo, saj je sam izjavil, da naši sodniki in tožilci nimajo pojma o pravu. Od tod tudi zahteve zbranih v Mostecu, ki ne nasedajo več pisanju v časnikih, saj enkrat pišejo tako,

drugič drugače. Vendar bi bil čas, da se krivice po petdesetih letih zares izbrisanim popravijo!

Tone Šebenik, Ljubljana

Manipulacije s TIGR-om

V Rodoljubu št. 10 (glasilo društva TIGR) se je oglasil Simon Vičič s pripombami na moj članek "Molk tožilcev, zločini nekaznovani". Pravi, da dobro pozna zgodovino TIGR-a in njenih borcev. Čudno se mi potem zdi, da se je zdrzil nad mojimi "neobjektivnostmi in izmišljotinami". Trudim se namreč, da ne ponavljam znane resnice o tigrovcih glede prvega protifašističnega nastopa v Evropi in prvega oboroženega napada na okupatorje naše zemlje, to je italijanske uradne kraljeve vojske, ki je delovala v sozvočju s fašistično ideologijo. V tistem času so bili Stalinovi boljševidni še zavezniki s Hitlerjem in posledično tudi slovenski komunisti niso pripravljali nobenega odpora proti nacifašizmu, saj so vsi trije izšli iz levičarske "socialistične" staje. Pripravljali pa so PIF z revolucijo in vse mi pritklinami "razrednega boja" in pri tem uporabili lažno zasnovo "narodne osvoboditve". Te namere tigrovci zanesljivo niso podpirali. Še vedeli niso za take načrte "politkomisarjev". To je danes razvidno iz Kardeljeve pisne zapuščine. Da sta bila komunistom narodnost in rodoljublje neznana, se lahko vsak prepriča po danes dosegljivi dokumentaciji, ki obravnava prav odnos povojne Titove diktature do tigrovskega gibanja. Da so tigrovci upali v pomoč komunistov, je tudi res, a so se krepko ušteli.

V Rodoljubu je bilo napisano

zajetno gradivo o odnosih do TIGR-a, ki jih je imela KP in njen CK. Do osamosvojitve so bili tigrovci ne samo zamolčani, ampak tudi preganjani kot "nacionalisti", ki jim je bilo treba odvzeti status borcev. Ta dejstva izhajajo iz dokumentacije, zato sem se "zdrzil", ko sem videl, da omenjeni "poznavalec tigrovske zgodovine" te plati ne pozna ali je namenoma ne omenja. Anahronizem je prav dejstvo, da je ZZB vsaj do osamosvojitve zagovarjala stališče CK KPS in ni priznavala statusa borcev ne pokojnim ne še živečim tigrovcem. Zato naj Vičiča ne vznemirja dejstvo, da mi je nerazumljiva "poroka ZZB z društvom TIGR". Ta ljubezen me ne prepriča. Pa tudi klicanje na pomoč "velike zavezniške koalicije proti nacifašizmu" je domala otročje, saj dobro vemo, da je bilo to prijateljevanje oportunistično pogojeno do konca vojne, potem pa se je dvignila železna zavesa med svobodnim svetom in komunističnimi diktaturami, v katere je spadala tudi Titova Jugoslavija.

Vičič tudi vprašuje, odkod informacije o nemoteni vrnitvi fašistične vojske v Italijo. To sem večkrat bral v publikacijah. Celo general Ambrožič-Novljan mi je to osebno povedal (4.000 ujetnikom je dovolil, da so šli domov). Takega velikodušnega dejanja pripadniki slovenske in jugoslovanske vojske niso bili deležni, ampak so doživeli partizanski masakr s pomočjo fašističnih topničarskih oficirjev (Grčarice, Turjak), ki so za to priložnost zamenjali črne srajce z rdečimi (tu je bil eklatanten primer kolaboracije z okupatorjem). Orožje so Italijani dali partizanom, ne pa

protirevoluciji. Nobenega slovenskega protirevolucionarnega ujetnika niso poslali domov.

Kar pa se tiče števila pobitih Slovencev, naj se Vičič bolje informira. Danes je mogoče skoraj do pike točno preveriti število žrtev komunistične revolucije, ki krepko presega žrtve okupatorja. Slovenski holokavst terja pravico. In prav društvo TIGR bi moralo storiti prvi korak k resnici dogajanja na Slovenskem.

Vičič končuje, da TIGR ni bil ustanovljen, da bi nekateri "po 76 letih ustanovitve" sejali mržnjo med Slovenci. Slab sklep!!! Društvo TIGR ni bilo ustanovljeno pred 76 leti, ampak po osamosvojitvi, in to z namenom, da rehabilitira ZZB (ki še danes podpira zločinsko ideologijo) na račun nacionalizma (narodnjaštva) pravih tigrovcev. V društvu danes prevladujejo elementi komunistične preteklosti, ki uzurpirajo mučeništvo tigrovcev z namenom ohranjanja "vrednot revolucije", za katere se pravi tigrovci ne bi smeli potegovati. Še pred kratkim je baje vodilni društva TIGR izjavil, da se mora to društvo vtopiti v ZZB. Kot sem že nekje napisal, sem danes prepričan, da je društvo TIGR v resnici MAČEK ZZB, ki nima legitimnosti, da se kiti z (lažno) rodoljubnostjo.

Končujem z ugotovitvijo, da so strpnost, rodoljubje, ljubezen do resnice, spoštovanje človekovih pravic, demokratičnost in vse vrednote krščanske omike popolnoma neznane ljudem povojne totalitaristične miselnosti, med katere spadajo nedvomno člani ZZB in podrepaniki v društvu TIGR, čeprav hočejo danes prikazovati te vrednote kot svoj revolucionarni "dosežek". Brez resnice ne bo nikoli pravice.

Pavel Ferluga, Komen

Računi za stare grehe

Številne komisije ameriške administracije, ki poleg aktualnih dogodkov v Iraku raziskujejo vzroke in posledice terorističnega napada islamskih fundamentalistov 11. septembra 2001 na New York, prihajajo počasi do pomembnih ugotovitev. Odstop večletnega direktorja CIA Georgea Teneta je ne le upravičen, temveč nujen, odstopiti bi moral takoj po napadu 11. septembra 2001! Da največja ameriška obveščevalna agencija že nekaj let ni imela pojma, kaj se dogaja v svetovnem, predvsem islamskem zakulisju, je neodpušljivo. Glavni krivec za tako malomarnost pa je osemletna Clintonova liberalno permisivna politika. Septembra leta 2000 sem odpotovala v ZDA. To ni bilo moje edino potovanje v to državo, vendar prvo v Clintonovi eri. Prepričana, da bodo postopki nadzora na chicaškem letališču enaki kot v prejšnjih letih, sem bila presepečena, da nadzora tako rekoč ni bilo. Vse je potekalo hitro, po pregledu potnega lista nas je v drugem prostoru že čakala prtljaga. Nobenega znaka, da je bila kakor koli pregledana, čeprav je bilo "tujcev" raznovrstnih ras mnogo več kot Američanov. Da CIA ni imela pojma, da se v njihovi državi učijo pilotiranja njeni največji in dolgoletni sovražniki, je nepopravljiv greh, ki je sprožil vse, kar se dogaja danes v svetovnem merilu ne le v škodo ZDA, temveč tudi drugega demokratičnega sveta. S čim se je CIA zadnja leta sploh ukvarjala, če ni vedela za jedrske poskuse Indije in Pakistana? Cia ni zaznala, zato tudi ni mogla preprečiti terorističnih napadov na ameriški veleposlaništvi v Keniji in Tanzaniji in tistega v New Yorku! Kdaj šele je CIA ugotovila čedalje večjo in skoraj neovirano dejavnost Al Kaide? Vsekakor prepozno. Tudi evropske obveščevalne službe so zaspale in so sokrvice, da danes islamski terorizem obvladuje ves svet, vključno z Rusijo, čeprav se o tem manj govori. Skrajni svetovni liberalizem, ki deluje po načelu, da je dovoljeno vse, kar ni izrecno prepovedano, je prepustil izpraznjeni prostor neusmiljenim morilcem, ki nimajo nobenih ovir, uživajo pa javno ali tiho podporo skoraj vseh slojev, vsaj dokler se počutijo "varovane".

Slovenski liberalci pa so še slabši, ker so "produkt" vzgoje učiteljev, ki so morali biti vojaki revolucije. Zakaj jim nekateri, tudi akademiki, tako zlahka nasedejo? Mar samo zato, ker hočejo narediti videz, da so sodobni naprednjaki? Večinsko mišljenje je, da če hočeš veljati za sodobnega, moraš pripadati levim. Pred leti jim je nasedel tudi dr. Ljubo Sirc, ki je na njihovi listi kandidiral za predsednika države, vsi liberalci pa so volili kandidata združene liste Milana Kučana. Take prevare se še ponavljajo in jim še premnogi nasedajo. Nepoučeni in nerazgledani državljani so njihova volilna baza ob nerazumljivi asistenci nekaterih "visoko" izobraženih. Brez dvoma slednji to delajo zaradi lastnih koristi, ne zavedajoč se, da jih bodo, če bo tako kazalo, zavrgli kot staro šaro. Liberalno-komunistična oblast na odgovorna mesta imenuje izključno svoje ljudi ne glede na njihovo sposobnost. Zato so na pravosodje ustoličili preizkušeno Zdenko Cerar, zato je varuh človekovih pravic Matjaž Hanžek. Zato tudi lahko brez kančka sramu o žgočih socialnih krivicah v Sloveniji govori dolgoletna, povsod navzoča funkcionarka združene liste Metka Tekavčič, ki skupaj s svojim možem, ministrom za delo in SOCIALO, Vladom Dimovskim "zasluži" letno več milijonov. Ni dvoma, da dobro ve, kako je družinam, kjer sta oba roditelja brez službe ali pa za svoje delo plačana z zamudo več mesecev! To je nesramno norčevanje iz stisk ljudi, ki so odvisni od take vlade in takih funkcionarjev. Bodo tudi oni kdaj plačali račune za svoje grehe? O tem lahko odločijo samo volivci!

Marija Vodišek

**RADIO
ZELENI VAL**
93.1 & 97.0 Mhz
ALPE ADRIA "ZELENI VAL" d.o.o., Spodnja Slivnica 16, 1290 Grosuplje

Padec bunkerja

12. del

Pri partijskem delu v zunanjem ljubljanskem okrožju sem uporabljal različne ilegalne poti, v pomoč pa so mi bili zlasti bunkerji, v katere sem se zatekel, kadar koli je bilo potrebno. Poleg vodenja odborov OF sem skrbel predvsem za zvezo med mestom in okolico. Ker sem moral paziti na konspiracijo, sem takrat dobil tudi ilegalno ime Erno, na katerega sem prejemal tudi vso pošto. Še sam ne vem, odkod je bilo. Vsak aktivist je pač nekaj imel.

Nekateri bunkerji, ki sem jih uporabljal, so bili najprej od CK. S svojimi zanesljivimi ljudmi sta jih gradila Les-

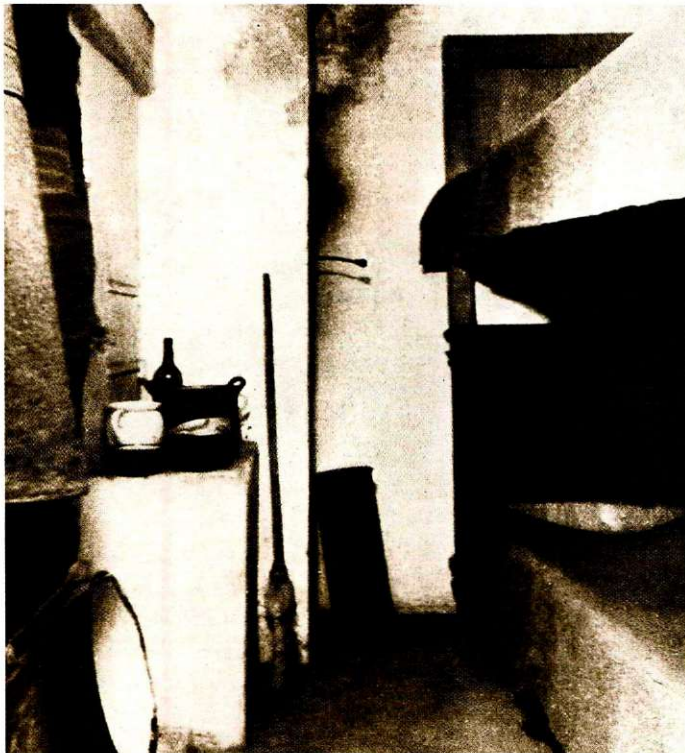
vsem okrožju. Italijanski vojaki so takrat pregledovali celotno območje med Savo in zaprtim obročem Ljubljane.

Ker sem v okrožju poznal ljudi, bi takrat sicer lahko preživel tudi brez bunkerjev, vendar bi bilo zelo težko. Imel sem zaupne ljudi, h katerim sem se v nevarnosti prav tako zatekal. Spominjam se gostilne Avšič v Savljah, kjer je bil rojen znan partizanski poveljnik in general Jaka Avšič. Poznal sem ga že leta 1941, ko smo delavci iz Vidmarjeve tovarne hodili na kosilo v gostilno, ki sta jo vodili njegova mati in sestra.

Bunkerje v zunanjem ljubljanskem

so v njem zajeli Leskoškovo ženo Hedo, njeno hčerko in aktivista Ceneta Štuparja. Zaradi njihove nepazljivosti in pomanjkanja konspiracije je Petač plačal z glavo, kompromitiral pa so tudi vse tiste, za katerimi je v bunkerju ostala sled.

Nedaleč od bunkerja pri Petaču so Italijani le nekaj dni pred odkritjem zajeli tudi Borisa Kraigherja. Ker je hotel, da bi prej prišel v mesto, je bunker zapustil že večer pred odhodom. Srečati bi se moral z zaupnikom Vosa, od katerega bi dobil navodila. Ko je prenočeval na sosednjem kozolcu, so ga med preiskavo zajeli italijanski vojaki.

V tako imenovanih bunkerjih (skritih sobah) so se skrivali partijski aktivisti.

košek in Maček. Ko jih člani CK niso več uporabljali, so me samo obvestili, da so mi na razpolago za moje politično delo. Ker prej zanje nisem niti vedel, jih zato niti uporabljati nisem mogel. Poleg bunkerja pri mizarju na Ježici sem uporabljal bunkerje v Savljah, pri Devici Mariji v Polju in v Dravljah. Ko je bila v bližini italijanska hajka ali je pretila nevarnost in ni bilo druge rešitve, sem se zatekel v najbližji bunker. Med veliko italijansko ofenzivo poleti 1942 smo morali vsi partijski aktivisti v bunkerje. Italijanske vojske, ki je prišla od Pugleda in Golovca, je bilo polno po

okrožju so za prehode v Ljubljano uporabljali številni aktivisti. Ker za konspiracijo niso vedno dovolj poskrbeli, je bilo večkrat zelo nevarno, da bi jih odkrili. Nazadnje je v jeseni 1942 bunker pri Petaču, ki je bil na poti med Ježico in Devico Marijo v Polju, eden najprehodnejših, tudi zares padel. Čeprav sem bil v njem zadnjega pol leta najpogosteje, so njegovo razkritje povzročili aktivisti, ki so prišli s podeželja in so v njem čakali na zvezo za Ljubljano. V ta namen so bunker zgradili in za to so ga tudi uporabljali, dokler ni padel. Belogardisti, ki so bunker pri Petaču odkrili,

Bunker pri Petaču je bil dobro varovan, v njem pa je bil celo pisalni stroj. Skrit je bil pod kozami in kozjim gnojem. V bunker sem prihajal samo ponoči. Približal sem se mu ob Savi, po grmovju in koruzi. Ob Petačevi hiši je bil iz letev napravljen prostor za kokoši. Tam sem šel skozi manjša vrata in prišel v prostor, kjer je bil pes, zraven pa so bile na eni strani kože, na drugi pa druga vrata, ki so vodila v bunker. Bilo je zelo ozko. Če je bilo nevarno, je prišla gospodinja, pred vrata nametala gnoj, zasukala jaslji in prevezala kože.

Lastnik hiše, v kateri je bil bunker,

je bil star in vdan član partije. Njegova žena je delala v tovarni lepila v Mostah. Vseskozi je bila v vodi in si pri tem nakopala tako revmo, da se je morala tudi poleti toplo oblačiti in si posebej zavijati roke, ker jih drugače ni mogla uporabljati. Bila sta revna upokojenca. Živela sta skromno in taka je bila tudi njuna prehrana. Kuhala sta samo buče in fižol. To je bilo vse za njuno preživetje. Ker sem pogosto prihajal v bunker v njuno hišo, sem jima večkrat prinesel nekaj hrane. Od denarja, ki sem ga lahko kot partijski sekretar in funkcionar OF zadržal zase, sem jima včasih prav tako malo pripravljal, da je gospodinja lahko kaj kupila. In presrečna sta bila, da sta si to lahko skuhalo. Čeprav sem imel vse, kar sem pri svojem političnem delu potreboval, sem moral imeti za vsak svoj izdelek dovoljenje "Pepce", s katero sem bil ilegalno povezan. Kakor sem na njen naslov po ilegalni poti pošiljal vse, kar sem zbral od odborov OF v okrožju, tako sem z njenega naslova prejemal tudi vsa navodila in dovoljenja. Dokler bunkerja v njuni hiši niso odkrili, sem jima tako z denarjem vsaj malo pomagal.

Ko so belogardisti odkrili bunker pri Petaču, sem bil v bunkerju pri mizarju na Ježici. Poslej sem bil v veliki nevarnosti, kajti v bunkerju pri Petaču so bili tudi dokumenti, ki so izkazovali mojo politično dejavnost. Ker so me zaradi odkritja iskali, sem se iz okrožja umaknil in odšel v Podutik in nato v Dolomite, kjer so se takrat zadrževali GŠ, CK KP in IO OF. Za politično delo z odbori OF v zunanjem ljubljanskem okrožju sem poslej nekaj časa skrbel iz Dolomitov.

Partijska organizacija v zunanjem ljubljanskem okrožju je po padcu bunkerja pri Petaču v glavnem razpadla, razširila pa se je bela garda. Nalog partijskega sekretarja v okrožju nisem mogel več opravljati. K partijskim zaupnikom in odborom OF v okrožju sem nekajkrat odšel ponoči, vendar je bilo vedno zelo nevarno. V bližini je bila na eni strani nemško-italijanska meja, na drugi zapora okrog Ljubljane, po vaseh pa je bila bela garda. V Zadobrovo sem se odpravil celo čez Krim in Mokrc. Organizacija OF je tudi tam razpadla. Položaje med prebivalstvom je v svoje roke prevzela bela garda. O odborih OF ni bilo nobenega sledu več. Nekaj aktivistov je bilo poskritih in niso politično delovali. Vsi so bili preplašeni in so se bali.

Albert Svetina

P. S. Odlomek je iz knjige spominov Alberta Svetine. Knjiga bo konec poletja izšla pri založbi Nova Obzorja, ki izdaja revijo Demokracija. V naslednjih številkah bomo objavili še nekaj zanimivih odlomkov.

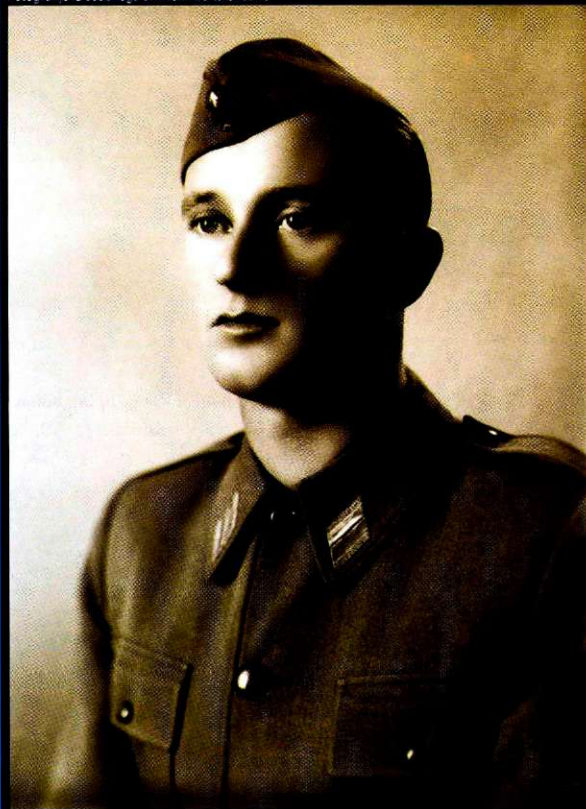
OD OSVOBODILNEGA BOJA DO BANDITIZMA - PRIČEVANJE ALBERTA SVETINE

Albert Svetina-Erno, roj. 1915 v Dolnjih Ležečah pri Divači, je danes po vsem, kar je doživel, izpovedal in ne nazadnje tudi zapisal, predvsem živa priča slovenske polpretekle zgodovine. Je priča dogodkov in časa, ko se je hrepenenje po svobodi in pravičnosti utopilo v poplavi laži, prevar in nasilja.

... Ko sem sredi maja 1945 iz Poštojne prišel v Slavijo, me je takoj poklical Maček in mi dejal: "Ti si tu živel in poznaš Ljubljano. Vidiš, ljudje so bos in nagi, brez stanovanja, brez vsega. Treba jih je obleči, nahraniti in jim preskrbeti stanovanja. Pojdi in nabavi vse!" Nato me je ostreje pogledal in dodal: "Poslušaj, ampak računi, računov ni. Glej, da jih ne dobim. Ničesar ne bom podpisal. S tem ti bom plačal," in prijel za pištolo. To je bil ukaz, naj začnem z brezobzirnim ropanjem povsod tam, kjer je bilo mogoče kaj vzeti ...

Fotografija iz osebnega arhiva Alberta Svetine

Knjiga bo predvidoma izšla konec poletja 2004. Priloženo naročilnico skupaj s kopijo potrdila o plačilu pošljite na naslov: Nova Obzorja, d. o. o., Komenskega 11, 1000 Ljubljana. Številka TRR: 24200-9004125033. Knjigo lahko naročite tudi na telefonski številki: 01-434-54-63 ali na elektronskem naslovu: obzorja.narocnine@siol.net ali plačate v tajništvu založbe na Komenskega 11 v Ljubljani.

■ ■ ■ Odraščal je na Primorskem, prežet z antifašizmom in krivicami, ki jih je občutil na sebi in jih s seboj prinesel v predvojno Ljubljano. Od primorskega emigranta, ki je v težkih razmerah prišel do poklica in si našel službo, do aktivista v odporu proti italijanski okupaciji med vojno ni bilo daleč. Od delovanja v odborih OF do partije je bila pot še krajša. Hitro je postal partijski sekretar, nato inštruktor CK KPS, obiskoval partijsko šolo CK KPS in od tod prišel v Ozno, kjer je bil najprej začasno Mačkov namestnik, nato pa kot partijski sekretar njegov pomočnik do prihoda v Ljubljano. Tukaj je prevzel ekonomske naloge oz. ropanje za Ozno in med drugim prevzel "čiščenje" Brezarjevega brezna v Podutiku. Kot načelnik Ozne za Primorsko je nadaljeval oznovsko prakso s podtalno dejavnostjo na meji z zavezniško vojaško cono, nato pa v ljubljanski Ozni nadzoroval pošto. Po izključitvi iz Ozne se je vpisal na srednjo tehniško šolo, nato pa je po "čudnih naključjih" postal poverjenik v ljubljanskem mestnem ljudskem odboru. Po preiskavi stanovanja je konec februarja 1949 pobegnul na Madžarsko, kjer je najprej deloval v politični emigraciji, nato pa so ga Madžari, ker mu kot nekdanjemu pripadniku Ozne niso več zaupali, obsodili in zaprli. Albert Svetina je po letu 1990 ena redkih prič, ki je spregovorila. Tisto, česar se njegovi nekdanji sodelavci ne spominjajo več, mu je še vedno živo pred očmi. Zdaj priča tudi za tiste in o tistih, ki so bili zraven, pa molčijo in se nočejo, ne smejo ali ne morejo spominjati. Prav tako priča za tiste, ki jih takrat še ni bilo in tega krutega časa niso doživeli in ne vedo ali pa nočejo vedeti ali verjeti. Za odkrito besedo, ki jo je najprej zastavil ob odkrivanju resnice o Brezarjevem breznu, so mu nenadoma zastali vsi postopki v zvezi z urejanjem njegovega statusa v novi, svobodni Sloveniji. Kratenje njegovih pravic zato posredno govori o naravi sistema in oblasti v sedanji Sloveniji. Obremenjenost s polpreteklo zgodovino in strah pred resnico o polpreteklosti sta zelo močna. Svetina torej ne govori samo o preteklosti, ampak tudi o sedanosti.

Nekaj odlomkov iz spominov Alberta Svetine, ki bodo kmalu izšli pri založbi Nova obzorja, v nadaljevanjih objavljamo tudi na straneh Demokracije.

Po posebni prednaročniški ceni 5.100 SIT nepreklicno naročam knjigo
OD OSVOBODILNEGA BOJA DO BANDITIZMA -
PRIČEVANJE ALBERTA SVETINE

ime in priimek:

datum:

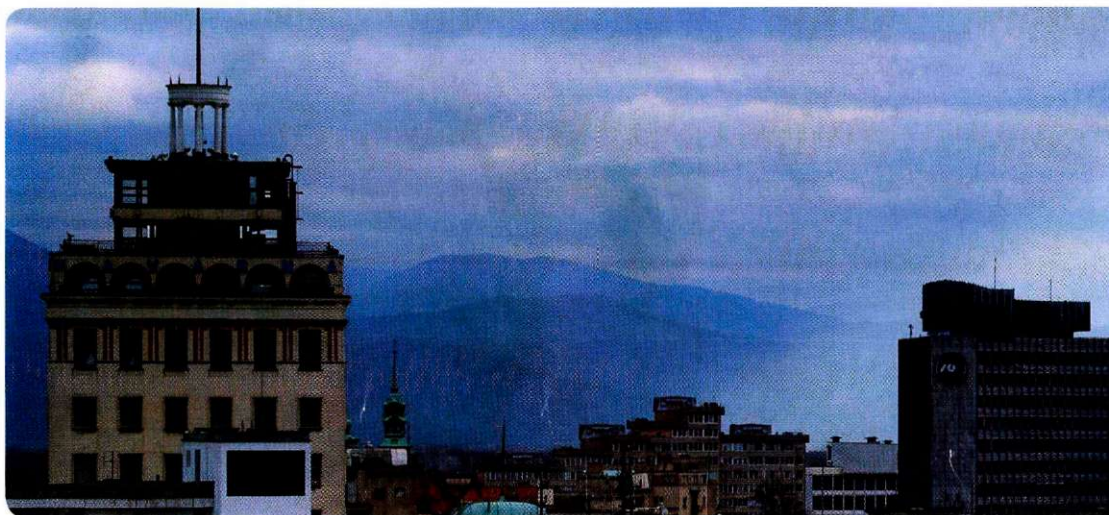
ulica:

kraj, poštna št.:

podpis naročnika:

Knjiga bo predvidoma izšla konec poletja 2004. • V ceni je všteti DDV, ni pa všteta poštnina.

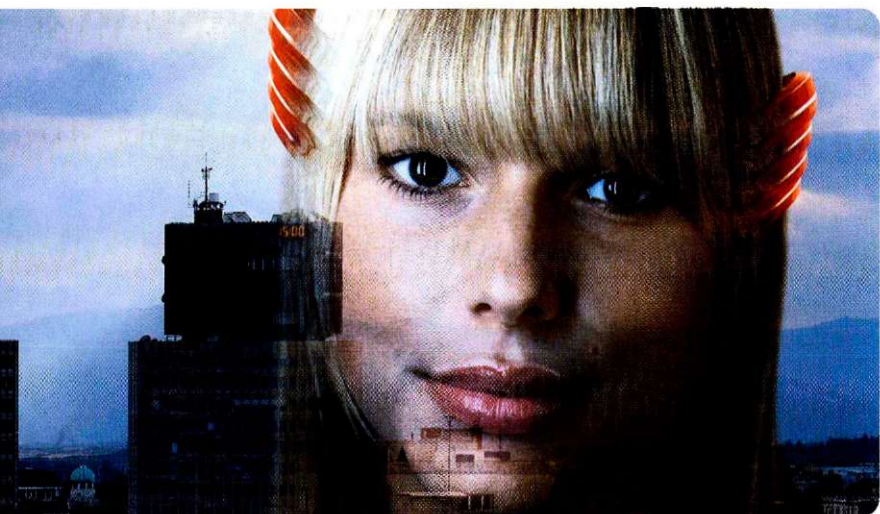
Kako hitro je življenje?

Med prvimi operaterji na svetu in kot edini slovenski smo uvedli UMTS (univerzalni Mobilni telekomunikacijski sistem), tretjo generacijo mobilnih telekomunikacij.

Zaradi izpopolnjenega prenosa podatkov (do 384 kb/s) zagotavlja UMTS uporabo vsebinsko bogatih avdio in video storitev ter pošiljanje in sprejemanje multimedijskih vsebin nekajkrat hitreje kot sistem GSM. S tem omogočamo bolj kakovostno uporabo že znanih in razvoj novih storitev. **Mobilnik je tako postal prenosni multimedijski pripomoček**, ki združuje lastnosti telefona, fotoaparata, kamere, interneta, televizije in radia.

Začenjamo novo štetje na področju slovenskih mobilnih telekomunikacij.

Agencija 41, design: LUMS Studio, foto: T. Gregorič, J. Puklarič, Mobitel d.d., 1537 Ljubljana

Mobitel UMTS

Nova generacija mobilnih telekomunikacij

